

Strategia rozwoju Miasta i Gminy Kórnik na lata 2025–2034

Urząd Miasta i Gminy Kórnik
plac Niepodległości 1
62-035 Kórnik

www.kornik.pl

OPRACOWANIE POWSTAŁO
WE WSPÓŁPRACY Z WIELKOPOLSKIM
OŚRODKIEM KSZTAŁCENIA
I STUDIÓW SAMORZĄDOWYCH

Spis treści

1. WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ	4
1.1. Wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania rozwoju	5
1.2. Główne bariery rozwojowe – słabe strony	7
1.3. Główne szanse rozwojowe	9
1.4. Wewnętrzne potencjały i silne strony	10
2. CELE STRATEGICZNE, PROGRAMY ORAZ OCZEKIWANE REZULTATY	13
2.1. Struktura Strategii	13
2.2. Wizja rozwoju Miasta i Gminy	14
2.3. Cele strategiczne	15
2.4. Cele szczegółowe i kierunki działań	17
2.5. Charakterystyka celów szczegółowych	19
2.6. Projekty kluczowe	40
3. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ MIASTA KÓRNIK ORAZ REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE	42
3.1. Terytorialny wymiar polityki rozwoju	42
3.2. Elementy przestrzenne w strategii rozwoju gminy Kórnik	42
3.3. Istota modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Kórnik	42
3.4. Kluczowe uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy Kórnik	43
3.5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Kórnik	61
3.6. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Mieście i Gminie Kórnik	93
4. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI (OSI) OKREŚLONE W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA	150
4.1. Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego – Wielkopolska 2030	150
4.2. Obszary strategicznej interwencji (OSI) - wojewódzkie	153

5. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII, W TYM WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH	161
5.1. Wdrażanie zapisów Strategii	161
5.2. Ewaluacja trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii....	161
5.3. Monitoring realizacji Strategii	162
5.4. Ewaluacja – ocena skutków wdrażania zapisów Strategii	164
5.5. Aktualizacja zapisów Strategii	166
5.6. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	167
6. RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	169
6.1. Ramy finansowe realizacji strategii.....	169
6.2. Źródła finansowania strategii.....	170
Spis tabel	171
Spis rysunków	171
Spis wykresów	172

Szanowni Państwo,

W 2023 roku samorząd Miasta i Gminy Kórnik podjął decyzję o przystąpieniu do opracowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kórnik.

Do współpracy w realizacji tego projektu strategicznego zaprosiliśmy zespół ekspertów z Wielkopolskiego Ośrodka Kształcenia i Studiów Samorządowych.

Prace nad Strategią zostały poprzedzone opracowaniem „Diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Kórnik”, której celem było uzyskanie kompleksowego wglądu w sytuację Naszej Gminy.

Diagnoza prezentuje trendy rozwojowe, stanowiąc podstawę do obiektywnej, opartej na faktach, oceny możliwości dalszego rozwoju Gminy Kórnik.

W oparciu o przeprowadzoną Diagnozę, w wyniku szczegółowych konsultacji społecznych (wywiady z opiniotwórczymi mieszkańcami, spotkania, dyskusje, sondaże ankietowe), została sformułowana Strategia wskazująca pożądany stan docelowy Miasta i Gminy Kórnik, cele rozwojowe oraz sposoby ich osiągnięcia.

Niniejszy program strategiczny opiera się na faktycznym stanie zasobów, stanowiąc kontynuację wieloletniego procesu rozwoju Gminy.

Wytyczne w tym celu plany realizacyjne będą prawdopodobnie modyfikowane w związku ze zmieniającymi się na przestrzeni lat warunkami wewnętrznymi i zewnętrznymi, lecz zawsze powinny trzymać się głównych kierunków rozwoju Miasta i Gminy Kórnik, to jest dążenia do zapewnienia mieszkańcom możliwości życia, nauki, pracy i odpoczynku w bezpiecznej, proekologicznej oraz zintegrowanej wspólnocie lokalnej.

Za powstanie tego dokumentu składam serdeczne podziękowania wszystkim mieszkańcom Naszej Gminy, którzy uczestniczyli w pracach nad Strategią.

Przemysław Pacholski
Burmistrz Miasta i Gminy Kórnik

1. WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ

W dokumencie „Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Kórnik” zaprezentowano kompleksową diagnozę samorządu na tle powiatu poznańskiego, Polski i wybranych gmin. Jedną ze składowych diagnozy stanowi prezentacja wyników sondażowych badań ankietowych, prowadzonych wśród mieszkańców Gminy (gospodarstwa domowe). Zaprezentowano również wyniki wywiadów, przeprowadzonych z opiniotwórczymi mieszkańcami - przedstawicielami środowisk i grup społecznych oraz organizacji i instytucji (przedstawiciele Urzędu Miasta i Gminy oraz jednostek gminnych, radni, przedsiębiorcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych i instytucji).

Poniżej zaprezentowano **wnioski końcowe**, wynikające z przeprowadzonej diagnozy Miasta i Gminy Kórnik (w dalszej części dokumentu zwanej także zamiennie Gminą lub Gminą Kórnik) w **układzie zgodnym z rekomendacjami poradnika, opublikowanego przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej**¹. Jest to podsumowanie obecnej sytuacji Gminy, a jednocześnie wstęp do określenia perspektyw jej rozwoju

**WEWNĘTRZNE I ZEWNĘTRZNE
UWARUNKOWANIA ROZWOJU**

**GŁÓWNE BARIERY ROZWOJOWE -
SŁABE STRONY**

GŁÓWNE SZANSE ROZWOJOWE

**WEWNĘTRZNE POTENCJAŁY
I SILNE STRONY**

1.1. Wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania rozwoju

W wyniku przeprowadzenia pogłębionej diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej zidentyfikowano następujące **najważniejsze wewnętrzne i zewnętrzne**

¹ Strategia Rozwoju Gminy. Poradnik Praktyczny – MFIPR, 2021 rok

uwarunkowania rozwoju, które w największym stopniu determinują poziom jakości życia mieszkańców oraz wpływają na perspektywy rozwojowe gminy:

- **Miasto i Gmina Kórnik położona jest w środkowej części Wielkopolski w powiecie poznańskim, zaledwie 20 kilometrów od Poznania.**
- Północna część gminy, bezpośrednio przylegająca do granic Poznania, z racji swego położenia w sąsiedztwie autostrady oraz węzła kolejowego, **jest niezwykle atrakcyjna dla inwestorów.**
- Wartość ogólnego wskaźnika rozwoju gminy Kórnik na tle grupy porównawczej oraz grupy gmin podobnych świadczy o **bardzo dobrej ogólnej sytuacji gminy**. To samo można powiedzieć w kontekście 2 wymiarów funkcjonowania gminy: **wymiaru gospodarczego i społecznego**. Stosunkowo gorsza sytuacja w gminie występuje w ramach wymiaru **środowiskowo-przestrzennego**.
- W ramach dwóch wymiarów funkcjonowania gminy (gospodarczy i środowiskowo-przestrzenny) zanotowano **minimalnie ujemną dynamikę zmian** w latach 2016-2020. Mimo tego można mówić o **stabilnej ogólnej sytuacji gminy**, co potwierdzają niewielkie wahania wartości wskaźnika ogólnego jej rozwoju. W ramach wymiaru społecznego zanotowano z kolei dodatnią dynamikę zmian, co świadczy o polepszeniu sytuacji gminy.
- W 8 z 12 obszarów w analizowanym okresie sytuacja polepszyła się – zanotowano dodatnią dynamikę zmian, natomiast w 4 z 12 obszarów sytuacja pogorszyła się – zanotowano ujemną dynamikę zmian.
- Gmina znajduje się w pobliżu ważnych szlaków komunikacyjnych – autostrada A2, a na jej terenie biegnie droga ekspresowa S11, która znacznie podnosi atrakcyjność komunikacyjną i inwestycyjną gminy.
- Sieć osadniczą gminy charakteryzuje układ jednostek osiedleńczych o historycznym znaczeniu funkcji rolniczej.
- Gmina Kórnik charakteryzuje się dużymi walorami przyrodniczymi, które wspierają rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnej, w tym wyjątkowa atrakcja - **Arboretum Kórnickie** należące do **Instytutu Dendrologii Polskiej Akademii Nauk**.
- Na terenie Gminy Kórnik występują ponadto obszary i obiekty kulturowe o znaczeniu naukowym jak **Biblioteka Kórnicka PAN** oraz wyjątkowa atrakcja - **Zamek Kórnicki**.
- Oddziaływanie Aglomeracji Poznańskiej ma bezpośredni wpływ na przekształcenia struktury osadniczej gminy Kórnik – następuje przewartościowanie terenów z dominującą pierwotnie funkcją rolniczą na funkcję mieszkaniową (głównie tereny przyległe do granic Poznania).
- Gmina cechuje się atrakcyjnymi uwarunkowaniami środowiskowymi i kulturowymi, **co stwarza warunki dla pełnienia większej roli funkcji turystycznej gminy**, która obecnie

nie jest dostatecznie rozwinięta. Kluczowa w tym aspekcie byłaby rozbudowa bazy hotelowej.

- ▶ Na terenie Gminy Kórnik istniejąca sieć wodociągowa wraz urządzeniami jest sukcesywnie modernizowana, jednak nadal pozostają starsze odcinki, wymagające wymiany.
- ▶ Układ dróg ponadlokalnych jest dla zagospodarowania i sposobu użytkowania terenu gminy barierą funkcjonalną. Dla obsługi obszaru gminy wymagane jest utworzenie sprawnej sieci dróg gminnych (wybudowano już częściowo drogi obsługujące tereny sąsiadujące z drogą krajową S11).
- ▶ Przebieg komunikacji o znaczeniu międzynarodowym skrajem północnej części gminy (Żerniki) powoduje powstanie wydzielonego obszaru przystającego do gminy sąsiedniej.
- ▶ W skali samej gminy pojawiają się także zewnętrzne, niekorzystne czynniki np.: perspektywa budowy kolei dużych prędkości.

1.2. Główne bariery rozwojowe – słabe strony

W wyniku przeprowadzenia pogłębionej diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej zidentyfikowano następujące główne **bariery rozwojowe**, które negatywnie wpływają na dalsze perspektywy rozwojowe miasta:

- ▶ W 2020 roku **ujemne wartości wskaźnika syntetycznego** zaobserwować można było w 4 (z 12) obszarach funkcjonowania gminy:
 - ▶ Obszar 5. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury
 - ▶ Obszar 7. Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gminy
 - ▶ Obszar 10. Dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna)
 - ▶ Obszar 11. Ład i struktura przestrzenna obszaru.
- ▶ W okresie 2016-2020 **w 4 obszarach (z 12) nastąpił spadek dynamiki rozwoju gminy:**
 - ▶ Obszar 3. Sytuacja materialna mieszkańców
 - ▶ Obszar 4. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju)
 - ▶ Obszar 6. Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie
 - ▶ Obszar 10. Dostępność komunikacyjna (zewnętrzna i wewnętrzna).
- ▶ Pomimo stosunkowo niskich wartości wskaźników w ramach obszaru dostępności komunikacyjnej - obszar 10 (m.in. z uwagi na niewielkie zasoby danych lub ich agregowanie do danych powiatowych), przeprowadzona analiza pozwoliła wywnioskować, iż sytuacja gminy w tym aspekcie jest znacząco lepsza, głównie ze względu na **usytuowanie gminy w pobliżu ważnych szlaków komunikacyjnych**.
- ▶ Podobne wnioski można wysunąć po analizie obszaru dostępności i jakości usług oraz infrastruktury. Sytuacja w tym obszarze jest porównywalna do tej notowanej

w gminach podobnych oraz lepsza od tej notowanej gminach z grupy porównawczej (75 JST).

- Zauważalny jest **nierównomierny rozwój gminy** – istnieje sporo terenów z brakami infrastruktury technicznej (głównie kanalizacji) i problemami z dojazdem komunikacją publiczną z powodu dynamicznego wzrostu liczby mieszkańców.
- Wiele miejscowości zatraciło kameralny, spokojny charakter (wielu nowych mieszkańców, turyści i występujące korki na drogach).
- Pojawiły się problemy z ładem przestrzennym i estetycznym - **brak kompleksowego uporządkowania przestrzeni oraz zbyt duże zagęszczenie zabudowy** (spowodowane głównie przepisami prawa, działaniami developerów i błędami w planowaniu w przeszłości - niepozostawianie miejsca na infrastrukturę okołodrogową, np. chodniki, ścieżki, czy przystanki). Pomimo stosunkowo gorszej sytuacji w obszarze ładu i struktury przestrzennej w porównaniu do innych analizowanych obszarów, **sytuacja uległa poprawie w analizowanym okresie.**
- Pogłębia się zatłoczenie centrum miasta Kórnika w godzinach szczytu i w lecie (weekendy) oraz występuje uciążliwy tranzyt przez miasto.
- Pojawiają się problemy z dojazdami do terenów mieszkaniowych (głównie Kamionki i Borówiec).
- Istotną barierę stanowi brak stacji kolejowej w samym Kórniku (myląc jest nazwa „stacja Kórnik”, która w rzeczywistości jest oddalona kilka kilometrów od miasta).
- Stosunkowo gorsza sytuacja od pozostałych obszarów w gminie występuje w zakresie obszaru 7. Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny. Fakt ten przejawia się między innymi w niskiej aktywności mieszkańców, na przykład liczba uczestników imprez kulturalnych jest znacznie niższa niż w przypadku gmin z grupy porównawczej.
- Pozytywnym aspektem zachodzących zmian w ramach obszaru 7 jest jednak ciągłe zachowanie długoterminowego trendu wzrostowego w kluczowych dla tego obszaru wskaźnikach takich, jak np. kwota dotacji do zadań publicznych wykonywanych przez NGO (krótkoterminowo trend spadkowy), czy **wzrost liczby fundacji i stowarzyszeń.**
- **Gmina Kórnik znacząco (na minus) odbiega od gmin podobnych w zakresie odsetka mieszkańców korzystających z kanalizacji.** Wynika to z faktu szybkiego wzrostu liczby mieszkańców gminy w ostatnich latach. Poprawa sytuacji w tym aspekcie wymaga dużych nakładów inwestycyjnych.
- Pojawia się problem z **dostępnością wody pitnej** (wpływa to negatywnie na rozwój budownictwa mieszkaniowego).
- **Czystość wód** w jeziorach jest **niezadowalająca.**
- Występują **wysokie nakłady gminy na oświatę – opiekę żłobkową, przedszkolną i szkoły podstawowe,** spowodowane dynamicznym wzrostem liczby mieszkańców gminy. Konieczne jest zadbanie o zaspokojenie potrzeb mieszkańców w sferze oświaty

i wychowania, mając jednak na uwadze to, aby nie przeinwestować w tym obszarze w dłuższym horyzoncie czasowym.

- ▶ **Baza kulturalna oraz rekreacyjno-sportowa, mimo (zwłaszcza tej drugiej) dużego rozwoju, w opinii mieszkańców nadal jest niewystarczająca.**
- ▶ **Mieszkańcy gminy w przeprowadzonym badaniu ankietowym źle oceniają także, poza dostępnością i stanem infrastruktury kanalizacji sanitarnej we wsiach, dostępność ścieżek i dróg rowerowych oraz stan dróg na terenach wiejskich.**

1.3. Główne szanse rozwojowe

W wyniku przeprowadzenia pogłębionej diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej zidentyfikowano następujące **główne szanse rozwojowe**, wynikające ze zidentyfikowanych uwarunkowań, które będą kluczowym elementem, koniecznym do wykorzystania przy definiowaniu celów rozwojowych miasta:

- ▶ **Największą zaliczkę na podatek odprowadzają osoby prowadzące działalność gospodarczą ze średnią kwotą ok. 20 tys. zł w 2020 roku.** Jest to znacznie więcej niż kolejna grupa - osoby osiągające dochody ze stosunku pracy (5,7 tys. zł). W kontekście bardzo dobrej sytuacji demograficznej gminy oraz dobrej sytuacji na rynku pracy i kwalifikacji siły roboczej, **konieczne jest wykorzystanie lokalnego potencjału do stymulowania bodźców rozwojowych w zakresie przedsiębiorczości, szczególnie wśród osób młodych.**
- ▶ **Wpływy do budżetu gminy Kórnik z tytułu udziału w PIT stabilnie rosną, co potwierdza dobrą sytuację na rynku pracy oraz bardzo dobry ogólny klimat gospodarczy.**
- ▶ **Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej do kwoty dochodów bieżących, determinująca możliwości inwestycyjne gminy Kórnik, znajduje się na poziomie znacznie wyższym od średniej i mediany grupy porównawczej. Jej wartość pozwala na zaplanowanie i realizację inwestycji, mogących stanowić dalsze bodźce rozwojowe gminy.**
- ▶ **Sytuacja materialna osób najbardziej potrzebujących znacząco się poprawiła, o czym świadczy spadek liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej.** Taka sama tendencja została odnotowana w powiecie poznańskim oraz w skali kraju, co świadczy o tym, iż procesy społeczne w gminie są zgodne z tendencjami krajowymi z tym, że w gminie Kórnik procesy te zachodzą szybciej.
- ▶ **Zmiany zachodzące w społeczeństwie w związku z epidemią COVID-19 m.in. w zakresie pracy zdalnej, czy ucieczki z dużych ośrodków miejskich, powinny zostać wykorzystane do stymulowania jej rozwoju, w szczególności wśród młodych mieszkańców.**
- ▶ **Rosnące zainteresowanie społeczeństwa różnymi formami spędzania wolnego czasu, w tym turystyką i rekreacją, stanowi szansę dla rozwoju gminy.**

- ▶ **Możliwość pozyskania kolejnych środków pomocowych**, zwłaszcza w obliczu dostępności środków krajowych, środków unijnych z Krajowego Planu Odbudowy oraz z nowej perspektywy finansowej 2021-2027, wpłynie korzystnie na rozwój gminy.
- ▶ Dogodne położenie gminy przy głównych szlakach komunikacyjnych oraz sąsiedztwo Poznania **dają szanse na pozyskanie kolejnych inwestorów**. Sąsiedztwo Poznania wpływa także na atrakcyjność mieszkaniową gminy – można mieszkać w małym mieście, a pracować w dużym (często zarabiając więcej niż zwykle oferują mniejsze ośrodki).
- ▶ Szybki wzrost liczby mieszkańców gminy sprawił, że ok. połowa jej mieszkańców zamieszkuje gminę Kórnik relatywnie krótko. W związku z tym nie zdążyły się jeszcze wytworzyć silne relacje lokalne. Pomimo tego **gmina posiada odpowiednią „bazę” pod wzrost liczby oddolnych inicjatyw społeczności lokalnej**.

1.4. Wewnętrzne potencjały i silne strony

W wyniku przeprowadzenia pogłębionej diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej zidentyfikowano następujące **wewnętrzne (endogenne) potencjały i silne strony**, których wykorzystanie w największym stopniu może przyczynić się do zauważalnego rozwoju gminy:

- ▶ W 2020 roku **dodatknie wartości wskaźnika syntetycznego** zaobserwować można w 8 (z 12) obszarach funkcjonowania gminy:
 - ▶ Obszar 1. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki
 - ▶ Obszar 2. Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej
 - ▶ Obszar 3. Sytuacja materialna mieszkańców
 - ▶ Obszar 4. Stan finansów lokalnych (zdolność finansowania rozwoju)
 - ▶ Obszar 6. Dostępność i jakość zasobów mieszkaniowych w gminie
 - ▶ Obszar 8. Poziom bezpieczeństwa
 - ▶ Obszar 9. Sytuacja demograficzna
 - ▶ Obszar 12. Lokalne środowisko przyrodnicze.
- ▶ W okresie 2016-2020 **w 8 obszarach (z 12) nastąpił wzrost dynamiki rozwoju gminy**:
 - ▶ Obszar 1. Potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki
 - ▶ Obszar 2. Rynek pracy i kwalifikacje siły roboczej
 - ▶ Obszar 5. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury
 - ▶ Obszar 7. Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gminy
 - ▶ Obszar 8. Poziom bezpieczeństwa
 - ▶ Obszar 9. Sytuacja demograficzna
 - ▶ Obszar 11. Ład i struktura przestrzenna obszaru
 - ▶ Obszar 12. Lokalne środowisko przyrodnicze.

- ▶ **Największym potencjałem gminy Kórnik**, który obrazuje się bardzo wysoką wartością wskaźnika, **jest obszar 9. Sytuacja demograficzna**. W analizowanym okresie wartość wskaźnika stabilnie rosla, pomimo występującej w całym kraju trudnej sytuacji w tym obszarze. Obszar ten powinien zostać wykorzystany w największym stopniu do dalszego rozwoju gminy.
- ▶ **Ogólny wzrost liczby mieszkańców gminy (ok. 50%)** spowodowany był dodatnim saldem migracji oraz dodatnim przyrostem naturalnym.
- ▶ **Warto jednak podkreślić, że sytuacja demograficzna gminy Kórnik jest także bardzo dobra pod względem jakościowym** – dynamika wzrostu ludności w wieku przedprodukcyjnym była wyższa niż dynamika wzrostu ludności w wieku poprodukcyjnym.
- ▶ Gmina znajduje się w znakomitej sytuacji demograficznej, szczególnie w porównaniu do innych gmin w kraju. Notowane od lat znacząco dodatnie saldo migracji i dodatni przyrost naturalny spowodowały, że **w gminie nie występują problemy demograficzne**. Obecnie widać pewne odwrócenie trendu zachodzących zmian, jednakże w najbliższych latach nie należy się spodziewać, że będą one znaczące.
- ▶ **Duża część gminy** pokryta jest obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (**ok. 61% powierzchni gminy ogółem**).
- ▶ **Kolejną silną stroną gminy jest potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki**. Świadczy o tym choćby liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do systemu REGON w przeliczeniu na 1.000 mieszkańców w gminie oraz ilościowy wzrost liczby podmiotów wpisanych do REGON (wzrost o 62%). **Sytuacja ta przekłada się na znaczące wzrosty wpływów z podatków CIT i PIT do budżetu gminy**.
- ▶ **Gmina posiada znaczący potencjał gospodarczy**, pomimo osiągnięcia już teraz bardzo wysokich wskaźników w tym obszarze. O tym potencjale świadczy ponadto fakt, iż to przedsiębiorcy odprowadzają najwyższą zaliczkę na podatek.
- ▶ To, jak silna jest lokalna gospodarka, wskazuje fakt, iż **łączna liczba formularzy PIT-11 wystawiona przez lokalnych pracodawców wyniosła ponad 30 tys.** Jest to więcej niż łączna liczba formularzy PIT-11, wystawionych dla mieszkańców gminy. Fakt ten ukazuje, że **na terenie gminy lokalni pracodawcy tworzą więcej miejsc pracy niż wynosi liczba mieszkańców gminy aktywnych zawodowo**.
- ▶ Udział zarejestrowanych bezrobotnych w Kórniku jest niski systematycznie spadał, co pozwala stwierdzić, iż bezrobocie nie stanowi problemu rozwojowego gminy.
- ▶ **Gmina cechuje się wysokiej jakości walorami środowiskowymi i kulturowymi**, zwiększającymi jej atrakcyjność turystyczno-rekreacyjną.
- ▶ Mieszkańcy gminy w przeprowadzonym badaniu ankietowymi **wysoko oceniają: dostępność do infrastruktury sportu i rekreacji, życzliwość mieszkańców i stosunki dobrosąsiedzkie oraz obsługę administracyjną mieszkańców w Urzędzie Miasta i Gminy**. W skali ocen „bardzo dobrych” i „dobrych” wysoko uplasowały się również

takie aspekty, jak: estetyka gminy, tereny zielone, parki, zieleńce, stan środowiska przyrodniczego, dostępność handlu i usług, a także bezpieczeństwo publiczne.

- Połączenie tak dużego potencjału gospodarczego z bardzo dobrą sytuacją demograficzną gminy, położeniem blisko głównych szlaków komunikacyjnych, sąsiedztwie Poznania oraz bardzo wysoką liczbą oddawanych powierzchni mieszkaniowych pozwala stwierdzić, że **Miasto i Gmina Kórnik jest bardzo atrakcyjnym miejscem do zamieszkania.**

2. CELE STRATEGICZNE, PROGRAMY ORAZ OCZEKIWANE REZULTATY

2.1. Struktura Strategii

Opracowana Strategia jest dokumentem o logicznej strukturze. Najważniejszym, wyjściowym elementem jest **wizja rozwoju Miasta i Gminy Kórnik**, która określa **pożądany przez mieszkańców obraz (wizerunek) gminy w perspektywie najbliższych kilkunastu lat**. Strategia jest zorganizowana na kilku poziomach - strukturą swoją przypomina piramidę, której wierzchołek stanowi wizja rozwoju. Następnie wyróżniono niższe poziomy planowania:

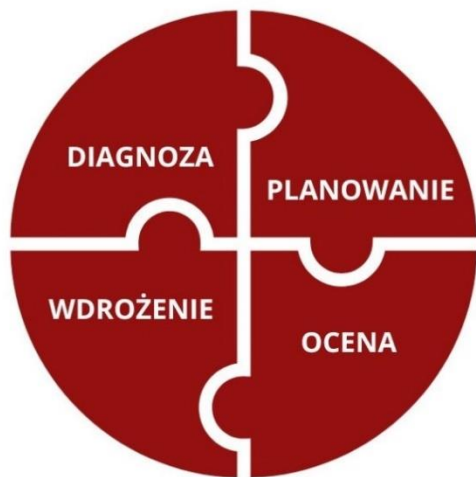
Rysunek 1. Układ strategii

Źródło: Opracowanie własne

Następnym, po wizji rozwoju gminy, poziomem planowania są **cele strategiczne**. Definiują one pożądane kierunki rozwoju samorządu, pozwalając jednocześnie na zachowanie jasnego podziału strategii i grupowanie poszczególnych celów szczegółowych i kierunków działań. Ich realizacja w przyjętej perspektywie czasowej powinna doprowadzić do osiągnięcia pożądanego stanu rozwoju gminy, określonego w jej wizji. Z kolei **cele szczegółowe** stanowią doprecyzowanie celów strategicznych - są definiowane na niższym poziomie w strukturze strategii i służą w dalszej kolejności sprecyzowaniu kierunków działań. **Kierunki działań**, w głównej mierze związane tematycznie z poszczególnymi dziedzinami działania samorządu, to rodzaje planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych i nieinwestycyjnych, pozwalające osiągnąć cele szczegółowe.

W pracy nad wszystkimi powyższymi elementami strategii uwzględniono wymagania pryncypiów zarządzania strategicznego, które składa się z czterech zasadniczych faz działania:

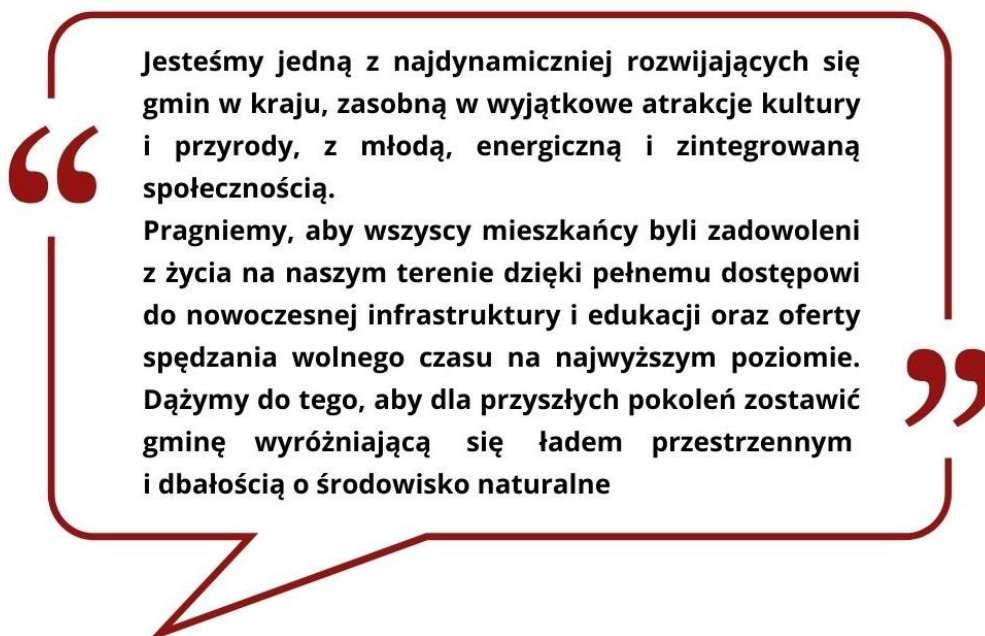
Kluczowym elementem w przygotowaniu strategii rozwoju jest planowanie, ale

o sukcesie realizacji planu decyduje sposób jego wdrożenia i **poprzedzająca go kompleksowa diagnoza**. Ponieważ w rzeczywistości większość problemów, związanych z realizacją strategii, wynika najczęściej z niezbyt precyzyjnego zdefiniowania celów i zadań, jakie mają zostać wykonane, dlatego w przedstawionym dokumencie starano się stworzyć jak najbardziej przejrzysty schemat celów i kierunków działań, ułatwiający zrozumienie ich zasadności, a wynikających z kluczowych wniosków płynących z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy.

2.2. Wizja rozwoju Miasta i Gminy

Wizja rozwoju gminy określa **pożądany** przez mieszkańców **obraz (wizerunek)** w perspektywie najbliższych kilkunastu lat, czyli jest swoistym „zdjęciem, fotografią” gminy, pokazującym, jak powinna ona docelowo wyglądać i jakie funkcje spełniać. Na szczególną uwagę zasługuje fakt, że przy tworzeniu wizji w pierwszej kolejności uwzględniono wewnętrzne uwarunkowania rozwoju, a także wewnętrzne potencjały i silne strony, które należy wykorzystać i rozwijać. Innymi słowy, **rozwój Miasta i Gminy Kórnik budowany będzie na jej potencjałach i silnych stronach**. Równolegle niwelowane będą bariery rozwojowe samorządu – jego słabe strony.

Wypracowana podczas spotkań z przedstawicielami różnych środowisk, **wizja Miasta i Gminy Kórnik brzmi następująco:**

Powyższa wizja wskazuje na to, że Gmina ma być przede wszystkim **dogodnym miejscem do życia dla obecnych i przyszłych mieszkańców**. Dalszy rozwój bazować będzie na wykorzystaniu **dużego potencjału środowiskowego i gospodarczego Gminy**, a także na wspieraniu **aktywności lokalnych społeczności**.

2.3. Cele strategiczne

W rezultacie przeprowadzonych badań ankietowych, wywiadów z opiniotwórczymi mieszkańcami Gminy, przedsiębiorcami oraz konsultacji z szerokim gronem pracowników Urzędu Miasta i Gminy i podległych jednostek, radnych, a także przedstawicieli innych instytucji, sformułowano trzy strategiczne cele rozwoju. Bazują one również na zidentyfikowanych wcześniej uwarunkowaniach rozwojowych i potencjałach gminy, a więc przede wszystkim na posiadanych wewnętrznych atutach i pojawiających się w otoczeniu szansach. Uwzględniają też najistotniejsze wewnętrzne problemy i zewnętrzne zagrożenia, wytyczając główne kierunki jej dalszego rozwoju. Realizacja celów, w perspektywie objętej niniejszym planem, powinna w znacznym stopniu przybliżyć osiągnięcie pożądanego stanu rozwoju samorządu, określonego w wizji Miasta i Gminy.

Strategiczne cele rozwoju gminy przedstawiają się następująco:

CEL STRATEGICZNY NR 1 ZAPEWNIENIE ATRAKCYJNYCH WARUNKÓW DO ŻYCIA I ROZWOJU W GMINIE

Dla każdego mieszkańca ważnym aspektem codziennego życia jest funkcjonowanie w atrakcyjnej przestrzeni. Atrakcyjnej, czyli w otoczeniu czystego środowiska naturalnego, sprawnego systemu komunikacyjnego oraz w odpowiedniej jakości ładzie przestrzennym. Ważne są także: posiadanie dobrych warunków mieszkaniowych dla różnych grup społecznych, nowoczesna i dostosowana do zmieniających się potrzeb edukacja, jak również skuteczny system opieki zdrowotnej i usług społecznych. Działania w zakresie wymienionych obszarów zostały doprecyzowane i uszczegółowione w ramach opisanych poniżej celów szczegółowych i przypisanych im kierunków działań.

CEL STRATEGICZNY NR 2 ZAPEWNIENIE SPRZYJAJĄCYCH WARUNKÓW DO PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ

Miasto i Gmina Kórnik posiada olbrzymi potencjał do dalszego rozwoju gospodarczego. Dla lokalnego rozwoju gospodarczego zasadnicze znaczenie ma realizacja podstawowych zadań samorządu, związanych z rozbudową infrastruktury komunalnej, warunkującej dostępność m.in. do sieci wod.-kan., czy systemu transportowego, jakość planów przestrzennych, czy sprawność obsługi procesów inwestycyjnych. Dzisiaj to już nie wystarcza dla generowania nowych miejsc pracy i dochodów budżetu mieszkańców i budżetu gminy. Wspieranie działań wzmacniających lokalną przedsiębiorczość, w szczególności dotyczących nowoczesnych obszarów działalności gospodarczej dla wykwalifikowanej kadry wymaga aktywnego angażowanie się samorządu. Doprecyzowanie i uszczegółowienie celu strategicznego nr 2 znalazło swoje odzwierciedlenie w ramach opisanych poniżej celów szczegółowych i przypisanych im kierunków działań.

CEL STRATEGICZNY NR 3 SPRAWNE ZARZĄDZANIE GMINĄ

Jednostki samorządu terytorialnego odpowiadają za realizację wielu zadań, które mają wpływ na życie mieszkańców. Aby skutecznie realizować te zadania, muszą być sprawne i efektywne, czyli takie, które zapewniają wysoką jakość usług, są dostępne dla wszystkich mieszkańców i pracowników oraz stwarzają dobre warunki pracy. Aby osiągnąć ten cel, jednostki samorządu terytorialnego muszą podejmować działania zmierzające do poprawy efektywności pracy

urzędów i jednostek gminnych, zwiększenia dostępności usług dla mieszkańców, czy stworzenia przyjaznego środowiska pracy dla pracowników. Ponadto efektywna ekologicznie i finansowo gmina to taka, która wykorzystuje zasoby w sposób zrównoważony i dba o ochronę środowiska, a jednocześnie jest efektywna w zakresie zarządzania finansami. Aby osiągnąć ten cel, JST muszą podejmować działania zmierzające do ograniczenia zużycia energii i innych zasobów; zwiększenia efektywności energetycznej budynków i infrastruktury, ograniczenia emisji zanieczyszczeń, wdrażania rozwiązań przyjaznych środowisku i efektywnego zarządzania finansami.

Powyższe cele strategiczne bezpośrednio nawiązują do wizji rozwoju Gminy. Do ich osiągnięcia będzie prowadziła realizacja konkretnych przedsięwzięć, wynikających z kierunków działań, szczególnie tych wykorzystujących jej potencjały, a także związanych z poprawą warunków życia. Tym samym będzie następowało stopniowe, konsekwentne przybliżanie się do osiągnięcia pożądanego stanu rozwoju samorządu, określonego w jego wizji. Strategia, w rozumieniu jej twórców - przedstawicieli społeczności lokalnej - nie jest bowiem tylko ogólnym zestawieniem mało realnych do zrealizowania życzeń, lecz dokumentem wskazującym **konkretną „ścieżkę” rozwoju gminy**, która od momentu zatwierdzenia przez Radę Miejską w Kórniku, stanie się **podstawą rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego Gminy**.

2.4. Cele szczegółowe i kierunki działań

Podczas formułowania celów szczegółowych i kierunków działań kierowano się poniższymi założeniami:

- ▶ Wskazane cele szczegółowe i kierunki działań stanowią doprecyzowanie celów strategicznych
- ▶ Przedstawione kierunki działań wskazują na najpilniejsze potrzeby społeczności lokalnej, w szczególności dotyczące:
 - ▶ zapewnienia dogodnych i bezpiecznych warunków życia i pracy na terenie Gminy
 - ▶ stworzenia atrakcyjnej oferty turystyczno-rekreacyjnej
 - ▶ zapewnienia dogodnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej
- ▶ Wskazane kierunki działań są, co do zasady, związane z obligatoryjnymi, bieżącymi zadaniami samorządu gminnego, ale nie ograniczają się tylko do tych obszarów.

Poniżej przedstawiono zestawienie celów strategicznych, celów szczegółowych i kierunków działań strategii.

Tabela 1. Cele strategiczne, cele szczegółowe i kierunki działań

Cele strategiczne	Cele szczegółowe	Kierunki działań
1. Zapewnienie atrakcyjnych warunków do życia i rozwoju w Gminie	1.1. Funkcjonalna przestrzeń publiczna	1.1.1 Sprawny układ komunikacyjny i komunikacja publiczna
		1.1.2 Uporządkowana, atrakcyjna przestrzeń (w tym rewitalizacja)
	1.2. Czyste środowisko naturalne i adaptacja do zmian klimatu	1.2.1 Czyste środowisko naturalne (powietrze, wody, śmieci)
		1.2.2 Atrakcyjne tereny zielone
		1.2.3 Pełna infrastruktura wodociągowo-kanalizacyjna
	1.3 Nowoczesna edukacja dzieci i młodzieży	1.3.1 Nowoczesna infrastruktura oświaty
		1.3.2 Wykształceni mieszkańcy
	1.4 Rozwinięty system usług społecznych i wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego	1.4.1 Zdrowi i bezpieczni mieszkańcy
		1.4.2 Wsparcie dla potrzebujących mieszkańców
	1.5 Atrakcyjna oferta kulturalna	1.5.1 Atrakcyjna infrastruktura kultury
		1.5.2 Atrakcyjna oferta kultury
	1.6 Atrakcyjna oferta rekreacyjna	1.6.1 Bogata, nowoczesna infrastruktura sportu i rekreacji
		1.6.2 Bogata oferta sportu i rekreacji
2. Zapewnienie sprzyjających warunków do prowadzenia działalności gospodarczej	1.7 Aktywna i zintegrowana lokalna społeczność	1.7.1 Wyzwolenie potencjału społecznego mieszkańców
		1.7.2 Przedsięwzięcia integrujące lokalną wspólnotę
3. Sprawne zarządzanie Gminą	2.1. Wysoki poziom rozwoju społeczno-gospodarczego oparty na potencjale lokalnej gospodarki	2.1.1 Dostępne tereny pod aktywizację gospodarczą i sprawna obsługa inwestorów
		2.1.2 Atrakcyjna baza i oferta turystyczna oraz efektywna promocja Gminy
	3.1 Wysoki poziom rozwoju instytucjonalnego	3.1.1 Urząd Miasta i Gminy oraz jednostki gminne – sprawne i przyjazne dla klientów i pracowników
		3.1.2 Gmina efektywna ekologicznie i finansowo

Źródło: Opracowanie własne

2.5. Charakterystyka celów szczegółowych

Poniżej zaprezentowano uzasadnienie wyboru poszczególnych kierunków działań oraz oczekiwane rezultaty w ramach poszczególnych celów szczegółowych. Każda tabela prezentuje jeden cel szczegółowy oraz zaplanowane do realizacji kierunki działań. Ponadto, w tabelach zawarto informacje dotyczące problemów oraz potrzeb, na jakie odpowiada realizacja tychże działań oraz jakie endogenne potencjały wykorzystuje.

Tabela 2. Tabela celu szczegółowego nr 1.1.

Cel szczegółowy		1.1. Funkcjonalna przestrzeń publiczna
Kierunki działań		
1.1.1 Sprawny układ komunikacyjny i komunikacja publiczna		
1.1.2 Uporządkowana, atrakcyjna przestrzeń (w tym rewitalizacja)		
Uzasadnienie wyboru		
Na jakie problemy/potrzeby odpowiada?	➤ Ujemna wartość wskaźnika syntetycznego w ramach obszaru 11. Ład i struktura przestrzenna obszaru ➤ Układ dróg ponadlokalnych jest barierą funkcjonalną dla zagospodarowania i sposobu użytkowania terenu gminy. Dla obsługi obszaru gminy wymagane jest utworzenie sprawnej sieci dróg gminnych. ➤ Przebieg komunikacji o znaczeniu międzynarodowym skrajem północnej części gminy (Żerniki) powoduje powstanie wydzielonego obszaru przystającego do gminy sąsiedniej. ➤ Zauważalny jest nierównomierny rozwój gminy – istnieje sporo terenów z brakami infrastruktury technicznej (głównie kanalizacji) i problemami z dojazdem komunikacją publiczną z powodu dynamicznego wzrostu liczby mieszkańców. ➤ Wiele miejscowości straciło kameralny, spokojny charakter (wielu nowych mieszkańców, turyści i występujące korki na drogach). ➤ Brak kompleksowego uporządkowania przestrzeni oraz zbyt duże zagęszczenie zabudowy (spowodowane głównie przepisami prawa, działaniami developerów i błędami w planowaniu w przeszłości - niepozostawianie miejsca na infrastrukturę okołodrogową, np. chodniki, ścieżki, czy przystanki).	

	➤ Pogłębia się zatłoczenie centrum miasta w godzinach szczytu i w lecie (weekendy) oraz występuje uciążliwy tranzyt przez miasto. ➤ Pojawiają się problemy z dojazdami do terenów mieszkaniowych (głównie Kamionki i Borówiec). ➤ Brak stacji kolejowej w samym Kórniku (myląc jest nazwa „stacja Kórnik”, która jest oddalona od miasta). ➤ Mieszkańcy gminy w przeprowadzonym badaniu ankietowym źle oceniają dostępność ścieżek i dróg rowerowych oraz stan dróg na terenach wiejskich. ➤ Potrzeba kontynuacji procesu rewitalizacji na terenie Gminy.
Jakie potencjały/szanse wykorzystuje?	➤ Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej do kwoty dochodów bieżących, determinująca możliwości inwestycyjne Gminy, znajduje się na poziomie znacznie wyższym od średniej i mediany grupy porównawczej. Jej wartość pozwala na zaplanowanie i realizację inwestycji, mogących stanowić dalsze bodźce rozwojowe Gminy. ➤ Gmina wchodzi w skład Aglomeracji Poznańskiej, co jest ogromną przewagą konkurencyjną zarówno społeczną, jak i gospodarczą. ➤ Możliwość skorzystania z nowych rozwiązań i narzędzi planowania przestrzennego wynikających ze znowelizowanej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym ➤ Możliwość pozyskania kolejnych środków pomocowych, zwłaszcza w obliczu dostępności środków krajowych, środków unijnych z Krajowego Planu Odbudowy oraz z nowej perspektywy finansowej 2021-2027.
Rezultaty planowanych działań	
➤ 1.1.1 Sprawny układ komunikacyjny i komunikacja publiczna ➤ Zwiększenie dostępności transportu publicznego dla mieszkańców i turystów ➤ Zwiększenie liczby mieszkańców korzystających z publicznego transportu zbiorowego ➤ Zmniejszenie liczby samochodów na drogach dzięki zwiększeniu liczby osób korzystających z transportu publicznego ➤ Zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza dzięki lepszemu zarządzaniu ruchem drogowym ➤ Zwiększenie bezpieczeństwa na drogach	

- ▶ Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez stworzenie bardziej estetycznego i funkcjonalnego otoczenia
- ▶ Zwiększenie bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów poprzez wyznaczenie nowych ścieżek rowerowych i chodników
- ▶ Poprawa komfortu korzystania z infrastruktury drogowej przez pieszych i rowerzystów
- ▶ Poprawa zewnętrznej i wewnętrznej dostępności komunikacyjnej gminy
- ▶ Zmniejszenie liczby wypadków drogowych
- ▶ Zwiększenie atrakcyjności gminy dla turystów i inwestorów
- ▶ 1.1.2 Uporządkowana, atrakcyjna przestrzeń (w tym rewitalizacja)
 - ▶ Poprawa spójności i jakości planowania przestrzennego
 - ▶ Integracja planowania przestrzennego z planowaniem społeczno-gospodarczym
 - ▶ Zwiększenie atrakcyjności gminy dla turystów i inwestorów
 - ▶ Rozwój nowej zabudowy i uzupełnienie obecnej zabudowy z zachowaniem przyjętych zasad planowania przestrzennego
 - ▶ Zwiększenie pokrycia gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego
 - ▶ Poprawa jakości życia mieszkańców poprzez stworzenie bardziej estetycznego i funkcjonalnego otoczenia
 - ▶ Opracowanie Gminnego Programu Rewitalizacji
 - ▶ Wyprowadzanie ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych w gminie w sposób kompleksowy
 - ▶ Przywrócenie do życia zdegradowanych obszarów i zwiększenie ich wartości

Tabela 3. Tabela celu szczegółowego nr 1.2.

Cel szczegółowy	1.2. Czyste środowisko naturalne i adaptacja do zmian klimatu
Kierunki działań	
1.2.1 Czyste środowisko naturalne (powietrze, wody, śmieci)	
1.2.2 Atrakcyjne tereny zielone	
1.2.3 Pełna infrastruktura wodociągowo-kanalizacyjna	
Uzasadnienie wyboru	
Na jakie problemy/potrzeby odpowiada?	➤ Na terenie Gminy Kórnik istniejąca sieć wodociągowa wraz urządzeniami jest sukcesywnie modernizowana, jednak nadal pozostają starsze odcinki, wymagające wymiany. ➤ Zauważalny jest nierównomierny rozwój gminy – istnieje sporo terenów z brakami infrastruktury technicznej (głównie kanalizacji) z powodu dynamicznego wzrostu liczby mieszkańców. ➤ Gmina Kórnik znacząco odbiega od gmin podobnych w zakresie odsetka mieszkańców korzystających z kanalizacji. Wynika to z faktu szybkiego wzrostu liczby mieszkańców gminy w ostatnich latach. Poprawa sytuacji w tym aspekcie wymaga dużych nakładów inwestycyjnych. ➤ Brak skanalizowania części obszaru Gminy oraz pozostałe uciążliwości wynikające ze zbyt szybkiego tempa urbanizacyjnego wpływają negatywnie na ocenę komfortu życia mieszkańców gminy. ➤ Pojawia się problem z dostępnością wody pitnej (wpływa to negatywnie na rozwój budownictwa mieszkaniowego). ➤ Czystość wód w jeziorach jest niezadowalająca. ➤ Mieszkańcy Gminy w przeprowadzonym badaniu ankietowym źle oceniają dostępność i stan infrastruktury kanalizacji sanitarnej we wsiach ➤ Konieczność ochrony jakości powietrza ➤ Skutki zmian klimatycznych, w tym konieczność gospodarowania wodami opadowymi
Jakie potencjały/szanse	➤ Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej do kwoty dochodów bieżących, determinująca możliwości inwestycyjne Gminy,

wykorzystuje?	znajduje się na poziomie znacznie wyższym od średniej i mediany grupy porównawczej. Jej wartość pozwala na zaplanowanie i realizację inwestycji, mogących stanowić dalsze bodźce rozwojowe gminy. ▶ Możliwość pozyskania kolejnych środków pomocowych, zwłaszcza w obliczu dostępności środków krajowych, środków unijnych z Krajowego Planu Odbudowy oraz z nowej perspektywy finansowej 2021-2027 ▶ Duża część gminy pokryta jest obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (ok. 61% powierzchni gminy ogółem).
---------------	---

Rezultaty planowanych działań

- ▶ 1.2.1 Czyste środowisko naturalne (powietrze, wody, śmieci)
 - ▶ Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń atmosferycznych
 - ▶ Poprawa stanu zdrowia ludzi i zwierząt, zmniejszenie ryzyka chorób układu oddechowego, sercowo-naczyniowego i nowotworów
 - ▶ Ochrona warstwy ozonowej i klimatu
 - ▶ Zmniejszenie uzależnienia od paliw kopalnych i importu energii
 - ▶ Obniżenie kosztów produkcji i dystrybucji energii
 - ▶ Zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego i stabilności sieci
 - ▶ Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczeń powietrza, ochrona klimatu i środowiska
 - ▶ Zwiększenie odsetka segregowanych odpadów
 - ▶ Poprawa jakości życia mieszkańców
 - ▶ Zwiększenie atrakcyjności gminy dla turystów
- ▶ 1.2.2 Atrakcyjne tereny zielone
 - ▶ Zwiększenie różnorodności biologicznej i ochrona ekosystemów
 - ▶ Poprawa estetyki i atrakcyjności przestrzeni publicznej
 - ▶ Podniesienie jakości życia i dobrostanu mieszkańców, zwiększenie możliwości rekreacji
 - ▶ Łagodzenie skutków zmian klimatu, takich jak podwyższenie temperatury, susza, powódzie, zanieczyszczenie powietrza
 - ▶ Poprawa jakości życia mieszkańców
 - ▶ Zwiększenie atrakcyjności gminy dla turystów
- ▶ 1.2.3 Pełna infrastruktura wodociągowo-kanalizacyjna

- ▶▶ Zapewnienie dostępu do czystej i bezpiecznej wody pitnej i sanitarnej
- ▶▶ Ograniczenie zużycia wody i strat w jej dystrybucji
- ▶▶ Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych, ochrona zasobów wodnych
- ▶▶ Zmniejszenie ryzyka powodzi, suszy i erozji gleby
- ▶▶ Poprawa jakości życia mieszkańców

Tabela 4. Tabela celu szczegółowego nr 1.3.

Cel szczegółowy		1.3 Nowoczesna edukacja dzieci i młodzieży
Kierunki działań		
1.3.1 Nowoczesna infrastruktura oświaty		
1.3.2 Wykształceni mieszkańcy		
Uzasadnienie		
Na jakie problemy/potrzeby odpowiada?	➤ Obszar 5. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury – ujemne wartości wskaźnika syntetycznego ➤ Ze względu na duży przyrost liczby mieszkańców Gminy, nastąpił gwałtowny wzrost liczby uczniów szkół podstawowych, co w znacznym stopniu przyczyniło się do znaczącego wzrostu wydatków na utrzymanie szkół. Konieczne jest zadbanie o zaspokojenie potrzeb mieszkańców w sferze oświaty i wychowania, jednak mając na uwadze, aby nie przeinwestować tego obszaru w dłuższym horyzoncie czasowym.	
Jakie potencjały/szanse wykorzystuje?	➤ Wysokie nakłady gminy na oświatę – opieka żłobkowa, przedszkolna i szkoły podstawowe, spowodowane dynamicznym wzrostem liczby mieszkańców gminy. ➤ Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej do kwoty dochodów bieżących, determinująca możliwości inwestycyjne Gminy, znajduje się na poziomie znacznie wyższym od średniej i mediany grupy porównawczej. Jej wartość pozwala na zaplanowanie i realizację inwestycji, mogących stanowić dalsze bodźce rozwojowe Gminy. ➤ Możliwość pozyskania kolejnych środków pomocowych, zwłaszcza w obliczu dostępności środków krajowych, środków unijnych z Krajowego Planu Odbudowy oraz z nowej perspektywy finansowej 2021-2027.	
Rezultaty planowanych działań		
➤ 1.3.1 Nowoczesna infrastruktura oświaty ➤ Dostosowanie do aktualnych potrzeb liczby miejsc w żłobkach i przedszkolach ➤ Poprawa jakości usług w żłobkach i przedszkolach		

- ▶▶ Poprawa jakości nauczania
- ▶▶ Zwiększenie dostępności do edukacji
- ▶▶ Dostosowanie do aktualnych potrzeb liczby miejsc w szkołach podstawowych
- ▶▶ 1.3.2 Wykształceni mieszkańcy
 - ▶▶ Zwiększenie poziomu wykształcenia mieszkańców
 - ▶▶ Poprawa jakości życia mieszkańców, w tym poprzez zwiększenie ich szans na znalezienie pracy, podniesienie poziomu dochodów i poprawę zdrowia
 - ▶▶ Zwiększenie innowacyjności i kreatywności mieszkańców oraz lokalnej gospodarki
 - ▶▶ Wyższe przychody podatkowe dla Gminy
 - ▶▶ Rozwój gospodarczy gminy dzięki zwiększeniu liczby wykształconych pracowników i przedsiębiorców
 - ▶▶ Zmniejszenie bezrobocia i ubóstwa

Tabela 5. Tabela celu szczegółowego nr 1.4.

Cel szczegółowy		1.4 Rozwinięty system usług społecznych i wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego	
Kierunki działań			
1.4.1 Zdrowi i bezpieczni mieszkańcy			
1.4.2 Wsparcie dla potrzebujących mieszkańców			
Uzasadnienie			
Na jakie problemy/potrzeby odpowiada?		➤ Obszar 5. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury - ujemne wartości wskaźnika syntetycznego ➤ Miejscowo ograniczony dostęp do publicznej opieki zdrowotnej ➤ Niewystarczająca liczba punktów opieki zdrowotnej	
Jakie potencjały/szanse wykorzystuje?		➤ Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej do kwoty dochodów bieżących, determinująca możliwości inwestycyjne Gminy, znajduje się na poziomie znacznie wyższym od średniej i mediany grupy porównawczej. Jej wartość pozwala na zaplanowanie i realizację inwestycji, mogących stanowić dalsze bodźce rozwojowe Gminy. ➤ Sytuacja materialna osób najbardziej potrzebujących znacząco się poprawiła, o czym świadczy spadek liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej. ➤ Zmiany zachodzące w społeczeństwie w związku z epidemią COVID-19 m.in. w zakresie pracy zdalnej, czy ucieczki z dużych ośrodków miejskich, powinny zostać wykorzystane do stymulowania jej rozwoju, w szczególności wśród młodych mieszkańców. ➤ Możliwość pozyskania kolejnych środków pomocowych, zwłaszcza w obliczu dostępności środków krajowych, środków unijnych z Krajowego Planu Odbudowy oraz z nowej perspektywy finansowej 2021-2027.	
Rezultaty planowanych działań			
➤ 1.4.1 Zdrowi i bezpieczni mieszkańcy ➤ Zwiększenie świadomości mieszkańców na temat zdrowego stylu życia			

- ▶ Mieszkańcy będą mieli dostęp do informacji na temat zdrowego odżywiania i aktywności fizycznej.
- ▶ Zmniejszenie liczby osób chorujących na choroby związane z niezdrowym stylem życia
- ▶ Poprawa stanu zdrowia mieszkańców
- ▶ 1.4.2 Wsparcie dla potrzebujących mieszkańców
 - ▶ Zwiększenie dostępu do pomocy i wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, co pozwoli im na lepsze funkcjonowanie w społeczeństwie
 - ▶ Zwiększenie skali i form wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym
 - ▶ Mieszkańcy będą mieli dostęp do nowoczesnych usług społecznych.
 - ▶ Zwiększenie liczby osób korzystających z usług społecznych
 - ▶ Zwiększenie dostępności usług społecznych dla mieszkańców

Tabela 6. Tabela celu szczegółowego nr 1.5.

Cel szczegółowy		1.5 Atrakcyjna oferta kulturalna
Kierunki działań		
1.5.1 Atrakcyjna infrastruktura kultury		
1.5.2 Atrakcyjna oferta kultury		
Uzasadnienie		
Na jakie problemy/potrzeby odpowiada?	➤ Obszar 5. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury - ujemne wartości wskaźnika syntetycznego ➤ Baza kulturalna mimo dużego rozwoju, w opinii mieszkańców, nadal jest niewystarczająca i niedostosowana do ich potrzeb. ➤ Liczba uczestników imprez kulturalnych jest znacznie niższa niż w przypadku gmin z grupy porównawczej.	
Jakie potencjały wykorzystuje?	➤ Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej do kwoty dochodów bieżących, determinująca możliwości inwestycyjne Gminy znajduje się na poziomie znacznie wyższym od średniej i mediany grupy porównawczej. Jej wartość pozwala na zaplanowanie i realizację inwestycji, mogących stanowić dalsze bodźce rozwojowe Gminy. ➤ Zmiany zachodzące w społeczeństwie w związku z epidemią COVID-19 m.in. w zakresie pracy zdalnej, czy ucieczki z dużych ośrodków miejskich, powinny zostać wykorzystane do stymulowania jej rozwoju, w szczególności wśród młodych mieszkańców. ➤ Możliwość pozyskania kolejnych środków pomocowych, zwłaszcza w obliczu dostępności środków krajowych, środków unijnych z Krajowego Planu Odbudowy oraz z nowej perspektywy finansowej 2021-2027. ➤ Gmina cechuje się wysokiej jakości walorami środowiskowymi i kulturowymi, zwiększającymi atrakcyjność turystyczno-rekreacyjną. ➤ Na terenie gminy Kórnik występują obszary i obiekty kulturowe o znaczeniu naukowym, zwiększające jej atrakcyjność	

	➤ Gmina cechuje się atrakcyjnymi uwarunkowaniami środowiskowymi i kulturowymi, co stwarza warunki dla pełnienia większej roli funkcji turystycznej gminy.
Rezultaty planowanych działań	
➤ 1.5.1 Atrakcyjna infrastruktura kultury ➤ Zwiększenie dostępności do obiektów i miejsc kultury dla mieszkańców ➤ Poprawa warunków uczestnictwa w kulturze ➤ Wzrost atrakcyjności Gminy dla turystów ➤ Zwiększenie liczby miejsc, w których mieszkańcy mogą aktywnie spędzać czas wolny ➤ 1.5.2 Atrakcyjna oferta kultury ➤ Zwiększenie różnorodności oferty kulturalnej ➤ Dostosowanie oferty do potrzeb i zainteresowań mieszkańców ➤ Wzrost świadomości kulturowej mieszkańców ➤ Zwiększenie liczby ofert kulturalnych dostępnych dla mieszkańców ➤ Poprawa jakości oferty kulturalnej Gminy	

Tabela 7. Tabela celu szczegółowego nr 1.6

Cel szczegółowy		1.6 Atrakcyjna oferta rekreacyjna
Kierunki działań		
1.6.1 Bogata, nowoczesna infrastruktura sportu i rekreacji		
1.6.2 Bogata oferta sportu i rekreacji		
Uzasadnienie		
Na jakie problemy/potrzeby odpowiada?	➤ Obszar 5. Dostępność i jakość usług oraz infrastruktury - ujemne wartości wskaźnika syntetycznego ➤ Baza rekreacyjno-sportowa, mimo dużego rozwoju, w opinii mieszkańców, nadal jest niewystarczająca i niedostosowana do potrzeb mieszkańców.	
Jakie potencjały wykorzystuje?	➤ Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej do kwoty dochodów bieżących, determinująca możliwości inwestycyjne Gminy, znajduje się na poziomie znacznie wyższym od średniej i mediany grupy porównawczej. Jej wartość pozwala na zaplanowanie i realizację inwestycji, mogących stanowić dalsze bodźce rozwojowe Gminy. ➤ Zmiany zachodzące w społeczeństwie w związku z epidemią COVID-19 m.in. w zakresie pracy zdalnej, czy ucieczki z dużych ośrodków miejskich, powinny zostać wykorzystane do stymulowania jej rozwoju, w szczególności wśród młodych mieszkańców. ➤ Rosnące zainteresowanie społeczeństwa różnymi formami spędzania wolnego czasu, w tym turystyką i rekreacją, stanowi szansę dla rozwoju gminy. ➤ Możliwość pozyskania kolejnych środków pomocowych, zwłaszcza w obliczu dostępności środków krajowych, środków unijnych z Krajowego Planu Odbudowy oraz z nowej perspektywy finansowej 2021-2027. ➤ Położenie gminy w powiecie poznańskim, w najbliższym sąsiedztwie Poznania ➤ Gmina charakteryzuje się dużymi walorami przyrodniczymi, które wspierają rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnej.	

	▶ Gmina cechuje się atrakcyjnymi uwarunkowaniami środowiskowymi i kulturowymi, co stwarza warunki dla pełnienia większej roli funkcji turystycznej gminy
Rezultaty planowanych działań	
▶ 1.6.1 Bogata, nowoczesna infrastruktura sportu i rekreacji ▶ Wzrost poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego gminy ▶ Zwiększenie liczby miejsc, w których mieszkańcy mogą aktywnie spędzać czas wolny ▶ Poprawa jakości oferty rekreacyjnej gminy ▶ Zwiększenie liczby osób korzystających z oferty rekreacyjnej ▶ Zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy ▶ Zwiększenie stopnia dostosowania infrastruktury do potrzeb mieszkańców ▶ 1.6.2 Bogata oferta sportu i rekreacji ▶ Zwiększenie liczby osób korzystających z oferty rekreacyjnej ▶ Poprawa jakości oferty rekreacyjnej ▶ Zwiększenie zainteresowania mieszkańców ofertami rekreacyjnymi ▶ Zwiększenie atrakcyjności turystycznej Gminy	

Tabela 8. Tabela celu szczegółowego nr 1.7

Cel szczegółowy		1.7 Aktywna i zintegrowana lokalna społeczność
Kierunki działań		
1.7.1 Wyzwolenie potencjału społecznego mieszkańców		
1.7.2 Przedsięwzięcia integrujące lokalną wspólnotę		
Uzasadnienie		
Na jakie problemy/potrzeby odpowiada?	➤ Obszar 7. Zasoby instytucjonalne, integracja i kapitał społeczny gminy - ujemne wartości wskaźnika syntetycznego ➤ Niska aktywność mieszkańców – liczba uczestników imprez kulturalnych jest znacznie niższa niż w przypadku gmin z grupy porównawczej ➤ Szybki wzrost liczby mieszkańców sprawił, że ok. połowa jej mieszkańców zamieszkuje Gminę Kórnik relatywnie krótko. W związku z tym nie zdążyły się jeszcze wytworzyć silne relacje lokalne.	
Jakie potencjały/szanse wykorzystuje?	➤ Pozytywnym aspektem zachodzących zmian w ramach obszaru 7 jest jednak ciągłe zachowanie długoterminowego trendu wzrostowego w kluczowych dla tego obszaru wskaźnikach takich, jak np. kwota dotacji do zadań publicznych wykonywanych przez NGO (krótkoterminowo trend spadkowy), czy wzrost liczby fundacji i stowarzyszeń. ➤ Możliwość pozyskania kolejnych środków pomocowych, zwłaszcza w obliczu dostępności środków krajowych, środków unijnych z Krajowego Planu Odbudowy oraz z nowej perspektywy finansowej 2021-2027.	
Rezultaty planowanych działań		
➤ 1.7.1 Wyzwolenie potencjału społecznego mieszkańców ➤ Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w życie społeczne Gminy ➤ Rozwój aktywności społecznej mieszkańców ➤ Wzrost poczucia wspólnoty i identyfikacji z Gminą ➤ 1.7.2 Przedsięwzięcia integrujące lokalną wspólnotę ➤ Zwiększenie liczby wydarzeń kulturalnych, sportowych i społecznych, które przyciągną mieszkańców z różnych grup wiekowych i zwiększą poczucie wspólnoty		

- ▶▶ Poprawa zdrowia i samopoczucia mieszkańców poprzez zachęcanie do aktywności fizycznej i społecznej
- ▶▶ Wzmocnienie więzi międzyludzkich i zwiększenie zaangażowania mieszkańców w życie społeczne

Tabela 9. Tabela celu szczegółowego nr 2.1.

Cel szczegółowy	2.1. Wysoki poziom rozwoju społeczno-gospodarczego oparty na potencjale lokalnej gospodarki
Kierunki działań	
2.1.1 Dostępne tereny pod aktywizację gospodarczą i sprawna obsługa inwestorów	
2.1.2 Atrakcyjna baza i oferta turystyczna oraz efektywna promocja Gminy	
Uzasadnienie	
Na jakie problemy/potrzeby odpowiada?	➤ Graniczenie Gminy z Poznaniem powoduje swego rodzaju „wysysanie” siły roboczej, co przejawia się tym, że większość jej mieszkańców pracuje poza miejscem swojego zamieszkania. ➤ Zauważalny jest nierównomierny rozwój gminy – istnieje sporo terenów z brakami infrastruktury technicznej i problemami z dojazdem komunikacją publiczną z powodu dynamicznego wzrostu liczby mieszkańców.
Jakie potencjały/szanse wykorzystuje?	➤ Północna część gminy, bezpośrednio przylegająca do granic Poznania, z racji swego położenia w sąsiedztwie autostrady oraz węzła kolejowego, jest niezwykle atrakcyjna dla inwestorów. ➤ Gmina znajduje się w pobliżu ważnych szlaków komunikacyjnych – autostrada A2, a na jej terenie biegnie droga ekspresowa S11, która znacznie podnosi atrakcyjność komunikacyjną i inwestycyjną gminy. ➤ Największą zaliczkę na podatek odprowadzają osoby prowadzące działalność gospodarczą ze średnią kwotą ok. 20 tys. zł w 2020 roku. Jest to znacznie więcej niż kolejna grupa - osoby osiągające dochody ze stosunku pracy (5,7 tys. zł). W kontekście bardzo dobrej sytuacji demograficznej gminy oraz dobrej sytuacji na rynku pracy i kwalifikacji siły roboczej, konieczne jest wykorzystanie lokalnego potencjału do stymulowania bodźców rozwojowych w zakresie przedsiębiorczości, szczególnie wśród osób młodych. ➤ Wpływy do budżetu Gminy z tytułu udziału w PIT stabilnie rosną, co potwierdza dobrą sytuację na rynku pracy oraz bardzo dobry ogólny klimat gospodarczy. ➤ Relacja kwoty nadwyżki operacyjnej do kwoty dochodów bieżących, determinująca możliwości inwestycyjne Gminy, znajduje się na poziomie znacznie wyższym od średniej i

	mediany grupy porównawczej. Jej wartość pozwala na zaplanowanie i realizację inwestycji, mogących stanowić dalsze bodźce rozwojowe Gminy. ▶ Zmiany zachodzące w społeczeństwie w związku z epidemią COVID-19 m.in. w zakresie pracy zdalnej, czy ucieczki z dużych ośrodków miejskich, powinny zostać wykorzystane do stymulowania jej rozwoju, w szczególności wśród młodych mieszkańców. ▶ Możliwość pozyskania kolejnych środków pomocowych, zwłaszcza w obliczu dostępności środków krajowych, środków unijnych z Krajowego Planu Odbudowy oraz z nowej perspektywy finansowej 2021-2027 ▶ Dogodne położenie gminy przy głównych szlakach komunikacyjnych oraz sąsiedztwo Poznania dają szansę na pozyskanie kolejnych inwestorów. Sąsiedztwo Poznania wpływa także na atrakcyjność mieszkaniową gminy – można mieszkać w małym mieście, a pracować w dużym (często zarabiając więcej niż zwykle oferują mniejsze ośrodki). ▶ Gmina posiada znaczący potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki, o czym świadczy o tym choćby liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do REGON w przeliczeniu na 1.000 mieszkańców w gminie oraz ilościowy wzrost liczby podmiotów wpisanych do REGON (wzrost o 62%). Sytuacja ta przekłada się na znaczące wzrosty wpływów z CIT i PIT do gminy. ▶ To jak silna jest lokalna gospodarka wskazuje fakt, iż łącna liczba formularzy PIT-11 wystawiona przez lokalnych pracodawców wyniosła ponad 30 tys. Jest to więcej niż łączna ilość formularzy PIT-11 wystawionych dla mieszkańców gminy. Fakt ten ukazuje, iż na terenie gminy lokalni pracodawcy tworzą więcej miejsc pracy niż wynosi liczba mieszkańców gminy aktywnych zawodowo. ▶ Gmina charakteryzuje się dużymi walorami przyrodniczymi, które wspierają rozwój funkcji turystyczno-rekreacyjnej. ▶ Gmina cechuje się atrakcyjnymi uwarunkowaniami środowiskowymi i kulturowymi, co stwarza warunki dla pełnienia większej roli funkcji turystycznej gminy.
--	---

Rezultaty planowanych działań

- ▶ 2.1.1 Dostępne tereny pod aktywizację gospodarczą i sprawna obsługa inwestorów
 - ▶ Opracowanie programu wsparcia i rozwoju lokalnej przedsiębiorczości
 - ▶ Zwiększenie liczby lokalnych firm i przedsiębiorstw
 - ▶ Poprawa jakości usług oferowanych przez lokalne firmy
 - ▶ Zwiększenie konkurencyjności lokalnych firm na rynku
 - ▶ Zwiększenie zatrudnienia w gminie
 - ▶ Wzrost dochodów gminy z podatków od lokalnych firm
- ▶ 2.1.2 Atrakcyjna baza i oferta turystyczna oraz efektywna promocja Gminy
 - ▶ Zwiększenie świadomości mieszkańców na temat lokalnych produktów i usług
 - ▶ Zwiększenie sprzedaży lokalnych produktów i usług
 - ▶ Wzrost zainteresowania turystów lokalnymi produktami i usługami
 - ▶ Wzrost dochodów gminy z podatków od lokalnych firm
 - ▶ Zwiększenie atrakcyjności turystycznej gminy
 - ▶ Wzrost liczby turystów odwiedzających gminę
 - ▶ Wzrost wpływów z turystyki

Tabela 10. Tabela celu szczegółowego nr 3.1.

Cel szczegółowy	3.1 Wysoki poziom rozwoju instytucjonalnego
Kierunki działań	
3.1.1 Urząd Miasta i Gminy oraz jednostki gminne – sprawne i przyjazne dla klientów i pracowników	
3.1.2 Gmina efektywna ekologicznie i finansowo	
Uzasadnienie	
Na jakie problemy/potrzeby odpowiada?	➤ Konieczność ochrony jakości powietrza ➤ Skutki zmian klimatycznych, w tym konieczność gospodarowania wodami opadowymi ➤ Szybki wzrost kosztów energii powodujący wyższe koszty utrzymania infrastruktury gminnej ➤ Zmiany w prawie negatywnie wpływające na zdolności finansowe gminy – ograniczenie źródeł wpływów podatkowych ➤ Pakiet legislacyjny Unii Europejskiej tzw. „Fit for 55”, którego celem jest zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych o co najmniej 55% do 2030 roku w porównaniu z poziomami z 1990 roku
Jakie potencjały/szanse wykorzystuje?	➤ Możliwość pozyskania kolejnych środków pomocowych, zwłaszcza w obliczu dostępności środków krajowych, środków unijnych z Krajowego Planu Odbudowy oraz z nowej perspektywy finansowej 2021-2027 ➤ Ogólny wzrost liczby mieszkańców Gminy (ok. 50%) spowodowany był dodatnim saldem migracji oraz dodatnim przyrostem naturalnym. Jest to główny potencjał Gminy. ➤ Gmina posiada znaczący potencjał i konkurencyjność lokalnej gospodarki, o czym świadczy o tym choćby liczba podmiotów gospodarczych wpisanych do REGON w przeliczeniu na 1.000 mieszkańców w gminie oraz ilościowy wzrost liczby podmiotów wpisanych do REGON (wzrost o 62%). Sytuacja ta przekłada się na znaczące wzrosty wpływów z CIT i PIT do gminy.

	▶ Mieszkańcy gminy w przeprowadzonym badaniu ankietowymi wysoko oceniają obsługę administracyjną mieszkańców w Urzędzie Miasta i Gminy. ▶ Połączenie tak dużego potencjału gospodarczego z bardzo dobrą sytuacją demograficzną gminy, położeniem blisko głównych szlaków komunikacyjnych, sąsiedztwie Poznania oraz bardzo wysoką liczbą oddawanych powierzchni mieszkaniowych pozwala stwierdzić, że Miasto i Gmina Kórnik jest bardzo atrakcyjnym miejscem do zamieszkania.
Rezultaty planowanych działań	
▶ 3.1.1 Urząd Miasta i Gminy oraz jednostki gminne – sprawne i przyjazne dla klientów i pracowników ▶ Zwiększenie efektywności działania urzędu i jednostek gminnych ▶ Poprawa obsługi klientów urzędu i jednostek gminnych ▶ Stworzenie przyjaznego środowiska pracy dla pracowników ▶ Łatwiejszy dostęp do usług świadczonych przez urząd i jednostki gminne ▶ Zwiększenie atrakcyjności Gminy oraz jej jednostek jako miejsca pracy ▶ 3.1.2 Gmina efektywna ekologicznie i finansowo ▶ Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń ▶ Racjonalne wykorzystanie zasobów naturalnych ▶ Optymalizacja wydatków gminy ▶ Zoptymalizowana struktura zatrudnienia ▶ Zwiększenie możliwości finansowych gminy do realizacji kluczowych zadań ▶ Racjonalne gospodarowanie odpadami	

2.6. Projekty kluczowe

We wcześniejszych częściach niniejszego rozdziału zostały zaprezentowane: wizja rozwoju gminy, a następnie cele strategiczne i szczegółowe oraz kierunki działań, których realizacja powinna doprowadzić do osiągnięcia stanu docelowego rozwoju gminy, określonego w wizji.

Oczywistym jest, że realizacja różnych przedsięwzięć w różnym stopniu przyczynia się do osiągnięcia założonych celów. W planowaniu, a następnie zarządzaniu strategicznym, sprawdza się tzw. reguła Pareto, mówiąca o tym, że 20% nakładów i wysiłków odpowiada za 80% osiągniętych efektów. Jej istotą jest znalezienie tych 20% najważniejszych zamierzeń, które decydują o sukcesie.

W przypadku sporządzania niniejszej strategii, zastosowanie powyższej reguły polega na **identyfikacji i wyborze najważniejszych przedsięwzięć inwestycyjnych i/lub nieinwestycyjnych - projektów kluczowych**, które stanowią swoiste „kamienie milowe” **rozwoju gminy**. Wynikają one z kierunków działań i w głównej mierze powinny doprowadzić do realizacji celów strategicznych, a w konsekwencji do osiągnięcia docelowej wizji rozwoju gminy. Mogą to być pojedyncze przedsięwzięcia inwestycyjne lub nieinwestycyjne, wpisujące się w kierunki działań albo kilka powiązanych ze sobą, uzupełniających się przedsięwzięć, stanowiących wiązkę przedsięwzięć (projektów). Takie autorskie podejście pozwala na **skoncentrowanie zasobów i wysiłków** gminy na najistotniejszych zagadnieniach, których wykonanie w największym stopniu przyczyni się do zaspokojenia potrzeb i oczekiwań społeczności lokalnej.

Poniżej przedstawiony został pakiet **projektów kluczowych**:

- 1) Budowa węzła przesiadkowego w Gądkach
- 2) Przebudowa drogi wojewódzkiej 434 od skrzyżowania dróg 434 z 431 do drogi ekspresowej S11 (inwestycja Wielkopolskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Poznaniu)
- 3) Przebudowa węzła Koninko na trasie S11 oraz budowa łącznika od węzła Kórnik 1 na drodze S11 do węzła Kleszczewo na autostradzie A2 (inwestycja Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad)
- 4) Budowa drogi Borówiec – Koninko – Lotnisko Poznań – Krzesiny
- 5) Budowa ulicy Szkolnej w Robakowie
- 6) Budowa dróg rowerowych: Kórnik-Radzewo, Kórnik-Borówiec, Kórnik-Pierzchno-Runowo
- 7) Budowa promenady pieszo-rowerowej od ul. Jeziornej do ul. Zwierzynieckiej w Kórniku-Bninie
- 8) Działania zmierzające do budowy drogi rowerowej z Kórnika do KCRiS OAZA-Błężewko

- 9) Budowa sieci wodociągowej Czołowo-Konarskie-Radzewo
- 10) Budowa sieci kanalizacji sanitarnej Biernatki-Prusinowo-Błężewo-Błężewko oraz Robakowo-Gądk, Czmoń, Mościenica
- 11) Rozwój komunikacji autobusowej (w tym zakup nowego i wymiana taboru na nisko i zero-emisyjny)
- 12) Opracowanie i wdrożenie programu oczyszczania jezior i rzek
- 13) Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej m.in. Szkoły Podstawowej w Szczodrzykowie, strażnicy OSP w Kórniku, Ośrodka Zdrowia w Kórniku
- 14) Budowa Szkoły Podstawowej w Kórniku-Bninie
- 15) Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Radzewie
- 16) Budowa żłobka w Kórniku
- 17) Budowa centrum kulturalnego (w tym hala widowiskowa) przy KCRiS Oaza
- 18) Zagospodarowanie terenów rekreacyjno-sportowo-integracyjnych w Błężewku (KCRiS Oaza), Kamionkach, Koninku i Kórniku-Bninie
- 19) Zwiększenie liczby miejsc w Środowiskowym Domu Samopomocy / budowa domu pobytu dziennego dla seniorów i osób niepełnosprawnych
- 20) Modernizacja rynku w Kórniku-Bninie
- 21) Zagospodarowanie terenu Półwyspu Szyja
- 22) Budowa domu integracji międzypokoleniowej w Kamionkach/Borówcu
- 23) Budowa świetlic wiejskich (Kamionki, Szczytniki i Koninko, Biernatki, Gądk, Dachowa)
- 24) Podniesienie standardu obsługi mieszkańców oraz warunków pracy w Urzędzie Miasta i Gminy Kórnik – rozbudowa, modernizacja i przystosowanie budynków do potrzeb osób niepełnosprawnych, rozwój usług świadczonych drogą elektroniczną
- 25) Opracowanie i wdrożenie zapisów Gminnego Programu Rewitalizacji
- 26) Przygotowanie kompleksowej oferty atrakcji turystycznych na terenie Miasta i Gminy Kórnik.

Ponadto, zgodnie z rekomendacjami określonymi w Poradniku Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, w szczególności inwestycyjne projekty kluczowe powinny zostać osadzone w przestrzeni gminy, co zostało zaprezentowane na rysunku w kolejnym rozdziale - „Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Miasta i Gminy Kórnik oraz rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie”.

3. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ MIASTA KÓRNIK ORAZ REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE²

3.1. Terytorialny wymiar polityki rozwoju

Ustawa z dnia 15 lipca 2020 r. o zmianie ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw spowodowała wprowadzenie z dniem 13 listopada 2020 r. do Ustawy o samorządzie gminnym zapisów, dotyczących trybu prac nad strategią rozwoju gminy oraz samej zawartości dokumentu Strategii. Zmiany te stanowią krok w stronę **integracji wymiaru społeczno-gospodarczego i przestrzennego** w dokumentach strategicznych, w tym w ramach strategii rozwoju gminy. Polityka rozwoju zyskuje bardziej widoczny wymiar przestrzenny. Nadanie przestrzennego wymiaru zjawiskom społeczno-ekonomicznym pozwala na większą precyzję procesów diagnostycznych, bardziej adekwatne i trafne określanie priorytetów, celów i kierunków interwencji, a także koordynację i lepsze gospodarowanie zasobami na etapie wdrażania. Strategie rozwoju gminy mają być sporządzane z wykorzystaniem podejścia zintegrowanego. Oznacza to rozwój kształtowany równocześnie w sferach: gospodarczej, społecznej i polityczno-instytucjonalnej, środowiskowej oraz przestrzennej.

3.2. Elementy przestrzenne w strategii rozwoju gminy Kórnik

Celem obecnie obowiązujących regulacji jest włączenie polityki przestrzennej do polityki rozwoju. W efekcie wymiar przestrzenny zintegrowanych strategii rozwoju będzie realizowany poprzez:

- ▶ Określenie modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Kórnik, czyli założeń i celów polityki przestrzennej oraz struktury funkcjonalno-przestrzennej JST
- ▶ Opis ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej, czyli zasad wynikających z przyjętego modelu
- ▶ Ukierunkowanie działań do konkretnych obszarów i dopasowanie ich do potrzeb i możliwości tych obszarów, czyli wskazanie w ramach strategii obszarów strategicznej interwencji, co szczegółowo opisane zostało w Rozdziale 4. dokumentu Strategii.

3.3. Istota modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Kórnik

Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy obrazuje strategiczne pomysły na rozwój gminy zorientowane terytorialnie i jest efektem zintegrowanego procesu planistycznego. W swym założeniu ma stanowić porządkujący składnik strategii, źródło i rodzaj najważniejszych ustaleń rozwojowych osadzonych przestrzennie. Model rozumiany jest jako

² W rozdziale wykorzystano zapisy i uwzględniono rekomendacje stosowania podejścia zintegrowanego w strategii rozwoju gminy ujęte w opracowaniu „Strategia Rozwoju Gminy Poradnik Praktyczny” – MFIPR, 2021 rok

przedstawienie długookresowej strategicznej wizji rozwoju gminy wynikającej z wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań, zdiagnozowanych potrzeb rozwojowych i posiadanego potencjału, z uwzględnieniem jego specyfiki i zróżnicowania wewnętrznego. Model wskazuje obszary, które strategia rozwoju uznaje za istotne dla osiągnięcia celów rozwoju, obszary wymagające ochrony oraz rodzaje powiązań funkcjonalnych, występujących pomiędzy poszczególnymi obszarami. Podsumowując, w praktyce model na poziomie lokalnym określa i sytuje przestrzennie:

- wizję i cele rozwojowe gminy
- obszary kluczowe dla rozwoju gminy
- ogólne zasady gospodarowania konkretnymi strefami/obszarami wskazanymi w modelu
- schematyczne rozmieszczenie inwestycji.

3.4. Kluczowe uwarunkowania rozwoju przestrzennego gminy Kórnik

Na etapie diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Kórnik dokonano **identyfikacji kluczowych uwarunkowań rozwoju przestrzennego gminy** w aspekcie czynników zewnętrznych i wewnętrznych.

Miasto i Gmina Kórnik jest gminą miejsko-wiejską, położoną w powiecie poznańskim, w skład którego wchodzi 17 gmin:

- gminy miejskie: Luboń, Puszczykowo
- gminy miejsko-wiejskie: Buk, Kostrzyn, Kórnik, Mosina, Murowana Goślina, Pobiedziska, Stęszew, Swarzędz
- gminy wiejskie: Czerwonak, Dopiewo, Kleszczewo, Komorniki, Rokietnica, Suchy Las, Tarnowo Podgórne.

Gmina Kórnik od północy graniczy z miastem Poznań, od wschodu z gminami Kleszczewo i Środa Wlkp., od południa z gminami Zaniemyśl i Śrem a od zachodu z gminą Mosina. Cały obszar gminy leży w obrębie regionu zwanego Wysoczyzną Gnieźnieńską.

Sieć osadniczą gminy charakteryzuje układ jednostek osiedleńczych o historycznym znaczeniu funkcji rolniczej gminy. Obecnie sieć osadniczą gminy stanowią miasto Kórnik z Brinem, jako siedziba władz samorządowych i centrum gospodarcze gminy oraz 34 wsie. Na kształt przestrzenny gminy i stan środowiska rzutuje funkcja rolnicza, turystyczno-rekreacyjna i naukowa.

Gmina Kórnik należy do obszarów rolniczych o kierunku produkcji zbożowo-paszowo-okopowym. Świadczy o tym struktura użytków rolnych, przewaga wyższych klas bonitacyjnych oraz gleby o dobrym i średnim stopniu kultury. Na terenie całej gminy ok. 50 % gleb nadaje się pod uprawę roślin o wyższych wymaganiach glebowych. Lasy zajmują natomiast ok. 26 %

powierzchni ogólnej gminy. Największe kompleksy leśne występują we wsiach: Skrzynki, Kamionki, Czmoń, Borówiec.

Jedną z głównych funkcji gminy Kórnik obok rolnictwa, wynikającą z uwarunkowań środowiska, jest funkcja turystyczno-rekreacyjna i naukowa. Gmina Kórnik charakteryzuje się dużymi walorami przyrodniczymi, na które składa się między innymi rzeźba terenu - rynna jezior Kórnicko-Zaniemyskich oraz doliny Głuszynki i wysoczyzna morenowa z kompleksami leśnymi w części środkowej i zachodniej gminy. Natomiast część bezleśna wschodnia gminy charakteryzuje się dużymi powierzchniami gruntów ornych o wysokich klasach bonitacyjnych, które zajmują ok. 48 % powierzchni gruntów ornych.

Miasto Kórnik jest nie tylko centrum usługowym gminy. Wraz z rynną jezior Kórnicko-Zaniemyskich jest także ośrodkiem turystycznym o znaczeniu ponadlokalnym i ma szansę, aby funkcja ta stała się wiodącą. W związku z tym w Studium wskazuje się, iż wszelkie rezerwy terenowe wyznaczone wcześniej do urbanizacji, znajdujące się na terenie miasta Kórnik, powinny być w jak najmniejszym stopniu przeznaczane pod działalność gospodarczą.

Rynna jezior Kórnickich wraz z zabytkowym układem Kórnika i Bnina oraz z Arboretum, stwarza warunki dla dalszego rozwoju funkcji turystycznej, która nie jest dostatecznie rozwinięta. Ważnymi uwarunkowaniami w tym aspekcie jest niewykorzystany potencjał jezior dla szeroko pojętej rekreacji i wypoczynku. Wody powierzchniowe na terenie gminy stanowią przede wszystkim jeziora: Bnińskie (260,6 ha), Kórnickie (85,0 ha), Skrzynki Duże (76,3 ha). Obszar gminy Kórnik leży w całości w zlewni rzeki Warty.

Na terenie gminy Kórnik znajdują się ponadto następujące formy ochrony przyrody w systemie Natura 2000:

- ▶ obszar specjalnej ochrony ptaków „Ostoja Rogalińska” PLB300017
- ▶ obszar mający znaczenie dla Wspólnoty, projektowany specjalny obszar ochrony siedlisk „Rogalińska Dolina Warty” PLH3000012
- ▶ proponowany obszar mający znaczenie dla Wspólnoty „Dolina Średzkiej Strugi” PLH300057.

Dla zachowania bogatych zasobów przyrody w pradolinie powołany został Rogaliński Park Krajobrazowy, natomiast dla ochrony bogatych walorów krajobrazowych rynny Kórnicko-Zaniemyskiej utworzony został Obszar Chronionego Krajobrazu. Na terenie miasta i gminy znajduje się 6 zespołów dworsko-parkowych. Są to: Kórnik, Dziecmierowo, Dworzyska, Pierzchno, Robakowo, Runowo, Żerniki.

Na terenie gminy Kórnik występują ponadto obszary i obiekty kulturowe o znaczeniu naukowym. Specyficzna funkcja w zakresie nauki wynika z istnienia placówek naukowych:

- ▶ „Biblioteki Kórnickiej” PAN wraz z oddziałem Muzeum Narodowego w Zamku Kórnickim

- ▶ Instytutu Dendrologii PAN w Kórniku wraz z Arboretum Kórnickim
- ▶ Zakładu „Doświadczalnego” PAN „Szkółki Kórnickie” w Dzieńmierowie
- ▶ Obserwatorium Astrogeodynamicznego - Centrum Badań Kosmicznych PAN w Borówcu.

Nie bez znaczenia pozostaje także oddziaływanie Aglomeracji Poznańskiej, która posiada bezpośredni wpływ na przekształcenia struktury osadniczej gminy Kórnik. W przeszłości tereny przyległe do granic Poznania charakteryzowały się w głównej mierze funkcją rolniczą jako zaplecza rolniczej produkcji żywności. Obecnie następuje przewartościowanie znaczenia ich funkcji na mieszkaniową, jako obszary stanowiące szczególny przedmiot pożądania dla wygodnego i ekologicznego zamieszkania. Wsie leżące w północnej części gminy podlegają przemianom urbanistycznym terenów dla celów mieszkalnych i sypialnianych.

Z uwagi na zachodzące zmiany, ważnym aspektem uwarunkowań rozwoju jest zaopatrzenie w wodę oraz odprowadzanie ścieków. Gmina niemal w całości jest zwodociągowana. Na terenie Gminy Kórnik istniejąca sieć wodociągowa wraz urządzeniami jest sukcesywnie modernizowana, jednak nadal pozostają starsze odcinki, wymagające wymiany.

Rozwój przestrzenny gminy oraz ciągłe wyznaczanie nowych terenów, przeznaczonych na cele aktywizacji gospodarczej, pociąga za sobą konieczność zorganizowania systemu gospodarki ściekowej. Brak indywidualnych wiejskich oczyszczalni ścieków wpływa niekorzystnie na ochronę środowiska oraz na warunki gruntowo-wodne obszarów okolicznych wsi.

Zgodnie z zapisami Studium, gmina Kórnik funkcje przemysłu posiada w ograniczonym zakresie jako uzupełniającą. Na terenie gminy, szczególnie wsi Gądky, działalność prowadzi szereg zakładów magazynowo-spedycyjnych, utrwalających funkcję spedycyjno-magazynową tego rejonu. Szanse rozwoju bazy przeładunkowej będą zależne od rozwoju komunikacji kołowej, w kontekście powodzenia realizacji sieci autostrad na terenie Polski. Kluczowe w tym względzie są uwarunkowania komunikacyjne gminy.

Kórnik powstał na głównym szlaku komunikacyjnym na południowy wschód od Poznania. Wyniesienie terenu między jeziorami Kórnickim i Bnińskim stanowi dogodny miejsce dla przejścia na szlaku komunikacyjnym, wiodącym z Poznania na Śląsk. Najważniejszymi uwarunkowaniami rozwoju gminy w tym aspekcie jest przebieg autostrady północno-wschodnim skrajem gminy. Ograniczona dostępność autostrady powoduje m.in. dopuszczenie połączenia tylko z wybranymi drogami publicznymi, które zapewniają właściwe pod względem funkcjonalnym powiązania z pozostałą siecią drogową oraz z koncentracją źródeł i celów ruchu. Z przebiegiem autostrady związany jest obszar rezerwowany (po jej południowej stronie) pod wariantowy przebieg trasy kolejowej dla dużych prędkości.

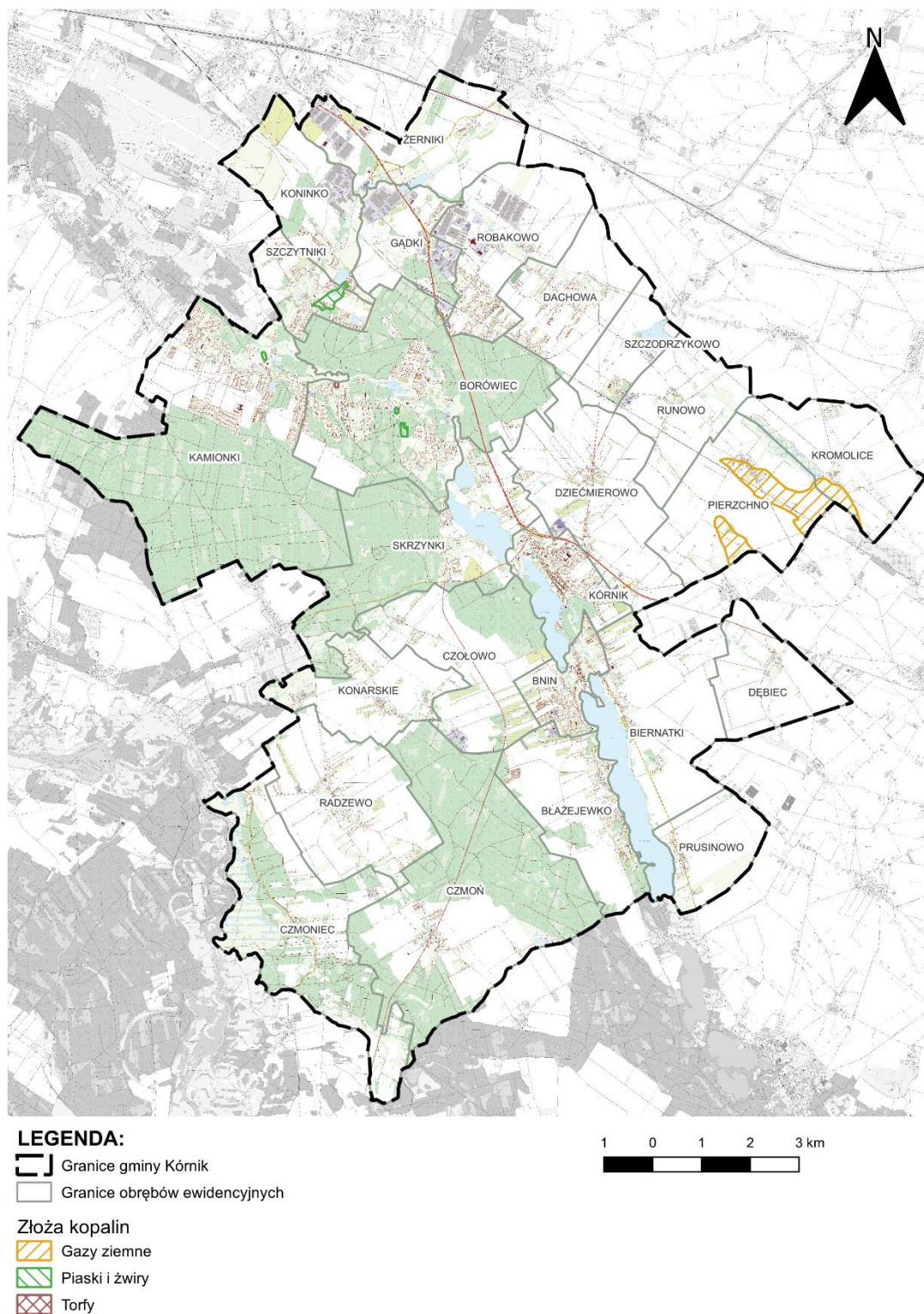
Ważnym aspektem jest to, że droga ekspresowa przeznaczona do szybkiego przemieszczania się wyłącznie pojazdów samochodowych w swym założeniu nie obsługuje przyległego terenu. Intensywny rozwój działalności gospodarczej „wymusił” programowe uporządkowanie na trasie drogi nr S11, uwzględniające docelowe rozwiązania komunikacyjne, które na obecnym etapie stanowią warunki brzegowe (dot. koncepcji węzła „Gądk”, „Kórnik” - ul. Poznańska). Ponadto komunikacja strefy miejskiej wymaga wpisania jej w system dróg ponadlokalnych.

3.4.1. Złóża kopalin

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy na platformie MIDAS, na obszarze Gminy Kórnik występują złoża kopalne:

- ▶ Gazu ziemnego – wschodnia część gminy – złoża Kromolice i Kromolice S (obręb Kromolice i Pierzchno)
- ▶ Torfu – zachodnia część gminy – niewielkie złożo Borówiec (obręb Borówiec)
- ▶ Piasków i żwirów – zachodnia część gminy – Borówiec, Borówiec II, Kamionki i Szczytniki (obręby Borówiec, Kamionki, Koninko i Szczytniki).

Rysunek 2. ZłoŜa kopalin w gminie Kórnik

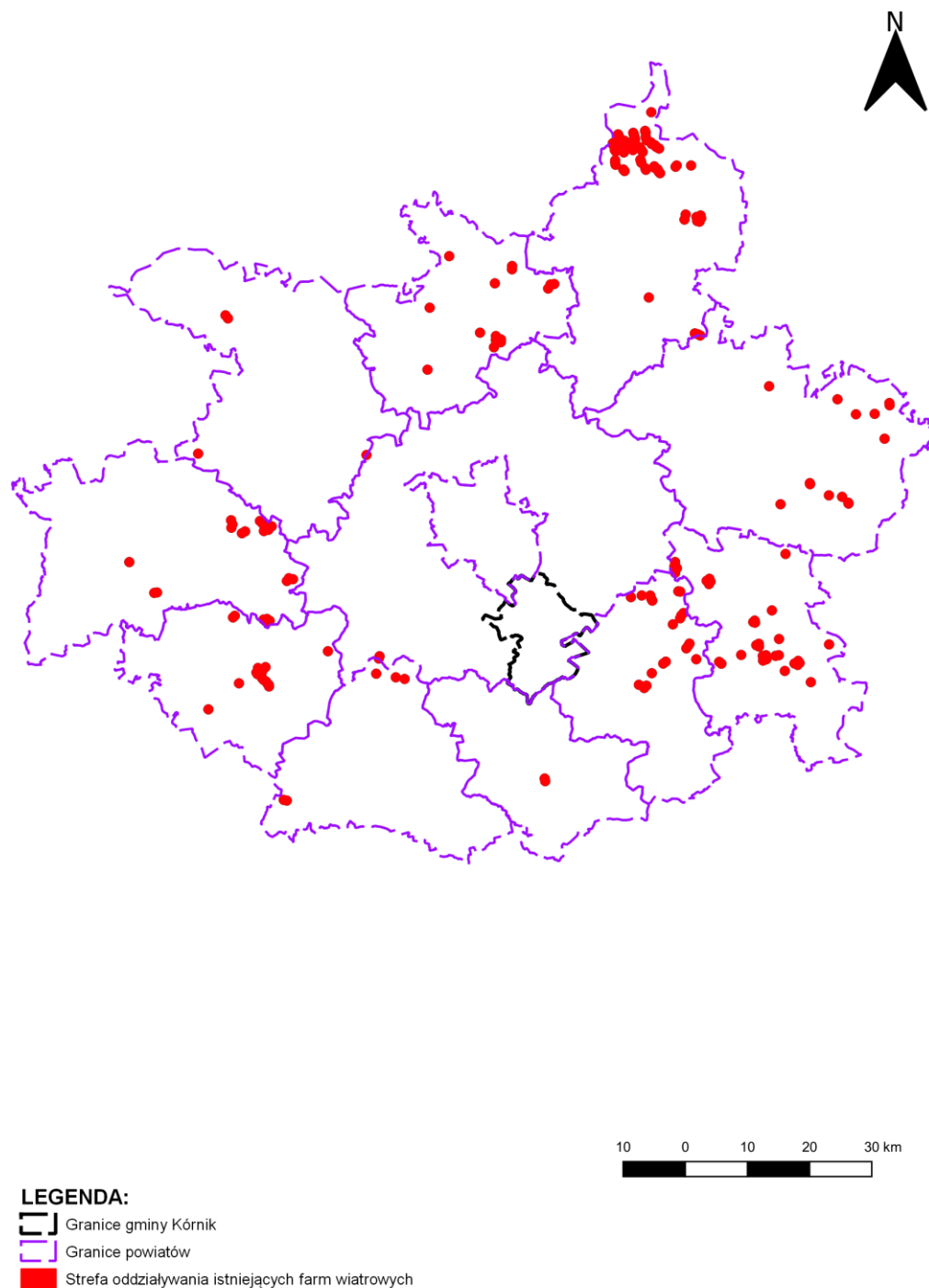
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z pgi.gov.pl

3.4.2. Lokalizacje farm wiatrowych

Na podstawie pozyskanych informacji pozyskanej z portalu mapowego, prowadzonego przez Główny Urząd Geodezji i Kartografii (geoportal.gov.pl) oraz otwartych danych pobranych z podkładu mapowego Open Street Map (<https://overpass-turbo.eu/>), na terenie gminy Kórnik brak jest istniejących farm wiatrowych jak również pojedynczych elektrowni. Najbliższe obiekty znajdują się w sąsiedniej gminie Środa Wielkopolska oraz w bardziej oddalonych: Dominowo, Kołaczkowo, Nekla i Września.

Zgodnie z aktualnie obowiązującą Ustawą z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2023 poz. 553 z późn. zm.) elektrownie wiatrowe muszą być lokalizowane w odległości równej lub większej dziesięciokrotności całkowitej wysokości elektrowni wiatrowej od budynku mieszkalnego albo budynku o funkcji mieszanej. W zmienionej ustawie pojawił się nowy zapis, który umożliwia zmniejszenie tej odległości do minimum 700 m. Możliwość zmniejszenia odległości rozstrzyga się w trakcie procedury miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu objętego inwestycją farmy wiatrowej. Obszary oddziaływania istniejących elektrowni wiatrowych zostały przedstawione na rysunku poniżej.

Rysunek 3. Obszary oddziaływania istniejących farm wiatrowych na tle powiatów: gnieźnieńskiego, grodzkiego, kościańskiego, nowotomyskiego, miasta Poznań, poznańskiego, średzkiego, śremskiego oraz wągrowieckiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie geoportal.gov.pl

3.4.3. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego

Aktami prawa miejscowego, które regulują politykę przestrzenną gminy, a także jej zagospodarowanie, są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Na terenie gminy Kórnik obowiązuje aż 292 mpzp. Pokrywają one ok. 66% gminy (ok. 12.258 ha). Pokrywają one większość terenów przeznaczonych pod zabudowę w obowiązującym Studium UiKZP. Mpzp były uchwalane każdego roku, licząc od 1996 r. Najwięcej planów miejscowych było uchwalanych w latach 1999-2003 oraz 2015-2023. We wcześniejszych latach były to głównie mpzp pod regulację terenów już częściowo zabudowanych oraz w celu wyznaczenia nowych terenów inwestycyjnych. Najnowsze plany miejscowe są to głównie wielkopowierzchniowe plany obejmujące tereny wiejskie, rolne a także leśne.

Obowiązujące mpzp można podzielić na kilka wyróżniających się grup:

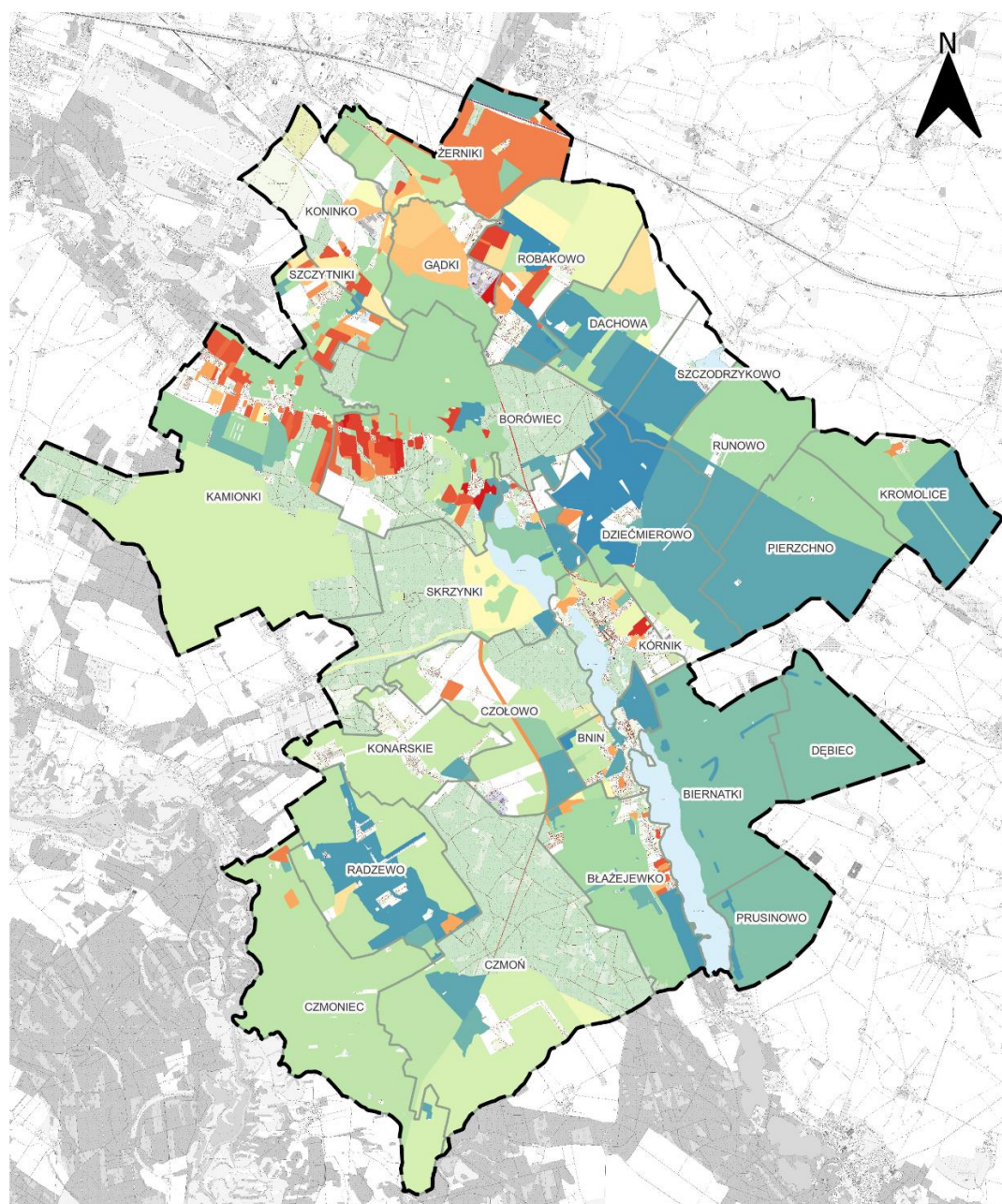
- ▶ Regulujące – wprowadzające pewne ramy dla rozwoju zabudowy, szczególnie zabudowy mieszkaniowej we fragmentach miejscowości, gdzie zabudowa już istnieje, ale prowadzona jest w sposób chaotyczny i niekontrolowany. Najbardziej widoczne jest to we wsiach Borówiec, Kamionki i Szczytniki (mpzp z końca XX wieku), Biernatki, Bnin Czołowo i Skrzyżki (mpzp uchwalone w ostatnich latach).
- ▶ Proinwestycyjne – miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego zlokalizowane w północnej części gminy w sąsiedztwie drogi ekspresowej S5, umożliwiające lokalizację wielkopowierzchniowej zabudowy o charakterze usługowym, logistycznym, produkcyjnym, czy magazynowym. Ponadto, nawiązując do poprzedniego punktu, wskazują również lokalizację nowej zabudowy mieszkaniowej w obrębie większości miejscowości w gminie Kórnik.
- ▶ Ochronne – ten typ planów miejscowych obejmuje w zdecydowanej większości obszary niezabudowane, głównie pola uprawne, lasy oraz tereny zielone wraz z terenami podmokłymi, dla których obowiązują zapisy zakazujące jakiegokolwiek zabudowy, lub ograniczające do infrastruktury technicznej i wprowadzające specjalistyczne formy ochrony dopasowane do danego rodzaju cennych terenów.

Tabela 11. Liczba miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uchwalonych w Gminie Kórnik w latach 1996-2024

Rok	Liczba mpzp
1996	6
1997	2
1998	4
1999	20
2000	17
2001	19
2002	20
2003	26
2004	3
2005	8
2006	3
2007	4
2008	6
2009	6
2010	8
2011	10
2012	5
2013	6
2014	8
2015	11
2016	12
2017	13
2018	12
2019	9
2020	7
2021	14
2022	17
2023	12
2024	7
Razem	296

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z gminnego rejestru urbanistycznego

Rysunek 4. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (mpzp) w gminie Kórnik

1 0 1 2 3 km

LEGENDA:

Granice gminy Kórnik

Granice obszarów ewidencyjnych

Obszary gminy objęte mpzp obowiązującymi od roku:

1996

1997

1998	2004	2010	2016	2021
1999	2005	2011	2017	2022
2000	2006	2012	2018	2023
2001	2007	2013	2019	
2002	2008	2014	2020	
2003	2009	2015		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z gminnego rejestru urbanistycznego

3.4.4. Formy ochrony przyrody

Gmina Kórnik w około 50% pokryta jest formami ochrony przyrody. Południowo-zachodni fragment gminy objęty jest: Specjalnym Obszarem Ochrony Siedlisk (PLH300012) „Rogalińska Dolina Warty” i Obszarem Specjalnej Ochrony Ptaków (PLB300017) „Ostoja Rogalińska”, a także Rogalińskim Parkiem Krajobrazowym, ponadto w tym samym rejonie przebiega korytarz ekologiczny „Dolina Obry” (obróby Czmoniec i Czmoń). W północno-wschodnim fragmencie gminy w obrębach Kromolice, Pierzchno i Runowo, wzdłuż rzeki Średzka Struga” znajduje się Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk (PLH300057) „Dolina Średzkiej Strugi”. Największą powierzchniowo formą ochrony przyrody na terenie gminy Kórnik jest Obszar Chronionego Krajobrazu.

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk (PLH300057) „Dolina Średzkiej Strugi” obejmuje dolinę rzeki Średzka Struga. Dolina ta ma szerokość od 0,5 do 1 km i pokryta jest mozaiką łąk, pastwisk, niewielkich zbiorników szuwarowych, wyrobisk potorfowych, olsów i łożowisk oraz kompleks stawów rybnych. Obszar ten jest jednym z największych ostoi kumaka nizinnego, populacja może liczyć kilkanaście tysięcy osobników. Ponadto jest to cenne miejsce dla migrujących ptaków oraz bytowania dla wielu gatunków ptaków szuwarowych i błotnych.

Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków (PLB300017) „Ostoja Rogalińska” położony jest w gminach: Dopiewo, Stęszew, Komorniki, Puszczykowo, Mosina, Kórnik, Brodnica, Śrem, Zaniemyśl i Książ Wielkopolski. Północy fragment Ostoi znajduje się w Wielkopolskim Parku Narodowym. Charakteryzuje się polodowcowym krajobrazem o bardzo zróżnicowanej rzeźbie terenu. Znajduje się tutaj 12 jezior – głównie eutroficznych, moreny czołowe (najwyższa - 132 m n.p.m. jest Osowa Góra), część najdłuższego w Polsce ozu Bukowo-Mosińskiego oraz wydmy, rynny i głazy narzutowe. Dominującym drzewostanem jest typ sosnowy z domieszką dębów, czy brzoź. Poza obszarem WPN cechą charakterystyczną Ostoi są kompleksy łąkowo-torfowiskowe z licznymi starorzeczami Warty. Unikatowym elementem jest grupa ponad 1.000 dębów, charakteryzującymi się obwodami pnia od 2 do 9,5 m.

Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk (PLH300010) „Ostoja Wielkopolska” swoim położeniem pokrywa się z opisanym powyżej Obszarem Specjalnej Ochrony Ptaków (PLB300017) „Ostoja Rogalińska”.

Rogaliński Park Krajobrazowy obejmuje fragmenty gmin: Brodnica, Kórnik, Mosina i Śrem. Utworzony został w 1997 r. w celu ochrony jednego z największych skupisk dębów szypułkowych w Europie oraz ochrony i zachowania wyjątkowych walorów krajobrazowych, przyrodniczych i historyczno-kulturowych w tym rejonie Wielkopolski.

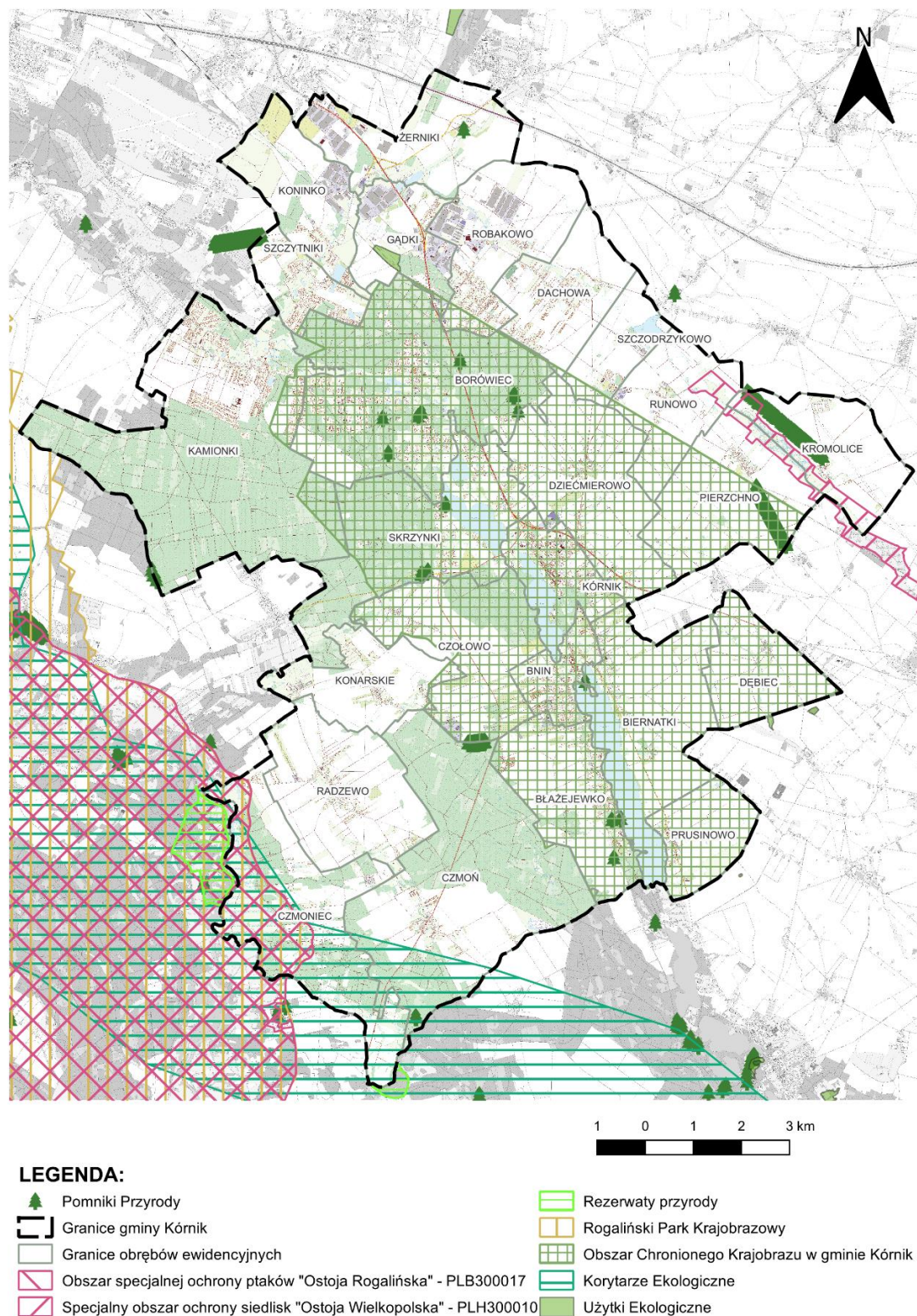
Obszar Chronionego Krajobrazu w gminie Kórnik obejmuje niemal 50% powierzchni gminy – jej środkową i południowo-wschodnią część. Został ustanowiony w 1993 r. w celu ochrony wyróżniającego się krajobrazu o zróżnicowanych ekosystemach, ochrony wielu gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz cennych przyrodniczo siedlisk, ochrony korytarza ekologicznego

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY KÓRNIK NA LATA 2025-2034

w rymie Jezior Kórnickich, a także ochrony obszarów wartościowych ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem.

Użytek ekologiczny „Szuwary Gądeckie” został ustanowiony Uchwałą Rady Miejskiej w Kórniku z dnia 27 października 2004 r. w celu zachowania siedliska przyrodniczego o dużych wartościach krajobrazowych.

Rysunek 5. Formy ochrony przyrody na terenie gminy Kórnik i w najbliższych okolicach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie geoserwis.gdos.gov.pl

3.4.5. Hydrologia

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Wody Polskie, gmina Kórnik znajduje się w Obszarze dorzecza Odry, w regionie wodnym Warty, w Poznańskim Dorzeczu Warty.

Na terenie gminy Kórnik znajdują się cztery jeziora: Skrzynki Małe, Skrzynki Duże, Kórnickie oraz Bnińskie. Rozciągają się od okolic miasta Kórnik niemalże w linii prostej w kierunku południowym aż do granicy gminy. Połączone są rzeką Głuszynka. Głównymi ciekami wodnymi są: Kopel, Głuszynka oraz Struga Średzka.

Gmina Kórnik położona jest w obrębie:

- ▶ sześciu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych Rzecznych – Głuszynka, Kopel do Głuszynki, Kopel od Głuszynki do ujścia, Moskawa do Wielkiej, Moskawa od Wielkiej do ujścia, Warta od Młyniska do Kopli.
- ▶ trzech Jednolitych Części Wód Powierzchniowych Jeziornych – Bnińskie, Kórnickie, Skrzynki Wielkie.

Tabela 12. Zestawienie informacji o JCWP

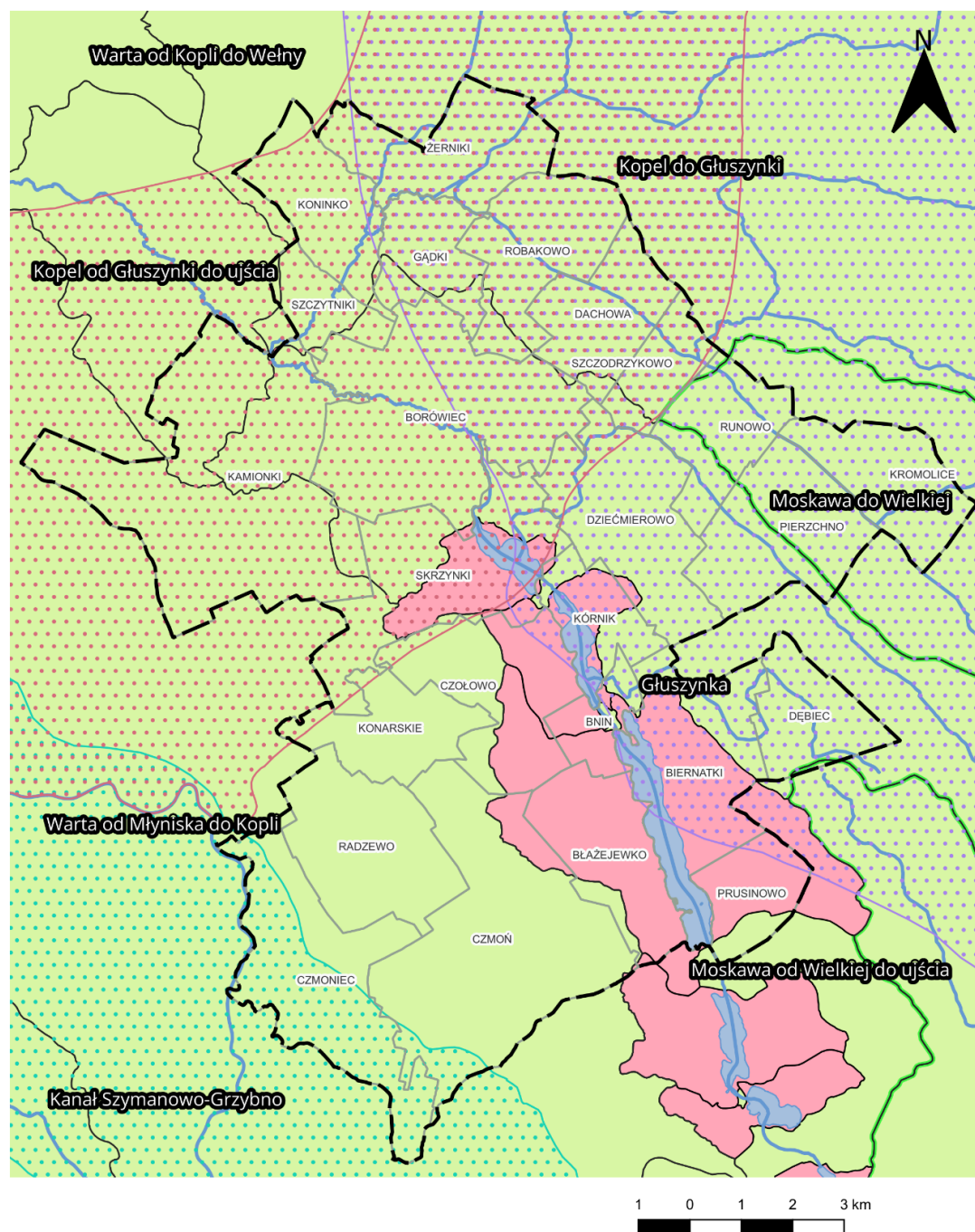
Lp.	Krajowy kod JCWP	Nazwa JCWP	Aktualny stan	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
JCWP Rzeczne				
1.	RW6000181857489	Głuszynka	Zły	Zagrożona
2.	RW600010185747	Kopel do Głuszynki	Zły	Zagrożona
3.	RW600010185749	Kopel od Głuszynki do ujścia	Zły	Zagrożona
4.	RW600009185441	Moskawa do Wielkiej	Zły	Zagrożona
5.	RW600011185499	Moskawa od Wielkiej do ujścia*	Zły	Zagrożona
6.	RW60001218573	Warta od Młyniska do Kopli*	Zły	Niezagrożona
JCWP Jeziorne				
7.	LW10148	Bnińskie	Zły	Zagrożona
8.	LW10149	Kórnickie	Zły	Zagrożona
9.	LW10150	Skrzynki Wielkie	Zły	Zagrożona

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z wody.isok.gov.pl

*Rzeki, których dotyczą JCWP znajdują się w całości poza gminą Kórnik.

Gmina Kórnik położona jest na styku dwóch Jednolitych Części Wód Podziemnych nr: GW600060 i GW600061. Oba położone są w: dorzecze Odry, region wodny Warty. Stan JCWPd GW600060 został określony jako dobry, a poziom ryzyka jako zagrożony. Stan GW600061 jako dobry, a poziom ryzyka jako niezagrożony.

Rysunek 6. Jednolite Części Wód Powierzchniowych i Podziemnych

LEGENDA:

Granice gminy Kórnik

Granice obrębów ewidencyjnych

Jednolite Części Wód Powierzchniowych - Rzeczne

Jednolite Części Wód Powierzchniowych - Jeziornych

Jednolite Części Wód Podziemnych

Zlewnie Jednolitych Części Wód Podziemnych

Zlewnie Jednolitych Części Wód Podziemnych - Jeziorne

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych:

Dolina Kopalna Wielkopolska

Pradolina Warszawa – Berlin

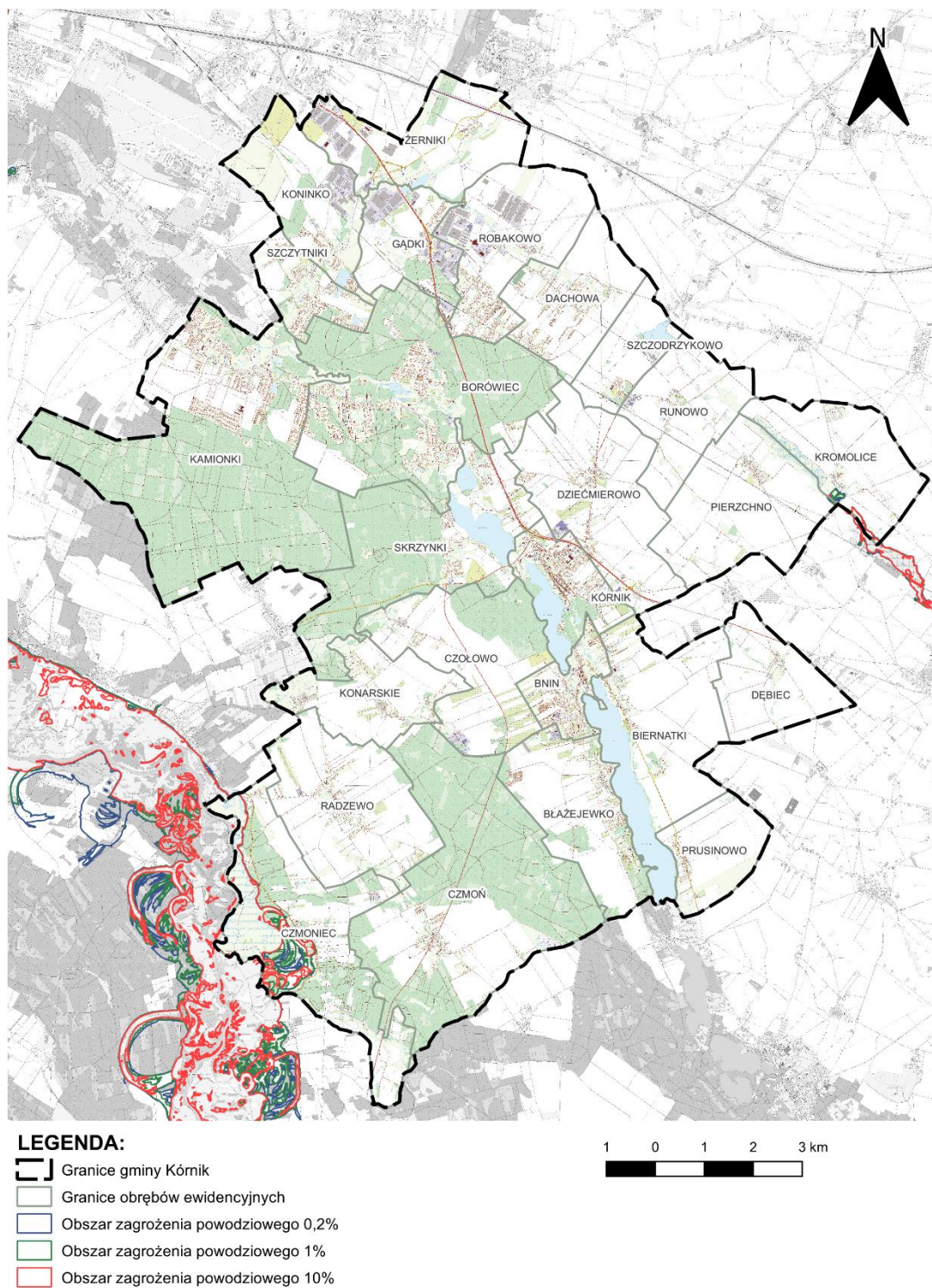
Subzbiornik Inowrocław - Gniezno

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z wody.isok.gov.pl

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY KÓRNIK NA LATA 2025-2034

Zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego, o których mowa w art. 169 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. z 2022 r., poz. 2625 ze zm. - dalej Prawo wodne) ustalono, że obszar Gminy Kórnik znajduje się na obszarze szczególnego zagrożenia powodzią, w rozumieniu art. 16 pkt 34) lit. a) i b) Prawa wodnego, tj. obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi $p=1\%$ lub $p=10\%$, a także na obszarze, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie ($p=0,2\%$).

Rysunek 7. Obszary zagrożenia powodziowego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY KÓRNIK NA LATA 2025-2034

Zgodnie z obowiązującym Planem przeciwdziałania skutkom suszy Gmina Kórnik położona jest:

- ▶▶ W całości na obszarze ekstremalnie zagrożonym suszą atmosferyczną,
- ▶▶ W całości na obszarze umiarkowanie zagrożonym suszą hydrologiczną,
- ▶▶ W całości na obszarze słabo zagrożonym suszą hydrogeologiczną,
- ▶▶ W całości na obszarze ekstremalnie zagrożonym suszą rolniczą,

W łącznym zestawieniu gmina Kórnik klasyfikuje się jako obszar silnie zagrożony suszą.

3.5. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Kórnik

Model docelowej struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Kórnik jest zobrazowaniem spodziewanych i zaplanowanych w strategii miasta procesów rozwoju i ich wpływu na kształtowanie się struktur przestrzennych, i wynika z wizji rozwoju miasta i celów strategicznych, które przedstawiają się następująco:

Wizja:

Jesteśmy jedną z najdynamiczniej rozwijających się gmin w kraju, zasobną w wyjątkowe atrakcje kultury i przyrody, z młodą, energiczną i zintegrowaną społecznością.

Pragniemy, aby wszyscy mieszkańcy byli zadowoleni z życia na naszym terenie dzięki pełnemu dostępowi do nowoczesnej infrastruktury i edukacji oraz oferty spędzania wolnego czasu na najwyższym poziomie. Dążymy do tego, aby dla przyszłych pokoleń zostawić gminę wyróżniającą się ładem przestrzennym i dbałością o środowisko naturalne.

Strategiczne cele rozwoju gminy:

- ▶ **Cel strategiczny nr 1 - Zapewnienie atrakcyjnych warunków do życia i rozwoju w Gminie**
- ▶ **Cel strategiczny nr 2 - Zapewnienie sprzyjających warunków do prowadzenia działalności gospodarczej**
- ▶ **Cel strategiczny nr 3 - Sprawne zarządzanie Gminą**

3.5.1. Struktura sieci osadniczej wraz z rolą i hierarchią jednostek osadniczych

Siecią osadniczą określany jest układ przestrzenny jednostek osadniczych na danym terenie, w tym przypadku na obszarze jednej gminy, które różnią się pod względem wielkości, funkcji oraz wzajemnych powiązań. W skład sieci osadniczej wchodzi różne typy jednostek osadniczych, od małych wsi po duże miasta, tworząc silnie powiązany system o zróżnicowanej hierarchii.

Elementami sieci osadniczej są zdefiniowane jednostki osadnicze takie jak wieś, miasteczko, miasto, metropolia, czy aglomeracja. Różnią się przede wszystkim wielkością, zarówno pod względem powierzchniowym, jak i ludnościowym. W przypadku gminy Kórnik elementami sieci osadniczej są miasto Kórnik oraz pozostałe wsie.

Hierarchia jednostek osadniczych określa znaczenie danej jednostki dla pozostałych na terenie gminy lub też, w bardziej ogólnym znaczeniu, na szerszym obszarze, np. regionu, czy całego kraju. W przypadku miejscowości zlokalizowanych na obszarze gminy Kórnik można zauważyć bardziej lokalne znaczenie większości wsi; wyjątek mogą stanowić największe miejscowości gminy, stanowiące zaplecze mieszkalne i magazynowe oraz samo miasto Kórnik.

Struktura osadnictwa w gminie Kórnik jest zróżnicowana, łącząc cechy osadnictwa miejskiego i wiejskiego. Centrum gminy stanowi miasto Kórnik, które pełni funkcję administracyjną, społeczną, handlową, rekreacyjną i kulturalną. Jest największym skupiskiem ludności w gminie i głównym ośrodkiem usługowym, przyciągającym mieszkańców z okolicznych miejscowości – zarówno z obszaru gminy, jak i spoza. Drugim ważnym ośrodkiem miejskim jest Bnin, który administracyjnie jest częścią Kórnika, ale zachowuje swoje historyczne i przestrzenne odrębności. Bnin ma bardziej kameralny charakter i pełni funkcję uzupełniającą wobec Kórnika, związaną z lokalnym rynkiem i działalnością usługową. Całość obszaru miejskiego gminy zlokalizowana jest w jej centrum, przy skrzyżowaniu dróg ekspresowej i wojewódzkich, co pozwala na zachowanie wysokiego poziomu skomunikowania ośrodka miejskiego z pozostałą częścią gminy.

Na terenie gminy dominują jednak wsie i osiedla wiejskie, które są rozmieszczone równomiernie, tworząc sieć o średniej gęstości zaludnienia. Wsie te, takie jak Borówiec, Robakowo, czy Dachowa, mają coraz bardziej zanikający charakter rolniczy, który wypierany jest przez charakter podmiejski. W ostatnich latach dynamiczny rozwój budownictwa jednorodzinnego w tych miejscowościach sprawił, że gmina Kórnik staje się w coraz większym stopniu tzw. „sypialnią” dla dużego ośrodka miejskiego – Poznania.

Duża część osiedli ma charakter suburban³, co wynika z bliskości aglomeracji poznańskiej. Miejscowości w północnej części gminy, np. Kamionki, czy Czmoniec, przekształcają się w typowe przedmieścia z dominującą funkcją mieszkaniową. Rozwój osadnictwa podmiejskiego wiąże się z dobrą infrastrukturą drogową, w tym dostępem do drogi ekspresowej S11 i bliskością Poznania. Południowa część gminy, oddalona bardziej od Poznania, rozwija się zdecydowanie wolniej, zachowując swój wiejski charakter zabudowy mieszkaniowej, choć i tu widoczny jest wpływ dużego ośrodka miejskiego.

Poza dynamicznie rozwijającą się funkcją mieszkaniową tych miejscowości, które są najlepiej skomunikowane z Kórnikiem i Poznaniem, zauważalny jest intensywny proces zabudowy terenów, szczególnie miejscowości Gądko, Koninko, Robakowo i Żerniki - zabudową produkcyjną i magazynową. W północnej części gminy widoczna jest zmiana przeznaczenia z terenów rolnych na ogromne zaplecza logistyczne i magazynowe. Bliskość Poznania i drogi ekspresowej S11 w znacznym stopniu przyczynia się do dynamizacji tego procesu.

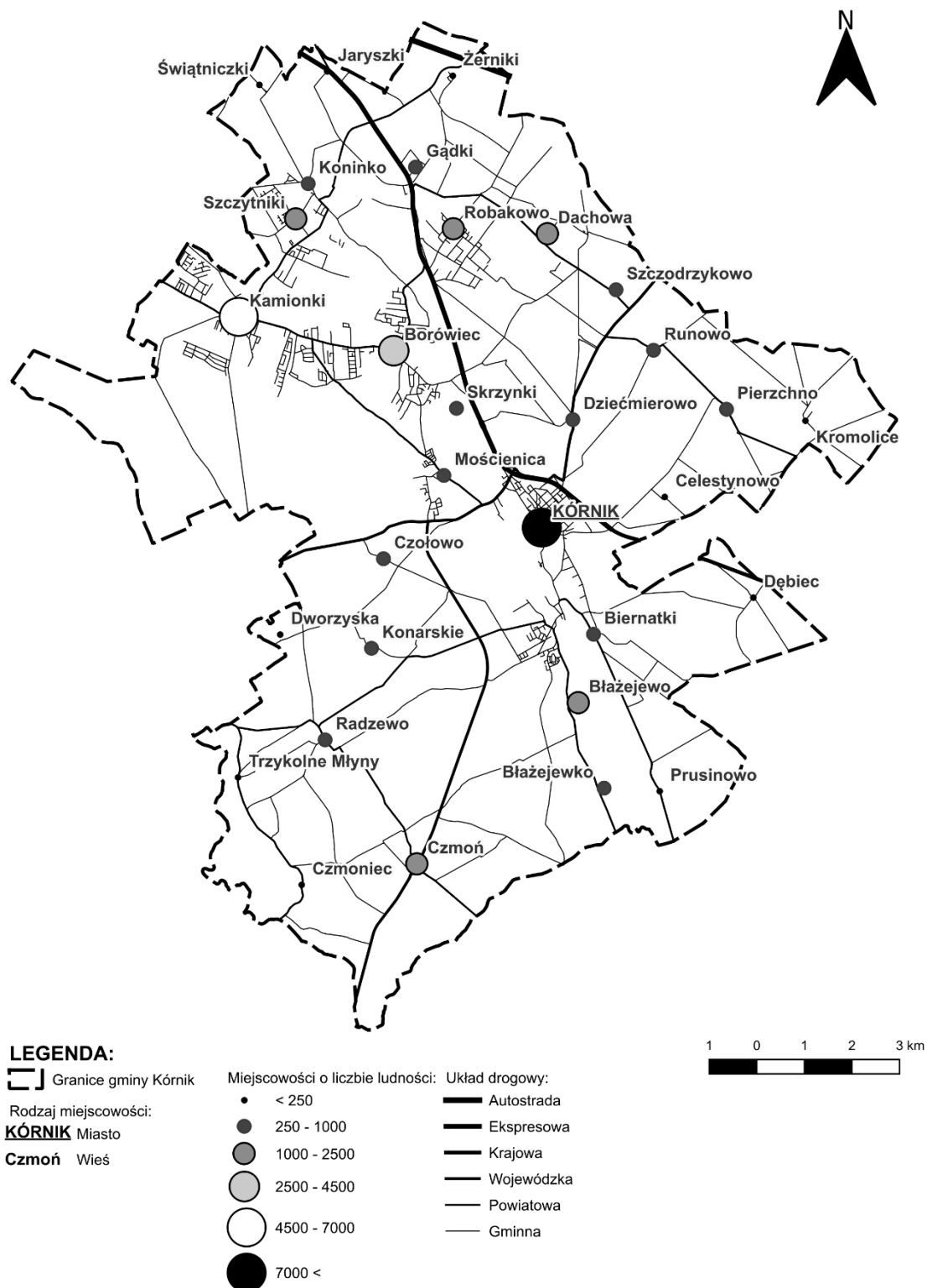
W strukturze osadniczej gminy ważną rolę odgrywają także niewielkie miejscowości, osady i przysiółki, które zachowują tradycyjny, rolniczy charakter. Często są one zlokalizowane w pobliżu terenów naturalnych, takich jak lasy, czy jeziora, co zwiększa ich atrakcyjność dla turystów i osób poszukujących spokoju.

Rozwój osadnictwa w gminie Kórnik jest zrównoważony, z silnym naciskiem na harmonijną współpracę między terenami zurbanizowanymi a wiejskimi. Gmina łączy funkcje

³ Suburbium – łac. przedmieście; dzielnica położona na krańcach wielkiego miasta; Słownik Języka Polskiego PWN, <https://sjp.pwn.pl/slowniki/suburbium>, dostęp z dnia 24.04.2025 r.

mieszkaniowe, rolnicze, usługowe, produkcyjne i rekreacyjne, co sprawia, że jest atrakcyjna zarówno dla mieszkańców, inwestorów, a także dla turystów.

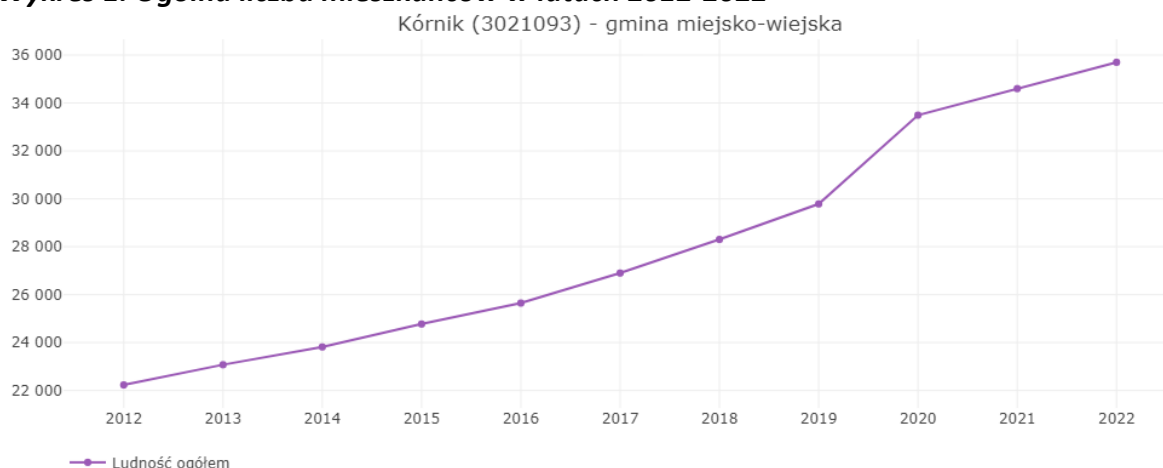
Rysunek 8. Hierarchia sieci osadniczej w gminie Kórnik

Źródło: Opracowanie własne

Analiza liczby ludności gminy Kórnik w latach 2012-2022 wskazuje nieprzerwany i dynamiczny wzrost liczby ludności. W 2012 roku ludność gminy wynosiła 22,232 osób, a w 2022 r. – 35,698. Największy roczny wzrost zanotowano w 2020 r. Wtedy przybyło ponad 3,500 mieszkańców w ciągu jednego roku. Spowodowane było to znacznym poruszeniem na rynku nieruchomości i zwiększonym popytem na zakup własnego mieszkania, szczególnie w dużych miastach oraz na jego obrzeżach. Tendencję wzmacniał też fakt wybuchu pandemii Covid-19 i chęć posiadania bezpiecznego miejsca zamieszkania, najlepiej z własnym ogrodem. Dane ludnościowe jasno pokazują, że w ciągu 10 lat liczba mieszkańców gminy Kórnik wzrosła o około 13,5 tys. osób, czyli o ponad 60%.

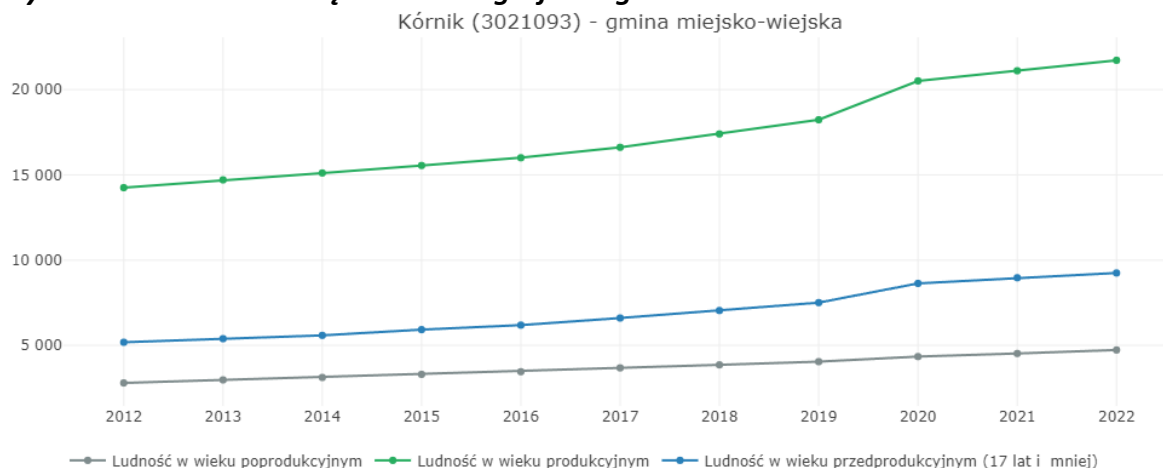
Wykres 1. Ogólna liczba mieszkańców w latach 2012-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z <https://analizy.monitorrozwoju.pl/>

Analizując podział społeczeństwa gminy ze względu na przynależność do grup produkcyjnych i nieprodukcyjnych (przed- i poprodukcyjnych) sytuacja prezentuje się optymistycznie. W strukturze wiekowej mieszkańców zdecydowanie dominują osoby w wieku produkcyjnym. Jednym ze wskaźników demograficznych, obrazujących potencjał kondycyjny gminy pod kątem liczby ludności, jest obciążenie demograficzne. Jest to stosunek liczby ludności w wieku produkcyjnych do ludzi w wieku nieprodukcyjnym. W analizowanych latach najwyższy wskaźnik odnotowano w 2012 r. (1,79), natomiast najniższy we 2022 (1,55). Jednakże roz dzielając osoby w wieku nieprodukcyjnym, można zauważyć, że malejący wskaźnik wynika z faktu dużego wzrostu liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, które dopiero w niedalekiej przyszłości zaczną wchodzić na rynek pracy i poprawią tym samym wskaźnik obciążenia.

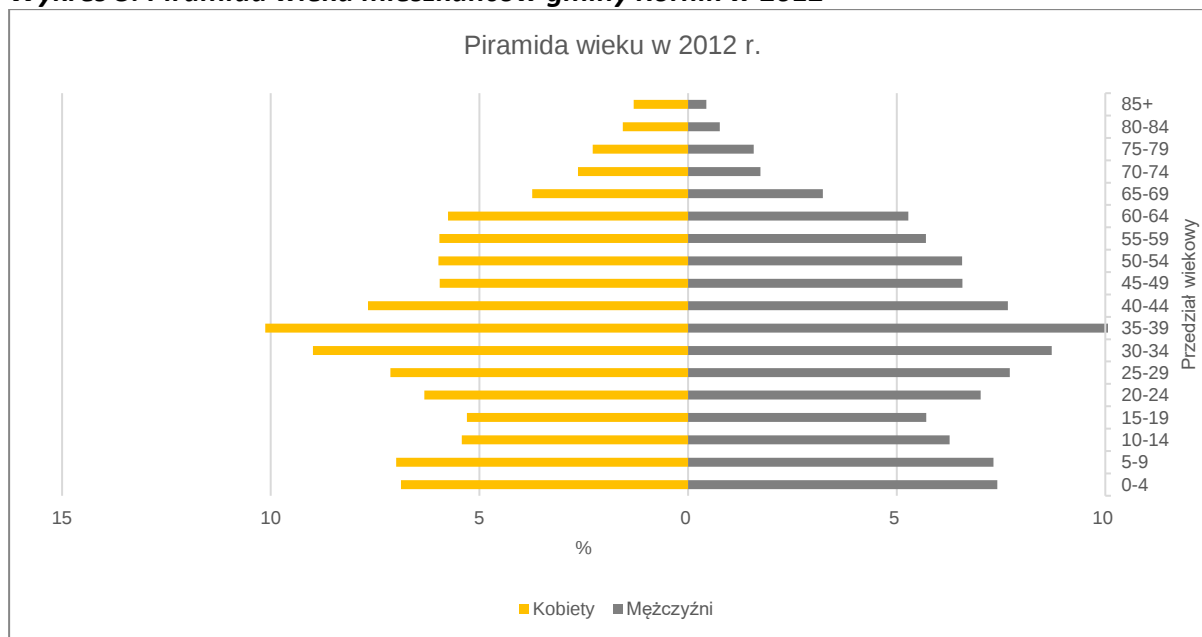
Wykres 2. Wskaźnik obciążenia demograficznego w Gminie Kórnik w latach 2012-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z <https://analizy.monitorrozwoju.pl/>

Struktura ludności gminy Kórnik została podzielona ze względu na płeć i wyznaczone zostały pięcioletnie grupy wiekowe. Zgodnie z tym podziałem, najliczniejszą grupą wiekową w 2012 byli mieszkańcy w wieku od 35 do 39 lat, zarówno u kobiet, jak i u mężczyzn. Kolejne najliczniejsze przedziały wiekowe to te, które następujące przed i po powyższym przedziale. W 2012 r. zarysowywał się już nowy szczyt ludnościowy wśród najmłodszych mieszkańców gminy. Oznacza, że osoby z drugiego wyżu demograficznego stanowią w większości potomstwo osób z pierwszego wyżu. Jest to zastępowanie pokoleń bez większego wpływu migracji na ten stan. Pomiedzy wyżami demograficznymi nie widać drastycznego spadku liczebności ludności, co wskazuje na stabilny i stale rosnący wskaźnik liczby ludności. Szczególna różnica widoczna jest u osób w podeszłym wieku; zdecydowanie uwydatnia się wskaźnik feminizacji w najstarszych przedziałach wiekowych.

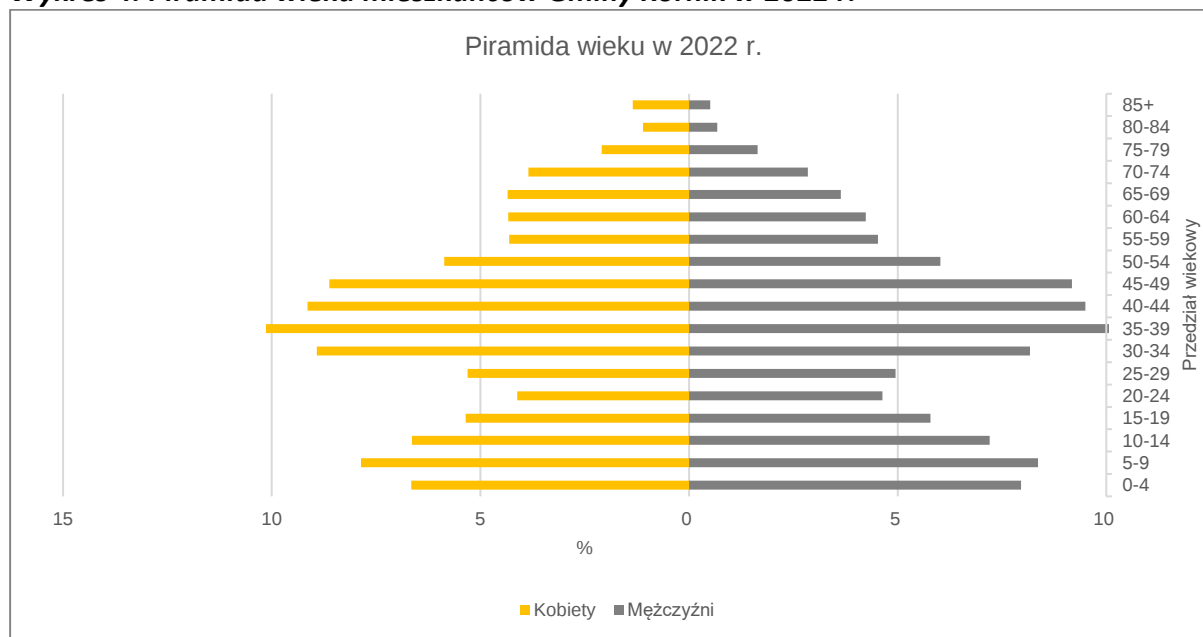
Wykres 3. Piramida wieku mieszkańców gminy Kórnik w 2012

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z <https://analizy.monitorrozwoju.pl/>

Piramida wieku dla roku 2022 prezentuje podobną sytuację demograficzną, ale z bardziej uwidaczniającymi się różnicami pomiędzy wyższymi demograficznymi a okresami przypadającymi pomiędzy nimi. Po dziesięciu latach kolejny raz najliczniejszą grupą są osoby w wieku od 35 do 39 lat. Widoczny jest tutaj wpływ migracji na strukturę wieku. Ponownie widoczne jest skuteczne zastępowanie się pokoleń. Odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym jest mniejszy niż 10 lat wcześniej. Zdecydowaną większość populacji gminy stanowią osoby w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, co oznacza stabilną sytuację demograficzną.

Wykres 4. Piramida wieku mieszkańców Gminy Kórnik w 2022 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z <https://analizy.monitorrozwoju.pl/>

Gmina Kórnik jest typem gminy, w której największy nacisk kładziony jest na rozwój zaplecza mieszkaniowego oraz rozwój terenów aktywności gospodarczej. Dynamiczny i nieprzerwany wzrost liczby ludności w gminie, obserwowany nieustannie od ponad dziesięciu lat, niesie zasobą wiele konsekwencji, mających wpływ na strukturę przestrzenną:

- stale rosnący popyt na mieszkania/domy,
- rozbudowę sieci drogowej,
- zapotrzebowanie na nową infrastrukturę techniczną,
- rozwój zaplecza społecznego i socjalnego,
- wzrost lokalnego rynku pracy stymulujący pojawienia się nowych miejsc pracy,
- degradację lokalnego środowiska przyrodniczego.

Większość konsekwencji ma zarówno pozytywny, jak i negatywny wpływ na gminę. Rozwój zabudowy, zarówno mieszkaniowej, jak i usługowej i produkcyjnej, czy infrastruktury, to czynniki rozwojowe dla całej gminy, ale jednocześnie wymagają one ogromnych nakładów

finansowych oraz bardzo szczegółowej organizacji i zarządzania tymże rozwojem. Niekontrolowany i nierównomierny rozwój poszczególnych elementów tkanki gminy może doprowadzić do niepożądanych konsekwencji. Jedną z najważniejszych jest pojawienie się dysproporcji w niedostatecznie rozwiniętej infrastrukturze towarzyszącej, co w konsekwencji może doprowadzić do negatywnych nastrojów wśród lokalnej społeczności. Ostatecznie rozwój, który miał być postrzegany jako sukces rozwojowy gminy w każdym jego aspekcie, stanie się problemem, którego nie będzie się dało rozwiązać.

By stale powiększająca się liczba ludności nie wpływała negatywnie na przestrzeń gminy, a była czynnikiem napędzającym rozwój lokalnego społeczeństwa, należy zapewnić odpowiednią rezerwę terenową pod rozwój zabudowy mieszkaniowej, a także zaplecza usługowego (przede wszystkim obiekty oświaty, kultury i ochrony zdrowia) oraz wszystkich elementów infrastruktury towarzyszącej (drogi, infrastruktura techniczna oraz transport publiczny).

Najważniejsze zasady rozwoju dalszej zabudowy zostały zamieszczone w podrozdziale, dotyczącym ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie Kórnik.

3.5.2. System powiązań przyrodniczych

System powiązań przyrodniczych to sieć elementów środowiska naturalnego, które wzajemnie na siebie oddziałują, tworząc zintegrowaną całość. Kluczowe komponenty tego systemu to lasy, rzeki, jeziora, łąki, mokradła i inne obszary o wysokiej wartości ekologicznej, wspomagane przez specyficzne dla danego obszaru ukształtowanie terenu, warunki geologiczne, czy warunki glebowe. Powiązania przyrodnicze opierają się na przepływie energii, materii i organizmów, co zapewnia równowagę ekosystemów.

Ukształtowanie terenu

Gmina Kórnik położona jest w całości na Wysoczyźnie Gnieźnieńskiej, w jego podregionie Równinie Środkowej (zgodnie z podziałem jednostek morfologicznych B. Krygowskiego), w strefie nizinno-równinnego krajobrazu, ukształtowanego przez ostatnie zlodowacenie. Dominują tu łagodne równiny polodowcowe, wraz z pofalowanym terenem morenowym. Wysokości bezwzględne wahają się od około 50 do 90 metrów n.p.m., co świadczy o niewielkich różnicach wysokości na obszarze gminy. Ponadto południowo-zachodnie krańce gminy leżą w dolinie rzeki Warty i obejmują fragmenty terasy zalewowej, terasy nadzalewowej oraz teras wyższych.

Na terenie gminy występują liczne formacje polodowcowe, takie jak pagórki morenowe oraz zagłębienia terenu, w których znajdują się jeziora, np. Jezioro Kórnickie, Jezioro Bnińskie, czy Jezioro Skrzynki Małe. Zbiorniki wodne są ważnym elementem krajobrazu i często otoczone są przez lasy oraz łagodne wzniesienia, wykorzystywane na cele rekreacyjne, podnosząc atrakcyjność gminy.

Warunki geologiczne

Gmina Kórnik położona jest na obszarze Niziny Wielkopolskiej, której podłoże geologiczne zostało ukształtowane głównie przez procesy glacialne, związane z ostatnim zlodowaceniem bałtyckim. Podstawowe utwory geologiczne w gminie to osady polodowcowe, takie jak gliny zwałowe, piaski, żwiry oraz iły, które są charakterystyczne dla terenów morenowych.

Powierzchnia gminy w swojej wierzchniej części pokryta jest głównie glinami zwałowymi, które tworzą podłoże dla lekko falistych równin. W dolinach rzek i w zagłębieniach terenu znajdują się piaski i żwiry, które często pełnią funkcję naturalnych obszarów zbierania się wód gruntowych. W rejonach jezior (np. Jeziora Kórnickiego, czy Bnińskiego) osadzają się również torfy i muły organiczne, co świadczy o procesach bagiennych i akumulacyjnych.

Podłoże skalne w głębszych warstwach zbudowane jest z osadów trzeciorzędowych i czwartorzędowych. Warstwy czwartorzędowe, sięgające miąższość od kilkudziesięciu do ponad 100 metrów, są dominujące i wpływają na charakter lokalnego krajobrazu. W niektórych miejscach spotyka się piaski eoliczne, które mogą wskazywać na dawne procesy wydymowe.

Warunki geologiczne sprzyjają występowaniu wód gruntowych, które mają istotne znaczenie dla gospodarki wodnej i rolnictwa. Gmina leży w strefie słabo przepuszczalnych utworów, co utrudnia szybkie odprowadzanie wód opadowych, ale jednocześnie sprzyja powstawaniu bagien i mokradł.

Obszar gminy charakteryzuje się stabilnością geologiczną, co sprzyja rozwojowi działalności z zakresu budownictwa i rolnictwa. Zasoby geologiczne, takie jak piaski i żwiry, mogą być lokalnie eksploatowane jako surowce mineralne. Warunki te, w połączeniu z umiarkowaną rzeźbą terenu, czynią gminę Kórnik dogodnym miejscem rozwoju struktury przestrzennej pochodzenia antropogenicznego.

Gleby

Gleby gminy Kórnik są zróżnicowane i w dużej mierze odzwierciedlają polodowcowy charakter tego obszaru. Dominującym typem są gleby brunatne i płowe, które powstały na osadach gliniastych i piaskach, typowych dla równin morenowych. Są to gleby średniej i dobrej jakości, często wykorzystywane w rolnictwie pod uprawę zbóż, rzepaku, czy ziemniaków.

Na terenach obniżeń i w dolinach rzek występują gleby organiczne, takie jak torfy i mursze. Są to gleby związane z terenami podmokłymi i bagiennymi, które mają ograniczoną przydatność rolniczą, ale odgrywają ważną rolę w retencji wody i ochronie bioróżnorodności.

Na terenach piaszczystych, szczególnie w rejonach wydmowych, spotyka się gleby bielcowe. Charakteryzują się one niską żyznością i przepuszczalnością, co ogranicza ich wykorzystanie rolnicze. Występują także gleby antropogeniczne, szczególnie w okolicach miast i terenów zurbanizowanych, gdzie naturalna struktura gleb została silnie przekształcona przez wielowiekową działalność człowieka.

Gleby gminy Kórnik są na ogół dobrze odwadniane, choć w niektórych rejonach z większą ilością glin mogą występować problemy z naturalnym odpływem wody, co wymaga systemów melioracyjnych. Ze względu na różnorodność gleb, gmina ma potencjał zarówno dla intensywnego rolnictwa, rozwoju zabudowy, jak i rozwoju terenów cennych środowiskowo.

Hydrologia

Gmina Kórnik charakteryzuje się zróżnicowanymi warunkami hydrologicznymi, które wynikają z jej położenia na obszarze Niziny Wielkopolskiej oraz polodowcowego ukształtowania terenu. Ważnym elementem hydrologicznym są liczne jeziora polodowcowe, takie jak Jezioro Bnińskie, Jezioro Kórnickie, Jezioro Skrzynki Duże, czy Jezioro Skrzynki Małe. Te zbiorniki pełnią funkcję retencyjną, przyrodniczą oraz rekreacyjną.

Jezioro Bnińskie - jego długość maksymalna wynosi 4.875 m, szerokość maksymalna 700 m, głębokość ok. 8,5 m, powierzchnia ok. 225,5 ha. Jezioro ma kształt silnie wydłużony, jego dno jest zróżnicowane, o opadających łagodnie stokach oraz z licznymi przegłębieniami. Od strony

północnej znajduje się półwysep ze stanowiskami archeologicznymi. W południowej części jeziora znajduje się mała wysepka o pow. 0,004 ha. Jezioro zasilane jest przez rowy melioracyjne odwadniające tereny rolnicze i rekreacyjne oraz rzekę Kamionkę. Jest to jezioro przepływowe. Wyptywająca z części północnej rzeka Kamionka łączy je z jeziorem Kórnickim.

Jezioro Kórnickie - powierzchnia jeziora wynosi ok. 75 ha, długość maksymalna 2.710 m, szerokość maksymalna ok. 600 m, a głębokość ok. 6,35 m. Jezioro posiada dwa większe dopływy: rzekę Kamionkę oraz Kanał Dębiecki. Jezioro jest bardzo podatne na degradację i jednocześnie silnie zanieczyszczone, o czym świadczy niezakwalifikowanie się kategorii podatności na degradację i pozaklasowy stan wód.

Jezioro Skrzynki Duże - położone jest na południowy zachód od miasta Kórnik. Powierzchnia jeziora wynosi ok. 75 ha, długość maksymalna ok. 2.180 m, szerokość maksymalna ok. 670 m, a głębokość ok. 6,25 m. Jezioro zasilane jest przez rzekę Kamionkę i rowy melioracyjne odwadniające tereny rolnicze. Rów Koszutski wpływa do jeziora od strony wschodniej, od wsi Skrzynki. Jezioro jest zbiornikiem bardzo podatnym na degradację i jednocześnie silnie zanieczyszczonym - stan wód jest pozaklasowy.

Jezioro Skrzynki Małe - długość maksymalna ok. 650 m, szerokość maksymalna ok. 420 m, głębokość ok. 8,0 m, pow. ok. 14 ha. Jezioro otaczają pola uprawne i łąki; do południowego brzegu przylega młody las sosnowy. Jezioro zasilane jest przez rzekę Kamionkę, wpływającą od strony zachodniej i rów melioracyjny od strony wschodniej, odwadniający przyległe grunty. Jezioro jest bardzo podatne na degradację i silnie zanieczyszczone - nie kwalifikuje się do żadnej kategorii podatności na degradację, jest też pozaklasowe.

Przez gminę przepływają niewielkie rzeki i ciek wodne, które są częścią większego systemu hydrologicznego Wielkopolski. Do najważniejszych należy Kanał Mosiński, który wspiera gospodarkę wodną i odprowadzanie nadmiaru wód. Rzeki te są połączone z systemem rowów melioracyjnych, które odgrywają istotną rolę w regulacji stosunków wodnych na obszarach rolniczych.

Na terenach podmokłych i w dolinach rzek występują torfowiska i mokradła. Są one kluczowe dla lokalnej retencji wody i ochrony różnorodności biologicznej. Woda gruntowa na terenie gminy występuje na różnych głębokościach, a jej poziom zależy od rodzaju podłoża – w rejonach gliniastych bywa wyższy, co może powodować miejscowe podtopienia.

Zróżnicowanie warunków wodnych wpływa zarówno na rolnictwo, które wymaga odpowiednich systemów melioracyjnych, jak i na rozwój turystyki, zwłaszcza w rejonie jezior. Dzięki obecności licznych zbiorników wodnych i cieków, gmina ma korzystne warunki dla gospodarki wodnej, choć w niektórych rejonach konieczna jest ochrona przed suszą lub nadmiernym nawodnieniem.

Szata roślinna

Szata roślinna gminy Kórnik jest zróżnicowana. Znaczną część terenu zajmują użytki rolne, gdzie dominują rośliny uprawne, takie jak zboża, rzepak, ziemniaki i kukurydza. Są one uzupełniane przez łąki i pastwiska, które stanowią ważny element rolniczego krajobrazu gminy.

Lasy zajmują sporą powierzchnię, zwłaszcza w południowej i wschodniej części gminy. Dominują tu bory sosnowe, charakterystyczne dla Wielkopolski, które rosną na glebach bielcowych i piaskach. W lasach mieszanych pojawiają się dęby, buki, brzozy oraz świerki. Cenne przyrodniczo fragmenty roślinności występują w rejonach Rogalińskiego Parku Krajobrazowego, obejmującego południową część gminy.

Obszary wodne, takie jak Jezioro Kórnickie, Jezioro Bnińskie i pozostałe jeziora, otaczają rośliny charakterystyczne dla stref bagiennych i wodno-błotnych. Występują tu trzciny, pałki wodne, turzyce oraz sitowie. Tereny te są schronieniem dla wielu gatunków ptaków i płazów, co zwiększa ich wartość ekologiczną.

W dolinach rzek i na obszarach podmokłych występują także torfowiska oraz roślinność łąkowa, złożona z gatunków typowych dla wilgotnych siedlisk. Zadrzewienia śródpolne i przydrożne, często złożone z lip, klonów, czy topoli, pełnią rolę wiatrochronów i wzbogacają krajobraz rolniczy.

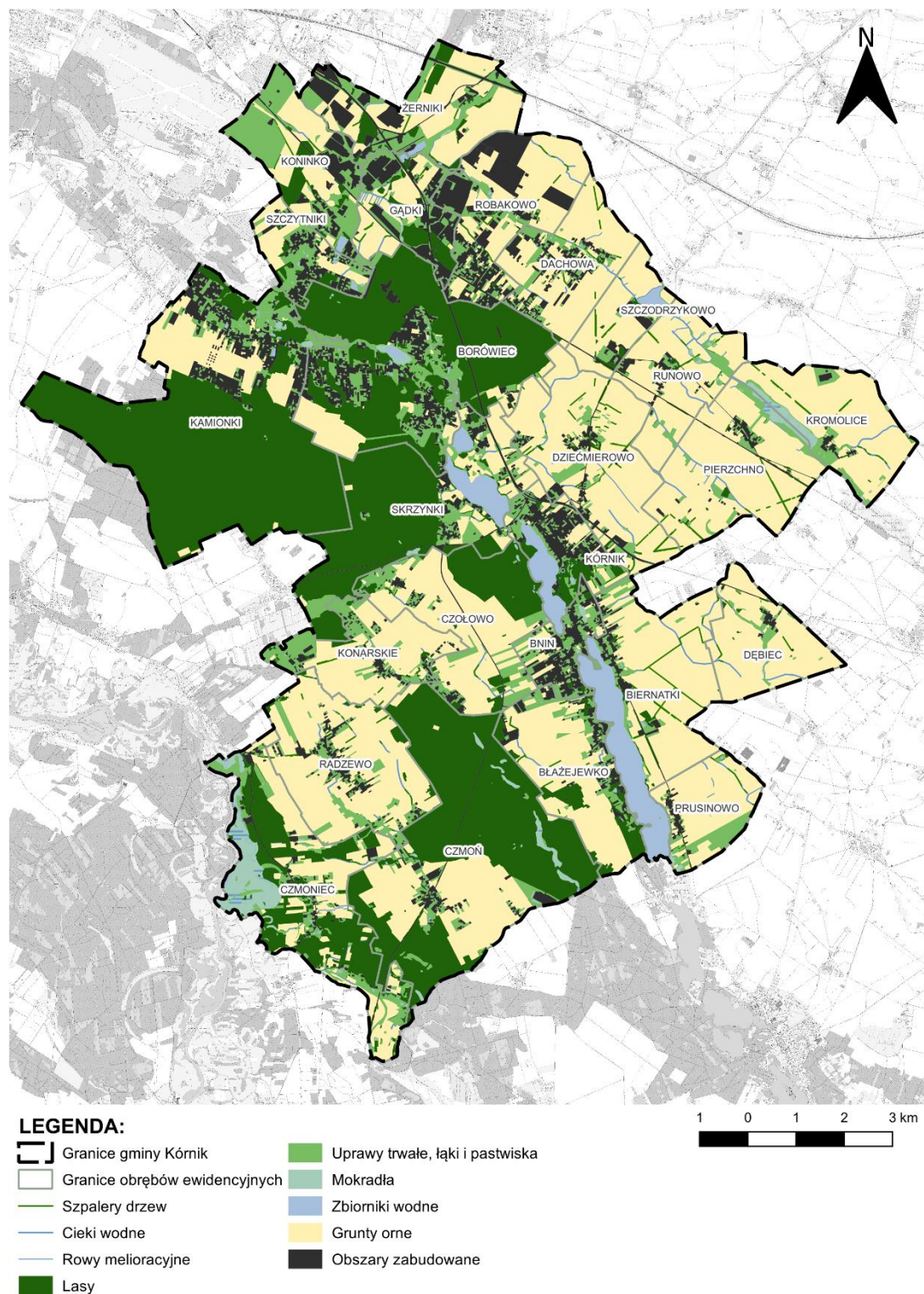
W gminie znajdują się również parki i tereny zieleni urządzonej, w tym słynne Arboretum w Kórniku. Jest ono jednym z największych i najstarszych arboretów w Polsce, gromadzącym różnorodne gatunki drzew i krzewów zarówno rodzime, jak i egzotyczne.

Roślinność gminy Kórnik jest istotna nie tylko z punktu widzenia ekologii, ale także gospodarki i turystyki. Obszary leśne, jeziora oraz zróżnicowana roślinność, szczególnie wokół jezior, tworzą atrakcyjne warunki do wypoczynku i rekreacji, przy jednoczesnym zachowaniu różnorodności biologicznej.

Intensywne procesy urbanizacyjne w Gminie i towarzyszący jej rozwój infrastruktury drogowej i technicznej, są potencjalnym zagrożeniem dla wszystkich elementów środowiska przyrodniczego. Oczywiście konsekwencją urbanizacji jest zajmowanie przez człowieka coraz większych przestrzeni pierwotnie wchodzących w skład elementów środowiska przyrodniczego. Jest to nieuniknione, dlatego w celach ochrony środowiska należy doprowadzić do zrównoważonego rozwoju gminy, w którym poprawa jakości życia mieszkańców nie będzie zagrożona, przy jednoczesnym poszanowaniu przyrody.

Najistotniejsze zasady ochrony środowiska i jego zasobów (powierzchni ziemi, wód powierzchniowych i podziemnych, powietrza, krajobrazu i przyrody) zostały zamieszczone w podrozdziale, dotyczącym ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Kórnik.

Rysunek 9. Elementy środowiska przyrodniczego w gminie Kórnik

Źródło: Opracowanie własne

3.5.3. Główne korytarze i elementy sieci transportowych, w tym pieszych i rowerowych

Gmina Kórnik charakteryzuje się dobrze rozwiniętym układem dróg. Podstawowy układ składa się z autostrady A2, drogi ekspresowej nr S11 oraz niewielkiego fragmentu drogi krajowej nr 11. Autostrada A2 relacji Świecko – Poznań – Warszawa – Terespol stanowi kręgosłup systemu komunikacyjnego w tej części Wielkopolski. Jest częścią Transeuropejskiej Sieci Transportowej (TEN-T) oraz jednym z najważniejszych korytarzy transportowych, umożliwiających połączenie Europy Środkowej z Zachodnią, a w nieco mniejszej skali stanowi bezpośrednie połączenie Warszawy i Berlina. Autostrada A2 tylko w niewielkim fragmencie przebiega przez gminę Kórnik (w północnej części – jej długość wynosi ok. 2,2 km). W pobliżu gminy (na terenie Poznania) A2 krzyżuje się z węzłem drogowym „Poznań Krzesiny”, z drogą ekspresową S11 i drogą wojewódzką nr 433.

Drugim najważniejszym elementem układu podstawowego dróg o znaczeniu ogólnokrajowym jest fragment drogi ekspresowej S11. Droga S11, po jej całkowitym wybudowaniu, będzie miała długość około 550 km. Jej rolą jest połączenie polskiego wybrzeża, w okolicach Koszalina, z Górnośląskim Okręgiem Przemysłowym. Fragment drogi ekspresowej S11 w gminie Kórnik ma długość ponad 12,5 km i przebiega od północnej granicy w rejonie miejscowości Jaryszki do węzła „Kórnik Południe”, gdzie zmienia się w drogę jednojezdniową o jednym pasie ruchu (drogę główną). Na terenie gminy zlokalizowane są cztery węzły drogowe:

- ▶ Gądky – S11 z drogą powiatową nr 2477P i gminną nr 332076P w rejonie miejscowości Gądky;
- ▶ Borówiec, S11 z drogą powiatową nr 2461P i gminną nr 329018P;
- ▶ Kórnik Północ – S11 z drogą wojewódzką nr 434;
- ▶ Kórnik Południe – S11 z drogą krajową nr 11 i drogą gminną nr 332014P.

We wschodniej części gminy, przy węźle drogowym „Kórnik Południe”, droga ekspresowa S11 zmienia się w drogę wojewódzką nr 11. Jej niewielkie fragmenty przebiegają przez miejscowości Dziećmierowo i Dąbiec. Jej przebieg w gminie Kórnik nie jest ciągły, dlatego że w niewielkim fragmencie wychodzi na teren gminy Środa Wielkopolska, w rejonie miejscowości Trzebiśławki.

W granicach gminy Kórnik przebiegają dwie drogi wojewódzkie: nr 431 i 434. Droga wojewódzka nr 434 przebiega z północy na południe, od granicy z gminą Kleszczewo, w rejonie miejscowości Śródka, przez miasto Kórnik, a następnie w kierunku południowym do granicy z gminą Śrem, w rejonie miejscowości Orkowo. Jej łączna długość na terenie gminy wynosi ok. 19,5 km. Droga wojewódzka nr 431 swój przebieg rozpoczyna w rejonie miejscowości Mościenica, od skrzyżowania z drogą wojewódzką nr 434 i prowadzi na zachód w kierunku gminy Mosina, w rejonie miejscowości Mieczewo. Jej długość na terenie gminy Kórnik wynosi ok. 3,2 km.

Dopełnieniem układu podstawowego dróg są drogi powiatowe oraz gminne. Przez gminę Kórnik przebiega 12 dróg powiatowych o łącznej długości ponad 61 km:

- ▶ 2461P w przebiegu Czapury – Babki – Daszewice – Kamionki – Borówiec,
- ▶ 2464P w przebiegu Świątniki – Radzewice – Czmoniec – granica powiatu śremskiego – (Zbrudzewo),
- ▶ 2468P w przebiegu Kórnik (ul. Biernacka) – Biernatki – Prusinowo – granica powiatu średzkiego – (Zaniemyśl)
- ▶ 2470P w przebiegu Borówiec – Kórnik,
- ▶ 2471P w przebiegu Radzewo – Czmoń,
- ▶ 2472P w przebiegu Radzewice – Radzewo – Kórnik (ulice Konarska, Zwierzyniecka),
- ▶ 2473P w przebiegu Kórnik (ul. Błażejewska) – Błażejewo – granica powiatu średzkiego – (Jezioro Wielkie),
- ▶ 2476P w przebiegu Runowo – Pierzchno – granica powiatu poznańskiego,
- ▶ 2477P w przebiegu Gądky – Robakowo – Dachowa – Szczodrzykowo,
- ▶ 2480P w przebiegu Czmoń – granica powiatu śremskiego – (Kaleje – Dąbrowa),
- ▶ 2489P w przebiegu Swarzędz (ulice Polna, Średzka, Kórnicka) – Tulce – Żerniki – Koninko – Kamionki,
- ▶ 3773P w przebiegu (DK 11) – granica powiatu poznańskiego – skrzyżowanie z DP 2476P.

Uzupełnieniem układu dróg powiatowych, łączących większość miejscowości w gminie Kórnik, są drogi gminne. Pełnią one głównie rolę dojazdu z dróg tranzytowych do konkretnego miejsca w obrębie danej miejscowości. Niektóre z nich komunikują bezpośrednio mniejsze miejscowości ze sobą.

Przez gminę Kórnik przebiega również linia kolejowa nr 272 relacji Kluczbork – Poznań Główny. Jest to w pełni zelektryfikowana i w większości przebiegu dwutorowa. W gminie zlokalizowane są trzy stacje kolejowe – w Gądkach, Kórniku i Pierzchnie.

Usługi komunikacji publicznej autobusowej świadczone są przez kilku przewoźników: PKS Poznań S.A., Zarząd Transportu Miejskiego w Poznaniu, który realizuje przewozy poprzez Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne w Poznaniu (MPK Poznań) oraz Kórnickie Przedsiębiorstwo Autobusowe KOMBUS Sp. z o.o.

Główne trasy rowerowe w gminie nie są ze sobą połączone w jeden wspólny system dróg. Umożliwiają przemieszczanie się pomiędzy miejscowościami wewnątrz gminy. Przebiegają w głównej mierze wzdłuż dróg gminnych oraz powiatowych oraz fragmentem wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 431 (pomiędzy miastem Kórnik a granicą z gminą Mosina), ponadto poza nimi, wzdłuż wschodniego brzegu Jeziora Kórnickiego. Przez gminę Kórnik przebiegają trzy szlaki rowerowe: Kórnicki Pierścień Rowerowy, Poznański Pierścień Rowerowy oraz Transwielkopolska Trasa Rowerowa.

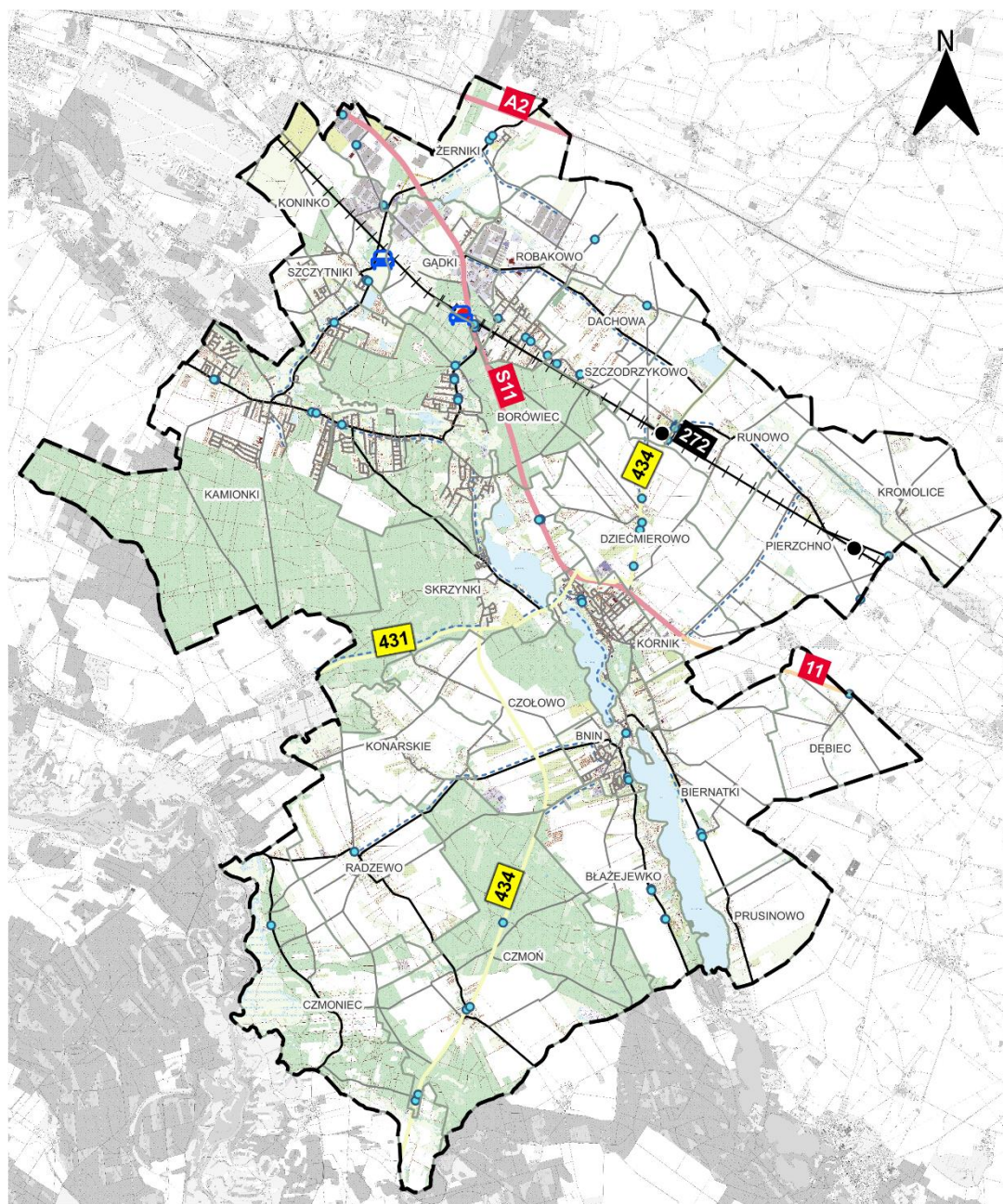
Do najważniejszych zrealizowanych inwestycji drogowych w granicach gminy Kórnik zaliczają się:

- Budowa zintegrowanego węzła przesiadkowego przy stacji kolejowej w Gądkach wraz z parkingiem P&R (park and ride – zaparkuj i jedź) na 178 stanowisk postojowych oraz realizacja inwestycji towarzyszącej – budowa, przebudowa i rozbudowa lokalnych dróg o długości ok 3 km wraz z budową ścieżek rowerowych
- Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 434 od skrzyżowania DW 434 z 431 do drogi ekspresowej S11- zmiana parametrów drogi na przekrój 2x2 o długości ok. 2,7 km
- Rozbudowa drogi powiatowej nr 2489P na długości ok. 2,1 km relacji Borówiec – Koninko – Lotnisko Poznań Krzesiny
- Poprawa jakości i bezpieczeństwa użytkowania transportu publicznego poprzez budowę zatok i peronów przystankowych w ciągu dróg publicznych w wielu lokalizacjach na obszarze gminy
- Rozwój lokalnego układu komunikacyjnego poprzez remonty, przebudowę i budowę nowych dróg publicznych na obszarze gminy, wraz z lokalizacją niezbędnego oświetlenia i kanałów technologicznych
- Budowa parkingów na terenach publicznych ułatwiająca dostępność komunikacyjną w miejscowościach gminnych takich jak: Kórnik i Robakowo
- Rozwój systemu dróg rowerowych na terenie gminy poprzez budowę dróg rowerowych i ścieżek pieszo-rowerowych na odcinkach: Kórnik - Radzewo o dł. 5km, Kórnik - Pierzchno - Runowo o dł. ok. 3,8km, Kórnik - Borówiec o dł. ok. 3,3km.

Pojawienie się drogi ekspresowej S11 na terenie gminy Kórnik spowodowało podzielenie jej przestrzeni na dwie części. Jest to niewątpliwie bariera, mogąca doprowadzić do nierównomiernego rozwoju sąsiadujących ze sobą fragmentów gminy, a także utrudniających integrację gminy jako całości. Aby w jak największym stopniu zredukować niekorzystne oddziaływanie tak ważnych korytarzy transportowych, należy w sposób kompleksowy rozwijać sieć dróg lokalnych wszędzie tam, gdzie w przyszłości pojawi się nowa zabudowa. Ponadto, w dzisiejszych czasach, bardzo ważna jest infrastruktura rowerowa oraz piesza. Ich rozwój może wpłynąć pozytywnie na kondycję obecnych, jak i przyszłych mieszkańców gminy Kórnik i uatrakcyjnić to miejsce jako przyjazne dla każdego, eliminując jednocześnie wykluczenie komunikacyjne.

Najważniejsze zasady dalszego rozwoju infrastruktury drogowej i komunikacyjnej zostały zamieszczone w podrozdziale, dotyczącym ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Kórnik.

Rysunek 10. Infrastruktura transportowa w gminie Kórnik

1 0 1 2 3 km

LEGENDA:

- Granice gminy Kórnik
- Granice obrębów ewidencyjnych

Kolej:

- Przystanki kolejowe
- Zintegrowany węzeł przesiadkowy w Gądkach
- Przystanki autobusowe

- Parkingi P&R
- Linie kolejowe

Układ drogowy:

- Autostrada A2
- Droga ekspresowa S11
- Droga krajowa nr 11

- Drogi wojewódzkie
- Drogi powiatowe
- Drogi gminne
- Drogi i ciągi rowerowe

Źródło: Opracowanie własne

3.5.4. Główne elementy infrastruktury technicznej i społecznej

Infrastruktura jest podstawą funkcjonowania nowoczesnych społeczeństw i gospodarek. Dzieli się na infrastrukturę techniczną i społeczną, które wspólnie wspierają rozwój społeczny, gospodarczy, przestrzenny i kulturalny. Elementy infrastruktury technicznej dzielą się głównie na infrastrukturę transportową (wyszczególnioną w poprzednim podrozdziale), energetyczną, wodno-kanalizacyjną i odpadową.

Infrastruktura społeczna dotyczy obiektów i instytucji wspierających rozwój społeczny, kulturalny i zdrowotny ludności. Dzieli się głównie na elementy: administracji publicznej, bezpieczeństwa publicznego, edukacyjne, ochrony zdrowia, kultury, sportu i rekreacji.

Infrastruktura techniczna

Sieć wodociągowa

Gmina niemal w całości jest zwodociągowana. Jedynie wsie Czmoń, część wsi Czmoniec oraz wieś Radzewo nie posiadają gminnego wodociągu, jednak obecnie wspomniane wsie są wodociągowane siecią biegnącą z miejscowości Kaleje, gmina Śrem przez Czmoń, Radzewo oraz Czmoniec do Orkowa, gmina Śrem. Braki w sieci wodociągowej widoczne są również w części miejscowości Konarskie, na terenach, które zostały zainwestowane wzdłuż ul. Do Wiatraka.

Ujęcia wody na terenie gminy Kórnik:

- ▶ Miasto Kórnik – doprowadzaniem wody do miasta zajmują się trzy stacje wodociągowe:
 - ▶ Stacja Kórnik – wydajność 33m³/h oraz studnia rezerwowa o wydajności 48 m³/h,
 - ▶ Stacja Dziecmierowo,
 - ▶ Stacja Dębiec.
- ▶ Czmoń – stacja o wydajności 15 m³/h, na obszarze wsi zlokalizowana jest sieć wodociągowa,
- ▶ Dębiec – ujęcie wody posiada dwie studnie o wydajności 132 m³/h i 172 m³/h oraz jedną studnię awaryjną,
- ▶ Dworzyska – studnia o wydajności 6m³/h, wodociąg zakładowy w złym stanie technicznym,
- ▶ Dziecmierowo – ujęcie wody o wydajności 75 m³/h, z ujęcia korzysta również miasto Kórnik, wieś jest w pełni zwodociągowana,

- ▶ Jaryszki – stare ujęcie wody (po PGR), studnia o wydajności $Q = 15 \text{ m}^3/\text{h}$, cała wieś obsługiwana jest przez ujęcie,
- ▶ Kamionki – ujęcie wody o wydajności $150 \text{ m}^3/\text{h}$, ujęcie to obsługuje również miejscowości: Borówiec, Mościenica i Skrzynki. Istniejąca stacja i ujęcie w Kamionkach po wybudowaniu magistrali kórnickiej zostaną przebudowane na pompownię wody z likwidacją obecnej funkcji,
- ▶ Kromolice – studnia o wydajności $Q = 20 \text{ m}^3/\text{h}$, na obszarze wsi znajduje się wodociąg,
- ▶ Pierzchno – stacja w złym stanie technicznym. Studnia o wydajności $Q = 26 \text{ m}^3/\text{h}$, na obszarze wsi znajduje się wodociąg,
- ▶ Runowo – studnia o wydajności $24 \text{ m}^3/\text{h}$, infrastruktura jest w złym stanie technicznym oraz nie w pełni eksploatowana,
- ▶ Szczodrzykowo – dwa ujęcia wody: po spółdzielni produkcyjnej o wydajności $Q = 20 \text{ m}^3/\text{h}$ oraz na terenie PGR o wydajności $29 \text{ m}^3/\text{h}$.

Wsie w pełni zwodociągowane (bez SUW/ujęcia wody na terenie miejscowości):

- ▶ Biernatki,
- ▶ Błazejewko,
- ▶ Koninko,
- ▶ Robakowo.

Wsie obsługiwane spoza gminy:

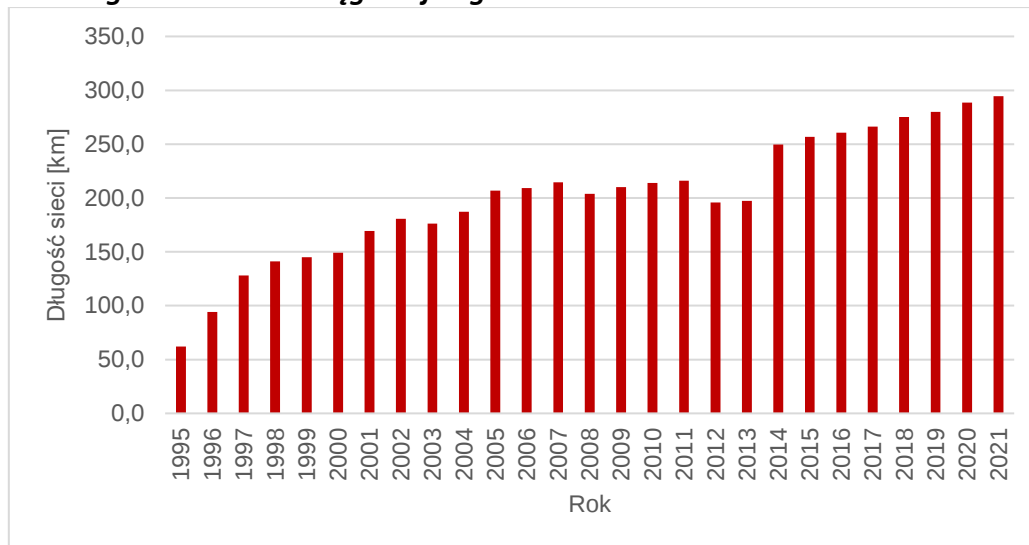
- ▶ Celestynowo – woda dostarczana jest z miejscowości Trzebiśławki, w gminie Środa Wielkopolska,
- ▶ Czmoń oraz Radzewo – woda dostarczana jest z miejscowości Kaleje, w gminie Śrem,
- ▶ Czmoniec – woda dostarczana jest z miejscowości Orkowo, w gminie Śrem,
- ▶ Trzykolne Młyny – woda dostarczana jest z Rogalina, w gminie Mosina.

Głównym dostawcą wody na terenie gminy Kórnik jest firma AQUANET S.A. poprzez lokalne ujęcia wody, jak również poprzez sieci wodociągowe, zlokalizowane w Poznaniu, przy ul. Ostrowskiej i Głuszyna. Ponadto, zakończyła się budowa magistrali Kórnickiej zasilająca gminę z ujęcia wody na terenie gminy Mosina.

Rozwój sieci wodociągowej na terenie gminy Kórnik oraz zmiany w długości całkowitej sieci obrazuje poniższy wykres (dane GUS). W latach 1995-2013 widoczny jest trend wzrostowy, jednakże jednocześnie z niewielkimi spadkami długości sieci w niektórych latach, po których w kolejnym roku następował wzrost. Może to oznaczać odłączanie pewnych odcinków sieci

i ich modernizację. Natomiast od 2014 r. do 2021 r. widoczny jest nieprzerwany wzrost w długości sieci wodociągowej. Od 1995 r. do 2021 r. długość sieci wzrosła o niemal 500%.

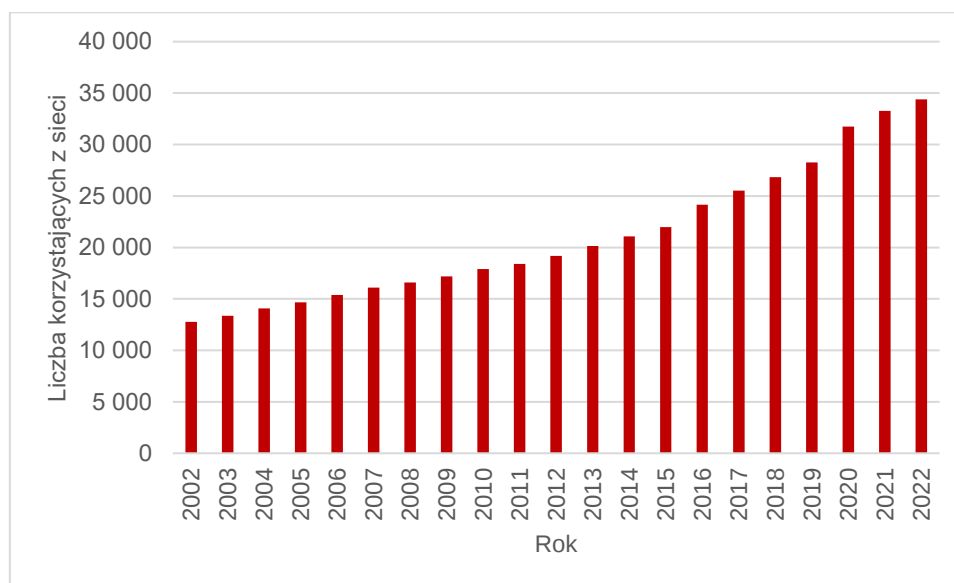
Wykres 5. Długość sieci wodociągowej w gminie Kórnik w latach 1995-2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Pod względem liczby osób korzystających z sieci wodociągowej na terenie gminy Kórnik, od momentu rejestrowania takich danych (od 2002 r. w GUS), widoczny jest nieprzerwanie rosnący trend. Oznacza to, że co roku przybywa użytkowników sieci, bez względu na inne czynniki wynikające m. in. z modernizacji sieci. W przeciągu badanych 20 lat liczba osób korzystających z sieci wodociągowej na terenie gminy Kórnik wzrosła ponad 2,5 krotnie.

Wykres 6. Liczba osób korzystających z sieci wodociągowej w gminie Kórnik w latach 2002-2022

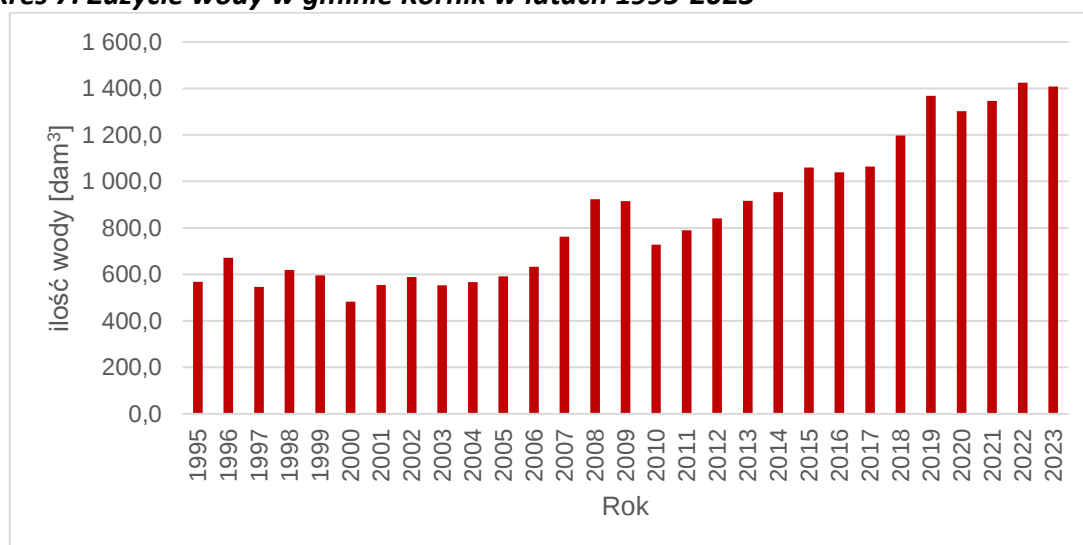

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Poniższy wykres prezentuje zużycie wody w latach 1995-2023. Generalnie widoczny jest trend wzrostowy w analizowanych latach. Zmiana wartości zużycia wody podwoiła się, jednakże w badanych latach uwypukla się kilka charakterystycznych okresów:

- 1995–2005: ilość wody pozostawała względnie stabilna, z niewielkimi wahaniami,
- 2006–2008: znaczny wzrost, wskazujący na większe zapotrzebowanie lub rozwój infrastruktury wodociągowej,
- 2010 do dziś: nieznaczne obniżenie wartości po dynamicznym wzroście, następnie ponowny dynamiczny wzrost, który z niewielkimi wahaniami trwa do dziś.

Wykres 7. Zużycie wody w gminie Kórnik w latach 1995-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

W ostatnich latach w gminie Kórnik poczyniono następujące kroki, które doprowadziły do poprawy jakości i dostępności sieci wodociągowej:

- ▶ budowa sieci wodociągowej w miejscowościach: Czołowo, Konarskie oraz Radzewo.

Sieć kanalizacyjna

Na obszarze gminy Kórnik zlokalizowane są dwie oczyszczalnie ścieków:

- ▶ w miejscowości Borówiec,
- ▶ w miejscowości Gądk.

Oczyszczalnia ścieków w Borówcu stanowi na dziś jedyny odbiornik ścieków sanitarnych w gminie Kórnik w obszarze działania spółki AQUANET S.A. Miejscowości Czmoń, Czmoniec i Trzykolne Młyny nie są przewidziane do podłączenia do oczyszczalni ścieków w Borówcu, natomiast dla wsi Radzewo rozpatrywana jest w jednym z wariantów możliwość skanalizowania i odprowadzenia ścieków do oczyszczalni w Mosinie. Dodatkowo, zgodnie z „Koncepcją budowy sieci kanalizacji sanitarnej w obrębach Robakowo, Gądk, Żerniki i Dachowa w gminie Kórnik” część ścieków z miejscowości Robakowo, Dachowa, Żerniki i Gądk przewiduje się odprowadzić do planowanej (nowej) oczyszczalni w Gądkach. Teren pod tę oczyszczalnię wskazany został przez gminę Kórnik na dz. nr 33 w przystąpieniu do sporządzenia mpzp w 2014 r. oraz przyjęty przez Urząd Miasta i Gminy Kórnik w rozwiązaniach zawartych w ww. koncepcji.

Potrzeba budowy nowej oczyszczalni wynika również z tego, że istniejące kolektory w Borówcu, stanowiące odbiornik ścieków z rejonu Robakowa, nie będą w stanie przejąć całości ścieków.

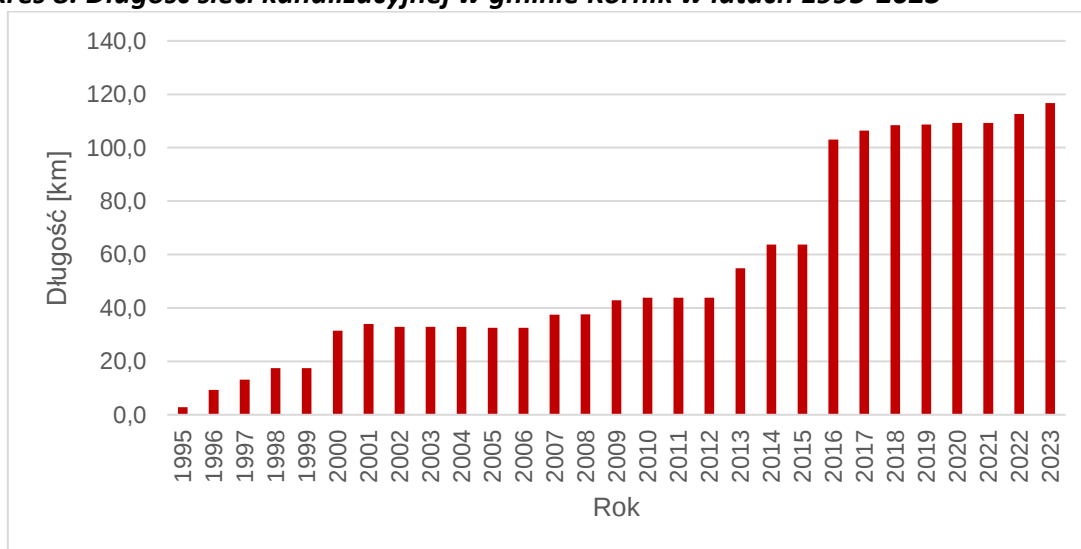
Modernizacja oczyszczalni w Borówcu rozpoczęta została w 2010 r. Oczyszczalnia została oddana do użytku w dwóch etapach: w lutym 2013 r. – I ciąg technologiczny i w sierpniu 2013 r. – II ciąg technologiczny. W styczniu 2015 r. uruchomiono przepompownię Głuszyna i ścieki z rejonu Głuszyna, Piotrowo i Sypniewo w Poznaniu również skierowano do oczyszczalni w Borówcu. Oczyszczalnia w Borówcu po modernizacji posiada przepustowość wyrażoną równoważną liczbą mieszkańców RLM = 40.200 m² oraz hydrauliczną 5100 m³/d. AQUANET S.A. planuje dalszą modernizację oraz rozbudowę obiektu na działkach przylegających do terenu oczyszczalni.

Z uwagi na rozwojowy charakter zlewni oczyszczalni w Borówcu i tym samym prognozowany wzrost ilości dopływających ścieków, rozważa się rozmieszczenie przyszłej infrastruktury technicznej służącej do oczyszczenia prognozowanej ilości ścieków na terenie działek nr 219/2 i 254 w Borówcu.

Druga oczyszczalnia w gminie zlokalizowana jest w miejscowości Gądk. Jest typu zakładowego, do której podłączone są bloki mieszkalne „Elewatora” oraz baza transportowa „Raben”, znajdujące się w miejscowości Gądk. Odbiornikiem oczyszczonych ścieków jest rów „szczegółowy” w Gądkach.

Zgodnie z danymi GUS, w latach 1995-2023 widoczny jest ciągły wzrost wartości długości sieci kanalizacji sanitarnej. W 1995 roku długość sieci wynosiła około 3 km, natomiast w 2023 r. prawie 120 km, co oznacza wzrost o ponad 4.000%. Na przestrzeni lat występuje kilka okresów znacznego wzrostu rozwoju tej sieci. Są to lata: 2000, 2007-2009, 2013-2015 oraz 2016 r.

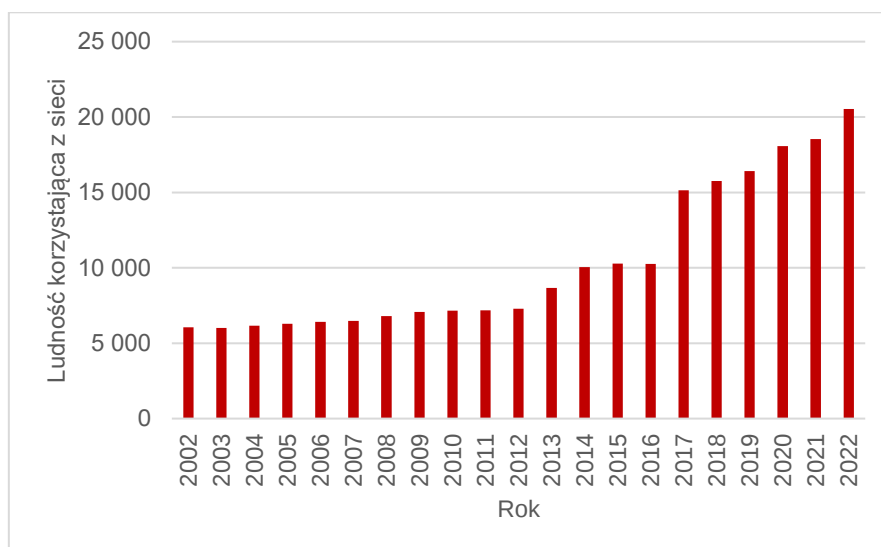
Wykres 8. Długość sieci kanalizacyjnej w gminie Kórnik w latach 1995-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Dane dotyczące liczby użytkowników sieci kanalizacji sanitarnej udostępniane są od 2002 r. Zgodnie z nimi, w gminie Kórnik w pierwszym roku z sieci korzystało ponad 6.000 osób, natomiast w 2022 r. ponad 20 tys. Oznacza to wzrost o około 340%. Podobnie jak w przypadku osób korzystających z sieci wodociągowej, widoczny jest nieprzerwany wzrost, oznaczający ciągle rosnący popyt na korzystanie z publicznego systemu odprowadzania ścieków.

Wykres 9. Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w gminie Kórnik w latach 2002-2022

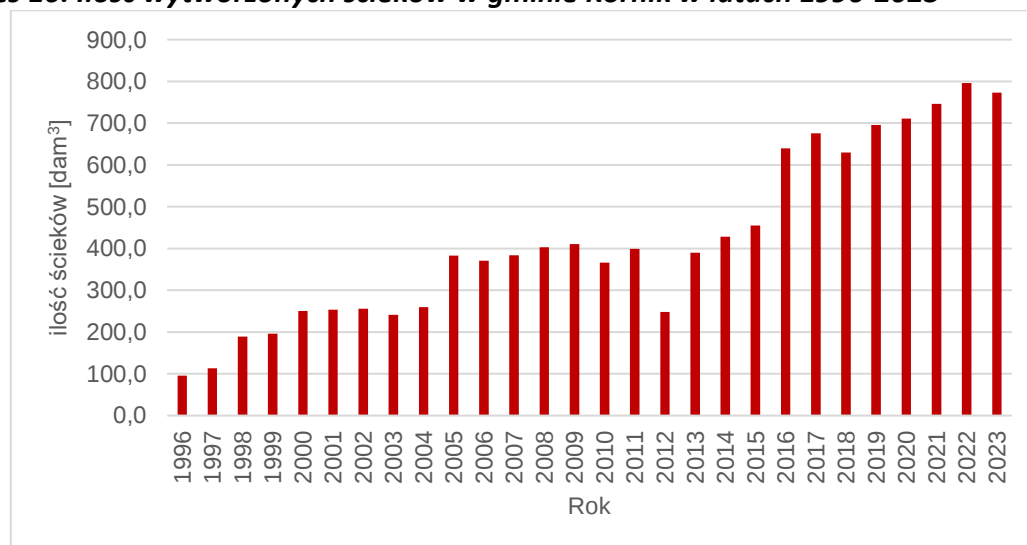

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Poniższy wykres prezentuje ilość wprowadzonych ścieków do sieci kanalizacji sanitarnej w latach 1996-2023. Generalnie widoczny jest trend wzrostowy w analizowanych latach. Ilość wprowadzonych ścieków wzrosła niemal ośmiokrotnie w badanych latach, jednakże uwypukla się kilka charakterystycznych okresów:

- 1996-2004 – pierwszy wzrost ilości doprowadzanych ścieków z niewielkimi wahaniami,
- 2005-2011 – dynamiczny wzrost z ustabilizowaniem i niewielkimi wahaniami,
- 2012 – nagły duży spadek,
- 2013 do dziś – ponowny dynamiczny wzrost ilości wprowadzonych ścieków, z niewielkimi wahaniami.

Wykres 10. Ilość wytworzonych ścieków w gminie Kórnik w latach 1996-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

W ostatnich latach w gminie Kórnik poczyniono następujące kroki, które doprowadziły do poprawy jakości i dostępności sieci kanalizacji sanitarnej:

- ▶ Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Szczodrzykowo oraz Runowo,
- ▶ Opracowanie dokumentacji projektowej dla inwestycji obejmującej budowę kanalizacji sanitarnej w miejscowości Błażejewko,
- ▶ Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Mościenica (przyłączenie 535 działek z zabudową mieszkaniową jednorodzinną oraz 234 działek ogrodowych),
- ▶ Opracowanie dokumentacji projektowej dla inwestycji obejmującej budowę kanalizacji sanitarnej w miejscowości Czmoń,
- ▶ Budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Błażejewo,
- ▶ Opracowanie dokumentacji projektowej dla inwestycji obejmującej budowę kanalizacji sanitarnej w miejscowościach Gądk i Robakowo.

Sieć kanalizacji deszczowej

Sieć kanalizacji deszczowej na terenie gminy bazuje głównie na naturalnym spływie wód opadowych z powierzchni utwardzonych, takich jak drogi, czy parkingi, do odbiorników wody, np. rowów melioracyjnych, czy naturalnych cieków wodnych. Sieć kanalizacji deszczowej nie jest w odpowiednim stopniu rozwinięta przestrzennie i przy stale rozwijających się terenach inwestycyjnych należy zwrócić szczególną uwagę na rozwój infrastruktury, która umożliwi stałe i bezpieczne odprowadzenie oczyszczonych wód opadowych do naturalnych zbiorników lub nieoczyszczonych wód do odpowiednich oczyszczalni.

Sieć elektroenergetyczna

Na terenie gminy Kórnik znajdują się dwa Główne Punkty Zasilania (GPZ). Stacja elektroenergetyczna „Kromolice” 400/110kV zlokalizowana jest w północno-zachodniej części gminy, w miejscowości Kromolice, przy granicy z gminą Kleszczewo. Obiekt jest częścią sieci przesyłowej najwyższych napięć należącej do Polskich Sieci Elektroenergetycznych (PSE). Połączony jest z dwiema liniami elektroenergetycznymi najwyższych napięć oraz z jedną wysokiego napięcia. Druga stacja elektroenergetyczna – GPZ „Gądk” 110/15kV zlokalizowana jest we wsi Gądk, w północnej części gminy, w pobliżu granicy z gminą Kleszczewo. Jej zadaniem jest przekazywanie energii elektrycznej z linii wysokiego napięcia do linii średniego napięcia. Położona jest w rejonie terenów produkcyjnych i magazynowych w celu dystrybucji energii do obszarów energochłonnych.

W gminie Kórnik znajdują się następujące linie elektroenergetyczne najwyższych napięć:

- ▶ 400 kV – relacji GPZ „Kromolice” 400/110 kV – GPZ „Plewiska” 400/220/110 kV;
- ▶ 400 kV – relacji GPZ „Kromolice” 400/110 kV – GPZ „Ostrów” 400/110 kV;
- ▶ 400 kV – relacji GPZ „Kromolice” 400/110 kV – GPZ „Pątnów” 400/220/110 kV;

oraz wysokich napięć:

- ▶ 110 kV – relacji GPZ „Kromolice” 400/110 kV – GPZ „Środa Wlkp.” 110/15kV;
- ▶ 110 kV – relacji GPZ „Gądk” 110/15kV – GPZ „Nagradowice” 110/15kV.

Linie elektroenergetyczne najwyższych napięć (NN) stanowią własność Polskich Sieci Elektroenergetycznych (PSE) S.A. i podlegają PSE Zachód Sp. z o.o. Sieć najwyższych napięć stanowi podstawowy i najważniejszy układ przesyłowy w kraju. Umożliwiają one przesyłanie mocy elektrycznej z dużych konwencjonalnych elektrowni do ogólnokrajowej sieci elektroenergetycznej. W przypadku gminy Kórnik energia elektryczna jest przesyłana do stacji „Kromolice” oraz „Gądk” i poprzez sieć elektroenergetyczną wysokich i niższych napięć rozprowadzana jest na terenie Gminy (zarówno liniami napowietrznymi, jak i podziemnymi). Dystrybutorem energii na terenie gminy Kórnik jest Grupa Energetyczna ENEA S.A.

Sieć gazowa

Gazociągi wysokiego ciśnienia przebiegają przez gminę Kórnik wertykalnie w jej centralnej części., w większości pod terenami rolnymi i lasami, w pewnej odległości od istniejącej zabudowy, a odcinkowo w rejonie miasta Kórnik wzdłuż dróg wojewódzkich. Jest to fragment infrastruktury gazowej dostarczający gaz z rejonu gminy Krobia w kierunku północnym.

Gazociągi mają wyznaczone strefy kontrolowane, by operator mógł w sposób nieograniczony dokonywać niezbędnych kontroli, napraw lub innych działań. W tych strefach występują także ograniczenia w lokalizowaniu obiektów oraz nasadzeń drzew. Szerokość stref kontrolowanych zależy od maksymalnego ciśnienia roboczego (MOP) gazu, który może być przesyłany danym gazociągiem. Ograniczenia i wytyczne dotyczące lokalizacji obiektów w sąsiedztwie gazociągów wynikają z przepisów odrębnych.

Dystrybutorem gazu w gminie Kórnik jest Polska Spółka Gazownictwa, Oddział Zakład Gazowniczy w Poznaniu, Jednostka Terenowa Gazownia Poznań Wschód/ Gazownia w Środzie Wielkopolskiej. Zgodnie z informacjami (stan aktualności III kwartał 2024 r.) stopień gazyfikacji Gminy wynosi 79,88%. Miejscowości objęte siecią dystrybucji gazu to: Kórnik, Biernatki, Błażejewko, Błażewo, Borowiec, Czmoń, Czołowo, Dachowa, Dębiec, Dworzyska, Dziecmierowo, Gądk, Jaryszki, Kamionki, Konarskie, Koninko, Kromolice, Mościenica, Pierzchno, Prusinowo, Radzewo, Robakowo, Runowo, Skrzynki, Szczodrzykowo, Szczytniki, Trzykolne Młyny, Żerniki.

Sieć ciepłownicza

Gmina Kórnik nie posiada sieci ciepłowniczej, umożliwiającej doprowadzanie źródła ciepła do budynków.

Gospodarowanie odpadami

W dniu 7 października 2008 r. zostało zawarte porozumienie międzygminne między gminą Jarocin a 16 innymi gminami, w tym gminą Kórnik, w sprawie powierzenia gminie Jarocin przygotowania i wykonania zadania p.n. „Zorganizowanie i nadzór nad funkcjonowaniem systemu gospodarki odpadami i osadami ściekowymi dla gmin objętych Porozumieniem wraz z budową Zakładu Zagospodarowania Odpadów Jarocin z siedzibą w Witaszyczkach z ewentualnymi punktami przeładunkowymi”. Oznacza to, że miejscem składowania odpadów komunalnych, niesegregowanych oraz bioodpadów jest Wielkopolskie Centrum Recyklingu Sp. z o.o. w Śremie.

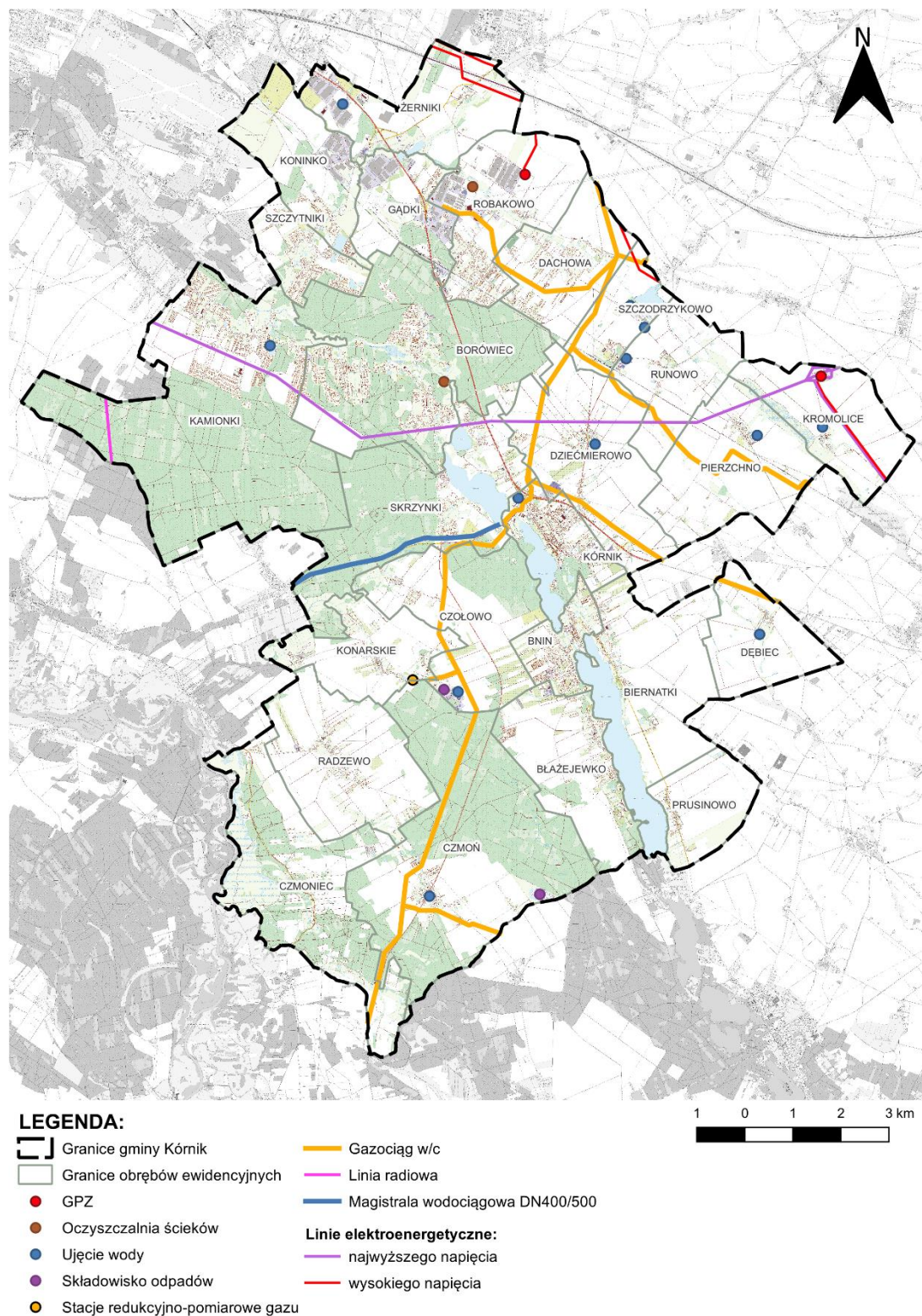
Urząd Miasta i Gminy Kórnik zajmuje się funkcjonowaniem PSZOK (Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych). Umożliwia to nieodpłatne przekazanie odpadów zebranych w sposób selektywny przez właścicieli nieruchomości, znajdujących się w granicach gminy Kórnik, którzy zostali objęci systemem gospodarki odpadami komunalnymi.

Linia radiowa

Na terenie gminy brak jest obiektów radiokomunikacyjnych, istnieje natomiast pas ochronny linii radiowej, łączącej radiowo-telewizyjne centrum nadawcze RTCN w Poznaniu ze stacją w Śremie (Góra). Pas ten stanowi obszar leżący po obu stronach linii łączącej środki anten współpracujących stacji linii radiowej, w odległości do 50 m.

Najważniejsze zasady dalszego rozwoju infrastruktury technicznej zostały zamieszczone w podrozdziale dotyczącym ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Kórnik.

Rysunek 11. Infrastruktura techniczna w gminie Kórnik

Źródło: Opracowanie własne

Infrastruktura społeczna

Na terenie Gminy Kórnik funkcjonuje 6 **szkół** podstawowych oraz jedna szkoła ponadpodstawowa:

- ▶ Szkoła Podstawowa Nr 1 im. Tytusa Działyńskiego;
- ▶ Szkoła Podstawowa Nr 2 im. Teofili z Działyńskich Szołdrskiej-Potulickiej;
- ▶ Szkoła Podstawowa im. Jana Wójkiewicza w Radzewie;
- ▶ Szkoła Podstawowa im. Jana Pawła II w Szczodrzykowie;
- ▶ Szkoła Podstawowa im. Sprawiedliwych wśród Narodów Świata w Kamionkach;
- ▶ Szkoła Podstawowa im. Powstańców Wielkopolskich w Robakowie;
- ▶ Zespół Szkół w Kórniku.

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego, w roku 2022 r. do szkół uczęszczało 3.351 uczennic i uczniów. Średnio na jedną klasę w szkole przypadały 22 osoby. Do szkoły ponadpodstawowej uczęszczały 264 osoby. Średnio na jedną klasę w szkole przypadało 20 osób.

Opiekę przedszkolną na terenie Gminy świadczy pięć przedszkoli publicznych, prowadzonych przez gminę Kórnik, cztery przedszkola publiczne prowadzone przez podmioty zewnętrzne oraz jedenaście przedszkoli prywatnych. Łączna liczba dzieci uczęszczających do wszystkich przedszkoli na terenie gminy wynosi 2.098 (zgodnie z danymi GUS na rok 2022). Opiekę dla najmłodszych dzieci w gminie Kórnik świadczy jeden żłobek gminny i 8 osiem żłobków prywatnych.

Publicznymi **służbami porządkowymi** w Gminie są Policja, Straż Miejska (w Kórniku) i Straż Pożarna –sześć jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w miejscowościach: Czmoń, Kamionki, Kórnik, Radzewo, Robakowo, Szczytniki.

Usługi związane z **ochroną zdrowia** w gminie obejmują przychodnie zdrowia oraz apteki. Brak jest publicznych, czy prywatnych szpitali.

Działalność kulturalną na terenie gminy prowadzi Biblioteka Publiczna w Kórniku, Kórnicki Ośrodek Kultury. Biblioteka Publiczna w Kórniku podzielona jest na dwa oddziały: w Kórniku i Bninie.

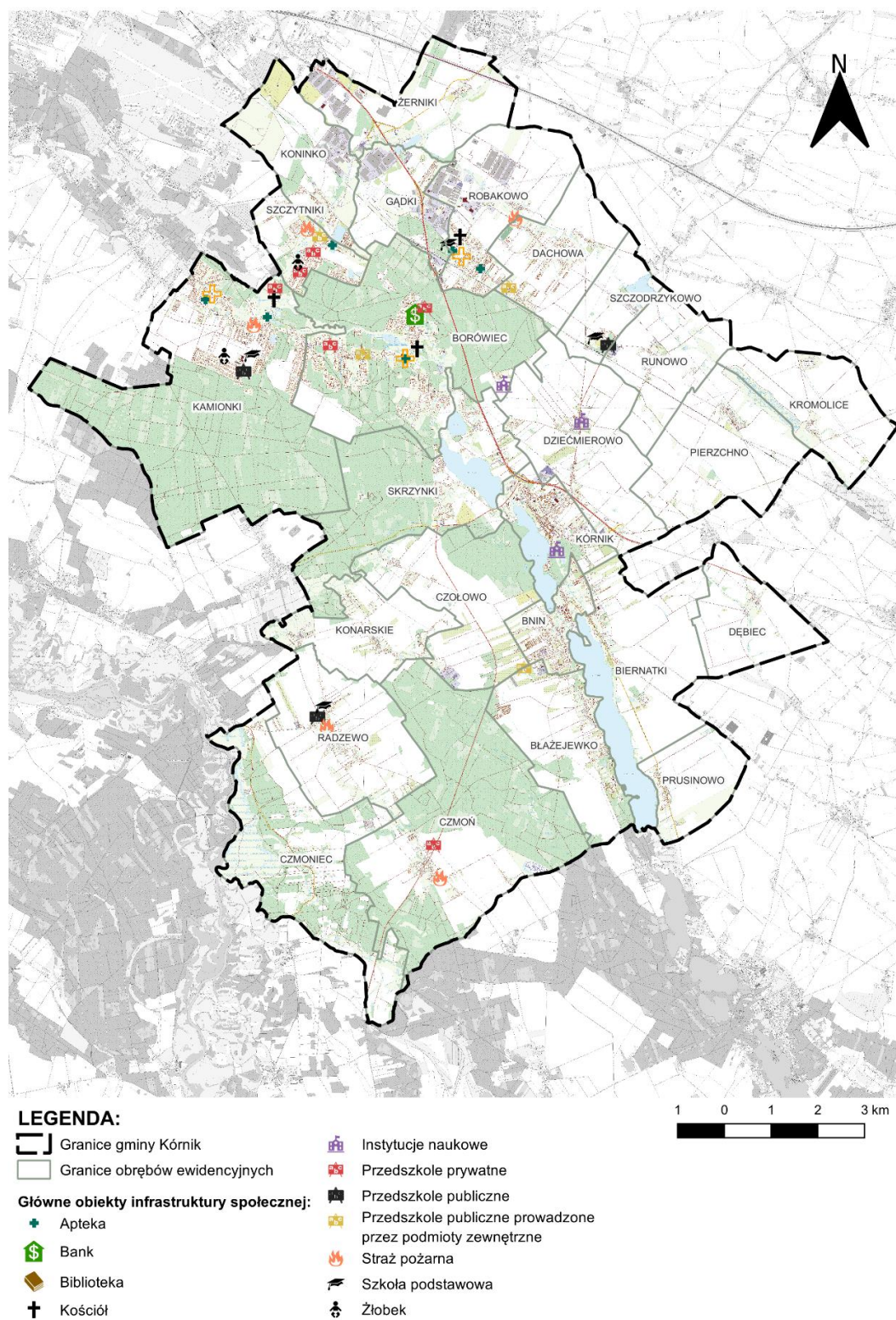
Działalność naukową na obszarze gminy Kórnik prowadzą: **Biblioteka Kórnicka PAN wraz z zamkiem**, Instytut Dendrologii PAN w Kórniku wraz z Arboretum Kórnickim (starą częścią przyzamkową i nową w rejonie siedziby Instytutu), Obserwatorium Astrogeodynamiczne – Centrum Badań Kosmicznych PAN w Borówcu, współpracujące z siecią podobnych placówek na świecie oraz Zakład Doświadczalny PAN „Szkółki Kórnickie” w Dzieńmierowie.

Infrastrukturę społeczną można określić również jako pewien zbiór usług, które świadczone są zarówno przez podmioty publiczne, jak prywatne. Podzielić je również można na ich przeznaczenie, tj. na podstawowe oraz wyższe. Do usług podstawowych zalicza się takie usługi,

które zaspokajają podstawowe potrzeby człowieka z zakresu bezpieczeństwa, ochrony zdrowia, handlu, edukacji, itp. Do usług wyższych należą te, które nie są niezbędne do zaspokojenia podstawowych potrzeb, ale zdecydowanie poprawiają jakość życia mieszkańców, np. usługi z zakresu edukacji i kultury wyższej, rozrywki, finansów, informacji.

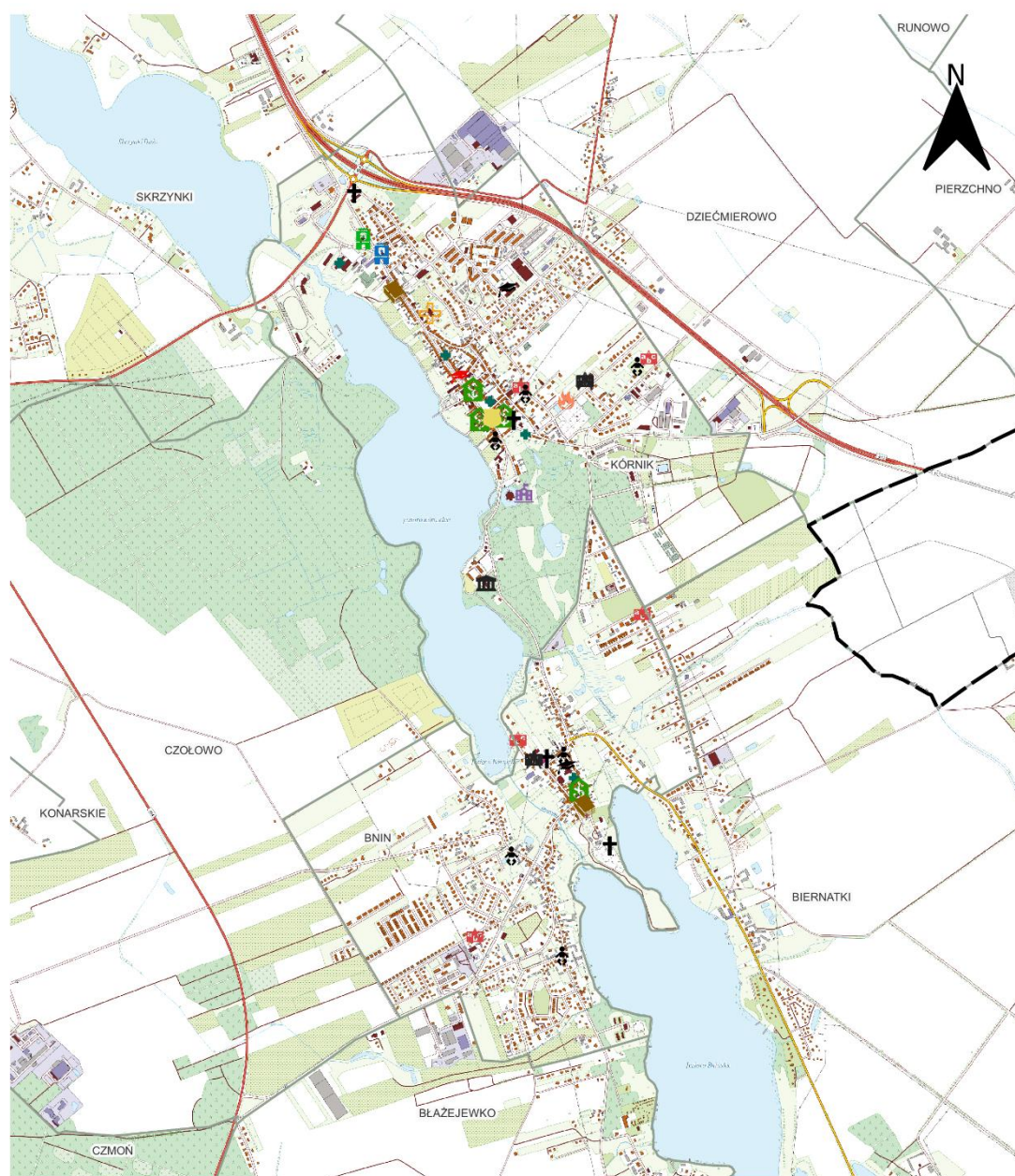
Gmina Kórnik charakteryzuje się nierównomiernym rozmieszczeniem usług podstawowych i niewielkim udziałem usług wyższych. Dodatkowo widoczne jest scentralizowanie obiektów infrastruktury społecznej w obrębie miasta Kórnik. Ponadto część obiektów obejmujących opiekę przedszkolną i edukację znajduje się w północnych, najliczniej zaludnionych wsiach w Gminie. W pozostałych miejscowościach znajdują się pojedyncze usługi podstawowe. W miarę rozwoju poszczególnych części gminy należy dążyć do tego, by Gmina proporcjonalnie rozwijała usługi publiczne, a także tworzyła dogodne warunki do rozwijania poszczególnych typów usług prywatnych.

Rysunek 12. Infrastruktura społeczna na obszarze wiejskim gminy Kórnik

Źródło: Opracowanie własne

Rysunek 13. Infrastruktura społeczna na obszarze miasta Kórnik

LEGENDA:

Granice gminy Kórnik

Granice obszarów ewidencyjnych

Główne obiekty infrastruktury społecznej:

Apteka

Bank

Biblioteka

Kościół

Przychodnia

Policja

Przedszkole prywatne

Przedszkole publiczne

Przedszkole publiczne prowadzone przez podmioty zewnętrzne

Kórnicki Ośrodek Kultury

Straż pożarna

Straż miejska

Szkoła podstawowa

Szkoła ponadpodstawowa

Urząd Miasta i Gminy

Żłobek

Instytucje naukowe

0 250 500 750 m

Źródło: Opracowanie własne

3.6. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Mieście i Gminie Kórnik

3.6.1. Rekomendacja nadrzędna

Aktualny układ przestrzenny Gminy Kórnik należy postrzegać jako *genius loci* tej przestrzeni. Nie jest możliwe stworzenie całkowicie spójnej, jednorodnej w swoim obszarze przestrzeni zurbanizowanej, postrzeganej często jako element ładu przestrzennego. Należy dążyć do poszukiwania spójności struktury poprzez uporządkowanie polityki przestrzennej **względem faktycznego sposobu zainwestowania terenu i jego docelowym planowanym charakterem**.

Przy tworzeniu nowych aktów planowania przestrzennego (miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i Planu Ogólnego) lub ich zmian, **rekomenduje się w pierwszej kolejności weryfikację ustaleń dla danego obszaru na podstawie wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz analizę faktycznego sposobu zainwestowania obszaru**. Zaleca się także, przy sporządzaniu dokumentów planistycznych, analizę powiązań przestrzennych przedmiotowego obszaru z terenami sąsiednimi, przy jednoczesnej syntezie uwarunkowań tego obszaru, jak również łączenia planowania przestrzennego z planowaniem strategicznym w gminie. W konsekwencji należy dążyć do uporządkowania planowanego sposobu zagospodarowania przestrzeni w gminie przy uwzględnieniu istniejącego zagospodarowania, lokalnych uwarunkowań oraz kierunków i zasad, które winny być uwzględniane, by w połączeniu ze strategicznym charakterem tego dokumentu osiągnąć zamierzone cele.

3.6.2. Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu

Rozwój przestrzenny i gospodarczy gminy winien nie tylko obejmować elementy antropogeniczne, ale także elementy środowiskowe, obejmujące naturę ożywioną i nieożywioną. Proces ten nazywany jest zrównoważonym rozwojem. Oznacza to, że zmiany w strukturze przestrzennej, w tym m. in. poprawa warunków życia mieszkańców, rozbudowa infrastruktury, czy tworzenie nowych miejsc pracy muszą być realizowane z poszanowaniem walorów środowiska przyrodniczego oraz wszystkich jego elementów.

Głównymi elementami środowiska przyrodniczego, tworzącymi system ekologiczny gminy Kórnik i podlegającymi ochronie są:

- ▶ powierzchnia ziemi, w tym ukształtowania terenu,
- ▶ wody powierzchniowe i podziemne,
- ▶ powietrze,
- ▶ krajobraz,
- ▶ przyroda.

Powierzchnia ziemi

Ukształtowanie i pokrycie terenu Gminy Kórnik jest zróżnicowane, uwidacznia się kilka charakterystycznych obszarów:

- ▶ tereny pól uprawnych,
- ▶ obszary leśne,
- ▶ doliny rzek i jeziora.

Rzeki, ich doliny oraz jeziora wraz z otaczającymi je terenami podmokłymi są narażone na niekontrolowany spływ substancji szkodliwych, szczególnie z pobliskich pól uprawnych. W związku z tym zaleca się wprowadzenie działań, mających na celu ograniczenia lub też całkowitą eliminację niekorzystnego wpływu działalności rolnej na jakość wód powierzchniowych. Zbocza wzdłuż brzegów cieków i zbiorników wodnych są najbardziej narażone na erozję wodną. Zaleca się wprowadzanie nowych zadrzewień i zakrzewień wzdłuż brzegów w celu ochrony zboczy przed degradacją. Otoczenie jezior i rzek jest użytkowane rolniczo, a także intensywnie zabudowane. W związku z tym należy wprowadzać odpowiednie ekstensywne technologie rolnicze i służące bytowi człowieka (w tym nowoczesne rozwiązania w zakresie infrastruktury technicznej) w celu ochrony cennej bioróżnorodności i zapobieganiu degradacji cennych przyrodniczo obszarów podmokłych i wodnych gminy.

Dominującą formą pokrycia terenu gminy Kórnik, poza terenami zabudowanymi, są pola uprawne. Pokrywają głównie południową i południowo-wschodnią część gminy w miejscach, gdzie występują najlepsze grunty rolne. Obszary pól uprawnych, szczególnie tych o najwyższej przydatności do produkcji rolniczej, winny zachować swój dotychczasowy charakter. Zmiana przeznaczenia terenów rolnych na cele nierolnicze powinna odbywać się bezpośrednio przy już istniejącej zabudowie oraz wzdłuż dróg, przy założeniu dostępu do niezbędnej infrastruktury technicznej.

Kompleksy leśne, stanowiące sporą powierzchnię Gminy Kórnik, szczególnie w jej zachodniej części, winny być objęte ochroną obejmującą nie tylko sam drzewostan, ale także występujące na ich obszarach unikatowe siedliska fauny i flory. Sposoby ochrony terenów rolnych i leśnych zostały opisane w podrozdziale 3.6.10.

Na obszarach rolnych, które mają zachować swój dotychczasowy charakter, sporą część zajmują grunty lepszych klas. W celu zachowania ich dotychczasowej jakości i przydatności produkcyjnej należy chronić je przed erozją eoliczną oraz zachować odpowiednie stosunki wodne utrzymujące odpowiednią jakość gleb. Ponadto, należy ograniczać rozwój zabudowy na terenach i gruntach chronionych w celu zachowania ich naturalnego charakteru.

W zakresie przeciwdziałania suszy na terenach rolnych i leśnych istotne jest dostosowanie struktury upraw, użytej technologii i gatunków roślin uprawnych do występującego deficytu wód i zmian klimatycznych. Kluczowe jest realizowanie prac, które wpłyną pozytywnie na

rozwój systemów melioracyjnych, aby spełniały funkcję nawadniająco-odwadniającą i przyczyniały się do poprawy stosunków wodnych.

Dla ochrony gleb na całym obszarze gminy należy uwzględnić:

- uprawę roślin odpornych na zmiany klimatu,
- ograniczanie stosowania nawozów,
- rozwój systemów małej retencji,
- zachowanie trwałych użytków zielonych oraz zadrzewień śródpolnych oraz wprowadzanie nowych zasadzeń wzdłuż miedz, dróg i cieków wodnych,
- ograniczenie występowania wielkoobszarowych monokultur w uprawach,
- wapniowanie gleb zakwaszonych zwiększających pH gleby,
- stosowanie wsiewek poplonowych i międzyplonowych ścierniskowych,
- zalesianie gruntów o niskich walorach przyrodniczych podatnych na erozję wietrzną oraz o żadnej lub niskiej przydatności rolniczej.

Wody powierzchniowe i podziemne

Na terenie gminy najważniejszymi działaniami naprawczymi, dotyczącymi wód powierzchniowych i podziemnych są:

- ustanowienie ochrony zgodnie z przepisami stref ochronnych dla ujęć wody podziemnej (szczególnie dla doliny rzeki Warty, jako obszaru występowania głównego zbiornika wód podziemnych (GZWP) w piętrze czwartorzędowym),
- ochrona odcinka pradoliny tzw. „basen mosiński”, stanowiącego ujęcie wody dla m. Poznania z wyznaczonymi strefami ochronnymi, podlegającymi ochronie w skali krajowej - jest to Obszar Najwyższej Ochrony (ONO), w granicach którego wody gruntowe nie są izolowane od powierzchni terenu,
- ochrona struktury wodonośnej czwartorzędowej Wielkopolskiej Doliny Kopalnej, która zalega w północnej i zachodniej części gminy wraz z obszarem wysokiej ochrony wód podziemnych OWO - Dolina Kopalna jest głównym zbiornikiem wód podziemnych nr 144, o znaczeniu regionalnym, którego zasoby wodne są podstawą zaopatrzenia w wodę miast i wsi na terenie woj. wielkopolskiego,
- zapewnienie ochrony wód Głównym Zbiornikom Wód Podziemnych, m.in. przez eliminowanie zanieczyszczeń wody i gleby, z których te zanieczyszczenia mogłyby do nich przeniknąć,
- likwidacja dopływu ścieków oraz niekontrolowanych zrzutów innych zanieczyszczeń,
- ograniczenie w jak największym stopniu spływów substancji z nawozów rolniczych z pól uprawnych; w tym celu należy stosować w sposób optymalny sztuczne nawozy i środki ochrony roślin,

- pełne skanalizowanie gminy w celu eliminacji niekontrolowanego spływu zanieczyszczeń do wód powierzchniowych i gruntowych,
- oczyszczenie wód deszczowych przez budowę kanalizacji deszczowej zakończonej urządzeniami oczyszczającymi,
- zwiększanie zasobów wodnych,
- likwidacja zanieczyszczeń związanych z turystyczno-rekreacyjnym zagospodarowaniem terenów; szczególnie dotyczy to terenów związanych z jeziorami zlokalizowanymi na terenie gminy,
- działania zmierzające do przeciwdziałania skutkom suszy poprzez zwiększanie mikro- i małej retencji wodnej oraz wdrażanie proekologicznych metod retencjonowania wody,
- rozbudowa systemu melioracji zgodnie z pozwoleniem wodno-prawnym i innymi przepisami szczególnymi oraz odpowiednie wykorzystanie tego systemu
- możliwość budowy zbiorników wodnych melioracji szczegółowej na terenach rolnych, a w szczególności na nieużytkach lub gruntach V i VI klasy bonitacji w celu retencjonowania wody na terenach rolnych,
- przestrzeganie przepisów związanych z występowaniem na terenie gminy obszarów służących przepuszczaniu wód powodziowych, zwanych w świetle ustawy Prawo wodne (Dz. U. z 2021r., poz. 1473 ze zm.) „obszarami bezpośredniego zagrożenia powodzią”,
- zakaz regulacji linii brzegowej cieków wodnych poza niezbędnymi działaniami, związanymi z utrzymaniem wód i sieci melioracyjnej,
- umacnianie linii brzegowych cieków wodnych,
- tworzenie wałów przeciwpowodziowych w miejscach, w których ryzyko wystąpienia powodzi może spowodować szkody w otoczeniu człowieka,
- prowadzenie działań udrażniających przepływ wody.

Na terenie Gminy Kórnik najważniejszymi działaniami ochronnymi, dotyczącymi wód powierzchniowych i podziemnych są:

- w miarę możliwości dostosowanie, ze względu na ochronę wód podziemnych, lokalizacji nowych obiektów do struktur hydrogeologicznych,
- tworzenie stref buforowych wzdłuż brzegów cieków i zbiorników wodnych w formie pasów zieleni i zadrzewień,
- kompleksowe rozwiązanie odprowadzania wód opadowych z ciągów komunikacyjnych, placów i parkingów oraz oczyszczenie ich zgodnie z obowiązującymi przepisami,

- ▶ tworzenie filtrów biologicznych w postaci zieleni izolacyjnej w pobliżu zbiorników wodnych ograniczających w ten sposób antropopresję,
- ▶ stosowanie w zabudowie znajdującej się w bezpośrednim sąsiedztwie zbiorników wodnych (głównie zabudowa letniskowa), nowoczesnych technologii sanitarnych zachowujących szczelność,
- ▶ budowanie zbiorników retencyjnych, umożliwiających magazynowanie nadmiaru wody, przeciwdziałając pojawianiu się lokalnych podtopień lub powodzi.

Powietrze

Głównym problemem, z którym mierzy się społeczeństwo naszego kraju, jest zły stan powietrza atmosferycznego. Przez lata zaniedbań w rozwoju infrastruktury energetycznej, zarówno krajowej, jak i indywidualnej, jakość powietrza w Polsce jest bardzo zła w porównaniu ze średnią wartością w Europie. W związku z tym, należy dążyć do jak najszybszej poprawy tego stanu poprzez ograniczanie zanieczyszczeń. Należy stosować do celów grzewczych i technologicznych paliwa, charakteryzujące się najniższymi wskaźnikami emisyjnymi spalanych w urządzeniach o wysokim stopniu sprawności oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, np. nowoczesnych kotłów do spalania paliw stałych, czy biomasy, wykorzystywanie kolektorów ciepła, pomp ciepła oraz indywidualnych źródeł energii pochodzącej z energii słonecznej, czy wiatrowej.

Przy modernizacji, rozbudowie lub budowie nowych obiektów należy korzystać z nowoczesnych technologii, umożliwiających oszczędzanie energii (zarówno elektrycznej, jak i cieplnej) poprzez termomodernizację istniejących obiektów oraz stosowanie izolacji w nowobudowanych obiektach i wprowadzanie rozwiązań, dotyczących budownictwa energooszczędnego i pasywnego.

Również transport drogowy stanowi ogromne źródło zanieczyszczeń, dlatego należy dążyć do:

- ▶ organizacji płynnego ruchu samochodowego na drogach,
- ▶ rozbudowy dróg, tworzenia obwodnic miejscowości,
- ▶ popularyzacji ruchu pieszego, rowerowego oraz rozwoju transportu publicznego w gminie,
- ▶ zagospodarowania terenów wzdłuż dróg zielenią.

W dokumentach planistycznych powinny znaleźć się ustalenia dotyczące poprawy jakości powietrza i redukcji nagrzewania się podłoża poprzez:

- ▶ niezabudowywanie korytarzy, umożliwiających „przewietrzanie” terenów zabudowanych, ułatwiających wymianę powietrza,
- ▶ wprowadzanie do obszarów zabudowy terenów zieleni, które miejscowo pomogą oczyszczać powietrze, ale także redukować tworzenie się tzw. wysp ciepła,
- ▶ zakładanie pasów zieleni izolacyjnej przy uciążliwych obiektach,

- ▶ lokalizacje zabudowy wykonanej w nowoczesnych technologiach redukujących zanieczyszczenia w trakcie budowy i użytkowaniu,
- ▶ rekomendowanie stosowania nowoczesnych technologii grzewczych i izolacyjnych budynków mieszkalnych.

Ochrona przed hałasem

Rozwój przestrzenny gminy powoduje zwiększanie się obszarów podatnych na działania hałasu pochodzenia antropogenicznego. Głównymi źródłami nadmiernego hałasu są tereny zabudowane, korytarze transportowe, a także działalność człowieka na pozostałych terenach, szczególnie przyrodniczych.

Na jeziorach: Bnińskim, Kórnickim, Skrzynki Duże i Skrzynki Małe obowiązuje uchwała Nr XIV/185/V/2016 Rady Powiatu w Poznaniu z dnia 24 lutego 2016 r. „w sprawie: wprowadzenia zakazu używania jednostek pływających napędzanych silnikami spalinowymi na niektórych jeziorach powiatu poznańskiego”.

Krajobraz

Ochrona krajobrazu Gminy Kórnik winna obejmować działania, polegające na świadomym kształtowaniu przestrzeni gminy poprzez eksponowanie obszarów atrakcyjnych krajobrazowo takich, jak: panoramy, osie, punkty i strefy widokowe, czy dominanty oraz zwiększanie powierzchni najcenniejszych krajobrazowo form. Należy również systemowo włączać je w pozostałą przestrzeń gminy, by tworzyły harmonijną całość i prezentowały charakterystyczny krajobraz Gminy Kórnik.

Kształtowanie i ochrona krajobrazu przyrodniczego terenów Gminy Kórnik prowadzone będzie poprzez:

- ▶ objęcie ochroną miejsc i terenów eksponowanych, panoram i punktów widokowych przed wpływem obcych antropogenicznych elementów, takich jak: turbiny wiatrowe, sieci infrastruktury technicznej, tablice reklamowe, zabudowa niezwiązana z resztą architektonicznie i gabarytowo,
- ▶ zalesianie obszarów słabych gruntów ornych, terenów powyrobowiskowych kruszywa w ramach rekultywacji, wzdłuż pewnych odcinków obrzeży jezior i dolin z uwzględnieniem walorów krajobrazowych - pozostawiając otwarte panoramy widokowe,
- ▶ zadrzewianie terenów wokół jezior, oczek wodnych, na granicy łąk i pól oraz wzdłuż dróg tworząc szpalery drzew,
- ▶ zachowywanie, ochronę i odtwarzanie śródpolnych oczek wodnych i terenów podmokłych w celu utrzymania ciągłości lokalnego krajobrazu, a także ochrony miejsc z dobrymi stosunkami wodnymi,

- ▶ tereny eksponowane, punkty widokowe i parkowe należy uatrakcyjnić i usprawnić dostęp poprzez włączenie ich w gminny i lokalny system ciągów pieszych i rowerowych,
- ▶ ograniczenie lokalizacji na całym obszarze gminy obiektów wymagających znacznych przekształceń topografii terenu,
- ▶ obiektom kubaturowym oraz naziemnym urządzeniom infrastruktury technicznej należy nadawać formy architektoniczne, które będą harmonizować z otoczeniem i stylem nawiązującym do lokalnej kultury,
- ▶ nową infrastrukturę techniczną oraz drogową należy prowadzić z uwzględnieniem lokalizacji obszarów chronionych, zapotrzebowaniem na zabudowę mieszkaniową i rekreacyjną, na których zlokalizowane są obiekty przeznaczone na stały pobyt ludzi,
- ▶ tereny zielone należy łączyć spójnym systemem zieleni urządzonej i krajobrazowej, celem poprawy wizerunku i walorów krajobrazowych terenów zurbanizowanych.

Przyroda

Na terenie Gminy Kórnik znajduje się kilka form ochrony przyrody:

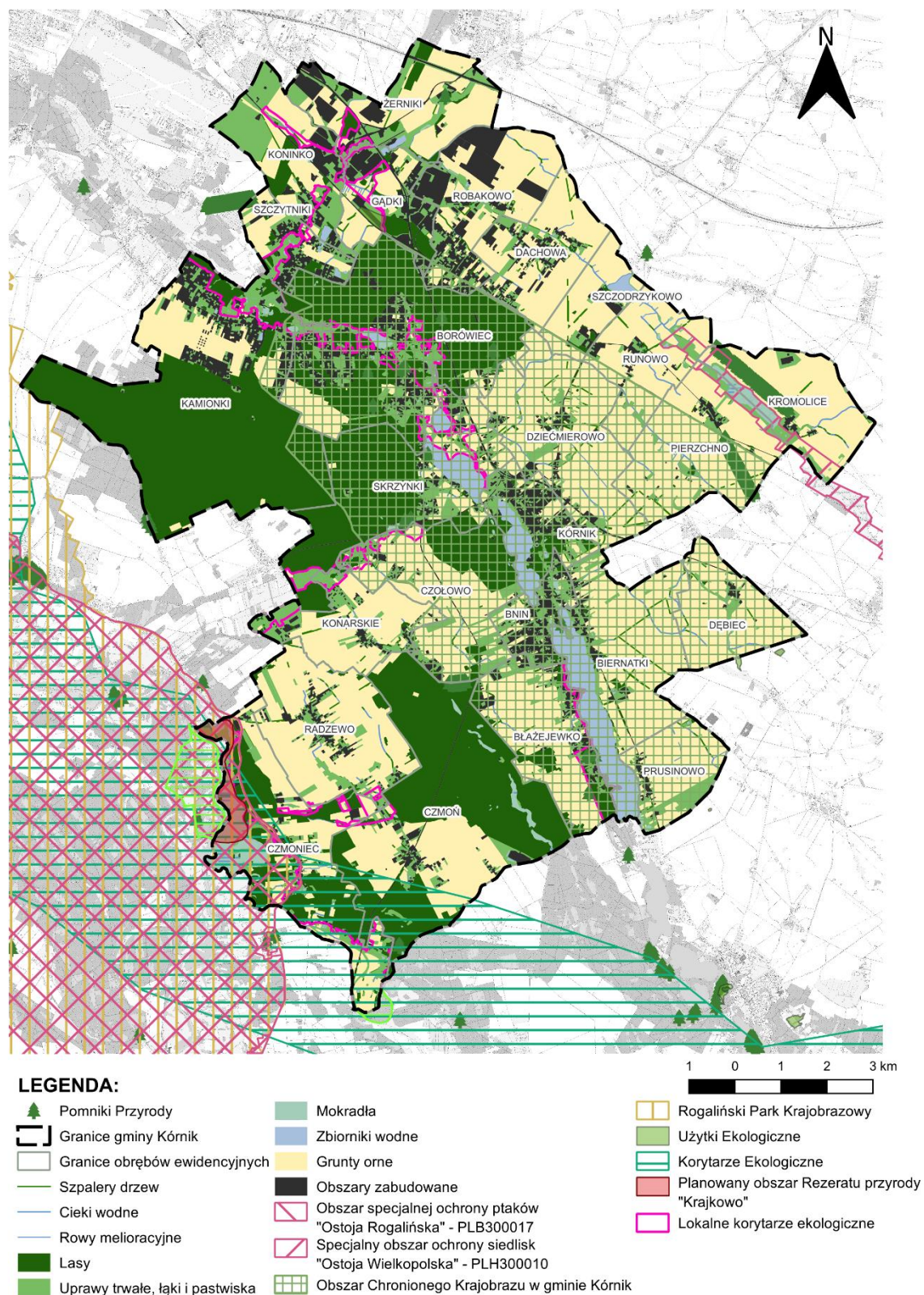
- ▶ Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk (PLH300012) „Rogalińska Dolina Warty”,
- ▶ Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk (PLH300057) „Dolina Średzkiej Strugi”,
- ▶ Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków (PLB300017) „Ostoja Rogalińska”,
- ▶ Rogaliński Park Krajobrazowy,
- ▶ Obszar Chronionego Krajobrazu w gminie Kórnik,
- ▶ Użytek ekologiczny „Szuwary Gądeckie”,
- ▶ korytarz ekologiczny „Dolina Obry”,
- ▶ liczne pomniki przyrody pod postacią okazałych drzew różnych gatunków.

Wyżej wymienione formy ochrony przyrody zostały opisane szerzej w podrozdziale 3.4.2. Formy ochrony przyrody.

Propozycje nowych form ochrony przyrody na obszarze gminy Kórnik:

- ▶ Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Głuszyna”,
- ▶ Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Michałówka”,
- ▶ Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy na terenie łągów nadwarciańskich na prawobrzeżnym odcinku rzeki Warty,
- ▶ Rezerwat łąkowy w dolinie Warty.

Rysunek 14. Elementy środowiskowe podlegające ochronie w gminie Kórnik

Źródło: Opracowanie własne

3.6.3. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego

Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków określa Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Głównymi zadaniami, mającymi na celu ochronę zabytków, są: wpisy do rejestru zabytków, wpisy na Listę Skarbów Dziedzictwa, uznanie obiektu za pomnik historii oraz utworzenie parku kulturowego.

Ustawa ustanawia zadania i obowiązki, które wykonuje gmina, dotyczące opieki nad obiektami zabytkowymi:

- ▶ możliwość utworzenia przez radę gminy parku kulturowego, stanowiącego specyficzną formę ochrony krajobrazu kulturowego gminy, zachowującego wyróżniające się krajobrazowo tereny z zabytkami nieruchomymi, które są charakterystyczne dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej,
- ▶ prowadzenie gminnej ewidencji zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych, znajdujących się na terenie gminy i objętych wojewódzką ewidencją zabytków,
- ▶ sporządzanie raz na cztery lata gminnego programu opieki nad zabytkami.

W celu ochrony dziedzictwa kulturowego wprowadza się następujące zasady dla obiektów i obszarów, które wpisane są do rejestru zabytków:

- ▶ na terenie miasta Kórnik, należy respektować zasady ochrony historycznego układu urbanistycznego, a wszelka działalność inwestycyjna na tym terenie musi być podporządkowana regułom, każdorazowo uzgadnianym z Wielkopolskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków,
- ▶ w zakresie zabezpieczenia śladów przeszłości historycznej regionu, kultury i państwowości polskiej, wszelkie ślady osadnictwa oraz miejsca występowania materiału archeologicznego, także miejsca hipotetyczne, będą chronione przez przyjmowanie ustaleń w planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego lub w decyzjach administracyjnych, gwarantujących ich ochronę i dostępność dla eksploracji naukowej,
- ▶ ochrona wszystkich elementów formy architektonicznej budowli, tj. brył, kompozycji elewacji, stolarki, zabytkowego wyposażenia i głównych elementów rozplanowania wnętrza obiektu,
- ▶ uzyskiwanie pozwolenia konserwatorskiego, wydanego przez właściwego miejscowo konserwatora zabytków w przypadku wszelkich prac budowlanych, renowacyjnych, rewaloryzacyjnych, czy konserwatorskich,
- ▶ uzyskiwanie pozwolenia konserwatorskiego, wydanego przez właściwego miejscowo konserwatora zabytków w przypadku wykonywania wszelkich prac porządkowych

i wycinki drzew, jak również wydzielenia nowych działek lub lokalizacji nowych obiektów

- ▶ utrzymanie i rewitalizacja historycznej kompozycji architektoniczno-przestrzennej,
- ▶ wprowadzanie w nowych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego zapisów, wprowadzających ochronę zabytków.

W celu ochrony dziedzictwa kulturowego wprowadza się następujące zasady dla obiektów i obszarów, które wpisane są do gminnej ewidencji zabytków:

- ▶ ochrona wszystkich elementów formy architektonicznej budowli, tj. bryły, kompozycji elewacji, stolarki, zabytkowego wyposażenia i głównych elementów rozplanowania wnętrza obiektu,
- ▶ uzyskiwanie pozwolenia konserwatorskiego, wydanego przez właściwego miejscowo konserwatora zabytków w przypadku wszelkich prac budowlanych, renowacyjnych, rewitalizacyjnych, czy konserwatorskich,
- ▶ nakaz zachowywania historycznego wyglądu elewacji zewnętrznych (szczególnie frontowych), zachowania lub odtworzenia na podstawie zachowanych elementów, bądź ikonografii detalu architektonicznego, a także układu elewacji oraz kształtu okien,
- ▶ nakaz nawiązywania kolorystyką elewacji do historycznych tendencji kolorystycznych, występujących na danym terenie,
- ▶ nakaz dostosowywania wyglądu nowej zabudowy do historycznej kompozycji przestrzennej w zakresie usytuowania, skali i bryły budynków oraz nawiązywania nowoczesnymi formami do lokalnej tradycji architektonicznej,
- ▶ zakaz zastosowywania zewnętrznego ocieplania ścian w przypadku budynków z ceglana elewacją lub dekoracją architektoniczną,
- ▶ zakaz lokalizowania obiektów obcych przestrzennie (słupów ogłoszeniowych, reklam wielkoformatowych, masztów) w sposób zakłócający wygląd budynku,
- ▶ zakaz zastosowania blachy dachówkopodobnej lub gontu papowego jako pokrycia dachu.

Poniżej zamieszczono zestawienie tabelaryczne zabytków w gminie Kórnik, wpisanych do Wielkopolskiego rejestru zabytków nieruchomych (stan na 30.09.2022 r.).

Tabela 13. Zabytki wpisane do Wielkopolskiego rejestru zabytków nieruchomych

Lokalizacja	Obiekt	Numer rejestru
Dworzyska	dwór, 1 poł. XIX, 1954	841/A z 16.02.1970
Kórnik	układ urbanistyczny miasta Kórnik – Bnin	2199/A z 18.09.1990
	zespół kościoła parafialnego: - kościół pw. Wszystkich Świętych, 1437, 1838 - 2 dzwonnice, 1842 - ogrodzenie, 1842	2421/A z 22.12.1932 160/A z 17.07.1968 160/A z 17.07.1968
	ratusz, pl. Niepodległości 1, poł. XIX, 1908-09	145/Wlkp/A z 19.09.2003
	zespół zamkowy, ob. Muzeum PAN: - zamek, 1 poł. XV, XVI, 1834-35, - 3 oficyny, 2 poł. XVIII - most, poł. XIX - park, 2 poł. XVIII - pawilon parkowy, 2 poł. XVIII - budynki folwarczne, tzw. Prowent: - oficyna gospodarcza, ul. Średzka 15, 2 poł. XVIII - 2 oficyny, poł. XIX - kuźnia, poł. XIX	116/A z 1.06.1968 2422/A z 12.03.1930
	dom, ul. Dworcowa 7, 1910	61/Wlkp/A z 2.07.2001
	dom, ul. Kolegiacka 1/3, poł. XIX	1960/A z 12.10.1984
	dom, pl. Niepodległości 43, XVIII	844/A z 16.02.1970
	dom, pl. Niepodległości 44, XVIII, XIX	845/A z 16.02.1970
	dom, pl. Niepodległości 55, (XVII?), XVIII, XIX	975/Wlkp/A z 21.12.2015
	dom, ul. Poprzeczna 2, szach., pocz. XIX	170/A z 18.07.1968
	dom, ul. Poprzeczna 3, drewn., XVIII	163/A z 18.07.1968
	dom, ul. Poprzeczna 16, pocz. XIX	166/A z 18.07.1968
	dom, ul. Poprzeczna 18, drewn., XVIII	167/A z 18.07.1968

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY KÓRNIK NA LATA 2025-2034

Lokalizacja	Obiekt	Numer rejestru
	dom „Stara Poczta”, pl. Powstańców Wielkopolskich 6, XVIII	337/29/A z 3.01.1949
	dom, ul. Poznańska 43, szach., poł. XIX	1848/A z 21.03.1981
	dom, ul. Poznańska 52, szach., XVIII/XIX	847/A z 16.02.1970
Kórnik - Bnin	układ urbanistyczny	2199/A z 18.09.1990
	plebania, ul. Kościelna 9, 1906-08 park plebański, 1906-08	886/Wlkp/A z 27.02.2013 886/Wlkp/A z 27.02.2013
	kościół ewangelicki, ob. rzym.-kat. par. pw. św. Wojciecha, ul. Szeroka 12, 1826	911/Wlkp/A z 13.02.1970
	pastorówka, ob. przedszkole, ul. Jeziorna 16, XVIII	912/Wlkp/A z 13.02.1970
	kostnica, na cmentarzu par., 1 poł. XIX	910/Wlkp/A z 16.09.1974
	ratusz, XVIII	907/Wlkp/A z 12.03.1930
	d. szpital, ob. dom pomocy społecznej, ul. Armii Krajowej 23, pocz. XIX	909/Wlkp/A z 13.02.1970
	dom, Rynek (d.pl. Kasprzaka) 16, XVIII	908/Wlkp/A z 13.02.1970
Radzewo	dwór, XVIII	173/A z 18.07.1968
Robakowo	zespół dworski, XIX/XX: - dwór - ogród	2181/A z 7.02.1990
Szczodrzykowo	gorzelnia, 1 poł. XIX	1022/A z 12.03.1970
Żerniki	zespół dworski i folwarczny, 2 poł. XIX: - dwór, 1875, pocz. XX - park - stodoła - magazyn - obora - spichrz - stajnia	206/Wlkp/A z 20.09.2005

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY KÓRNIK NA LATA 2025-2034

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Poznaniu

Na terenie gminy Kórnik znajdują się trzy stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków.

Tabela 14. Stanowiska archeologiczne w gminie Kórnik, wpisane do Wielkopolskiego rejestru zabytków archeologicznych

Dokładność położenia	Nazwa	Obszar AZP	Nr stanowiska	Chronologia	Funkcja	Wykaz dokumentów	Data wpisu
Przybliżony	Koninko, st. 1	54-28	19	Średniowiecze	grodzisko	2057/A z 1986-01-20, 169/Wlkp/C z 2007-12-19	20.01.1986
Dokładny	Kórnik, st. 1	56-29	20	Średniowiecze	grodzisko	2170/A z 1989-01-10, 170/Wlkp/C z 2010-05-17	10.01.1989
Dokładny	Kórnik, st. 2	56-29	107	Średniowiecze	grodzisko	Kl.IV-885/57/59 z 1959-09-25, 171/Wlkp/C z 2011-07-12	25.09.1959

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Rejestru zabytków archeologicznych

Zasady ochrony zabytków archeologicznych

Ochroną zabytków archeologicznych są objęte:

- ▶ stanowiska archeologiczne oraz zespoły stanowisk archeologicznych, ujęte w rejestrze zabytków
- ▶ stanowiska archeologiczne oraz zespoły stanowisk archeologicznych, ujęte w gminnej ewidencji zabytków.

Dla stanowisk oraz zespołów stanowisk archeologicznych wpisane do rejestru zabytków ustala się:

- ▶ zakaz zabudowy oraz prowadzenia wszelkich inwestycji budowlanych na obszarze stanowisk i ich stref ekspozycji
- ▶ nakaz przeznaczenia ich pod tereny rolne, nieużytki lub tereny zieleni naturalnej
- ▶ zakaz nasadzeń
- ▶ zakaz niwelacji terenu
- ▶ nakaz uzyskania pozwolenia konserwatora zabytków na prace porządkowe prowadzone w ich obrębie.

Zasady ochrony dóbr kultury współczesnej

Na terenie gminy Kórnik brak jest wartościowych dóbr kultury współczesnej, które mogłyby być wskazane do objęcia ochroną.

Ochrona środowiska kulturowego

W celu ochrony środowiska kulturowego w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy:

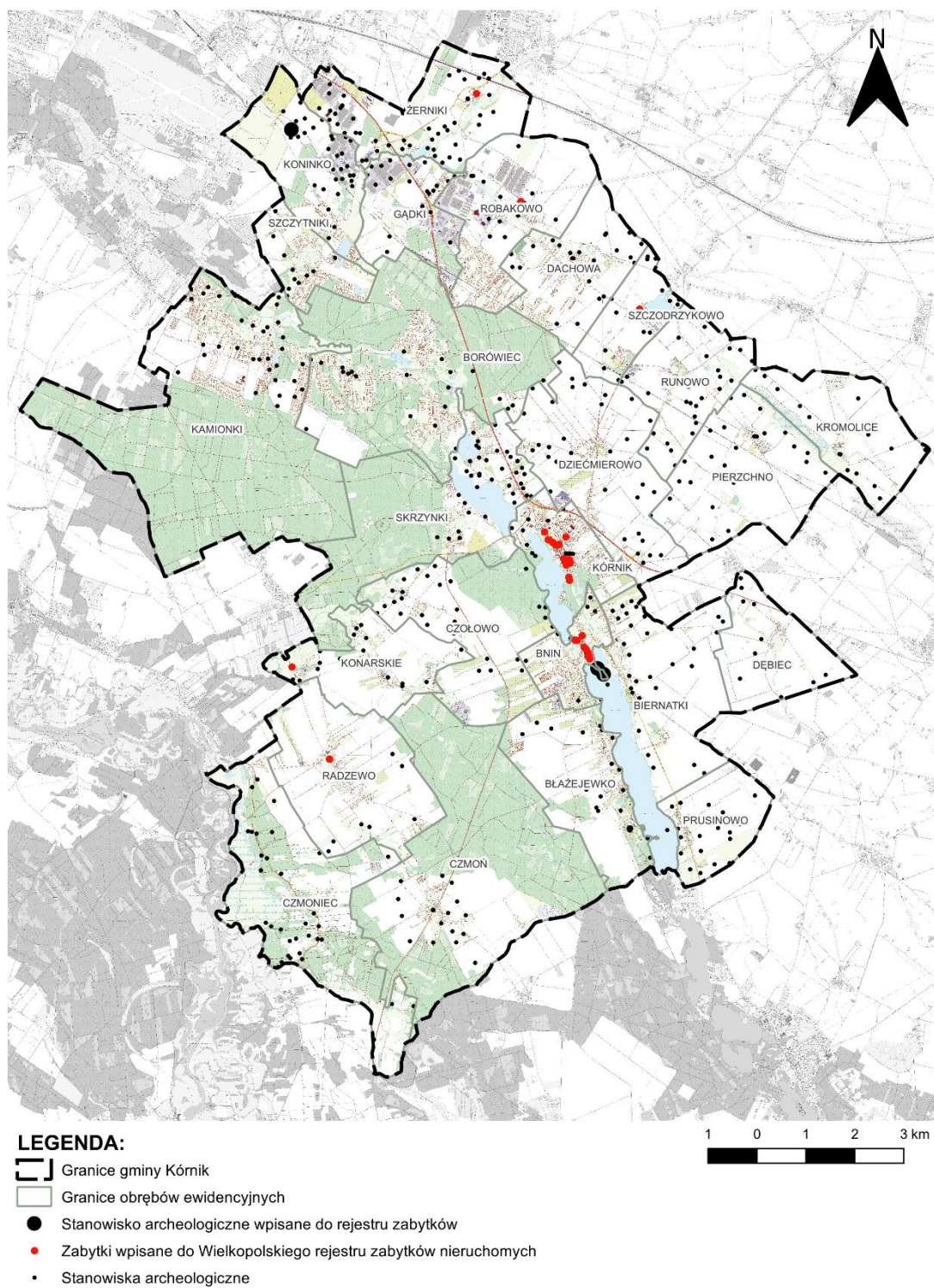
- ▶ w sąsiedztwie parków zakazać lokalizowania inwestycji mogących niekorzystnie wpływać na warunki mikroklimatyczne panujące w parkach oraz stan zieleni, powodujących degradację obszarów parkowych oraz otulin parków poprzez źródła zanieczyszczeń: zrzuty ścieków na łąki, ścieki, nielegalne składowiska odpadów,
- ▶ wykluczyć zabudowę zakłócającą ekspozycję zamku, wykluczyć lokalizację obiektów o formach i kubaturze obcych historycznie, ukształtowanej przestrzeni (urządzeń przemysłowych albo dużych ferm zwierzęcych, lokalizacja wież telefonii komórkowej – wpływa deprecjonująco na panoramę miejscowości i zespołów zabytkowych, stanowiąc konkurencję dla zabytkowej architektury – wież kościołów, wież ciśnień będących historycznymi dominantami obszarów wiejskich. tego typu inwestycje mają niekorzystny wpływ na ukształtowanie zabytkowej przestrzeni jako element nie harmonizujący z krajobrazem kulturowym; poprzez ingerencję elementów obcych zniszczeniu ulegają wartości widokowe – przestrzenne założenia, panoramy oraz otoczenie zabytkowych obiektów o wartości lokalnej),
- ▶ dążyć do zachowania i odtworzenia historycznych układów komunikacyjnych i osi widokowych,
- ▶ określić zasady zagospodarowania (np. zakaz zabudowy, zakaz nasadzeń drzew, lokalizacji wolno stojących nośników reklamowych i innych, zakłócających wgląd na eksponowany zabytek),
- ▶ wśród obszarów z ograniczeniami zabudowy uwzględnić tereny dawnych parków podworskich podlegających ochronie, ponieważ na ich terenach możliwe jest jedynie wykorzystanie pod zabudowę miejsc, w których wcześniej istniały obiekty historyczne.

Ewidencja zabytków

Poza obiektami, wpisanymi do rejestru zabytków, na terenie gminy Kórnik występują także zabytki architektury i budownictwa, w tym zespoły i obiekty o istotnych, lokalnych walorach historycznych, kulturowych i krajobrazowych oraz zabytki archeologiczne, obiekty te zostały ujęte w zbiorze kart adresowych ewidencji gminy Kórnik wykonanych w 2019 roku, zgodnie z art. 22 ust. 4 i 5 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Dla gminy Kórnik istnieje gminna ewidencja zabytków, która została zatwierdzona zarządzeniem nr 25 Burmistrza Miasta i Gminy Kórnik z dnia 12 marca 2024 r., w sprawie: przyjęcia Gminnej Ewidencji Zabytków Miasta i Gminy Kórnik. Ponadto Gmina Kórnik posiada gminną ewidencję

zabytków archeologicznych, jednakże wymaga ona aktualizacji uwzględniającej nowe stanowiska archeologiczne oraz formy karty adresowej dla zabytku.

Rysunek 15. Stanowiska archeologiczne na terenie gminy Kórnik

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Narodowego Instytutu Dziedzictwa

3.6.4. Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów na poziomie gminnym wynikają z dążenia zarówno zarządzających gminą, jak i mieszkańców, czy potencjalnych inwestorów do rozwoju przestrzeni pod względem jakościowym i ilościowym, optymalizacji wykorzystania dostępnej przestrzeni oraz zaspokojenia potrzeb społeczności lokalnej, w tym szczególnych wymagań dotyczących nowej zabudowy mieszkaniowej. Oto kluczowe aspekty tych kierunków:

- ▶ rozwój zabudowy mieszkaniowej, zagęszczanie jej, uzupełnianie wolnych przestrzeni oraz wyznaczanie nowych terenów predysponowanych pod zabudowę w oparciu o prognozy demograficzne i migracyjne,
- ▶ rozwój pozostałej zabudowy, zagęszczanie jej, uzupełnianie wolnych przestrzeni oraz wyznaczanie nowych terenów predysponowanych pod zabudowę w oparciu o zapotrzebowanie,
- ▶ zrównoważony rozwój przestrzeni – rozwój i wyznaczanie nie tylko nowych obszarów pod inwestycje, ale także takich, które chronią unikatowe walory przyrodnicze, krajobrazowe oraz kulturowe gminy,
- ▶ dostosowanie do potrzeb ludności – rozwój obiektów użyteczności publicznej, tworzenie przestrzeni wokół miejsca zamieszkania i pracy celem poprawy jakości życia mieszkańców i osób korzystających z obiektów w gminie Kórnik do pracy, czy rozwoju,
- ▶ odpowiedni rozwój infrastruktury transportowej, technicznej i społecznej jako towarzyszącym miejscom życia oraz pracy ludności, które poprawią jakość i zwiększą konkurencyjność gminy na tle sąsiednich jednostek.

Głównymi czynnikami wpływającymi na dalszy rozwój struktury przestrzennej i zabudowy w gminie Kórnik są:

- ▶ Bliskość dużego ośrodka miejskiego – Poznania. Wpływa to w bardzo dużym stopniu na rozwój zabudowy mieszkaniowej (gmina posiada ogromne możliwości rozwoju zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej w niewielkiej odległości od Poznania) oraz zabudowy produkcyjno-usługowej (odpowiednie warunki dla rozwoju dużego zaplecza magazynowego czy logistycznego dla firm chcących czerpać korzyści z bliskości miasta wojewódzkiego).
- ▶ Wysoko rozwinięty główny układ komunikacyjny – bliskość autostrady A2 i węzła drogowego z drogą ekspresową S11, która przebiega wertykalnie przez gminę Kórnik. Układ ten uzupełniają drogi wojewódzkie łączące miasto Kórnik i pobliskie miejscowości z głównymi ośrodkami miejskimi znajdującymi się w sąsiedztwie gminy. Układ ten w znacznym stopniu usprawnia dostępność komunikacyjną wewnątrz gminy, a także z obszarów zewnętrznych, tworząc dogodne warunki komunikacyjne sprzyjające życiu mieszkańców i prowadzenia działalności gospodarczej wielu branż.

- ▶ Formy ochrony przyrody oraz uwarunkowania środowiskowe, z których mogą wynikać szczegółowe ograniczenia w zagospodarowaniu terenu, jej intensywności i różnorodności funkcji w poszczególnych rejonach gminy.
- ▶ Istniejące zagospodarowanie, głównie zabudowa oraz układ drogowy i położenie względem miasta Poznań, wpływają na nierównomierne rozwijanie się struktury przestrzennej gminy. Północna część cechuje się zdecydowanie bardziej dynamicznym stopniem rozwoju istniejącej zabudowy mieszkaniowej oraz produkcyjnej i usługowej. Granica pomiędzy miastem Poznań a gminą Kórnik w dalszych latach zacznie się coraz bardziej zacierać, doprowadzając do ujednolicenia struktury przestrzennej obu jednostek, wzmacniając gminę Kórnik jako tzw. „sypialnię” Poznania i ogromne zaplecze dla działalności gospodarczej. Natomiast wschodnia i południowa część gminy, ze względu na znacznie bardziej rozproszoną zabudowę i cenne elementy środowiska przyrodniczego, będzie zachowywać wiejski charakter zabudowy i struktury przestrzennej poszczególnych miejscowości.
- ▶ Trwający od wielu lat intensywny wzrost liczby ludności w gminie Kórnik, powodujący nieprzerwany i stale utrzymujący się na wysokim poziomie popyt na nowe tereny pod zabudowę mieszkaniową, ale także pod funkcje towarzyszące, jak np. obiekty usługowe, kulturowe, rekreacyjne, czy zaplecze socjalne.
- ▶ Walory turystyczne, krajobrazowe oraz kulturowe mogące wpłynąć na rozwój zabudowy oraz infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej na terenie gminy, generującej nowe miejsca pracy i zyski dla gminy.

Aktualnie widoczne jest zdecydowanie nierównomierne zagospodarowanie przestrzenne gminy, szczególnie pod kątem zabudowy i jej dominującej funkcji. Widocznych jest 5 rodzajów lokalizacji zabudowy:

1. Miasto Kórnik – układ urbanistyczny i przestrzenny jest typowy dla miast tej wielkości, uwidoczniła jest część staromiejska – bardzo cenna pod kątem kultury, historii i walorów przyrodniczych, obszary mieszkaniowe oraz produkcyjne na peryferiach miasta,
2. Północna część gminy – obszar intensywnego rozwoju terenów pod funkcje produkcyjne i usługowe – miejscowości Koninko, Żerniki, Gądko i Robakowo,
3. Północna część gminy – jako obszar intensywnego rozwoju zabudowy mieszkaniowej – miejscowości: Szczytniki, Dachowa, Robakowo, Kamionki i Borówiec,
4. Południowa część gminy - rozwój zabudowy mieszkaniowej, mniej intensywny niż w przypadku północnych miejscowości, częściowy zanik funkcji rolniczej, rozwój zabudowy związanej z turystyką i rekreacją – miejscowości: Czołowo, Konarskie, Radzewo, Czmoń, Czmoniec, Błażewo, Błażewko,
5. Wschodnia część gminy – teren z najniższą dynamiką zmian w przestrzeni, niewielki rozwój zabudowy, zachowanie funkcji rolniczej wykorzystującą najlepsze grunty rolne

na terenie gminy – miejscowości: Szczodrzykowo, Runowo, Dziećmierowo, Pierzchno, Kromolice.

Zgodnie z wieloletnimi danymi, pochodzącymi z Głównego Urzędu Statystycznego, widoczny jest dynamiczny wzrost liczby ludności w Gminie Kórnik. Na podstawie aktualnie dostępnych danych do roku 2022 r. w podrozdziale 3.5.1. została przedstawiona i szerzej omówiona dynamika zmian w liczbie ludności w latach poprzednich.

Biorąc pod uwagę zakres lat 2012-2022, średnioroczny współczynnik tempa wzrostu populacji w Gminie Kórnik wyniósł ok. 4,85%. Współczynnik został obliczony według poniższego wzoru:

$$T = \left(\sqrt[t]{\frac{L_t}{L_0}} - 1 \right) * 100,$$

gdzie:

T – średnioroczny współczynnik tempa zmiany liczby ludności wyrażony w %

L₀ – liczba ludności w pierwszym analizowanym roku

L_t – liczba ludności w ostatnim analizowanym roku

t – liczba analizowanych lat.

Przyjmując wariant optymistyczny zachowania dotychczasowego średniorocznego współczynnika tempa zmian liczby ludności, populacja gminy Kórnik w 2033 r. wyniesie około 60 tys. mieszkańców.

Zgodnie z danymi GUS dotyczącymi populacji Polski, liczba ludności w kraju rok rocznie będzie spadać. Spadek oczywiście nie będzie równomierny dla każdego regionu, czy gminy. Spora część gmin, szczególnie duże miasta i obszary zlokalizowane wokół dużych ośrodków miejskich będą utrzymywać stały wzrost liczby ludności. Biorąc jednak pod uwagę ogólny trend spadkowy można założyć, że **dynamika wzrostu liczby ludności w Gminie Kórnik w kolejnych latach zacznie wyhamowywać**. Dlatego przyjmuje się, że bardziej miarodajną prognozą ludnościową dla Gminy są dane udostępniane przez GUS, w którym **średnioroczny współczynnik tempa zmiany ludności wynosi około 2,4%. Zgodnie z tymi danymi w 2033 roku liczna mieszkańców gminy Kórnik wyniesie 44.176 osób**.

Biorąc pod uwagę powyższe dane, wynikające z obecnej dynamiki zmian w liczbie ludności gminy, a także prognozowane zmiany określone przez Główny Urząd Statystyczny, przy opracowywaniu Planu Ogólnego gminy należy uwzględnić znacznie wyższe zapotrzebowanie na nową zabudowę mieszkaniową.

Zapotrzebowanie na zabudowę mieszkaniową

Zgodnie z danymi pochodzącymi z GUS, zestawionymi dla lat 2012 i 2022 w poniższej tabeli, zauważalnych jest kilka trendów:

- Średnia powierzchnia mieszkania w gminie Kórnik utrzymuje się na niemalże niezmiennym poziomie.

- Średnia liczba mieszkań na 1.000 mieszkańców gminy wzrosła o 25 jednostek.
- Średnia powierzchnia mieszkania przypadająca na jednego mieszkańca Gminy wzrosła o 2,7 m².
- Całkowita powierzchnia mieszkań w Gminie wzrosła o niemal 30%.

Tabela 15. Dane dotyczące mieszkań w Gminie Kórnik

Rok	Średnia powierzchnia mieszkania [m ²]	Liczba mieszkań na 1000 mieszkańców	Całkowita powierzchnia mieszkań [m ²]	Średnia powierzchnia mieszkania na jednego mieszkańca [m ²]
2012	104,3	335,3	777 492,84	35,0
2022	104,4	360,5	1 343 537,07	37,7
2033	104,5	384,8	1 776 544,85	40,2

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z GUS

Przy zachowaniu dotychczasowych trendów w zmianie wyżej zestawionych wartości, zostały one określone orientacyjnie dla roku 2033.

Dalszy dynamiczny rozwój liczby ludności w Gminie Kórnik, wynikający głównie z migracji, będzie skutkował nieustającym zapotrzebowaniem na nowe mieszkania. Efektem będzie nieprzerwane przekształcanie terenów rolniczych w tereny zainwestowane.

Zapotrzebowanie na zabudowę usługową

Dotychczasowe zaplecze usługowe (usługi podstawowe i wyższe) jest niewystarczające i charakteryzuje się bardzo nierównomiernym rozlokowaniem przestrzennym na terenie gminy Kórnik. Większość obiektów usługowych i użyteczności publicznej zlokalizowana jest w mieście Kórnik. Należy dążyć zatem do bardziej równomiernego zlokalizowania usług w przestrzeni gminy, dostosowując do zapotrzebowania i kierunków rozwoju zabudowy mieszkaniowej, dla której funkcja usługowa w większości przypadków będzie stanowić funkcję towarzyszącą. Ponadto, postuluje się o wyznaczanie terenów z dominującą funkcją usługową, szczególnie w rejonie miasta Kórnik oraz w północnej części gminy, wyznaczając ją w sąsiedztwie funkcji mieszkaniowej i produkcyjnej.

Zapotrzebowanie na nową zabudowę usługową winno być określone, w pierwszej kolejności, na etapie opracowywania Planu Ogólnego Gminy Kórnik, natomiast uszczegółowienie parametrów, na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Zapotrzebowanie na zabudowę produkcyjną

Gmina Kórnik ma bardzo korzystne warunki do rozwoju wielkopowierzchniowych terenów z dominującą funkcją produkcyjną. Bliskość Poznania jako czynnika przyciągającego inwestorów oraz znajdujące się na terenie gminy Kórnik autostrada A2 oraz droga ekspresowa

S11 powodują wysoki poziom dostępności transportowej terenów, szczególnie w północnej części gminy. Główne obszary rozwoju tego typu zabudowy winny być zlokalizowane w północnej części gminy, a także wzdłuż głównych dróg układu podstawowego (autostrada A2, droga ekspresowa S11, drogi wojewódzkie). Szczegółowe formy oraz funkcje zabudowy produkcyjnej winny brać pod uwagę walory środowiskowe, krajobrazowe i kulturowe gminy, a także nieuciążliwość w stosunku do dynamicznie rozwijającej się zabudowy mieszkaniowej.

Zapotrzebowanie na nową zabudowę produkcyjną winno być określone, w pierwszej kolejności, na etapie opracowywania Planu Ogólnego Gminy Kórnik, natomiast uszczegółowienie parametrów, na etapie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

Główne kierunki zmian i rozwoju w strukturze zagospodarowania terenów Gminy Kórnik

Uregulowanie struktury przestrzennej zagospodarowanych terenów

Struktura przestrzenna terenów zabudowanych, szczególnie w miejscowościach południowej części gminy, charakteryzuje się brakiem spójności i pewnym stopieniem rozproszenia, charakterystycznym dla zabudowy wiejskiej. Dalsza rozbudowa miejscowości winna uwzględniać zasady ładu przestrzennego i w pierwszej kolejności zabudowywać wolne tereny w najbliższym sąsiedztwie terenów zainwestowanych. Zredukuje to koszty związane z doprowadzaniem infrastruktury drogowej i technicznej do nowej zabudowy, a także nada spójność przestrzeni wsi.

Wyznaczanie terenów pod zabudowę na podstawie wydanych decyzji o warunkach zabudowy

Rekomenduje się by w opracowywanym Planie Ogólnym dla gminy Kórnik w detaliczny sposób określić tereny, dla których zostały wydane i nadal obowiązują decyzje o warunkach zabudowy. Z dynamiki zmian ludności oraz analizy zapotrzebowania na nową zabudowę mieszkaniową wynika, że w gminie Kórnik zapotrzebowanie na tereny inwestycyjne jest bardzo duże. Dlatego postuluje się o wyznaczenie w pierwszej kolejności terenów pod nową zabudowę na podstawie wydanych decyzji o warunkach zabudowy. Pozwoli to na objęcie terenów, które w rzeczywisty sposób są określone przez mieszkańców, czy przyszłych inwestorów jako realne tereny inwestycyjne, które w niedalekiej przyszłości zostaną wykorzystane pod realizację inwestycji, głównie mieszkaniowych. Zaspokoi to potrzeby mieszkańców, a jednocześnie zachowa inne tereny, które mogą być w przyszłości wykorzystane pod inne funkcje.

Wykrystalizowanie się nowych struktur przestrzennych

Dalszy rozwój przestrzenny gminy spowodowany ciągłym napływem nowej ludności, a także zainteresowaniem inwestorów chcących lokalizować w gminie Kórnik swoje działalności, spowoduje wykorzystanie wolnych terenów w zwartej strukturze terenów zabudowanych. Oznacza to, że w Gminie winny wytworzyć się nowe tereny inwestycyjne, zarówno dla

zabudowy mieszkaniowej, które zaspokoją w przyszłości wysoki popyt na mieszkania w Gminie Kórnik, jak również dla zabudowy produkcyjnej i usługowej, szczególnie wzdłuż głównych korytarzy transportowych. W pierwszej kolejności należy wyznaczać w Planie Ogólnym gminy nowe tereny pod zabudowę na podstawie wydanych i obowiązujących decyzji o warunkach zabudowy, a także miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Wyznaczenie nowych terenów o dominujących funkcjach

Rozwijające się nowe tereny inwestycyjne powinny dążyć do określenia głównych funkcji, nadając większy ład przestrzenny i poprawiając czytelność całej struktury gminy, także poprzez niwelowanie rozproszenia funkcji, głównie mieszkaniowej. Ponadto, świadomie wydzielone funkcje nie będą negatywnie oddziaływać na tereny o innych funkcjach oraz na środowisko naturalne.

Wyznaczenie dominujących funkcji w poszczególnych miejscowościach

Dalszy rozwój struktury przestrzennej w gminie powinien być prowadzony zgodnie z funkcją nadaną danej miejscowości lub grupie miejscowości. Wsie zlokalizowane przy granicy z Poznaniem dalej powinny rozwijać się głównie w kierunku zabudowy mieszkaniowej oraz wraz z tymi zlokalizowanymi w sąsiedztwie głównych korytarzy drogowych – pod wielkopowierzchniową zabudowę usługową i produkcyjną. Natomiast te zlokalizowane w zachodniej i południowej części Gminy powinny stanowić zaplecze rolnicze i turystyczne o zabudowie ekstensywnej, szczególnie na obszarach objętych formami ochrony przyrody lub w najbliższym sąsiedztwie.

Wyznaczenie dominujących obszarów zabudowy mieszkaniowej

Główne obszary do uzupełnienia zabudowy mieszkaniowej, a także pod wyznaczenie nowych terenów inwestycyjnych, powinny bazować na już istniejących głównych obszarach mieszkalnych i być ich kontynuacją. W przypadku wykorzystania całego potencjału mieszkaniowego należy wyznaczać kolejne obszary inwestycyjne z zachowaniem zasad ładu przestrzennego i zrównoważonego rozwoju i biorąc pod uwagę wydane już i obowiązujące decyzje lokalizacyjne.

Wyznaczenie dominujących obszarów z zabudową usługową i produkcyjną

Główne kierunki rozwoju obszarów inwestycyjnych dla zabudowy usługowej i produkcyjnej powinny bazować na już istniejących obszarach usługowych i produkcyjnych, jak również rozwijać się wzdłuż autostrady i drogi ekspresowej (szczególnie w północnej części gminy), biorąc pod uwagę jak najmniejsze oddziaływanie na środowisko i pobliskie tereny mieszkaniowe.

Określenie terenów z ograniczeniem w zabudowie i zagospodarowaniu terenu

Głównymi ograniczeniami w zabudowie i zagospodarowaniu terenu jest przebieg istniejącej, a także planowanej infrastruktury: kolejowej, drogowej i technicznej, form ochrony przyrody oraz ograniczenia, wynikające z terenów zamkniętych i ich stref ochronnych. Ograniczenia

wynikają z przepisów odrębnych, przepisów regulujących lokalizację danej infrastruktury, norm oraz wytycznych określanych przez operatora sieci, czy zarządcy infrastruktury komunikacyjnej.

Określenie zabudowy i terenów o specjalnych warunkach zagospodarowania

Terenami o specjalnych warunkach zabudowy i zagospodarowania są tereny, dla których dopuszczona została zabudowa, ale z ograniczeniami, m. in. w intensywności i funkcji charakterystycznej dla danego terenu. Takie specyficzne tereny to np. tereny cmentarzy, zieleni urządzonej, ogródków działkowych, tereny infrastruktury technicznej i drogowej.

Określenie terenów wyłączonych z zabudowy

Terenami wyłączonymi z zabudowy mogą być tereny m.in. rolnictwa, wód powierzchniowych, zieleni naturalnej, lasów oraz dolesień. Określenie terenów wyłączonych z zabudowy ma na celu ochronę najcenniejszych terenów rolnych i przyrodniczych przed niekontrolowaną zabudową, a także oddziaływaniem terenów zainwestowanych na potencjał przyrodniczy gminy, w tym także na terenach objętymi formami ochrony przyrody. Ograniczenia i zakazy zabudowy na w/w terenach mogą wynikać również z przepisów odrębnych.

Tereny zamknięte

Na obszarze gminy Kórnik znajdują się:

- ▶ tereny zamknięte w obrębie geodezyjnym Borówiec oraz Koninko,
- ▶ strefa ochronna terenu zamkniętego kompleksu wojskowego, położonego w obrębie geodezyjnym Borówiec, oraz strefa ochronna terenu zamkniętego kompleksu wojskowego położonego w sąsiedniej gminie Mosina,
- ▶ OOU dla lotniska wojskowego Poznań-Krzesiny.

Część obszaru gminy znajduje się w zasięgu powierzchni ograniczających przeszkody dla lotniska wojskowego Poznań-Krzesiny, gdzie obiekty naturalne i sztuczne, w tym obiekty budowlane, nie mogą być wyższe niż wysokości określone przez te powierzchnie. Przy obliczaniu wysokości obiektu, o którym mowa wyżej, uwzględnia się także umieszczone na nim kominy, reklamy, anteny oraz inne urządzenia, a w przypadku dróg lub linii kolejowych również ich skrajnie. W zagospodarowaniu terenów należy uwzględniać ograniczenia wysokości wynikające z położenia w zasięgu powierzchni ograniczających przeszkody dla lotniska wojskowego Poznań-Krzesiny.

Wytyczne do Planu Ogólnego gminy

Szczegółowe określenie terenów, ich kierunków, funkcji i wskaźników powinno być przeprowadzone na etapie sporządzania Planu Ogólnego Gminy na podstawie wcześniej opracowanych analiz dotyczących:

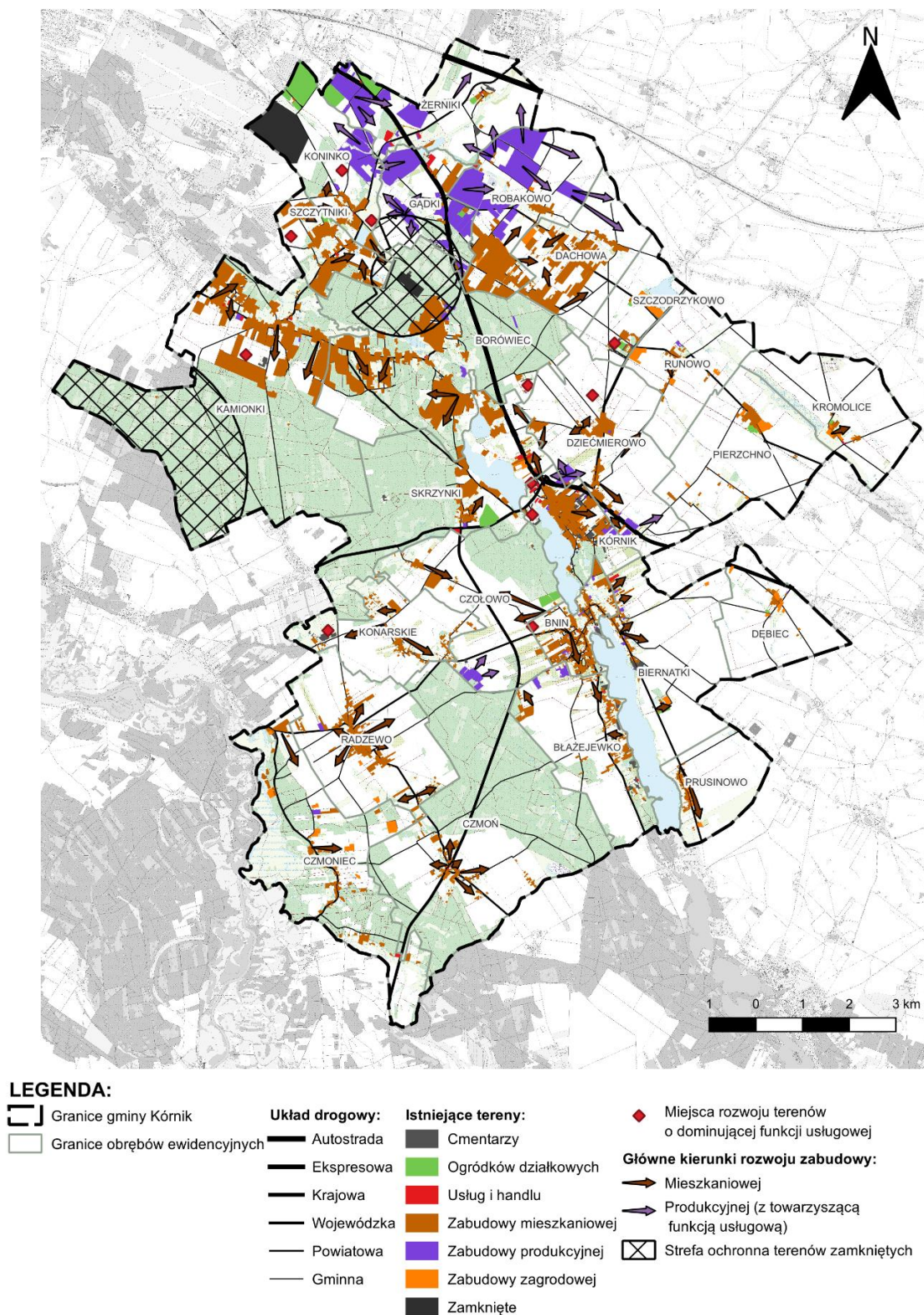
- ▶ istniejącej zabudowy i zagospodarowania terenu,

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY KÓRNIK NA LATA 2025-2034

- ▶ poziomu „wykorzystania” obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- ▶ określenia stopnia „niewykorzystania” terenów w obowiązujących mpzp,
- ▶ wydanych decyzji o warunkach zabudowy,
- ▶ analizy demograficznej,
- ▶ prognozy demograficznej,
- ▶ określenia dynamiki rozwoju jednostek osadniczych
- ▶ obliczenia bilansu i chłonności terenów
- ▶ zapotrzebowania na zabudowę usługową i produkcyjną.

Dalsze uszczegółowienie powyższych parametrów powinno odbywać się na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla danego obszaru gminy.

Rysunek 16. Główne prognozowane kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy Kórnik

Źródło: Opracowanie własne

3.6.5. Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Na terenie Gminy Kórnik nie wyznacza się lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego powyżej 2.000 m² w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

3.6.6. Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Cele publiczne, które przedstawione są w niniejszej Strategii, zostały określone w art. 6 Ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

Główne zasady lokalizacji inwestycji celu publicznego zostały określone w art. 50 Ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Podstawowymi zasadami lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego są:

- ▶ Lokalizowanie na podstawie obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub decyzji o ustaleniu lokalizacji celu publicznego,
- ▶ Ochrona interesu publicznego – inwestycja musi obejmować ważne z punktu widzenia lokalnej społeczności cele,
- ▶ Ochrona środowiska, przyrody, klimatu i zasobów naturalnych – musi być zgodna z przepisami dotyczącymi ochrony środowiska,
- ▶ Lokalizowanie inwestycji winno odbywać się na terenach publicznych,
- ▶ Dostępność – inwestycje winny być lokalizowane w sposób ogólnodostępny (o ile rodzaj inwestycji może spełnić taki warunek),
- ▶ Zrównoważony rozwój – proces realizacji i użytkowania inwestycji winien zachowywać zasady zrównoważonego rozwoju,
- ▶ Udział społeczeństwa w procesie planowania inwestycji,
- ▶ Bezpieczeństwo – lokalizacja inwestycji winna spełniać wymogi bezpieczeństwa w zakresie m. in. przeciwpożarowym czy dotyczących ruchu drogowego.

Jednym z podstawowych zadań samorządu terytorialnego na szczeblu gminnym jest prowadzenie działań mających na celu rozwój przestrzeni gminy i poprawę życia jej społeczności. Stąd realizacja inwestycji celu publicznego w głównej mierze winna prowadzić do realizacji tego zadania.

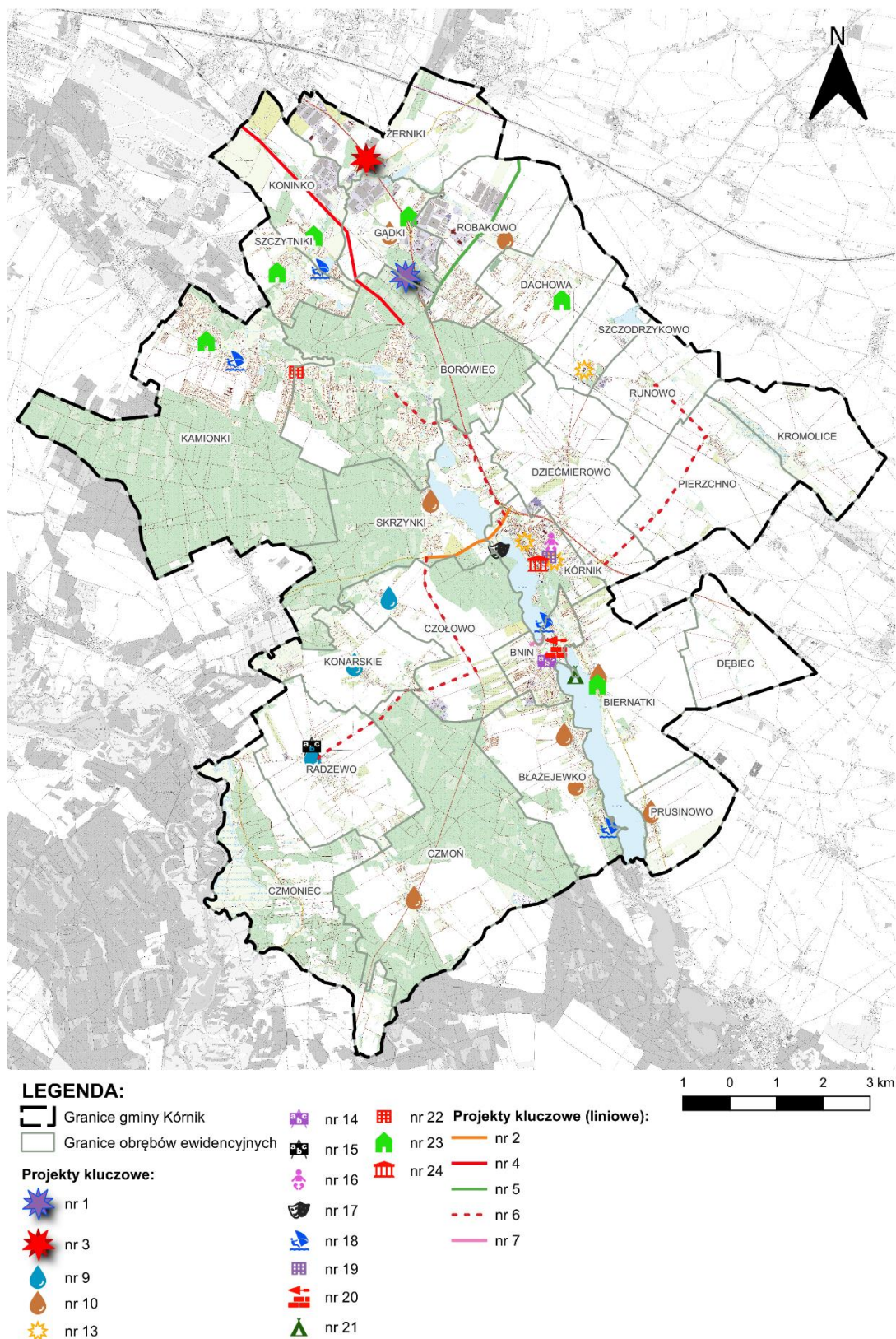
Głównymi aspektami przestrzeni i społecznymi gminy, które należy obejmować inwestycjami celu publicznego są:

- ▶ Rozwój infrastruktury transportowej:
 - ▶ Budowa węzła przesiadkowego w Gądkach (projekt kluczowy nr 1),

- ▶ Przebudowa drogi wojewódzkiej 434 od skrzyżowania dróg 434 z 431 do drogi ekspresowej S11 (inwestycja Wielkopolskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Poznaniu) (projekt kluczowy nr 2),
- ▶ Przebudowa węzła Koninko na trasie S11 oraz budowa łącznika od węzła Kórnik 1 na drodze S11 do węzła Kleszczewo na autostradzie A2 (inwestycja Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad) (projekt kluczowy nr 3),
- ▶ Budowa drogi Borówiec – Koninko – Lotnisko Poznań – Krzesiny (projekt kluczowy nr 4),
- ▶ Budowa ulicy Szkolnej w Robakowie (projekt kluczowy nr 5),
- ▶ Budowa dróg rowerowych: Kórnik-Radzewo, Kórnik-Borówiec, Kórnik-Pierzchno-Runowo (projekt kluczowy nr 6),
- ▶ Budowa promenady pieszo-rowerowej od ul. Jeziornej do ul. Zwierzynieckiej w Kórniku-Bninie (projekt kluczowy nr 7),
- ▶ Działania zmierzające do budowy drogi rowerowej z Kórnika do KCRiS OAZA-Błężewko (projekt kluczowy nr 8),
- ▶ Rozwój komunikacji autobusowej (w tym zakup nowego i wymiana taboru na nisko i zero-emisyjny) (projekt kluczowy nr 11),
- ▶ Rozwój infrastruktury technicznej:
 - ▶ Budowa sieci wodociągowej Czołowo-Konarskie-Radzewo (projekt kluczowy nr 9),
 - ▶ Budowa sieci kanalizacji sanitarnej Biernatki-Prusinowo-Błężewo-Błężewko oraz Robakowo-Gądkki, Czmoń, Mościenica (projekt kluczowy nr 10),
- ▶ Poprawa jakości środowiska:
 - ▶ Opracowanie i wdrożenie programu oczyszczania jezior i rzek (projekt kluczowy nr 12),
- ▶ Budowa, rozwój i poprawa jakości obiektów infrastruktury społecznej:
 - ▶ Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej m.in. Szkoły Podstawowej w Szczodrzykowie, strażnicy OSP w Kórniku, Ośrodka Zdrowia w Kórniku (projekt kluczowy nr 13),
 - ▶ Budowa Szkoły Podstawowej w Kórniku-Bninie (projekt kluczowy nr 14),
 - ▶ Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Radzewie (projekt kluczowy nr 15),
 - ▶ Budowa żłobka w Kórniku (projekt kluczowy nr 16),
 - ▶ Budowa centrum kulturalnego (w tym hala widowiskowa) w przy KCRiS Oaza (projekt kluczowy nr 17),
 - ▶ Zwiększenie liczby miejsc w Środowiskowym Domu Samopomocy / budowa domu pobytu dziennego dla seniorów i osób niepełnosprawnych (projekt kluczowy nr 19),

- ▶ Modernizacja rynku w Kórniku-Bninie (projekt kluczowy nr 20),
- ▶ Budowa domu integracji międzypokoleniowej w Kamionkach/Borówcu (projekt kluczowy nr 22),
- ▶ Budowa świetlic wiejskich (Kamionki, Szczytniki i Koninko, Biernatki, Gądkie, Dachowa) (projekt kluczowy nr 23),
- ▶ Podniesienie standardu obsługi mieszkańców oraz warunków pracy w Urzędzie Miasta i Gminy Kórnik – rozbudowa, modernizacja i przystosowanie budynków do potrzeb osób niepełnosprawnych, rozwój usług świadczonych drogą elektroniczną (projekt kluczowy nr 24).
- ▶ Rozwój infrastruktury, terenów i obiektów turystyczno-rekreacyjnych:
 - ▶ Zagospodarowanie terenów rekreacyjno-sportowo-integracyjnych w Błazejewku (KCRiS Oaza), Kamionkach, Koninku i Kórniku-Bninie (projekt kluczowy nr 18),
 - ▶ Zagospodarowanie terenu Półwyspu Szyja (projekt kluczowy nr 21),
 - ▶ Przygotowanie kompleksowej oferty atrakcji turystycznych na terenie Miasta i Gminy Kórnik (projekt kluczowy nr 26).
- ▶ Działania rewitalizacyjne przestrzeni gminy:
 - ▶ Opracowanie i wdrożenie zapisów Gminnego Programu Rewitalizacji (projekt kluczowy nr 25).

Rysunek 17. Lokalizacje wybranych obiektów inwestycji celu publicznego w gminie Kórnik

Źródło: Opracowanie własne

3.6.7. Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

Infrastruktura transportowa

Przez teren gminy przebiega linia kolejowa nr 272 relacji Poznań – Kluczbork. Nie planuje się istotnych inwestycji w zakresie istniejącej linii kolejowej, natomiast zgodnie z krajowym projektem budowy Centralnego Portu Komunikacyjnego (CPK) oraz realizacji Kolei Dużych Prędkości (KDP), na terenie gminy planowana jest budowa odcinka nowej linii kolejowej nr 85 relacji: Sieradz – Kalisz – Pleszew – Poznań.

Podstawowy układ komunikacyjny gminy Kórnik można określić jako bardzo dobrze rozwinięty. Kręgosłupem tego układu jest droga ekspresowa S11 oraz jednojezdniowy fragment drogi krajowej nr 11 we wschodniej części gminy. Droga ta łączy miasto Poznań z południową częścią Wielkopolski i docelowo ma połączyć Pomorze Zachodnie ze Śląskiem. Uzupełnieniem układu są drogi wojewódzkie, komunikujące głównie miasto Kórnik i pobliskie wsie z sąsiednimi miastami i miejscowościami gminnymi: Kleszczewem, Mosiną i Śremem.

Drogi gminne oraz powiatowe pełnią i dalej będą pełnić funkcję uzupełniającą dla dróg wyższych klas. Mają one na celu obsługę ruchu lokalnego i kierowanie go dalej do dróg wojewódzkich oraz dróg najwyższych kategorii, łącząc się z nimi za pomocą bezkolizyjnych skrzyżowań - węzłów drogowych.

Intensywnie rozwijająca się zabudowa na terenie gminy Kórnik, szczególnie w jej północnej części, wymaga usytuowania nowych dróg niższych klas, które rozwiną na tyle układ komunikacyjny w gminie, by był w stanie sprawnie i w miarę możliwości bezkolizyjnie obsłużyć obecnych i przyszłych mieszkańców gminy, a także pracowników i klientów licznych obiektów produkcyjnych i usługowych. W związku z tym planowane jest głównie rozwinięcie dróg lokalnych, obsługujących ruch wewnątrz gminy.

Główne kierunki rozwoju systemu komunikacji w gminie Kórnik:

- Uzupełnienie brakującego fragmentu drogi ekspresowej S11 wraz z budową nowych węzłów na całym odcinku drogi,
- Zlokalizowanie drogi publicznej głównej ruchu przyspieszonego KDGP wraz ze skrzyżowaniem z planowaną drogą w rejonie miejscowości Dachowa,
- Przebudowa drogi wojewódzkiej 434 od skrzyżowania dróg 434 z 431 do drogi ekspresowej S11 (inwestycja Wielkopolskiego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Poznaniu),
- Budowa dróg zbiorczych relacji:
 - Żerniki – Dachowa - Szczodrzykowo,
 - Kórnik (węzeł z drogą S11) – Kromolice – gmina Środa Wielkopolska,
 - Biernatki – Prusinowo – gmina Zaniemyśl.
 - Budowa drogi relacji: Borówiec – Koninko – Lotnisko Poznań – Krzesiny,

- Budowa innych dróg zbiorczych i lokalnych – szczególnie w rejonach cechujących się intensywnym rozwojem zabudowy oraz wymagających rozwoju sieci dróg lokalnych w celu poprawy jakości infrastruktury.

Planowane rozwiązania komunikacyjne są tylko propozycją, a dokładne przebiegi, oznaczenie kategorii lub klasy oraz właściwego zarządcę drogi należy ustalić zgodnie z przepisami. Warunki budowy dróg publicznych, parametry tych dróg, jak i warunki urządzania zjazdów na drogi publiczne określają przepisy odrębne.

Drogi rowerowe

Rozwój infrastruktury rowerowej powinien odbywać się równolegle z rozwojem infrastruktury drogowej. Wzdłuż istniejących oraz planowanych dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych należy lokalizować drogi/ścieżki rowerowe tworząc alternatywę w przemieszczaniu się ludności na terenie gminy. Parametry dróg rowerowych muszą spełniać niezbędne wymogi techniczne i bezpieczeństwa. Ponadto, należy prowadzić do realizacji systemu dróg rowerowych w pobliżu najatrakcyjniejszych miejsc w gminie, co pozwoli na poprawę dostępności tych miejsc, a także zwiększy zainteresowanie wykorzystaniem transportu rowerowego.

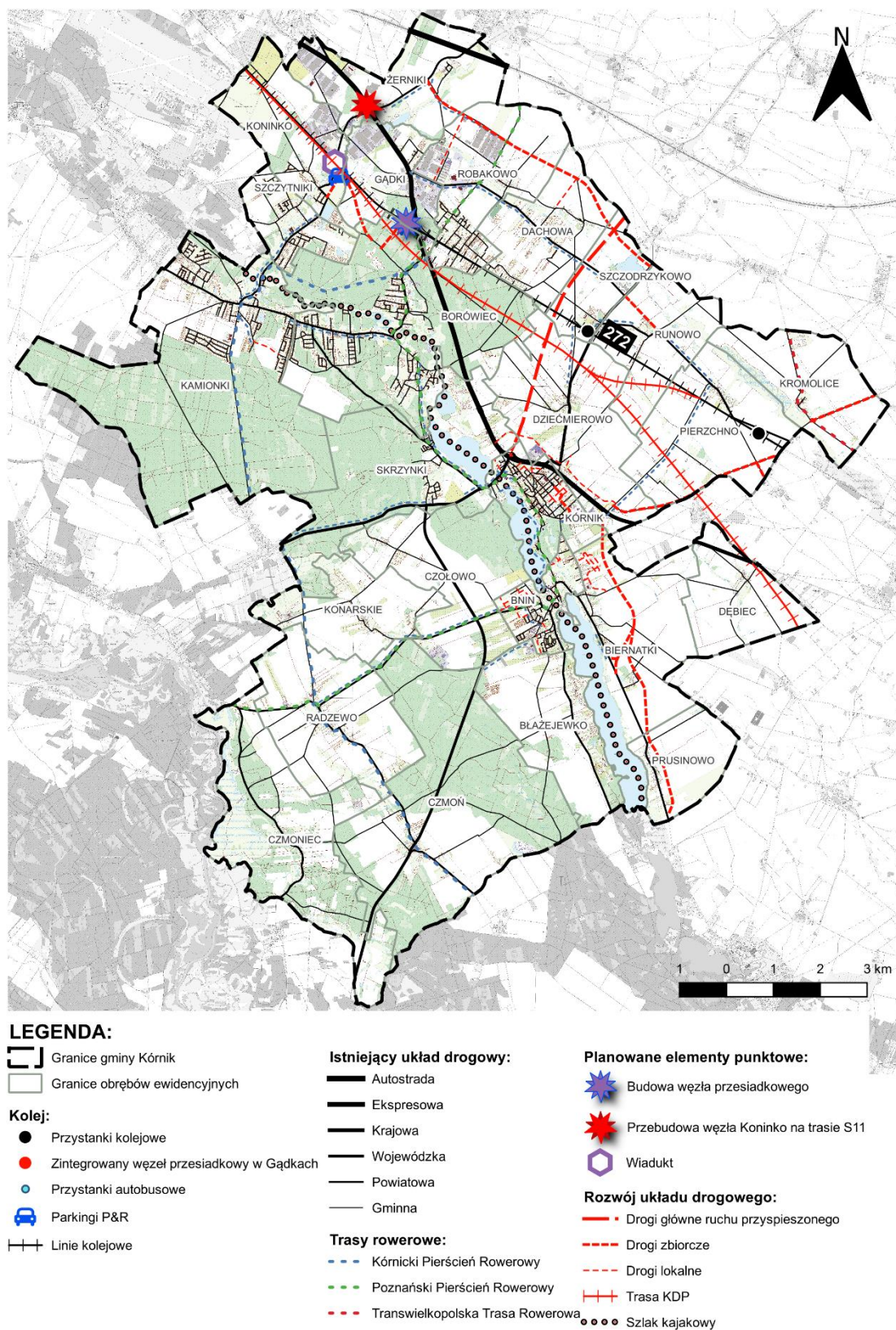
Ruch pieszcy

Podobnie jak w przypadku dróg rowerowych, również należy położyć nacisk na rozwój sieci ruchu pieszego, umożliwiającego bezpieczne przemieszczanie się ludności na terenie gminy. Również należy położyć nacisk na zwiększenie dostępności najatrakcyjniejszych miejsc gminy.

Transport wodny

W celu wykorzystania cennych walorów przyrodniczych gminy, wyznaczone zostały na obszarze jezior oraz rzek łączących te jeziora, szlaki kajakowe. Warunki środowiskowe pozwalają na nieprzerwane przepłynięcie całej gminy Kórnik, co w znacznym stopniu uatrakcyjnia gminę pod względem turystycznym i uprawiania sportów wodnych.

Rysunek 18. Kierunki rozwoju układu drogowego w gminie Kórnik

Źródło: Opracowanie własne

Infrastruktura techniczna

Główne kierunki zmian w rozwoju infrastruktury technicznej na terenie gminy Kórnik:

► Infrastruktura wodociągowa:

- W Gminie Kórnik zgodnie z „Koncepcją programowo-przestrzenną zwodociągowania i skanalizowania terenu Gminy Kórnik”, opracowaną przez Przedsiębiorstwo Projektowo-Inżynieryjne „EKOLOG – 1” Sp. z o.o., docelowo planuje się likwidację istniejących ujęć wodnych i dostarczanie wody z poznańskiej sieci wodociągowej.
- Likwidacja w/w infrastruktury może zostać dokonana w momencie, gdy stan wodociągów w pełni pozwoli na przyłączenie do poznańskiej sieci.
- Modernizacja oraz budowa nowych sieci wodociągowych będzie miała miejsce zgodnie z w/w Koncepcją oraz zgodnie z jej ewentualnymi zmianami, podyktowanymi rozwojem myśli technicznej i możliwością zastosowania rozwiązań, dostosowanych do potrzeb mieszkańców gminy.
- Postuluje się dalszy rozwój infrastruktury wodociągowej na terenie gminy, aż do pełnego przyłączenia obszaru gminy do wodociągu poznańskiego.
- Dla zaopatrzenia w wodę mieszkańców wsi: Czmoń, Radzewo oraz Czmoniec ustala się realizację wodociągu, biegnącego z miejscowości Kaleje, gm. Śrem, poprzez ww. miejscowości do Orkowa, gm. Śrem.
- Nie przewiduje się docelowego podłączenia miejscowości Czmoń, Radzewo oraz Czmoniec do poznańskiego systemu wodociągowego. Miejscowości te nie były uwzględniane do podłączenia i nie były bilansowane przy określeniu zapotrzebowania gminy Kórnik w wodę doprowadzaną z magistrali kórnickiej.
- Budowa sieci wodociągowej w miejscowościach: Czołowo, Konarskie i Radzewo.

► Infrastruktura kanalizacyjna:

- Zgodnie z „Koncepcją programowo-przestrzenną zwodociągowania i skanalizowania terenu Gminy Kórnik” oraz jej ewentualnymi zmianami, wynikającymi z rozwoju rozwiązań technicznych i możliwości zastosowania rozwiązań, dostosowanych do potrzeb mieszkańców gminy, ścieki z terenu całej gminy będą odprowadzane do oczyszczalni ścieków w Borówcu. Tymczasowo, do czasu realizacji sieci kanalizacyjnej, dopuszcza się odprowadzanie ścieków do zbiorników bezodpływowych i wywóz do punktu ścieków dowożonych.
- Zgodnie z „Koncepcją rozwiązania gospodarki ściekowej na terenie gminy Kórnik w zakresie miejscowości: Czmoniec, Czmoń, Trzykolne Młyny, Radzewo, Dworzyska, Konarskie, Czołowo, Dębiec Kromolice, Pierzchno, Runowo, Dachowa, Robakowo os. Robakowo wieś, Żerniki, Gądko (miejscowości

niewuwzględnione w ramach budowy kanalizacji sanitarnej Aglomeracji Kórnickiej)” – ustala się wariantowe odprowadzanie ścieków do zbiorczej oczyszczalni w miejscowości Borówiec lub do innych lokalnych oczyszczalni ścieków.

- ▶ Zgodnie z „Koncepcją budowy sieci kanalizacji sanitarnej w obrębach Robakowo, Gądk, Żerniki i Dachowa w gminie Kórnik” – ustala się częściowe odprowadzanie ścieków do oczyszczalni w miejscowości Borówiec oraz częściowo do planowanej do rozbudowy w Gądkach. Podział odprowadzania ścieków i rozbudowa oczyszczalni w Gądkach wynika z bardzo intensywnego procesu rozwoju zabudowy w północnej części gminy i braku możliwości odbioru całości ścieków przez jedną oczyszczalnię w Borówcu.
- ▶ W celu zwiększenia ochrony środowiska naturalnego, wód powierzchniowych i podziemnych zalecana jest rozbudowa istniejącej oczyszczalni ścieków w Borówcu.
- ▶ W celu spełnienia powyższych założeń należy rozbudować oczyszczalnię ścieków w Gądkach, o nowy bioblok umożliwiający odbiór większej ilości ścieków.
- ▶ Budowa sieci kanalizacji sanitarnej Biernatki – Prusinowo – Błazejewo - Błazejewko oraz Robakowo - Gądk, Czmoń i Mościenica.
- ▶ W zakresie uzbrojenia w kanalizację konieczne jest tworzenie aktualnych programów dostosowanych do potrzeb w zakresie ochrony środowiska i rozwoju przestrzennego gminy.
- ▶ Infrastruktura elektroenergetyczna przesyłowa:
 - ▶ Budowa nowych Głównych Punktów Zasilania (GPZ) w rejonie miejscowości Gądk i Robakowo oraz Czmoń i Radzewo
 - ▶ Budowa nowych linii e.e. 400kV lub innych jedno- lub wielotorowych w śladzie istniejących linii e.e. o napięciu 2 x 400 kV + 220 kV + 110 kV. W przypadku budowy nowych linii, istniejące muszą zostać poddane rozbiórce.
 - ▶ Dopuszcza się także odbudowę, rozbudowę i przebudowę istniejącej linii
 - ▶ Ustala się możliwość eksploatacji i modernizacji istniejącej elektroenergetycznej linii przesyłowej oraz nowych linii po ich ewentualnym wybudowaniu.
 - ▶ Dalszy rozwój sieci dystrybucyjnej na terenie gminy winien być szczególnie dostosowywany do dynamicznie rozwijającej się zabudowy mieszkaniowej, usługowej i produkcyjnej, a rozwiązania technologiczne winny zależeć od aktualnie dostępnych nowoczesnych rozwiązań.

► Infrastruktura gazowa:

- Planuje się rurociąg gazowy wysokiego ciśnienia śr. 100, łączący złoża „Kromolice” i „Kromolice S” - leżący poza granicami gminy odwiert K-1, z Ośrodkiem Centralnym K-2.
- Lokalizacja obiektów budowlanych powinna być zgodna z wymaganiami zawartymi w przepisach, według których sieć gazowa wysokiego ciśnienia została wybudowana.
- Doprowadzenie gazu ziemnego do nowych odbiorców może nastąpić, jeżeli zaistnieją techniczne i ekonomiczne warunki dostarczania gazu ziemnego.
- Dla nowo projektowanych gazociągów należy zachować strefy kontrolowane zgodnie z przepisami odrębnymi (w szczególności § 10 rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać sieci gazowe i ich usytuowanie).

► Telefonia komórkowa:

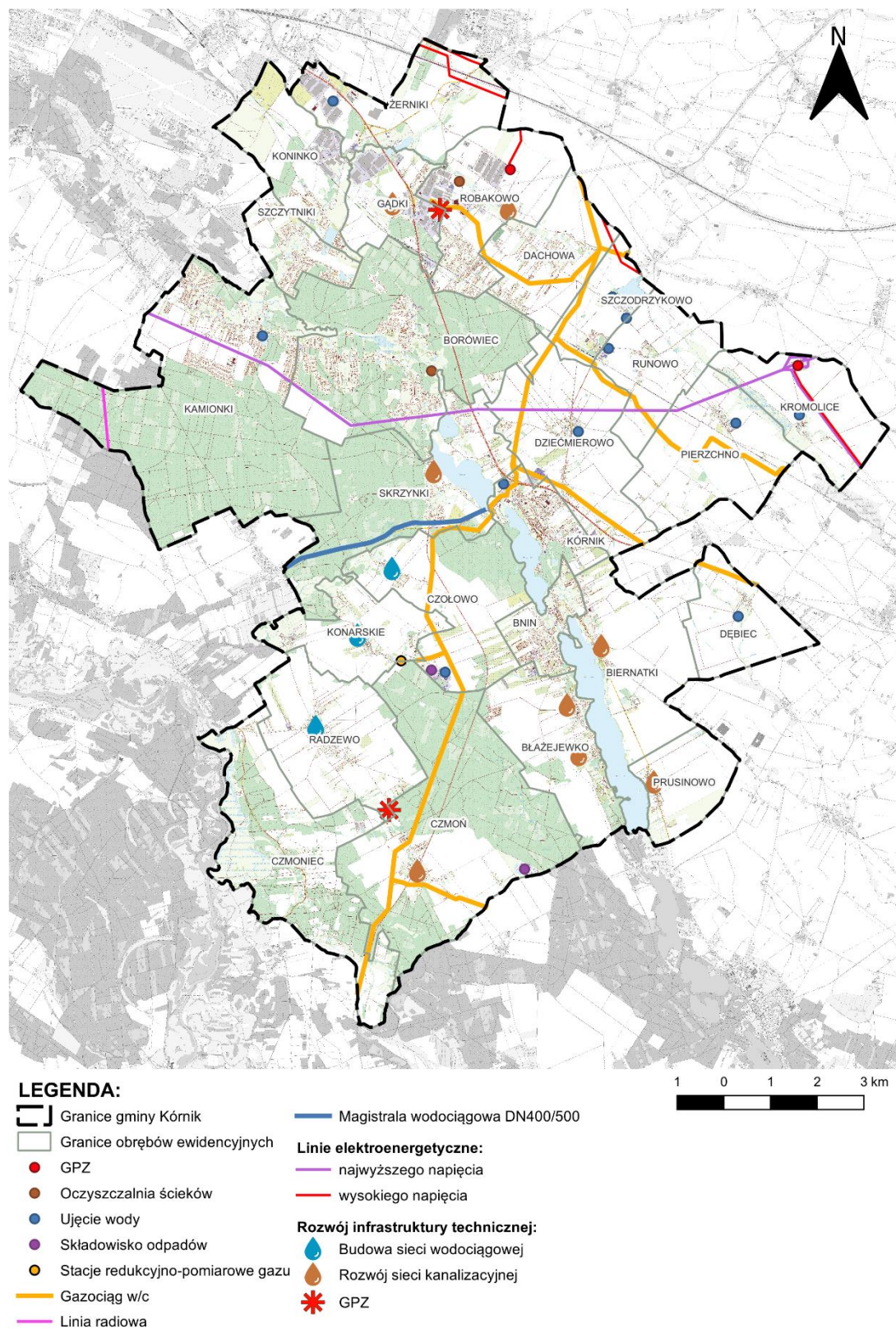
- Ustala się możliwość lokalizowania masztów przekaźnikowych na terenie gminy.
- Lokalizacja masztów winna odbywać się na terenach zabudowy przemysłowej, składowej, magazynowej i usługowej, a w wyjątkowych sytuacjach również na terenach zabudowy mieszkaniowej, jednakże wyłącznie w przypadku, jeżeli będą zachowane określone przepisami odrębnymi warunki, a w przypadku konieczności sporządzenia raportu o ich oddziaływaniu na środowisko, raporty te nie wykażą negatywnego oddziaływania urządzeń telefonii komórkowej na zabudowę.

► Radiolinia:

- Zachowuje się strefy ograniczenia wysokości zabudowy powyżej 40,0 m ponad istniejący poziom terenu dla Radiowo-Telewizyjnego Centrum Nadawczego RTCN Poznań w promieniu 1,0 km oraz w promieniu 0,5 km dla stacji w Śremie.
- Dla pasów komunikacji radiowej określa się szerokość pasów ochronnych do 50 m w obie strony od osi łączącej stacje.

Dalszy rozwój sieci infrastruktury technicznej nieuwzględniony w Strategii winien być rozstrzygany na etapie sporządzania Planu Ogólnego Gminy lub miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zgodnie z aktualnym zapotrzebowaniem na dalszy rozwój sieci infrastruktury technicznej w gminie Kórnik, również biorąc pod uwagę inwestycje ponadlokalne, a także ponadregionalne, czy krajowe oraz wszelkie zapotrzebowania, wynikające z opracowań odrębnych.

Rysunek 19. Rozwój infrastruktury technicznej na terenie gminy Kórnik

Źródło: Opracowanie własne

Infrastruktura społeczna

Rozwój infrastruktury społecznej na terenie Gminy Kórnik dzieli się na kilka grup:

- ▶ Organizacyjne:
 - ▶ Podniesienie standardu obsługi mieszkańców oraz warunków pracy w Urzędzie Miasta i Gminy Kórnik
- ▶ Kulturowe:
 - ▶ Budowa centrum kulturalnego (w tym hala widowiskowa) w przy KCRiS Oaza
 - ▶ Budowa domu integracji międzypokoleniowej w Kamionkach/Borówcu
 - ▶ Budowa świetlic wiejskich
- ▶ Oświatowe:
 - ▶ Budowa Szkoły Podstawowej w Kórniku-Bninie
 - ▶ Rozbudowa Szkoły Podstawowej w Radzewie
 - ▶ Budowa żłobka w Kórniku
- ▶ Sportowo-rekreacyjne:
 - ▶ Zagospodarowanie terenów rekreacyjno-sportowo-integracyjnych w Błazejewku (KCRiS Oaza), Kamionkach, Koninku i Kórniku-Bninie
- ▶ Socjalne:
 - ▶ Zwiększenie liczby miejsc w Środowiskowym Domu Samopomocy / budowa domu pobytu dziennego dla seniorów i osób niepełnosprawnych
- ▶ Turystyczne:
 - ▶ Zagospodarowanie terenu Półwyspu Szyja
- ▶ Ekologiczne:
 - ▶ Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej.

Przedstawione wyżej najważniejsze obiekty infrastruktury społecznej zostały szerzej opisane i przedstawione na mapie w części poświęconej Projektom Kluczowym.

Dalszy rozwój infrastruktury społecznej, nieuwzględniony w Strategii, winien być rozstrzygany na etapie sporządzania Planu Ogólnego Gminy lub miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zgodnie z aktualnym zapotrzebowaniem na dalszy rozwój infrastruktury społecznej w Gminie Kórnik, również biorąc pod uwagę inwestycje ponadlokalne, a także ponadregionalne, czy krajowe oraz wszelkie zapotrzebowania wynikające z opracowań odrębnych.

3.6.8. Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

Uwarunkowania przestrzenne, infrastrukturalne i surowcowe ograniczają możliwości lokalizowania urządzeń głównie do tych, należących do odnawialnych źródeł energii (OZE). Zgodnie z ustawą z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz.U. 2015 poz. 478 z późn. zm.) OZE definiowane jest jako „odnawialne, niekopalne źródła energii obejmujące energię wiatru, energię promieniowania słonecznego, energię aerotermalną, energię geotermalną, energię hydrotermalną, hydroenergię, energię fal, prądów i pływów morskich, energię otrzymywaną z biomasy, biogazu, biogazu rolniczego oraz z biopłynów”.

Energetyka słoneczna wykorzystuje ogniwa fotowoltaiczne, które konwertują promieniowanie słoneczne w energię elektryczną.

Energetyka wiatrowa wykorzystuje ruchy mas powietrza, przetwarzając ją w energię mechaniczną lub elektryczną.

Biomasa używana jest na cele energetyczne w procesach bezpośredniego spalania biopaliw stałych (np. drewno, słoma, osady ściekowe, odpady spożywcze) lub też spalania przetworzonej biomasy na paliwa ciekłe (np. sekty oleju rzepakowego, alkohol), bądź gazowe (np. biogaz rolniczy, biogaz z oczyszczalni ścieków, gaz wysypiskowy, gaz drzewny).

Energetyka wodna wykorzystuje specjalne budowle hydrotechniczne z wbudowanymi turbinami, których zadaniem jest zamiana siły płynącej lub opadającej wody w energię elektryczną lub mechaniczną.

W przypadku energetyki wiatrowej lokalizowanie elektrowni oraz ich oddziaływanie musi uwzględniać przepisy prawne, w szczególności obowiązujące aktualnie zapisy Ustawy z dnia 21 marca 2025 r. o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych lub inne przepisy odrębne, które określają lub będą określać szczegółowe warunki lokalizacji elektrowni wiatrowych. Wyżej wymieniona ustawa ta określa:

- warunki i tryb lokalizowania, budowy i przebudowy elektrowni wiatrowych
- zasady i sposób konsultowania ze społecznością lokalną lokalizowania elektrowni wiatrowych
- zasady lokalizowania nowej zabudowy mieszkaniowej w sąsiedztwie elektrowni wiatrowych
- zasady lokalizowania, budowy i przebudowy sieci elektroenergetycznych najwyższych napięć w sąsiedztwie elektrowni wiatrowych
- zasady partycypacji mieszkańców gminy w korzyściach wynikających z lokalizacji elektrowni wiatrowych
- zasady bezpiecznej eksploatacji elementów technicznych elektrowni wiatrowych.

Generalne zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW:

- ▶ Wymóg uzyskania odpowiedniej decyzji lokalizacyjnej (miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego lub w przypadku jego braku decyzji o warunkach zabudowy – o ile planowana inwestycja prawnie może być na podstawie tej decyzji lokalizowana)
- ▶ Konkretnie oznaczenie planowanej instalacji w dokumentach planistycznych. Urządzenia różnią się ze względu na planowaną moc oraz źródło i sposób generacji energii.
- ▶ Uzyskanie odpowiedniej decyzji środowiskowej oraz w niektórych przypadkach również raportu oddziaływania inwestycji na środowisko
- ▶ Lokalizacja winna brać pod uwagę dostępną infrastrukturę techniczną, w szczególności energetyczną, w celu zwiększenia rentowności inwestycji i łatwości przyłączenia urządzeń do sieci elektroenergetycznej; drogową – umożliwiającą odpowiednie warunki dojazdu do instalacji.
- ▶ Minimalizacja konfliktów przestrzennych i negatywnego oddziaływania na tereny sąsiednie – urządzenia winny być lokalizowane w miejscach, w których nie będą uciążliwe dla m.in. obszarów mieszkalnych czy cennych środowiskowo.
- ▶ Lokalizacje urządzeń powinny uwzględniać formy ochrony przyrody, zarówno istniejące jak i planowane, w celu ograniczenia negatywnego oddziaływania inwestycji na te formy, biorąc pod uwagę zapisy dokumentów stanowiących formy ochrony przyrody oraz przepisy odrębne.
- ▶ W niektórych przypadkach należy przeprowadzić audyty krajobrazowe, z których będzie wynikać, czy dana inwestycja wpłynie negatywnie na okoliczny krajobraz.
- ▶ Na etapie sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego wymagany jest udział społeczeństwa w procesie planistycznym. Konsultacje społeczne mają na celu uwzględnienie głosów mieszkańców w procesie lokalizacyjnym inwestycji.

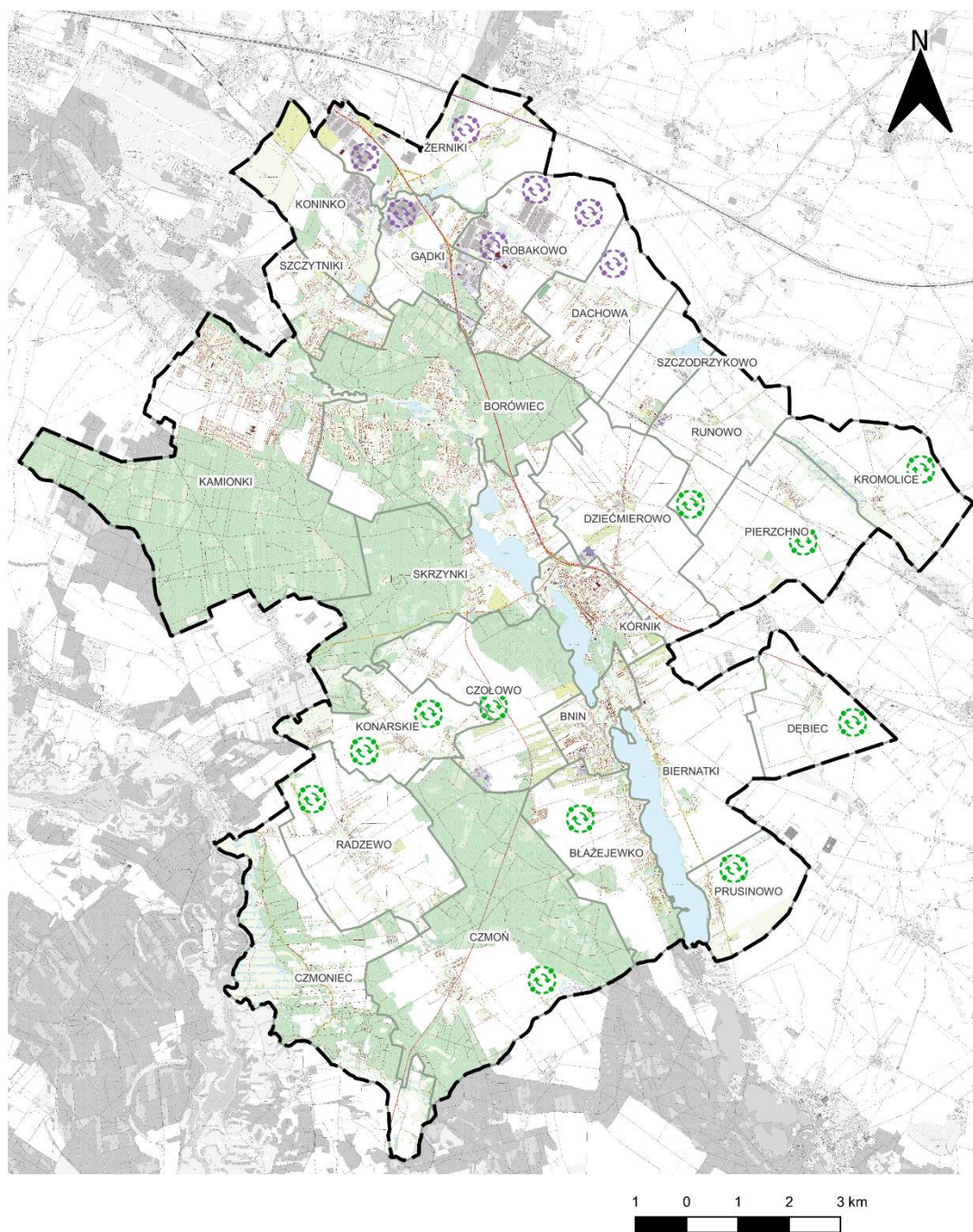
Na obszarze gminy Kórnik tereny rolne w bardzo dynamiczny sposób zmieniają swoją funkcję na zabudowę zarówno mieszkaniową, jak i produkcyjną i usługową. Oznacza to, że dostępnych jest coraz mniej terenów o warunkach umożliwiających lokalizowanie urządzeń wytwarzających energię. Ponadto, spora część terenów rolnych objęta jest formą ochrony krajobrazu, która w znaczny sposób ogranicza lokalizowanie urządzeń, które mogą wpłynąć na zmianę tego krajobrazu. Bliskość lotniska wojskowego w Poznaniu – Krzesiny w znacznym stopniu ogranicza lokalizowanie wysokich obiektów, takich jak elektrownie wiatrowe, a warunki hydrologiczne uniemożliwiają lokalizowanie elektrowni wodnych. Biorąc pod uwagę ukształtowanie terenu oraz oddziaływanie urządzeń na otoczenie, na terenie gminy Kórnik występują korzystne warunki do lokalizowania urządzeń wytwarzających energię elektryczną

z promieniowania słonecznego, natomiast utrzymujący się charakter rolniczy we wschodniej części gminy – do lokalizowania biogazowni.

W związku z powyższych urządzenia wytwarzające energię należy lokalizować:

- ▶ na użytkach rolnych o niskich klasach (RIV, RV i RVI),
- ▶ wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych, przy których uciążliwość infrastruktury drogowej uniemożliwia lokalizowanie zabudowy mieszkaniowej,
- ▶ poza panoramami, osiami, punktami i strefami widokowymi; w szczególnych przypadkach należy wykonać przedinwestycyjne studium krajobrazowe, określające realny wpływ inwestycji na krajobraz gminy,
- ▶ bez ingerencji w elementy środowiska naturalnego, m. In. w odpowiedniej odległości od krawędzi lasów, szpalerów drzew, jezior, stawów i innych zbiorników wodnych; w szczególnych przypadkach należy wykonać przedinwestycyjne monitoringi środowiskowe, dotyczące lokalizacji siedlisk, miejsc żerowania zwierząt, a także miejsc występowania chronionych gatunków roślin i grzybów,
- ▶ z zachowaniem odpowiednich wymogów odległościowych i lokalizacyjnych wynikających z przepisów odrębnych, uwzględniających m in. odległość od dróg, linii elektroenergetycznych, gazociągów, zabudowy, lasów, jezior i rzek,
- ▶ w niektórych przypadkach lokalizacja urządzeń zostanie określona poprzez procedurę oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko,
- ▶ jeśli nie zakazują tego przepisy odrębne oraz zapisy dokumentów planistycznych, na terenach przeznaczonych pod zabudowę produkcyjną wyznaczonych w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Rysunek 20. Proponowane obszary oraz wyłączone z lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

LEGENDA:

- Granice gminy Kórnik
- Granice obszarów ewidencyjnych

Główne obszary lokalizacji urządzeń OZE:

- Na terenach produkcyjnych
- Na terenach rolnych

Źródło: Opracowanie własne

3.6.9. Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko są grupa przedsięwzięć, które zarówno w fazie realizacji, jak i fazy użytkowania, mogą w negatywny sposób oddziaływać na klimat, wszelkie elementy przyrodnicze oraz życie mieszkańców. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko dzielą się one na dwa rodzaje:

- ▶ przedsięwzięcia, mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko
- ▶ przedsięwzięcia, mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

Wyżej wymienione rozporządzenie określa ponad 50 rodzajów przedsięwzięć, mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz ponad 100 przedsięwzięć, mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Oznacza to, że polskie prawo określa ponad 150 różnych rodzajów przedsięwzięć, które mogą znacząco oddziaływać na życie człowieka, pobliskie środowisko oraz klimat.

Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko określa m. in. zasady i tryb postępowania w sprawach dotyczących ocen oddziaływania na środowisko oraz transgranicznego oddziaływania na środowisko, co jest bezpośrednio powiązane z przedsięwzięciami, mogącymi znacząco oddziaływać na środowisko i sposobem określania ich rodzaju.

Dla planowanych przedsięwzięć, mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, przeprowadzenie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko jest obowiązkowe.

Dla planowanych przedsięwzięć, mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko stwierdza, w drodze postanowienia, organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, który uwzględnia kryteria, takie jak: rodzaj i charakterystykę przedsięwzięcia, usytuowanie przedsięwzięcia, z uwzględnieniem możliwego zagrożenia dla środowiska, rodzaj, cechy i skalę możliwego oddziaływania.

Ponadto, w przypadku planowanych przedsięwzięć, mogących znacząco oddziaływać na środowisko, wymagane jest uzyskanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, w której określone zostaną środowiskowe uwarunkowania realizacji planowanego przedsięwzięcia.

W Gminie Kórnik zakazuje się lokalizacji przedsięwzięć, mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów odrębnych (chyba, że przeprowadzona procedura wykazała brak negatywnego wpływu na środowisko lub w dopuszczalnym stopniu), z wyłączeniem obiektów celu publicznego, w szczególności infrastruktury technicznej i dróg zgodnie z przepisami odrębnymi) na terenach przeznaczonych pod:

- ▶ zabudowę mieszkaniową,
- ▶ zabudowę mieszkaniową jednorodzinną z usługami,

- ▶ zabudowę mieszkaniową wielorodzinną,
- ▶ zabudowę zagrodową,
- ▶ usługi na terenach przeznaczonych na pobyt ludzi,
- ▶ zabudowę letniskową
- ▶ zielen parkową,
- ▶ cmentarze,
- ▶ lasy.

Dopuszcza się lokalizację inwestycji, mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko (chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej) z zastrzeżeniem, że należy określić wymóg opracowania raportu oddziaływania na środowisko dla:

- ▶ obiektów produkcyjnych, składów i magazynów
- ▶ zabudowy usługowej
- ▶ zabudowy produkcyjno-usługowej
- ▶ tereny rolne.

Dla w/w terenów zakazuje się lokalizowania realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko jest wymagany obligatoryjnie, w rozumieniu ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska jako towarzyszących zabudowie mieszkaniowej.

Dla wszystkich istniejących i ustanowionych w przyszłości form ochrony przyrody ustala się (chyba, że przeprowadzona procedura wykazała brak negatywnego wpływu na środowisko lub taki stopień oddziaływania umożliwiający zlokalizowanie przedmiotowej inwestycji, z wyłączeniem lokalizacji inwestycji celu publicznego, zgodnie z przepisami odrębnymi):

- ▶ Zakaz podejmowania działań mogących, odrębnie lub w kumulacji z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, bądź wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 i pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami Natura 2000,
- ▶ Zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy z 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2023 poz. 1336 ze zm. Możliwe jest wprowadzenie zakazu realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- ▶ Zakaz podejmowania działań mogących znacząco oddziaływać na środowisko na obszarze Korytarza Ekologicznego „Doliny Obry”,
- ▶ Dla wszystkich planowanych form ochrony przyrody należy stosować przepisy umożliwiające ich ochronę i redukujące negatywny wpływ inwestycji, mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów odrębnych.

Położenie potencjalnych obszarów lokalizacji w/w rodzajów przedsięwzięć zostało przedstawione na Rysunku nr 17 na terenach związanych z produkcją.

Uszczegółowienie powyższych zapisów i rekomendacji powinno odbywać się na etapie sporządzania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla danego obszaru gminy oraz Planu Ogólnego Gminy dla całego jej obszaru.

3.6.10. Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Ze względu na intensywne procesy urbanizacyjne i przekształcanie dotychczas niezagospodarowanych terenów w obszary inwestycyjne, szczególnie w północnej i północno-zachodniej części gminy, organizacja rolnictwa powinna koncentrować się w południowej i południowo-wschodniej części gminy. Tereny położone na wschód od rynny Jezior Kórnicko-Zaniemyskich preferuje się dla utworzenia rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w której prawnie chronione powinny być grunty rolne dla celów produkcji towarowej.

Dla obszarów, na których dominują tereny użytkowane rolniczo, wprowadza się poniższe zasady ochrony i kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- z powodu dynamicznego rozwoju zabudowy i innych terenów inwestycyjnych na terenie gminy, najlepsze klasy gruntów (RI, RII, RIII) winny być objęte ochroną,
- w szczególnych przypadkach, wynikających z wymogu rozwoju przestrzennego gminy, możliwe jest zmiana przeznaczenia chronionego gruntu rolnego na cele nierolnicze,
- stosowanie zwykłej dobrej praktyki rolniczej i Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej, zawierających zbiór przyjaznych środowisku praktyk rolniczych i zapewniających zrównoważony rozwój w sferze produkcji rolnej,
- zwiększanie powierzchni zadrzewień i zakrzewień na terenach użytkowanych rolniczo, szczególnie w miejscach, gdzie nie występują naturalne bariery redukujące procesy eoliczne,
- ochrona i rozwój oczek wodnych i mokradeł z towarzyszącą im zielenią,
- zabezpieczanie cieków odwadniających pola przed niekontrolowanym i intensywnym napływem biogenów,
- racjonalne wykorzystywanie potencjału przyrodniczego i klasy bonitacyjnej gleb,
- ochrona zwartych powierzchni gruntów rolnych o wysokiej klasie bonitacyjnej przed zmianą na cele nierolnicze,
- zachowanie w dotychczasowym użytkowaniu terenów łąk i pastwisk, w szczególności na terenach podmokłych oraz poprawa ich stanu,
- zapobieganie ruchom masowym ziemi i ich skutkom,
- ograniczanie zmian naturalnego ukształtowania, w szczególności rynny jeziornej i dolin rzecznych,

- ▶ stosowanie programów działań wyznaczonych dla wód wrażliwych i obszarów szczególnie narażonych na azotany pochodzenia rolniczego, zabezpieczenie przed dalszą ich degradacją, przywracanie im wymaganych standardów jakości rozwijanie wsi z poszanowaniem rolniczej przestrzeni produkcyjnej i tworzenie zwartych układów zabudowy związanych z produkcją rolną bez nadmiernego odralniania terenów pod zabudowę,
- ▶ stosowanie najlepszych dostępnych praktyk rolniczych, doprowadzających do zmniejszenia zapotrzebowania na wodę i do ograniczania ładunków zanieczyszczeń odprowadzanych do wód i do gleby,
- ▶ zachowanie możliwości produkcyjnego wykorzystania, w szczególności rodzinnych ogrodów działkowych oraz ogrodów przydomowych,
- ▶ na gruntach rolnych objętych formami ochrony przyrody rozwój ekstensywnych i ekologicznych gospodarstw rolnych oraz agroturystyki.

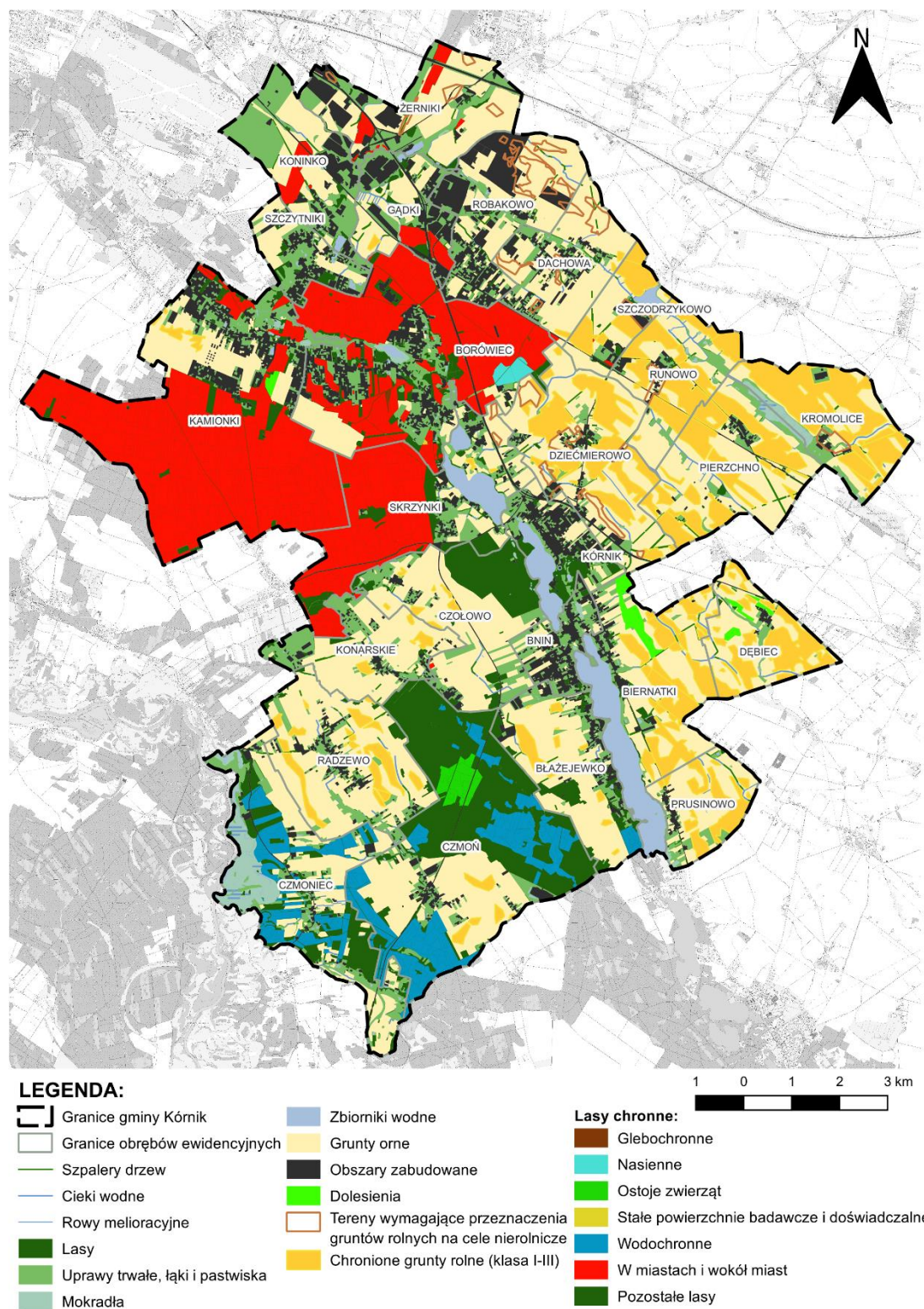
W Gminie Kórnik obszary leśne w większości pokrywają tereny zachodniej części gminy. Dla tych terenów, wprowadza się poniższe zasady ochrony i kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej:

- ▶ prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej,
- ▶ ochrona lasów i, w przypadku ryzyka niezachowania odpowiedniego stopnia lesistości, powiększanie zasobów leśnych poprzez m.in. opracowanie i wdrożenie Programu ochrony środowiska dla województwa wielkopolskiego do roku 2030, wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień, wspomagających rolę zalesień i lasów, prawidłowe kształtowanie granicy polno-leśnej,
- ▶ objęcie szczególną ochroną najcenniejszych obszarów leśnych w gminie, szczególnie objęte formami ochrony przyrody, m.in. poprzez ograniczenia na ich obszarach ruchu wypoczynkowego i rekreacyjnego,
- ▶ utrzymanie i wzmocnienie ekologicznej stabilności obszarów leśnych poprzez redukcję fragmentacji kompleksów leśnych i tworzenie korytarzy ekologicznych,
- ▶ zalesienie gruntów zagrożonych erozją dla uzyskania ciągłości przestrzennej obszarów leśnych,
- ▶ zwiększanie stopnia zalesienia gruntów o niskich klasach bonitacyjnych,
- ▶ przywracanie lasów na wylesionych obszarach wododziałowych, celem zwiększenia retencji wodnej,
- ▶ rekreacyjne użytkowanie lasów, które powinno być dostosowane do naturalnej chłonności siedlisk, zwłaszcza ich odporności na antropopresję, uwzględniające również pełnione funkcje ochronne lasów,
- ▶ rozwój sieci dróg leśnych w celu poprawy dostępu środków ochrony zasobów leśnych,
- ▶ zachowanie i rozszerzanie funkcji ochronnych lasów,

- ▶ sposoby zagospodarowania lasów i kształtowania produkcji leśnej winny uwzględniać specyfikę warunków przyrodniczych, gospodarczych i społecznych, w których będą realizowane oraz pozostawać w zgodzie z ekologicznymi oraz społecznymi funkcjami lasów.

Gospodarkę leśną winno się prowadzić na warunkach określonych w planach urządzeniowych lasów (Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Babki).

Rysunek 21. Obszary objęte zasadami kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej w gminie Kórnik

Źródło: Opracowanie własne

3.6.11. Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji ujęte zostały w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Kórnik.

3.7. Powiązanie celów strategicznych z rozwojem struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Kórnik

Połączenie planowania rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego na szczeblu gminnym miało na celu zintegrowanie obu tych bardzo ważnych procesów planistycznych w jednym obligatoryjnym dokumencie.

Pierwszym z elementów planowania przestrzennego w Strategii rozwoju gminy jest Model struktury funkcjonalno-przestrzennej, który został zaprezentowany w poprzednim podrozdziale. Zawiera on zarówno aktualny stan przestrzeni w gminie, jak i główne funkcje oraz charakterystyczne uwarunkowania terenu. Pomaga określić główne zagrożenia, ograniczenia i możliwości rozwoju. Drugim elementem planowania przestrzennego są ustalenia i rekomendacje, czyli kierunki, w których gmina winna się rozwijać, wykorzystując swoje mocne strony oraz walory przestrzenne, przy jednoczesnym zniwelowaniu zagrożeń i ograniczeń.

Łącząc ze sobą powyższe elementy planowania przestrzennego i nadając im strategicznego charakteru poprzez oparcie ich na przedstawionych poniżej głównych celach strategicznych gminy, uzyskuje się docelowy kształt rozwoju gminy, stanowiący hybrydę dwóch typów planowania: rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy, w tym badań ankietowych oraz wywiadów, szczegółowo opisanych w rozdziałach 1. i 2. niniejszego dokumentu, określono następujące cele strategiczne i cele szczegółowe:

1. Zapewnienie atrakcyjnych warunków do życia i rozwoju gminy

- 1.1. Funkcjonalna przestrzeń publiczna
- 1.2. Czyste środowisko naturalne i adaptacja do zmian klimatu
- 1.3. Nowoczesna edukacja dzieci i młodzieży
- 1.4. Rozwinięty system usług społecznych i wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego
- 1.5. Atrakcyjna oferta kulturalna
- 1.6. Atrakcyjna oferta rekreacyjna
- 1.7. Aktywna i zintegrowana lokalna społeczność

2. Zapewnienie sprzyjających warunków do prowadzenia działalności gospodarczej

- 2.1. Wysoki poziom rozwoju społeczno-gospodarczego oparty na potencjale lokalnej gospodarki

3. Sprawne zarządzanie gminą

- 3.1. Wysoki poziom rozwoju instytucjonalnego.

Przekładając cele strategiczne i cele szczegółowe na rozwój przestrzenny gminy określono kierunki w rozwoju gminy i warunki, które muszą zostać spełnione by gmina była w stanie osiągnąć wszystkie założone cele określone w niniejszej Strategii.

Cel strategiczny nr 1 pod względem zmian w strukturze przestrzennej i funkcjonalnej gminy skupia się na określeniu dominujących funkcji każdej z miejscowości, zarówno pod względem ogółu przestrzeni, jak i konkretnych obiektów, które łącznie doprowadzą do poprawy i ugruntowania atrakcyjnych warunków do życia mieszkańców i rozwoju gminy jako całości. Cel zostanie osiągnięty poprzez:

- ▶ Czytelny podział funkcjonalny wszystkich miejscowości w gminie, bazujący na ich potencjalne rozwojowym i unikatowych uwarunkowaniach (miasto Kórnik – ośrodek dominujący, miejscowości o mieszanych funkcjach mieszkaniowych, produkcyjnych i usługowych, rolniczych, przyrodniczo-rekreacyjnych),
- ▶ Zapewnienie ukształtowanej i uporządkowanej zabudowy poprzez jej dogęszczenie i uregulowanie stref, w których dany rodzaj może występować,
- ▶ Realizację inwestycji mieszkaniowych oraz odnowę istniejących zasobów mieszkaniowych z poszanowaniem zasad ładu przestrzennego,
- ▶ Ograniczanie w jak największym stopniu rozproszenia zabudowy,
- ▶ Uzupełnianie luk w zabudowie w celu dopełnienia kwartałów/obszarów zabudowy,
- ▶ Wyznaczenie nowych terenów pod różne rodzaje zabudowy, biorąc pod uwagę w pierwszej kolejności tereny wyznaczone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a także w obowiązujących decyzjach o warunkach zabudowy,
- ▶ Wykorzystanie potencjału terenów wzdłuż dróg układu podstawowego (autostrada A2, droga ekspresowa S11, drogi krajowa i wojewódzkie) i linii kolejowej na cele produkcyjne i usługowe, a także urządzeń OZE,
- ▶ Rozwój atrakcyjności cennych uwarunkowań gminy (kulturalnych, przyrodniczych i rekreacyjnych) poprzez realizację licznych inwestycji celu publicznego wynikających także z Projektów Kluczowych, wyznaczonych w niniejszej Strategii,
- ▶ Dostosowanie działań w obrębie gminy do możliwości zachowania zasobów przyrodniczych gminy, głównie poprzez przestrzeganie zapisów dotyczących istniejących i przyszłych form ochrony przyrody,

- ▶ Wykorzystanie potencjału przyrodniczego, krajobrazowego oraz kulturowego w celu rozwinięcia licznych przestrzeni publicznych, poprawiających życie mieszkańców, a także przyciągających turystów,
- ▶ Zachowanie dotychczasowego przeznaczenia gruntów rolnych najwyższej jakości w gminie, w celu zabezpieczenia terenów o największej przydatności rolniczej,
- ▶ Rozwój miasta Kórnik jako dominującego ośrodka stanowiącego centrum gminy poprzez:
 - ▶ Wzmacnianie miejskiej struktury przestrzennej,
 - ▶ Uwidocznienie historycznych walorów miasta,
 - ▶ Rozwój obiektów i przestrzeni wykorzystujących wartości kulturowe miasta,
 - ▶ Wprowadzanie niezbędnych obiektów użyteczności publicznej, poprawiających jakość życia oraz funkcjonalność miejscowości,
 - ▶ Ulepszenie przestrzeni publicznej, ułatwiającej korzystanie z niej przez każdego użytkownika,
 - ▶ Rozwój obiektów usługowych, handlowych, kulturowych, socjalnych, sportowych oraz ochrony zdrowia przy jednoczesnym zapewnieniu odpowiedniego skomunikowania, stanowisk postojowych oraz infrastruktury technicznej,
 - ▶ Rozwój terenów z dominującą funkcją zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i wielorodzinnej,
 - ▶ Zwiększanie obszarów zieleni urządzonej i terenów rekreacyjnych,
 - ▶ Aranżowanie unikatowych miejsc integracji mieszkańców oraz wzmacnianie tożsamości kulturowej regionu,
 - ▶ Wykorzystywanie atrakcyjnej lokalizacji jako motoru napędowego dla rozwoju kulturalno-społecznego i rekreacyjno-turystycznego,
 - ▶ Rozwój terenów usługowych w celu przyciągnięcia inwestorów,
 - ▶ Rozwój infrastruktury technicznej dostosowany do wysokiej jakości życia i rozwoju nowych terenów zabudowanych, m. in. poprzez funkcję mieszkaniową, usługową i produkcyjną.

Miejscowości z określoną funkcją mieszkaniową:

- ▶ Wszystkie miejscowości gminne i miasto Kórnik,
- ▶ Funkcja dominująca dla miejscowości w centralnej i zachodniej części gminy,
- ▶ Uzupełnienia luk w istniejącej zabudowie mieszkaniowej,
- ▶ Tworzenie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną i wielorodziną, wynikające z ogromnego zapotrzebowania na nowe tereny,
- ▶ Umożliwienie wprowadzania obiektów usługowych towarzyszących zabudowie mieszkaniowej,

- ▶ Poprawa skomunikowania z miastem Kórnik oraz ośrodkami sąsiednimi w celu ułatwienia przemieszczania się ludności, wykorzystując dobrze rozwiniętą sieć dróg układu podstawowego,
- ▶ Równoległy rozwój infrastruktury drogowej i technicznej „nadążający” za zabudową mieszkaniową, usługową i produkcyjną,
- ▶ Tworzenie przestrzeni publicznych integrujących lokalną społeczność, tworzące ofertę dla osób w każdym wieku, przy wykorzystaniu unikalnych walorów krajobrazowo-środowiskowych gminy,
- ▶ Tworzenie nowych obiektów użyteczności publicznej, a także modernizacja istniejących w celu poprawy jakości lokalnych usług publicznych;

Miejscowości z określoną funkcją produkcyjną i usługową:

- ▶ Miasto Kórnik oraz miejscowości zlokalizowane w środkowej i północnej części gminy,
- ▶ Funkcja dominująca dla miejscowości położonych blisko granicy z Poznaniem,
- ▶ Wykorzystanie bliskości dróg układu podstawowego oraz linii kolejowej,
- ▶ Rozszerzanie istniejących terenów inwestycyjnych pod zabudowę o funkcji produkcyjnej i usługowej,
- ▶ Wyznaczanie nowych terenów inwestycyjnych pod zabudowę o funkcji produkcyjnej i usługowej,
- ▶ Zapewnienie odpowiedniego rozwoju infrastruktury towarzyszącej (głównie drogi i infrastruktura techniczna),
- ▶ Umożliwienie lokalizowania instalacji fotowoltaicznych;

Miejscowości z określoną funkcją rolniczą:

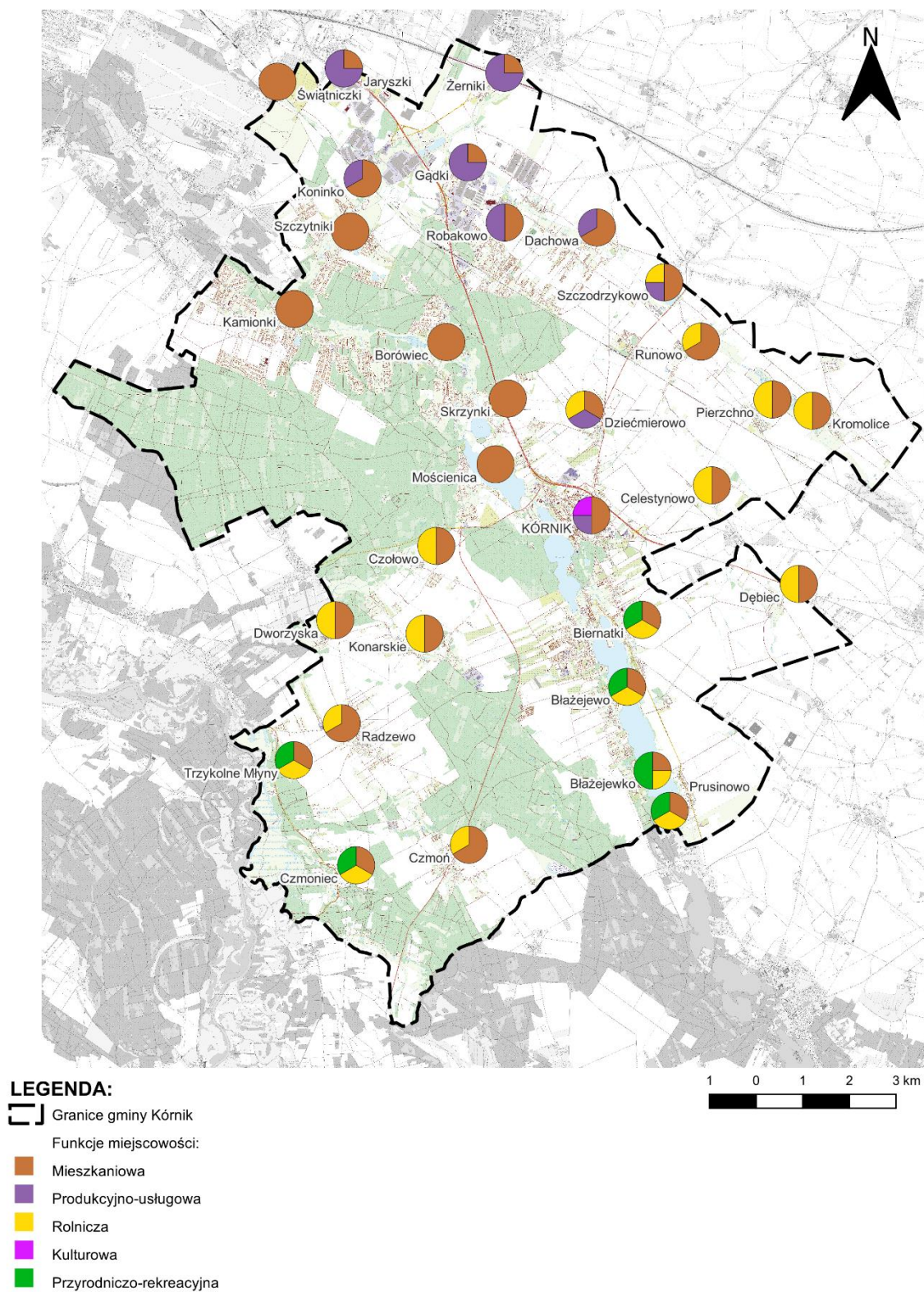
- ▶ Lokalizacja w południowej i wschodniej części gminy,
- ▶ Ugruntowanie aktualnej funkcji miejscowości,
- ▶ Rozwój zabudowy produkcji rolniczej, łącznie z nowoczesnymi obiektami: szklarnie, silosy, itd.,
- ▶ Wykorzystanie krajobrazu wiejskiego pod rozwój obiektów agroturystycznych,
- ▶ Ochrona przez niekontrolowaną zabudową najbardziej cennych gruntów rolnych,
- ▶ Przeciwdziałanie rozdrobnieniu terenów rolnych, w tym rozdrobnienia własnościowego,
- ▶ Promowanie procedur scaleń i podziałów nieruchomości rolnych jako możliwość optymalizacji produkcji rolnej,
- ▶ Wprowadzanie zadrzewień śródpolnych,

- ▶ Przeciwdziałanie erozji gleb, ochrona i utrzymanie istniejących urządzeń wodnych retencjonujących wodę, cieków i zbiorników wodnych, mokradeł,
- ▶ Przeciwdziałanie niekontrolowanej emisji zanieczyszczeń do wód gruntowych,
- ▶ Wprowadzenie nowoczesnych technologii produkcji rolnej,
- ▶ Wprowadzenie możliwości lokalizowania urządzeń OZE na terenach rolnych zgodnie z przepisami odrębnymi,

Miejscowości z określoną funkcją przyrodniczo-rekreacyjną:

- ▶ Lokalizacja w południowej części gminy,
- ▶ Rozwinięte tereny letniskowe wraz z zabudową jako turystyczna wizytówka gminy,
- ▶ Wzrost znaczenia zabudowy letniskowej i turystycznej w strukturze przestrzennej gminy,
- ▶ Ochrona strefy rekreacyjno-przyrodniczej przed niekontrolowaną zabudową, która wpływa niekorzystnie na krajobraz i środowisko przyrodnicze,
- ▶ Zwiększenie liczby i dostępności, zwłaszcza na potrzeby turystyczne i rekreacyjne, terenów zieleni oraz terenów wodnych,
- ▶ Wykorzystywanie terenów leśnych na dodatkowe cele rekreacyjne i edukacyjne,
- ▶ Wykorzystanie jezior i innych zbiorników wodnych na cele turystyczne i rekreacyjne,
- ▶ Wykorzystanie rzeki Warty oraz przyległych terenów łąkowych na cele rekreacyjne i turystyczne,
- ▶ Utrzymanie i rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej (ścieżek i szlaków turystycznych, szlaków konnych i innych),
- ▶ Adaptacja i rozwój zabudowy usługowej dostosowanej do obsługi obszarów turystycznych,
- ▶ Wykorzystywanie nowoczesnych i ekologicznych rozwiązań technologicznych przy budowie, rozbudowie i modernizacji obiektów,
- ▶ Rozwój infrastruktury drogowej i technicznej dostosowanej do potrzeb rozwoju terenów rekreacyjnych.

Rysunek 22 Docelowa struktura funkcji miejscowości na terenie gminy Kórnik

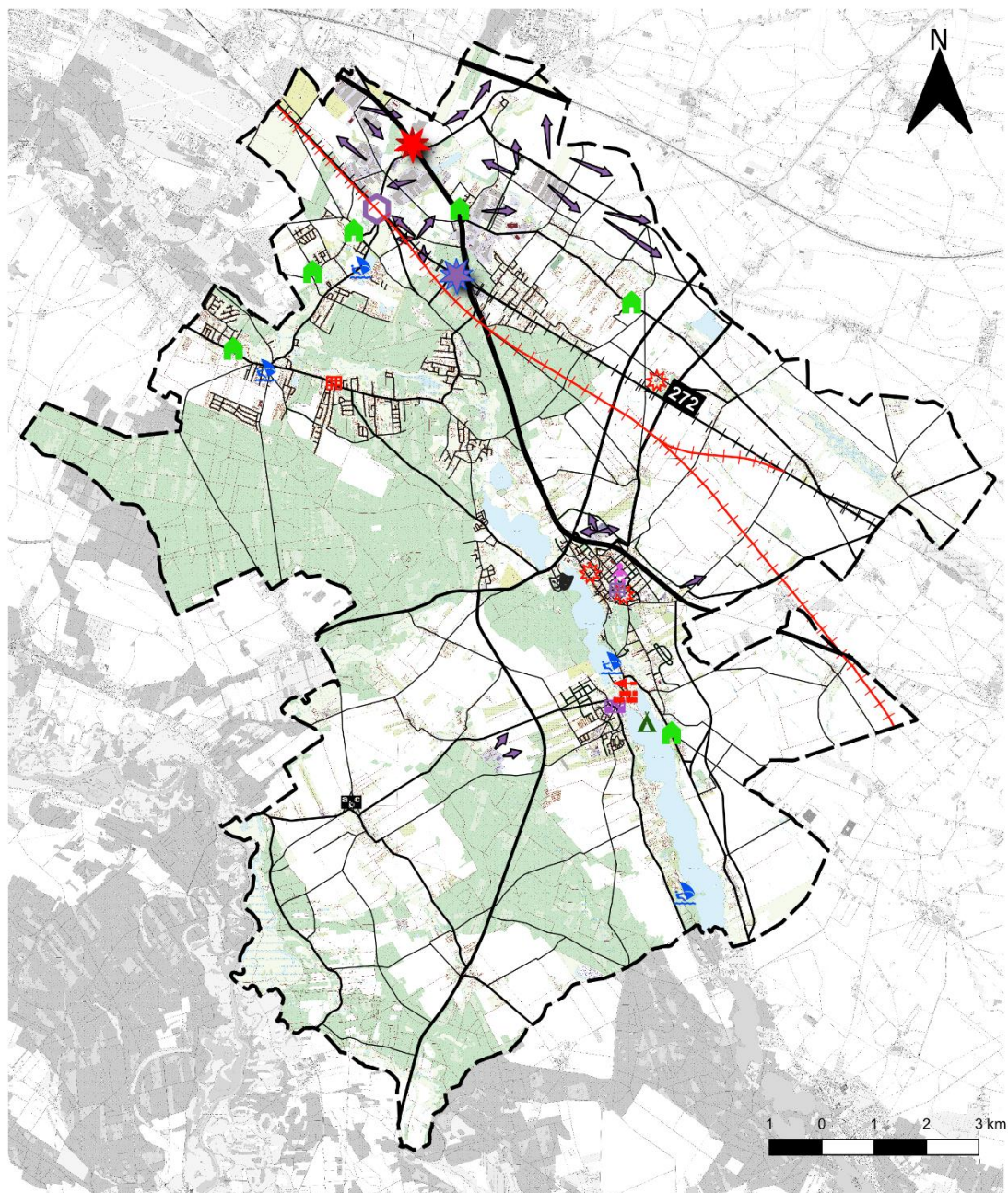
Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny nr 2 wraz z celem szczegółowym obejmuje głównie rozwój struktury przestrzennej, dotyczącej poprawy jakości życia mieszkańców, a także osób prowadzących działalność na terenie gminy. Część ta została podzielona na dwa wyróżniające się elementy: społeczny i gospodarczy. W związku z tym należy przedsięwziąć kroki w rozwoju strukturalno-przestrzennym gminy. Wynikiem rozwoju będzie wzrost elementu społecznego, rozumianego jako wysokojakościowe warunki życia mieszkańców, a także elementu gospodarczego, który oznacza przyciągnięcie inwestorów z zewnątrz, jak i umożliwianie rozwoju gospodarczego mieszkańców gminy. Ostatecznie, doprowadzi to do uwolnienia potencjału lokalnej gospodarki. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez:

- ▶ Wykorzystanie głównych korytarzy transportowych:
 - ▶ Przyłączenie do nich lokalnego układu dróg (węzły drogowe),
 - ▶ Utworzenie bezkolizyjnych przejść (wiadukty) drogowego układu lokalnego poprzez układ podstawowy celem zredukowania bariery tworzonej przez korytarze transportowe,
 - ▶ Rozwój infrastruktury kolejowej, poprawiający warunki przemieszczania się ludności oraz przewozu towarów,
- ▶ Rozwój lokalnego systemu komunikacyjnego:
 - ▶ Poprawa parametrów istniejących dróg obsługujących istniejące i planowane obszary, związane z działalnością gospodarczą,
 - ▶ Wyznaczanie niezbędnych terenów pod rozwój nowych układów i odcinków dróg w rejonie istniejących i planowanych terenów inwestycyjnych,
 - ▶ Dostosowanie lokalnego układu dróg do układu podstawowego, zarówno łącząc ze sobą jak i poprzez organizację przepraw bezkolizyjnych;
- ▶ Rozwój systemów infrastruktury technicznej:
 - ▶ Modernizacja istniejących sieci,
 - ▶ Rozwój nowych odcinków sieci zarówno obsługujących istniejące tereny działalności gospodarczej jak i planowane;
- ▶ Wyznaczanie terenów inwestycyjnych:
 - ▶ Wyznaczanie obszarów inwestycyjnych w pobliżu, szczególnie w północnej części gminy, w miejscowościach położonych najbliżej Poznania,
 - ▶ Wykorzystanie lokalnych uwarunkowań poszczególnych rejonów gminy w celu optymalnego doboru dominujących funkcji nowych terenów (bliskość dróg, cennych przyrodniczo obszarów, terenów mieszkalnych, itd.),
- ▶ Poprawę jakości przestrzeni publicznych:
 - ▶ Poprawa warunków istniejących przestrzeni publicznych na obszarze miasta (rynk, tereny zlokalizowane przy jeziorze, najważniejszych zabytkach) oraz w pozostałych miejscowościach,

- ▶ Wyznaczanie obszarów pod rozwój nowych przestrzeni publicznych, szczególnie w pobliżu terenów inwestycyjnych i mieszkalnych,
- ▶ Całościowo rozwój przestrzeni publicznych poprawi warunki życia mieszkańców i innych użytkowników, jak również wprowadzi nowe obiekty, które będą mogły być zagospodarowane pod usługi (otwieranie nowych działalności i generacja miejsc pracy);
- ▶ **Rozwój obiektów użyteczności publicznej:**
 - ▶ Rozwój i tworzenie nowych obiektów w mieście Kórnik w celu ugruntowania funkcji centralizującej miasto jako główny ośrodek gminny (obiekty oświaty, kultury, sportu i turystyki),
 - ▶ Lokalizowanie obiektów użyteczności publicznej na obszarach wiejskich (obiekty związane z turystyką i rekreacją, oświatą, kulturą oraz integracją lokalnych społeczności);
- ▶ **Wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych:**
 - ▶ Wprowadzenie środków chroniących cenne elementy środowiska przyrodniczego i krajobrazu kulturowego,
 - ▶ Wykorzystanie walorów jako elementów wzmacniających atrakcyjność gminy,
 - ▶ Rozwój szeroko pojętej infrastruktury turystycznej w miejscach o najwyższym stopniu atrakcyjności przyciągającej mieszkańców i osoby z zewnątrz.

Rysunek 23. Docelowy rozwój gospodarczy gminy

LEGENDA:

Granice gminy Kórnik

Węzeł przesiadkowy

Węzeł drogowy

Zmodernizowane obiekty użyteczności publicznej

Środowiskowy Dom Samopomocy

Rozbudowana szkoła podstawowa

Żłobek

Centrum kultury

Tereny rekreacyjno-sportowe

Zmodernizowany rynek w Kórniku-Bninie

Półwysp Szyja

Domu integracji międzypokoleniowej

Świetlice wiejskie

Wiadukt drogowy

Linie kolejowe

Linie kolejowe CPK

Układ drogowy:

Autostrada

Ekspresowa

Krajowa

Wojewódzka

Powiatowa

Gminna

Główne kierunki rozwoju terenów inwestycyjnych

Źródło: Opracowanie własne

Cel strategiczny nr 3 wraz z celem szczegółowym odnosi się do formy organizacji działalności instytucji publicznych na terenie gminy Kórnik. Pod względem przestrzennym w tym aspekcie trudno wyznaczyć zmiany, które muszą nastąpić, by cel został spełniony.

W pierwszym i drugim celu strategicznym przedstawiono elementy, których część powinna zostać zrealizowana przez działalność władarzy gminy, by cel strategiczny nr 3 został spełniony.

4. OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI (OSI) OKREŚLONE W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA

4.1. Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego – Wielkopolska 2030

Zgodnie z zasadami tworzenia dokumentów określających kierunki strategicznego rozwoju poszczególnych województw, powiatów i gmin, poniżej uwzględniono i wskazano w dokumencie Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kórnik projekty zbieżne ze strategicznymi planami rozwoju województwa.

Strategia regionalna pod nazwą „Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku” (w skrócie „Strategia Wielkopolska 2030”) została przyjęta 27 stycznia 2020 roku.

W ramach dokumentu Strategii, wizja województwa wielkopolskiego brzmi następująco:

WIELKOPOLSKA W 2030 ROKU

TO REGION PRZODUJĄCY W KRAJU, LICZĄCY SIĘ W EUROPIE I SZANUJĄCY JEJ UNIWERSALNE WARTOŚCI, ŚWIADOMY SWOJEGO DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO I CYWILIZACYJNEGO, SPÓJNY, ZRÓWNOWAŻONY I DOSTĘPNY TERYTORIALNIE, OTWARTY NA NOWE IDEE I LUDZI, SILNY NOWOCZESNĄ GOSPODARKĄ, ASPIRACJAMI I WIEDZĄ SWOICH MIESZKAŃCÓW, ZAPEWNIAJĄCY IM BARDZO DOBRE WARUNKI ŻYCIA, PRACY I WYPOCZYNKU NA CAŁYM OBSZARZE WOJEWÓDZTWA.

Szeroka analiza uwarunkowań społecznych, ekonomicznych, przyrodniczych, potrzeb społecznych oraz wytyczona misja województwa pozwoliły na wyznaczenie czterech celów strategicznych:

1

WZROST GOSPODARCZY WIELKOPOLSKI BAZUJĄCY
NA WIEDZY SWOICH MIESZKAŃCÓW

2

ROZWÓJ SPOŁECZNY WIELKOPOLSKI OPARTY
NA ZASOBACH MATERIALNYCH
I NIEMATERIALNYCH REGIONU

3

ROZWÓJ INFRASTRUKTURY Z POSZANOWANIEM
ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO WIELKOPOLSKI

4

WZROST SKUTECZNOŚCI WIELKOPOLSKICH
INSTYTUCJI I SPRAWNOŚCI ZARZĄDZANIA REGIONEM

Każdemu z celów strategicznych jest podporządkowanych od dwóch do trzech celów operacyjnych. Wszystkie przyjęte w dokumencie Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kórnik cele szczegółowe są w pełni zgodne z celami strategicznymi i operacyjnymi, przyjętymi w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego. Dokładne przyporządkowanie przedstawia Tabela 16.

Tabela 16. Zgodność programów Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kórnik z celami strategicznymi Województwa Wielkopolskiego

Cele strategiczne	Cele operacyjne	Cele szczegółowe Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kórnik
1. WZROST GOSPODARCZY WIELKOPOLSKI BAZUJĄCY NA WIEDZY SWOICH MIESZKAŃCÓW	➤ 1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu ➤ 1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia ➤ 1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy	1.1. Funkcjonalna przestrzeń publiczna 2.1. Wysoki poziom rozwoju społeczno-gospodarczego oparty na potencjale lokalnej gospodarki

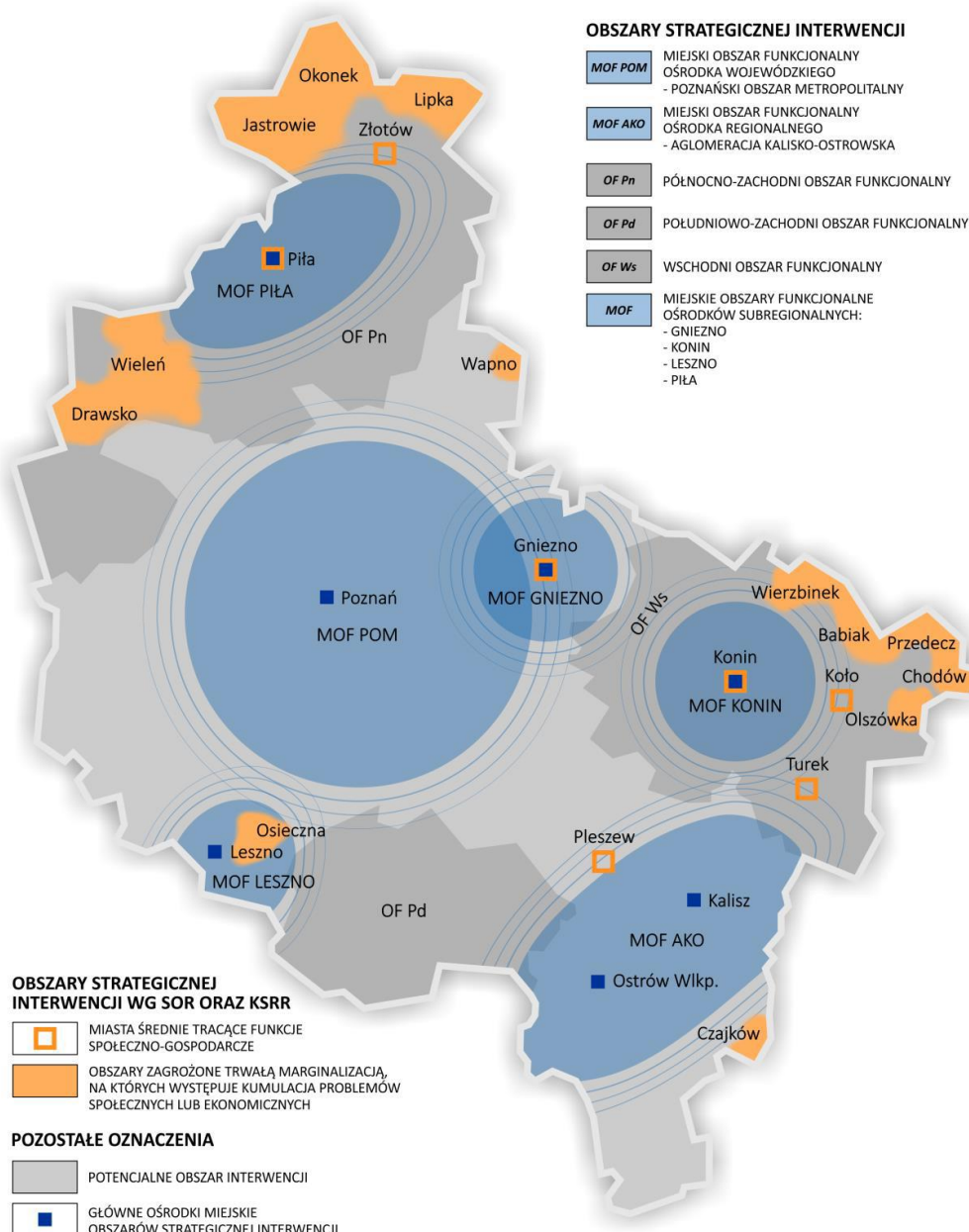
2. ROZWÓJ SPOŁECZNY WIELKOPOLSKI OPARTY NA ZASOBACH MATERIALNYCH I NIEMATERIALNYCH REGIONU	➤ 2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie ➤ 2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom	1.3. Nowoczesna edukacja dzieci i młodzieży 1.4 Rozwinięty system usług społecznych i wysoki poziom bezpieczeństwa publicznego
	➤ 2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu	1.5 Atrakcyjna oferta kulturalna 1.6 Atrakcyjna oferta rekreacyjna 1.7 Aktywna i zintegrowana lokalna społeczność
3. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY Z POSZANOWANIEM ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO WIELKOPOLSKI	➤ 3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa ➤ 3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski ➤ 3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej	1.1. Funkcjonalna przestrzeń publiczna 1.2. Czyste środowisko naturalne i adaptacja do zmian klimatu
4. WZROST SKUTECZNOŚCI WIELKOPOLSKICH INSTYTUCJI I SPRAWNOŚCI ZARZĄDZANIA REGIONEM	➤ 4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług ➤ 4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju	3.1 Wysoki poziom rozwoju instytucjonalnego

4.2. Obszary strategicznej interwencji (OSI) - wojewódzkie

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego wskazuje obszary strategicznej interwencji (OSI), które są podstawą terytorialnego ukierunkowania celów interwencji. Wyróżnienie OSI wynika z konieczności stymulowania określonych zmian na tych obszarach, aby skuteczniej osiągać cele rozwojowe „Strategii Wielkopolska 2030”. Obszary strategicznej interwencji to wyraz zróżnicowanego i nierównomiernie rozłożonego potencjału rozwojowego Wielkopolski – należą do nich zarówno miejskie ośrodki funkcjonalne – bieguny wzrostu, jak i obszary skumulowanych problemów rozwojowych.

W przyjętym modelu realizacji Strategii (modelu funkcjonalnym) zakłada się zrównoważony terytorialnie rozwój regionu. Oznacza to z jednej strony wspieranie przez Samorząd Województwa ośrodków wzrostu w ich zdolności do wywierania korzystnego wpływu na otoczenie, z drugiej – włączanie w procesy rozwojowe obszarów słabszych gospodarczo, o niższym poziomie rozwoju i niskiej odporności na zjawiska kryzysowe dla zachowania spójności przestrzennej, gospodarczej i społecznej.

Rysunek 24. Obszary strategicznej interwencji (OSI) w Wielkopolsce

Źródło: „Strategia Wielkopolska 2030”

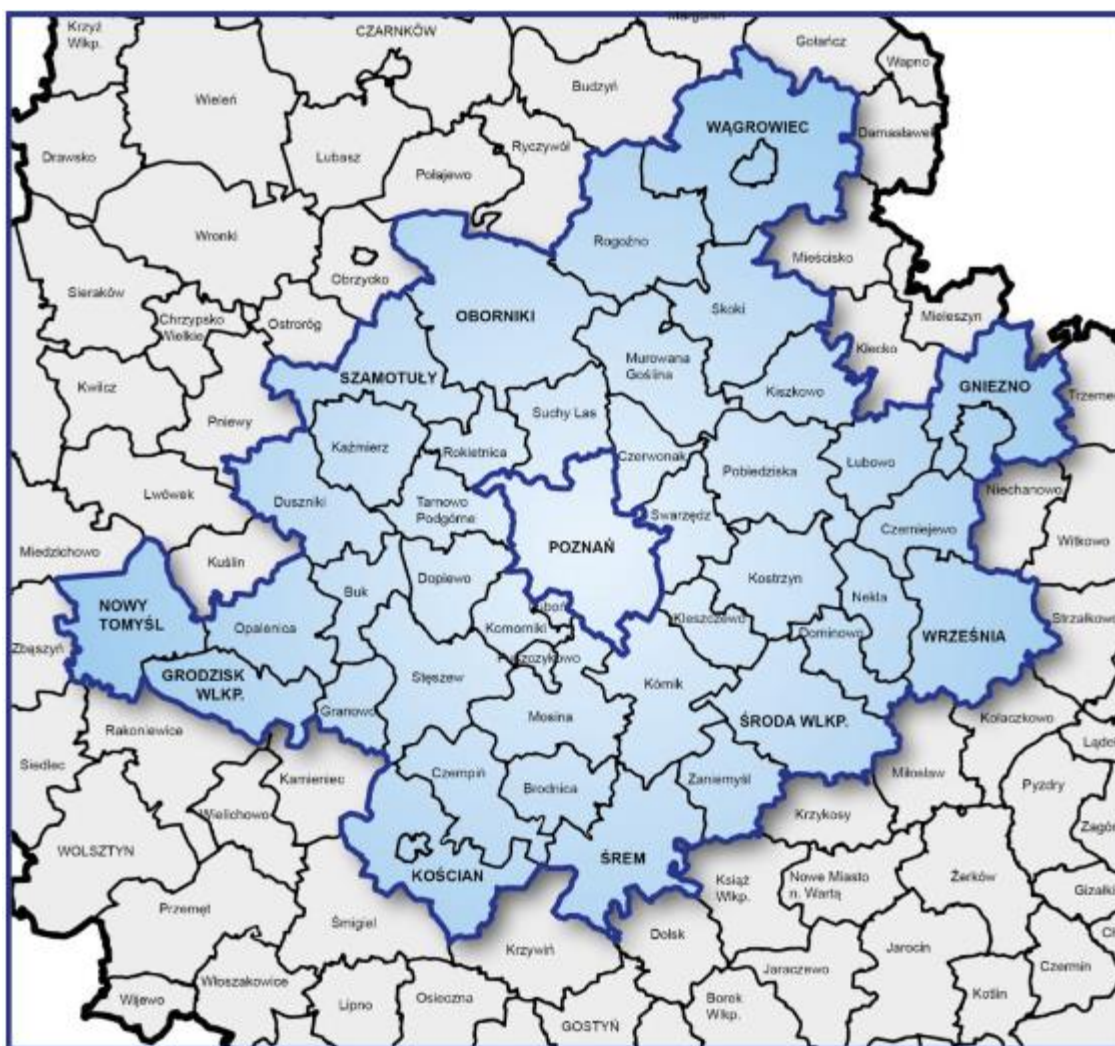
Miasto i Gmina Kórnik zaliczone zostało do Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego (POM)

Zgodnie z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego (PZPWW)⁴, sieć osadniczą POM tworzy: 45 jednostek gminnych o różnym statusie administracyjnym: 6 gmin miejskich, 21 gmin miejsko-wiejskich, 18 gmin wiejskich:

- 1) miasto Poznań – miasto na prawach powiatu
- 2) powiat poznański, w zasięgu którego położone są gminy: Buk, Czerwonak, Dopiewo, Kleszczewo, Komorniki, Kostrzyn, **Kórnik**, Luboń, Mosina, Murowana Goślina, Pobiedziska, Puszczykowo, Rokietnica, Stęszew, Suchy Las, Swarzędz, Tarnowo Podgórne
- 3) część powiatu średzkiego, obejmująca gminy: Dominowo, Środa Wielkopolska, Zaniemyśl
- 4) część powiatu śremskiego, obejmująca gminy: Brodnica, Śrem
- 5) część powiatu kościańskiego, obejmująca gminy: Czempień, Kościan oraz miasto Kościan
- 6) część powiatu grodziskiego, obejmująca gminy: Granowo i Grodzisk Wielkopolski
- 7) część powiatu nowotomyskiego, obejmująca gminy: Nowy Tomyśl i Opalenica
- 8) część powiatu szamotulskiego, obejmująca gminy: Duszniki, Kaźmierz, Szamotuły
- 9) część powiatu obornickiego, obejmująca gminy: Oborniki i Rogoźno
- 10) część powiatu wągrowieckiego, obejmująca gminy: Skoki, Wągrowiec i miasto Wągrowiec
- 11) część powiatu gnieźnieńskiego, obejmująca gminy: Czarniejewo, Gniezno, miasto Gniezno, Kiszkowo, Łubowo
- 12) część powiatu wrzesińskiego, obejmująca gminy: Nekla i Września.

⁴ Uchwała Nr V/70/19 Sejmiku Województwa Wielkopolskiego z dnia 25 marca 2019 roku w sprawie uchwalenia Planu zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania

Rysunek 25. Poznański Obszar Metropolitalny

Źródło: Plan zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania

Struktura hierarchiczna jednostek osadniczych POM obejmuje poniższe kategorie będące pochodną ich pozycji w sieci osadniczej, rangi administracyjnej i innych pełnionych funkcji:

- Poznań – ośrodek metropolitalny o znaczeniu krajowym
- Gniezno – ośrodek subregionalny
- miasta powiatowe – ośrodki lokalne, stanowiące pierścień miast „zamykających” strukturę osadniczą obszaru metropolitalnego
- pozostałe ośrodki miejskie pełniące rolę gminnych centrów obsługi ludności
- ośrodki wiejskie będące siedzibami władz gminnych pełniące rolę gminnych centrów obsługi mieszkańców terenów wiejskich
- pozostałe wsie niebędące siedzibą gmin.

Miasto i Gmina Kórnik została zakwalifikowana do kategorii pozostałych ośrodków miejskich, pełniących rolę gminnych centrów ludności. Ośrodki te charakteryzują się

różnicowanym potencjałem demograficznym, gospodarczym oraz wyposażeniem w usługi podstawowe i stanowią lokalne bieguny wzrostu społeczno-gospodarczego.

Z kolei, jak wskazano w Strategii Wielkopolska 2030, Poznański Obszar Metropolitalny jest głównym elementem struktury przestrzennej Wielkopolski. Skupia największą część potencjału rozwojowego województwa stanowiącego o konkurencyjności regionu na arenie zarówno krajowej, jak i międzynarodowej. Atutami POM są bardzo dobra lokalizacja pod względem komunikacyjnym, potencjał gospodarczy, kulturowy, turystyczny, naukowo-badawczy i akademicki, a także niski poziom bezrobocia oraz duża atrakcyjność rynku pracy. Czynniki zagrażające lub ograniczające dynamiczny rozwój Poznańskiego Obszaru Metropolitalnego można podzielić na 3 kategorie: komunikacyjne, środowiskowe i społeczne.

Zarówno potencjały, jak i zagrożenia warunkują kluczowe kierunki działań służących wzmacnianiu i kreowaniu rozwoju funkcji metropolitalnych w Poznaniu i POM, w sferach gospodarczej, społecznej, naukowej, w kulturze i sporcie oraz sieciowania z ośrodkami podobnej rangi poza POM.

Tabela 17. Kluczowe kierunki działań

Cele strategiczne	Kluczowe kierunki działań
1. WZROST GOSPODARCZY WIELKOPOLSKI BAZUJĄCY NA WIEDZY SWOICH MIESZKAŃCÓW	➤ budowanie atrakcyjnego wizerunku POM wśród inwestorów i turystów oraz działania na rzecz wzrostu atrakcyjności osiedleńczej wśród kadry wysoko wykwalifikowanej ➤ rozwój funkcji metropolitalnych, w tym konferencyjnych i kongresowych ➤ podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej jako jednego z elementów kształtujących aktywność gospodarczą i konkurencyjność ➤ zwiększenie konkurencyjności przedsiębiorstw, w szczególności MŚP, przedsiębiorstw sektora TIK, m.in. przez doradztwo, działania sieciujące i kooperację, wsparcie procesów rozwojowych przedsiębiorstw i/lub ich pracowników ➤ rozwój społeczeństwa informacyjnego ➤ rozwój sektora B+R, w tym rozwój infrastruktury B+R, wsparcie w realizacji innowacyjnych projektów badawczo-rozwojowych poznańskich uczelni, instytutów badawczych i jednostek naukowych oraz innowacyjności przedsiębiorstw, zwiększenie efektywności kapitałowej opracowań innowacyjnych przez komercjalizację wiedzy i technologii oraz ich implementowanie do gospodarki regionalnej ➤ rozwój IOB, współpracy sieciowej

	➤ rozwój sektorów kreatywnych (działalności gospodarczej związanej z kulturą i technologią, łączących działalność artystyczną z przedsiębiorczością) opartych na akademickich, lokalnych zasobach ludzkich ➤ podniesienie atrakcyjności lokalnego rynku pracy jako narzędzia przeciwdziałającego emigracji zarobkowej ➤ podniesienie jakości kształcenia i dopasowanie oferty edukacyjnej szkół do lokalnego rynku pracy, wsparcie rozwoju infrastruktury edukacyjnej wysokiej jakości, upowszechnienie kształcenia ustawicznego ➤ wsparcie rzemiosła przez rozwój edukacji, produkcji i usług związanych z tym sektorem, wykorzystanie potencjału Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Poznaniu ➤ wspieranie rozwoju POM jako ośrodka akademickiego zdolnego do konkurowania na arenie międzynarodowej ➤ podnoszenie jakości życia ludzi młodych stanowiących potencjał (zasoby pracy) dla rozwoju gospodarki kreatywnej i innowacyjnej
2. ROZWÓJ SPOŁECZNY WIELKOPOLSKI OPARTY NA ZASOBACH MATERIALNYCH I NIEMATERIALNYCH REGIONU	➤ ochrona i rozwój dziedzictwa kulturowego, wyrównywanie dostępu do dóbr i usług kultury, m.in. przez inwestycje w infrastrukturę kultury i poprawę warunków jej funkcjonowania ➤ rozwój turystyki przez wykorzystanie istniejącego potencjału kulturowego ➤ polityka integracji obcokrajowców ze społecznością lokalną, w tym promowanie wśród migrantów czynnego udziału w społeczeństwie obywatelskim ➤ działania na rzecz dopasowania oferty usług publicznych do zmieniających się potrzeb demograficznych, m.in. budowa wysoko wyspecjalizowanych ośrodków świadczenia usług zdrowotnych (np. Ośrodek Protonoterapii, Centrum Diagnostyczne Instytutu Genetyki Człowieka Polskiej Akademii Nauk, Centralny Zintegrowany Szpital Kliniczny Uniwersytetu Medycznego im. Karola Marcinkowskiego) ➤ upowszechnienie programów profilaktycznych i rehabilitacyjnych dla poprawy stanu zdrowia mieszkańców POM ➤ zwiększenie dostępności do realizowanych na terenie POM usług społecznych oraz budowa/modernizacja placówek je świadczących

3. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY Z POSZANOWANIEM ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO WIELKOPOLSKI	➤ poprawa dostępności komunikacyjnej przez rozwój infrastruktury transportowej, utworzenie efektywnego systemu komunikacyjnego, w tym rozbudowa Poznańskiej Kolei Metropolitalnej (m.in. w układzie pierścieniowym), poznańskiego węzła kolejowego (w tym usunięcie wąskiego gardła na odcinku Poznań Wschód – Poznań Główny; budowa dodatkowego korytarza kolejowego), budowa północno-wschodniej obwodnicy Poznania, inwestycje dotyczące ulicy Obornickiej w Poznaniu i Suchym Lesie, budowa/modernizacja dróg (m.in. S 5, S 11, DK nr 92, DW nr 430, nr 434) ➤ rozbudowa i integracja transportu zbiorowego w oparciu o partnerstwa międzygminne, powiatowo-gminne o charakterze pozamiejskim i innymi poziomami samorządu terytorialnego w obszarze metropolitalnym oraz zmniejszenie jego emisyjności ➤ zapobieganie kongestii na drogach POM przez rozbudowę bezkolizyjnego układu drogowego, budowę mostów i wiaduktów, węzłów przesiadkowych ➤ rozbudowa sieci tras tramwajowych na obszarze miasta Poznania ➤ zagęszczenie sieci dróg i ścieżek rowerowych, ze szczególnym uwzględnieniem łączenia odcinków już istniejących, w tym pomiędzy sąsiadującymi jednostkami samorządu terytorialnego ➤ wsparcie kształtowania zielonego pierścienia POM w celu przeciwdziałania negatywnym skutkom suburbanizacji ➤ ograniczenie niskiej emisji z sektora bytowo-komunalnego i negatywnego wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie i życie mieszkańców, wdrożenie programów poprawy efektywności energetycznej budynków ➤ przeciwdziałanie fragmentacji środowiska przyrodniczego, ochrona krajobrazu i racjonalne korzystanie z zasobów środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem ochrony bioróżnorodności na obszarze Wielkopolskiego Parku Narodowego ➤ działania na rzecz racjonalnej gospodarki odpadami – promowanie transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym ➤ zwiększenie zdolności retencyjnej POM i zagospodarowanie wód opadowych
---	--

4. WZROST SKUTECZNOŚCI WIELKOPOLSKICH INSTYTUCJI I SPRAWNOŚCI ZARZĄDZANIA REGIONEM	➤ wzmacnianie i kreowanie rozwoju funkcji metropolitalnych Poznania ➤ rewitalizacja obszarów zdegradowanych oraz obszarów o wysokich wartościach historycznych i kulturowych ➤ promocja i wsparcie inicjatyw obywatelskich oraz kontynuacja procesów włączania organizacji pozarządowych, partnerów społeczno-gospodarczych do prac programowych w rozwoju ZIT MOF Poznania ➤ przeciwdziałanie chaotycznej suburbanizacji w zakresie budownictwa mieszkaniowego ➤ koordynowanie polityk przestrzennych samorządów lokalnych POM oraz wsparcie rozwoju nowoczesnych usług, w tym e-usług (np. Metropolitalna Platforma Danych, Metropolitalny System Informacji Przestrzennej)
---	---

Źródło: „Strategia Wielkopolska 2030”

5. SYSTEM REALIZACJI STRATEGII, W TYM WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH

5.1. Wdrażanie zapisów Strategii

Wspólny wysiłek wielu osób, które przyczyniły się w pierwszej kolejności do opracowania szczegółowej diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Miasta i Gminy Kórnik, a następnie Strategii jej rozwoju na kolejne lata, zostanie zmarnowany, jeżeli zaproponowane w niniejszym dokumencie projekty nie będą realizowane. Niestety, często zdarza się, że strategia po uchwaleniu staje się martwym dokumentem, do którego nigdy więcej już się nie sięga.

Strategia powinna być dokumentem żywym – powinna być podstawowym planem działania, **wyznaczającym kluczowe kierunki rozwoju samorządu lokalnego** i wskazującym sposoby ich osiągania.

Aby zaakceptowane przez **Radę Miasta i Gminy** zapisy Strategii były realizowane, potrzebny jest organ, który będzie odpowiedzialny za rozdzielanie zadań, śledzenie postępów w ich wdrażaniu, okresową ocenę, nanoszenie korekt i uzupełnień oraz wprowadzanie do dokumentu nowych propozycji. W przypadku Miasta i Gminy Kórnik **organem** tym jest **Burmistrz Miasta i Gminy Kórnik**.

Zespół ds. Wdrażania i Monitorowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kórnik, powołany przez Burmistrza, w ramach zakresu swoich obowiązków będzie m.in. przygotowywał sprawozdania z realizacji Strategii w poprzednim roku, zawierające informacje o przedsięwzięciach (projektach) ukończonych, przedsięwzięciach będących w trakcie realizacji oraz przedsięwzięciach nie rozpoczętych, wynikających z przyjętych kierunków działań, wraz z wyjaśnieniem przyczyn ewentualnych opóźnień.

Konsekwencją wniosków, zawartych w sprawozdaniach, może być okresowa propozycja nanoszenia zmian w dokumencie Strategii, polegających m.in. usuwaniu, czy też dodawaniu określonych zapisów.

5.2. Ewaluacja trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii

Ewaluacja to badanie, którego zadaniem jest ocena jakości i wartości procesu oraz efektów wdrażania danej polityki czy interwencji publicznej. Nie jest ona badaniem naukowym, audytem ani monitoringiem, choć dzieli z tymi narzędziami wspólne cechy. Służy nie tylko zdobywaniu wiedzy, lecz również formułuje specyficzne rekomendacje dla konkretnych zadań. Bierze pod uwagę zgodność działań z procedurami oraz ocenia je także w kontekście efektów, które przynoszą.

Ewaluacja *ex ante* jest próbą znalezienia odpowiedzi na pytanie, czy działania planowane w ramach strategii przyniosą zakładane efekty przy użyciu dedykowanych im instrumentów i zasobów. Jej rolą jest dostarczenie oceny trafności tych założeń, ich spójności i planowanego sposobu realizacji Strategii.

Wyniki przeprowadzonej ewaluacji *ex ante* Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kórnik wskazują, iż **na moment jej przyjęcia jest ona w pełni wykonalna, gdyż:**

- ▶ Istnieją bezpośrednie powiązania między diagnozą, zidentyfikowanymi problemami i wyzwaniem, a celami strategicznymi, celami szczegółowymi i kierunkami działań.
- ▶ Istnieją bezpośrednie powiązania między diagnozą, zidentyfikowanymi problemami i wyzwaniem, a projektami kluczowymi.
- ▶ Istnieje spójność wewnętrzna między celami, a kierunkami działań.
- ▶ Zidentyfikowane projekty kluczowe w zdecydowanej większości dotyczą zadań własnych Gminy.
- ▶ Samorząd posiada zasoby organizacyjne, niezbędne do prawidłowej realizacji Strategii, potwierdzone ewaluacją dotychczasowej Strategii rozwoju i programów sektorowych.
- ▶ Samorząd posiada środki finansowe, niezbędne do wdrażania Strategii.
- ▶ Istnieje pełna spójność założeń Strategii wobec zapisów dokumentów wyższego rzędu, m.in. takich jak Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego.
- ▶ W ciągu całego procesu strategicznego następowały konsultacje społeczne oraz eksperckie, badające plany pod względem ich realności wykonania oraz aktualności.

5.3. Monitoring realizacji Strategii

Monitoring to proces regularnego zbierania i analizowania informacji, dotyczących wdrażania Strategii, prowadzony w trakcie jej realizacji. **Ma on odpowiedzieć na pytanie, czy coś, co zostało zaplanowane, faktycznie zostało zrobione.**

Monitoring jest rodzajem „alarmu”, który informuje, gdy wdrażanie przebiega niezgodnie z planem. Dzięki niemu można:

- ▶ podjąć działania zaradcze,
- ▶ skorygować plany,
- ▶ zminimalizować skutki nieprzewidzianych zdarzeń.

Proces monitorowania obejmuje:

Planując system monitoringu należy pamiętać, że plany to tylko prognozy i nie gwarantują one pełnego wykonania. Trzeba zdawać sobie sprawę, że mogą się zdarzyć odchylenia, należy więc określić, jaka skala tych odchylen będzie dla nas akceptowalna.

Po to, aby dokument Strategii pełnił faktyczną rolę podstawowego narzędzia zarządzania Gminą, powinien być zaopatrzony w mierniki, za pomocą których będzie można śledzić, czy realizowane zadania faktycznie przyczyniają się do osiągnięcia pożądanego stanu rozwoju, zapisanego w wizji rozwoju Gminy.

Do monitoringu wykorzystywane są tzw. wskaźniki produktu, przypisane w szczególności do poszczególnych projektów kluczowych i obrazujące bezpośrednie efekty ich wykonania. Odpowiadają więc one na pytanie „Co zrobiono?”. Najczęściej sama nazwa danego przedsięwzięcia wskazuje, w jaki sposób mierzymy osiągnięty efekt, który jest „zero-jedynkowy” – wykonano/opracowano lub nie wykonano/nie opracowano.

Monitoringiem realizacji Strategii zajmować się będzie **Zespół ds. Wdrażania i Monitorowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kórnik**. W przypadku identyfikacji poważnych problemów w realizacji któregoś z przedsięwzięć (projektów), w tym w szczególności projektów kluczowych, mogących skutkować całkowitym lub częściowym

niezrealizowaniem albo opóźnieniem, Przewodniczący Zespołu będzie zgłaszał ten fakt Burmistrzowi w celu omówienia zaistniałej sytuacji i podjęcia środków zaradczych.

5.4. Ewaluacja – ocena skutków wdrażania zapisów Strategii

Ocena *ex post* to spojrzenie na realizację Strategii z punktu widzenia osiągnięcia rezultatów, wpływów i potrzeb, które miały być osiągnięte. Ma ona odpowiedzieć na pytanie, czy coś zostało zrobione dobrze. Ocena powinna być prowadzona przez cały okres wdrażania Strategii. Konsekwencjami negatywnej oceny w trakcie realizacji Strategii może być:

- ▶ zakończenie danego przedsięwzięcia wcześniej
- ▶ zmiana celów
- ▶ zmiana sposobów realizacji.

Z kolei ocena końcowa nie wpływa na Strategię w trakcie jej realizacji, ale może skutkować nowymi projektami w nowej Strategii. Służy ona zbieraniu doświadczeń i wyciąganiu wniosków na przyszłość.

W trakcie dokonywania oceny *ex post* należy odpowiedzieć na poniższe pytania:

JEŚLI TAK	JEŚLI NIE, TO
 Czy zadania zostały zrealizowane zgodnie z planem, budżetem i celowymi efektami? Czy osiągnęliśmy zaplanowane rezultaty (efekty)? Czy beneficjenci są zadowoleni? Czy realizacja strategii skutkowałą osiągnięciem celów strategicznych? Czy rezultaty i ich wpływ na cele strategiczne mają długofalowy charakter?	 Dlaczego tak się stało? Co możemy zrobić w przyszłości, aby uniknąć błędów? Dlaczego tak się stało? Co możemy zrobić, aby zwiększyć skuteczność naszych działań? Dlaczego tak się stało? Co zrobić, aby osiągnąć długoterminowe wyniki, lepszą ocenę ich wpływu? Co zrobić, aby zwiększyć długoterminowe rezultaty?

Do podstawowego zestawu mierników rezultatów planowanych kierunków działań, w konsekwencji powodujących zmianę poziomu życia mieszkańców na terenie Gminy Kórnik, wybrano następujące:

Tabela 18. Oczekiwane rezultaty planowanych działań i wskaźniki ich osiągnięcia

Lp.	Miernik rezultatu	Wskaźnik rezultatu	Pożądanee zmiany wskaźnika
1.	„Zamożność” budżetu samorządu	Poziom dochodów samorządu na 1 mieszkańca	Wzrost
2.	Prorozwojowość budżetu samorządu	Udział wydatków majątkowych w łącznych wydatkach samorządu	Wzrost
3.	Jakość dróg gminnych	Długość utwardzonych dróg gminnych	Wzrost

4.	Poziom rozwoju infrastruktury rowerowej	Długość dróg rowerowych	Wzrost
5.	Zamożność mieszkańców	Liczba beneficjentów usług pomocy społecznej	Spadek
6.	Poziom bezpieczeństwa (1)	Liczba przestępstw	Spadek
7.	Poziom bezpieczeństwa (2)	Liczba wykroczeń	Spadek
8.	Jakość planowania przestrzennego	Powierzchnia Miasta i Gminy, objęta miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	Wzrost
9.	Aktywność gospodarcza na terenie Miasta i Gminy (1)	Liczba podmiotów gospodarczych w (REGON) na 10 tys. mieszkańców	Wzrost
10.	Aktywność gospodarcza na terenie Miasta i Gminy (2)	Stopa bezrobocia	Spadek
11.	Poziom nauczania	Wyniki sprawdzianu uczniów klas VIII	Przekroczenie średniej wojewódzkiej

Za ewaluację skutków wdrażania Strategii odpowiadać będzie **Zespół ds. Wdrażania i Monitorowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kórnik**.

5.5. Aktualizacja zapisów Strategii

Zapisy Strategii nie powinny być zatwierdzone raz na zawsze – co jakiś czas powinny być one przeglądane i ewentualnie korygowane bądź uzupełniane stosownie do zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych. Równocześnie do dokumentu Strategii powinny być wprowadzane nowe zagadnienia, wynikające z pojawiających się możliwości bądź zgłaszanych potrzeb. Przestankami aktualizacji dokumentu Strategii mogą być:

CZAS

obowiązująca strategia została opracowana co najmniej kilka lat temu i od tej pory nie była aktualizowana

ZMIANY

nastąpiły istotne zmiany wewnątrz Miasta i Gminy, a szczególnie w jej otoczeniu, które należy uwzględnić w dokumencie Strategii, np. nowa perspektywa budżetu unijnego, kryzys gospodarczy

KADENCJA

początek kolejnej kadencji samorządu

Niniejszy dokument planistyczny powinien mieć także charakter kroczący. Najbardziej na początku każdej kolejnej kadencji samorządu, powinien być dokonany jego gruntowny przegląd i aktualizacja wraz z przesunięciem okresu programowania. Ewentualne korekty bądź uzupełnienia powinny być dokonywane stosownie do zmieniających się uwarunkowań wewnętrznych i zewnętrznych.

Rolę koordynatora procesu aktualizacji Strategii będzie pełnić **Zespół ds. Wdrażania i Monitorowania Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kórnik**. Będzie on gromadzić propozycje zmian od szefów poszczególnych komórek organizacyjnych Urzędu, przewodniczących komisji **Rady Miasta i Gminy** oraz szefów jednostek gminnych, a następnie przedstawiać je Burmistrzowi.

5.6. Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej („Strategia rozwoju gminy – poradnik praktyczny”, luty 2021 r.), jako dokumenty wykonawcze względem strategii rozwoju gminy należy rozumieć obowiązkowe lub fakultatywne plany i programy funkcjonujące w gminie.

Strategia Rozwoju Miasta i Gminy Kórnik, jako dokument kierunkowy, **stanowi podstawę do sporządzenia i uchwalenia Planu Ogólnego Miasta i Gminy Kórnik**. Plan ogólny określa zasady zabudowy na obszarze gminy, które wynikają z uwarunkowań rozwoju gminy określonych w Strategii, w szczególności z **modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej** oraz **ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej** szczegółowo przedstawionych w rozdziale 3. Strategii.

Wieloletnia prognoza finansowa gminy oraz **coroczne uchwały budżetowe** powinny być **spójne ze Strategią jako dokumentem kierunkowym**. Tylko zapewnienie przez **Radę Miasta i Gminy** środków na realizację przedsięwzięć strategicznych da możliwość osiągnięcia najważniejszych celów, zidentyfikowanych w wielokierunkowym procesie strategicznym.

Należy także pamiętać, iż **podczas tworzenia nowych bądź aktualizacji istniejących sektorowych gminnych planów i programów**, powinny być one **spójne ze Strategią Rozwoju Miasta i Gminy Kórnik** – przynajmniej odnośnie projektów kluczowych oraz kierunków działań.

6. RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

6.1. Ramy finansowe realizacji strategii

Kierunki działań określone w Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kórnik są poparte możliwościami i chęcią ich realizacji również w kontekście zapewnienia ich finansowania.

Ramy finansowe należy traktować nie jako szczegółowy plan finansowy poszczególnych celów i kierunków działań, a jedynie jako **określenie potencjalnej i osiągalnej przez gminę skali wydatków i możliwości pozyskania środków na ich pokrycie.**

Przy tworzeniu ram finansowych realizacji strategii rozwoju gminy wzięto pod uwagę:

- > ANALIZĘ DOCHODÓW ORAZ WYDATKÓW MIASTA I GMINY W OSTATNICH KILKU LATACH
- > ANALIZĘ MOŻLIWOŚCI INWESTYCYJNYCH I PŁYNNOŚCI FINANSOWEJ MIASTA I GMINY
- > ANALIZĘ ZADŁUŻENIA MIASTA I GMINY
- > ANALIZĘ AKTYWNOŚCI I SKUTECZNOŚCI MIASTA I GMINY W POZYSKIWANIU POZABUDŻETOWYCH ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA DZIAŁAŃ
- > ZAPISY WIELOLETNIEJ PROGNOZY FINANSOWEJ MIASTA I GMINY

Ostatecznie, w oparciu o Wieloletnią Prognozę Finansową Miasta i Gminy Kórnik na lata 2025-2037 (WPF)⁵ oszacowano, że **prognozowana zdolność finansowa Miasta i Gminy Kórnik w horyzoncie obowiązywania Strategii wynosi łącznie ok. 584 mln zł.** Na tę wartość składają się: skumulowana kwota niepodzielonych wydatków majątkowych oraz zdolność do spłaty i obsługi nowego długu. Powyższa suma uwzględnia wydatki bieżące i majątkowe ujęte w obowiązującej WPF i może zostać przeznaczona na finansowanie pozostałych zadań wynikających ze strategii. Środki, którymi dysponuje gmina, mogą zostać także wykorzystane

⁵ Uchwała Nr XIV/201/2025 Rady Miasta i Gminy Kórnik z dnia 28 maja 2025 roku w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Miasta i Gminy Kórnik na lata 2025-2037

na finansowanie wkładu własnego w projektach realizowanych ze środków zewnętrznych, w tym w szczególności środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej. W tym miejscu należy jednak zastrzec, że powyższe wartości wynikają z bieżącej WPF gminy i mogą ulegać zmianom w poszczególnych miesiącach oraz latach. W związku z tym, rekomenduje się monitorowanie na bieżąco sytuacji finansowej gminy, w tym jej zdolności finansowej oraz przyczyn i ryzyk mających na nią wpływ.

6.2. Źródła finansowania strategii

Podstawowymi i potencjalnymi źródłami finansowania strategii rozwoju Miasta i Gminy Kórnik, oprócz środków własnych gminy, będą w szczególności:

- ▶ środki finansowe w formie dotacji i instrumentów zwrotnych, wynikające z Umowy Partnerstwa dla realizacji Polityki Spójności na lata 2021-2027 w Polsce, tj.: fundusze europejskie dostępne w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Społecznego, Inicjatyw Wspólnotowych oraz w ramach Wspólnej Polityki Rolnej
- ▶ środki finansowe pochodzące z budżetu Państwa
- ▶ środki finansowe jednostek samorządu terytorialnego: województwa, powiatu oraz innych gmin
- ▶ fundusze celowe, w tym Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Funduszu Sprawiedliwości,
- ▶ środki finansowe z Krajowego Planu Odbudowy (KPO)
- ▶ inne fundusze związane z funkcjonowaniem Unii Europejskiej, w tym Fundusze Norweskie, fundusze EOG oraz Fundusze Szwajcarskie
- ▶ środki finansowe sektora pozarządowego oraz środki prywatne w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego
- ▶ kredyty i pożyczki bankowe, obligacje komunalne, obligacje przychodowe oraz inne instrumenty finansowe rynku kapitałowego.

Spis tabel

<i>Tabela 1. Cele strategiczne, cele szczegółowe i kierunki działań</i>	<i>18</i>
<i>Tabela 2. Tabela celu szczegółowego nr 1.1.</i>	<i>19</i>
<i>Tabela 3. Tabela celu szczegółowego nr 1.2.</i>	<i>22</i>
<i>Tabela 4. Tabela celu szczegółowego nr 1.3.</i>	<i>25</i>
<i>Tabela 5. Tabela celu szczegółowego nr 1.4.</i>	<i>27</i>
<i>Tabela 6. Tabela celu szczegółowego nr 1.5.</i>	<i>29</i>
<i>Tabela 7. Tabela celu szczegółowego nr 1.6</i>	<i>31</i>
<i>Tabela 8. Tabela celu szczegółowego nr 1.7</i>	<i>33</i>
<i>Tabela 9. Tabela celu szczegółowego nr 2.1.</i>	<i>35</i>
<i>Tabela 10. Tabela celu szczegółowego nr 3.1.</i>	<i>38</i>
<i>Tabela 11. Liczba miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego uchwalonych w Gminie Kórnik w latach 1996-2024</i>	<i>51</i>
<i>Tabela 12. Zestawienie informacji o JCWP</i>	<i>56</i>
<i>Tabela 13. Zabytki wpisane do Wielkopolskiego rejestru zabytków nieruchomych</i>	<i>103</i>
<i>Tabela 14. Stanowiska archeologiczne w gminie Kórnik, wpisane do Wielkopolskiego rejestru zabytków archeologicznych</i>	<i>105</i>
<i>Tabela 15. Dane dotyczące mieszkań w Gminie Kórnik</i>	<i>112</i>
<i>Tabela 16. Zgodność programów Strategii Rozwoju Miasta i Gminy Kórnik z celami strategicznymi Województwa Wielkopolskiego</i>	<i>151</i>
<i>Tabela 17. Kluczowe kierunki działań</i>	<i>157</i>
<i>Tabela 18. Oczekiwane rezultaty planowanych działań i wskaźniki ich osiągnięcia</i>	<i>165</i>

Spis rysunków

<i>Rysunek 1. Układ strategii</i>	<i>13</i>
<i>Rysunek 2. Złoża kopalin w gminie Kórnik</i>	<i>47</i>
<i>Rysunek 3. Obszary oddziaływania istniejących farm wiatrowych na tle powiatów: gnieźnieńskiego, grodziskiego, kościańskiego, nowotomyskiego, miasta Poznań, poznańskiego, średzkiego, śremskiego oraz wągrowieckiego</i>	<i>49</i>
<i>Rysunek 4. Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (mpzp) w gminie Kórnik</i>	<i>52</i>
<i>Rysunek 5. Formy ochrony przyrody na terenie gminy Kórnik i w najbliższych okolicach</i>	<i>55</i>
<i>Rysunek 6.. Jednolite Części Wód Powierzchniowych i Podziemnych</i>	<i>57</i>
<i>Rysunek 7. Obszary zagrożenia powodziowego</i>	<i>59</i>
<i>Rysunek 8. Hierarchia sieci osadniczej w gminie Kórnik</i>	<i>64</i>
<i>Rysunek 9. Elementy środowiska przyrodniczego w gminie Kórnik</i>	<i>73</i>
<i>Rysunek 10. Infrastruktura transportowa w gminie Kórnik</i>	<i>77</i>
<i>Rysunek 11. Infrastruktura techniczna w gminie Kórnik</i>	<i>88</i>
<i>Rysunek 12. Infrastruktura społeczna na obszarze wiejskim gminy Kórnik</i>	<i>91</i>
<i>Rysunek 13. Infrastruktura społeczna na obszarze miasta Kórnik</i>	<i>92</i>

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA I GMINY KÓRNIK NA LATA 2025-2034

Rysunek 14. Elementy środowiskowe podlegające ochronie w gminie Kórnik	100
Rysunek 15. Stanowiska archeologiczne na terenie gminy Kórnik.....	108
Rysunek 16. Główne prognozowane kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy Kórnik	117
Rysunek 17. Lokalizacje wybranych obiektów inwestycji celu publicznego w gminie Kórnik	121
Rysunek 18. Kierunki rozwoju układu drogowego w gminie Kórnik	124
Rysunek 19. Rozwój infrastruktury technicznej na terenie gminy Kórnik	128
Rysunek 20. Proponowane obszary oraz wyłączone z lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW.....	133
Rysunek 21. Obszary objęte zasadami kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej w gminie Kórnik	139
Rysunek 22 Docelowa struktura funkcji miejscowości na terenie gminy Kórnik.....	145
Rysunek 23. Docelowy rozwój gospodarczy gminy	148
Rysunek 24. Obszary strategicznej interwencji (OSI) w Wielkopolsce	154
Rysunek 25. Poznański Obszar Metropolitalny.....	156

Spis wykresów

Wykres 1. Ogólna liczba mieszkańców w latach 2012-2022.....	65
Wykres 2. Wskaźnik obciążenia demograficznego w Gminie Kórnik w latach 2012-2022	66
Wykres 3. Piramida wieku mieszkańców gminy Kórnik w 2012.....	66
Wykres 4. Piramida wieku mieszkańców Gminy Kórnik w 2022 r.	67
Wykres 5. Długość sieci wodociągowej w gminie Kórnik w latach 1995-2021	80
Wykres 6. Liczba osób korzystających z sieci wodociągowej w gminie Kórnik w latach 2002-2022	81
Wykres 7. Zużycie wody w gminie Kórnik w latach 1995-2023.....	81
Wykres 8. Długość sieci kanalizacyjnej w gminie Kórnik w latach 1995-2023.....	83
Wykres 9. Liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w gminie Kórnik w latach 2002-2022	84
Wykres 10. Ilość wytworzonych ścieków w gminie Kórnik w latach 1996-2023.....	84